

สรุปผลการดำเนินงาน
คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ
สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔)

(ตั้งแต่ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

จัดทำโดย

กลุ่มงานคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ

สำนักกรรมการการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สรุปผลการดำเนินงาน
คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ
สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔)

(ตั้งแต่ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

จัดทำโดย
กลุ่มงานคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ
สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เรื่อง	สรุปผลการดำเนินงานคณะกรรมการธิการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔) (ตั้งแต่ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)
ปีที่พิมพ์	๒๕๕๗
จำนวนหน้า	๑๘๐ หน้า
จัดทำโดย	กลุ่มงานคณะกรรมการธิการความมั่นคงแห่งรัฐ สำนักกรรมการธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๓๖ – ๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๓๗ http://www.parliament.go.th
พิมพ์ที่	สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

กลุ่มงานคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ ได้จัดทำสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ตั้งแต่ เดือนตุลาคม ๒๕๕๔ – เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นห้วงเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการจากการยุบสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ หนังสือสรุปผลการดำเนินงานเล่มนี้เป็นการรวบรวมผลการปฏิบัติภารกิจในด้านต่าง ๆ ของคณะกรรมการการ ประกอบไปด้วย ๑) ภารกิจด้านการประชุม ๒) ภารกิจด้านการจัดสัมมนา ๓) ภารกิจด้านการศึกษาดูงานภายในประเทศ ๔) ภารกิจด้านการศึกษาดูงานต่างประเทศ ซึ่งมีเนื้อหาหลักแต่ละภารกิจในลักษณะเป็นภาพรวมและนอกจากการปฏิบัติภารกิจในส่วนของคณะกรรมการการชุดใหญ่แล้ว คณะกรรมการการยังได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นอีก จำนวน ๓ ชุด มอบหมายให้ไปดำเนินการพิจารณา สอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามกรอบภารกิจของแต่ละชุด โดยให้รายงานผลการดำเนินงานให้กับคณะกรรมการการทราบ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแต่มีได้นำมารวบรวมให้ปรากฏในหนังสือเล่มนี้

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการ เป็นการสะท้อนบทบาทการทำหน้าที่ของคณะกรรมการการในฐานะหน่วยงานฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินฝ่ายบริหารและการสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการงานด้านนิติบัญญัติด้านต่าง ๆ และหวังว่าผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการเล่มนี้จะเกิดประโยชน์ตามสมควรในฐานะกลไกฝ่ายนิติบัญญัติการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งประโยชน์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่สนใจ รวมทั้งประโยชน์กับคณะกรรมการการในการใช้ประกอบการดำเนินงานหรือเป็นแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการการต่อไป

คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ
สภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

คำนำ.....	(ก)
สารบัญ.....	(ข)
บทสรุปผู้บริหาร.....	(จ)
รายนามคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ สถาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔).....	(ฉ)

สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ

สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔) ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

๑. กรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ.....	๒
๑.๑ ความมั่นคงภายใน.....	๒
๑.๒ การดำเนินงานของคณะกรรมการเกี่ยวกับความมั่นคงภายนอก.....	๒
๒. การดำเนินงานของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ.....	๒
๒.๑ ด้านการประชุม.....	๒
๒.๒ ด้านการสัมมนา.....	๓
๒.๓ ด้านการศึกษาดูงานภายในประเทศ.....	๓
๒.๔ ด้านการศึกษาดูงานต่างประเทศ.....	๓
๓. การตั้งคณะอนุกรรมการ.....	๓
๓.๑ คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๑.....	๓
๓.๒ คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๒	๔
๓.๓ คณะอนุกรรมการ ชุดที่ ๓	๕
๔. สรุปภาพรวมผลการดำเนินงานในแต่ละภารกิจของคณะกรรมการ	๕

การประชุมพิจารณาการศึกษาเรื่องสำคัญของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ (ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

- การเลือกตำแหน่งในคณะกรรมการ.....	๖
- รับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดที่ผ่านมา.....	๗
- พิจารณากรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ.....	๘
- พิจารณาศึกษากรอบอำนาจหน้าที่ นโยบายและยุทธศาสตร์ และแนวทางการป้องกันแก้ไขประเด็นปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อ ต่อความมั่นคงของประเทศ.....	๙
- พิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงและความคืบหน้าของคดีฆาตกรรมลูกเรือสัญชาติจีน จำนวน ๑๓ ศพ บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....	๑๒
- พิจารณาปัญหาการนำบุคคลต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	๑๘

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง

หน้า

- พิจารณาตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ และกรอภารกิจของคณะอนุกรรมการ.....	๒๑
- พิจารณากรณีการกำหนดให้หน่วยงานเป็นเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างศูนย์อำนวยการบริหารชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.).....	๒๒
- พิจารณาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงปิดถนนของกลุ่มผู้ชุมนุม อันเนื่องมาจากความเดือดร้อนของประชาชน.....	๒๕
- พิจารณาปัญหายาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อความมั่นคงแห่งรัฐ.....	๒๘
- พิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาคูสมการจากเหตุการณ์อุทกภัย อันเป็นภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ.....	๓๔
- พิจารณาสถานการณ์การก่อการร้ายข้ามชาติ กรณีหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทย ทำการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยชาวเลบานอน (กลุ่มฮิซบูลเลาะห์) และกรณีเหตุระเบิด ซอยสุขุมวิท ๗๑ (ซอยปริตติพณมยงค์ ๓๑).....	๓๘
- พิจารณาศึกษาแรงงานต่างด้าวอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ.....	๔๕
- พิจารณารายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง ปัญหาเด็กและเยาวชน กับความมั่นคงแห่งรัฐ ของคณะอนุกรรมการชุดที่ ๒.....	๔๙
- พิจารณาศึกษาปัญหาและผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม กรณีจัดตั้งบ่อนการพนันบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	๕๐
- พิจารณาสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน เพื่อวางกรอบการเชิญหน่วยงานมาชี้แจงต่อคณะกรรมการ	๕๒
- พิจารณาศึกษากรณีสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางแก้ไขปัญหามุมมองของภาคประชาชน.....	๕๓
- พิจารณารายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง ข้อเสนอต่อรัฐบาล เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก ในกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของมูลนิธิสืบธรรม ของคณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ เพื่อเสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร.....	๕๗
- พิจารณาเรื่องการขอข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณในการเดินทางศึกษาดูงาน ต่างประเทศของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ๓๕ คณะ.....	๕๙
- พิจารณาศึกษาความคืบหน้าในคดีเขาพระวิหารและผลกระทบอันเกิดจากคำสั่งของศาลโลก รวมทั้งสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา.....	๖๐

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง

หน้า

- พิจารณาศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีเหตุการณ์ ลอบวางระเบิดหลายจุด และมีการนำธงชาติประเทศมาเลเซียไปแขวนในพื้นที่ต่าง ๆ	๖๕
- พิจารณาประเด็นข้อเสนอต่อรัฐบาลจำนวน ๙ ข้อ ของผู้นำฝ่ายค้านและคณะ เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรณีการเข้ารายงานตัวของแนวร่วมในพื้นที่กับหน่วยงานด้านความมั่นคง ในมุมมองของภาคประชาชน.....	๗๐
- พิจารณาศึกษาปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสรุปผลการศึกษาของคณะกรรมการ.....	๗๔
- พิจารณาศึกษากรณีคดีการประมูลสินทรัพย์ของคณะกรรมการองค์การ เพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.).....	๗๗
- พิจารณาศึกษากรณีศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีคำพิพากษา ข้อพิพาทพื้นที่ทับซ้อน ระหว่างไทย – กัมพูชา บริเวณโดยรอบปราสาทพระวิหาร	๘๔
- พิจารณาศึกษาปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญา อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งรัฐ	๘๙
- พิจารณาศึกษาปัญหาการทุจริตปลอมแปลงบัตรประชาชนหรือสวมสิทธิทำบัตรประชาชน อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ	๙๓
- พิจารณาศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๙๕
- พิจารณาศึกษาปัญหาความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ	๑๐๒
- พิจารณาศึกษาและติดตามแนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) กรณีความคืบหน้ากระบวนการพูดคุยสันติภาพ ระหว่างคณะผู้แทนไทยกับกลุ่มขบวนการป้อร์เอ็น (BRN) สถิติการเกิดเหตุความรุนแรง และการใช้จ่ายงบประมาณในพื้นที่ จชต.	๑๐๗
- พิจารณาศึกษาสถานการณ์และแนวทางการป้องกันปัญหาอาชญากรรม	๑๑๓
- พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดวงตราประทับวีซ่าไทยที่สูญหาย	๑๑๗
- พิจารณาศึกษาการบูรณาการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำในการป้องกัน ภัยพิบัติระยะยาว	๑๒๒
- พิจารณาศึกษาโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์	๑๒๕

สรุปผลการเดินทางศึกษาดูงานภายในประเทศของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ (ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)๑๓๐

สรุปผลการเดินทางศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ (ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

- การศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และสมาพันธรัฐสวิส๑๓๑
- การศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น๑๕๐
- การศึกษาดูงาน ณ ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์
และสหราชอาณาจักร๑๕๗
- การศึกษาดูงาน ณ สหราชอาณาจักร๑๗๑

สรุปผลการจัดสัมมนาของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔
(ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖).....๑๗๗

ภาคผนวก.....

- ภาคผนวก ก ภาพการประชุมของคณะกรรมการ
- ภาคผนวก ข ภาพการจัดสัมมนาของคณะกรรมการ
- ภาคผนวก ค ภาพการศึกษาดูงานภายในประเทศของคณะกรรมการ
- ภาคผนวก ง ภาพการศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการ
- ภาคผนวก จ ฝ่าฝืนเลขานุการคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ

บทสรุปผู้บริหาร

คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ได้เริ่มปฏิบัติการกิจกรรมตามกรอบอำนาจหน้าที่ภายหลังที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและมีมติตั้ง ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วยจำนวนกรรมการ จำนวน ๑๕ ท่าน มีอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ ประกอบข้อบังคับประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ (๙) ที่กำหนดให้คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ มีอำนาจหน้าที่ “กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งรัฐ โดยเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุน และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับดินแดนและความมั่นคงของประชาชน” ในการดำเนินงานของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ ประกอบไปด้วยภารกิจที่สำคัญ ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) ภารกิจด้านการประชุม (๒) ภารกิจด้านการจัดสัมมนา (๓) ภารกิจด้านการศึกษาภายในประเทศ (๔) ภารกิจด้านการศึกษาต่างประเทศ

ในห้วงระยะเวลานับตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ ได้ปฏิบัติการกิจกรรมตามกรอบอำนาจหน้าที่ สรุปภาพรวมการดำเนินในแต่ละด้านของคณะกรรมการได้ ดังนี้

๑. ด้านการประชุม มีการประชุมทั้งสิ้นจำนวน ๖๖ ครั้ง
๒. ด้านการจัดสัมมนา มีการจัดสัมมนาทั้งสิ้นจำนวน ๕๑ ครั้ง
๓. ด้านการศึกษาภายในประเทศ มีการเดินทางไปศึกษาดูงานจำนวน ๑๒ ครั้ง
๔. ด้านการศึกษาต่างประเทศ มีการศึกษาดูงานจำนวน ๔ ครั้ง

จากการปฏิบัติการในด้านต่าง ๆ ของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ ในฐานะหน่วยงานฝ่ายนิติบัญญัติ กลุ่มงานคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ ในฐานะฝ่ายเลขานุการปฏิบัติงานทั้งด้านวิชาการและอำนวยการด้านต่าง ๆ ให้กับคณะกรรมการจึงได้ทำการรวบรวมผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินงานของคณะกรรมการ ตลอดจนเพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ให้กับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและที่สนใจตามความเหมาะสมต่อไป

รายนาม

คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๑)
(ตั้งแต่ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

นายการุณ โหสกุล
ประธานคณะกรรมการ *

นายเหวง โตจิราการ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

นายไชยวัฒนา ตินรัตน์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

นายประเสริฐ บุญเรือง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่ **

นายวันชัย เจริญนนทสิทธิ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า

นายวิทยา ทรงคำ
โฆษกคณะกรรมการ

นายยุทธพล อังกินันท์
โฆษกคณะกรรมการ

นายสามารถ แก้วมีชัย
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายอาคม เ่องฉ้วน
กรรมการที่ปรึกษา

นายถาวร เสนเนียม
กรรมการที่ปรึกษา

นายเจอาวมิง โตะตาหยง
กรรมการที่ปรึกษา

ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย
กรรมการที่ปรึกษา

นายพิชิต ชื่นบาน
ผู้เลขานุการคณะกรรมการ **

นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์
ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

* นายการุณ โหสกุล สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เนื่องจากศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งมีคำสั่งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

** นายประเสริฐ บุญเรือง รองประธานฯ คนที่ ๔ และ นายพิชิต ชื่นบาน เลขานุการของคณะกรรมการได้ทำหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการ โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งนายอุดมเดช รัตนเสถียร และ นายชินวัฒน์ หาบุญพาด เป็นกรรมการแทน

รายนาม

คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒)
(ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

นายสัญญาชัย วงษ์สุนทร
ประธานคณะกรรมการ

นายทอง ไตรจิราการ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

นายไชยวัฒนา ตินรัตน์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

นายวันชัย เจริญนนทสิทธิ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

นายยุทธพล อังกินันท์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า

นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หก

นายสามารถ แก้วมีชัย
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายเจอามิง โตะตาหยง
กรรมการที่ปรึกษา

นายอุดมเดช รัตนเสถียร
กรรมการที่ปรึกษา

นายอาคม เองฉ้วน
กรรมการที่ปรึกษา

ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย
กรรมการที่ปรึกษา

นายถาวร เสนเนียม
กรรมการที่ปรึกษา

นายวิทยา ทองคำ
โฆษกคณะกรรมการ

นายชินวัฒน์ หาบุญพาด
เลขานุการคณะกรรมการ

- ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรวันพฤหัสบดีที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ได้มีมติตั้งนายสัญญาชัย วงษ์สุนทร เป็นกรรมการในคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ และที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติตั้ง นายสัญญาชัย วงษ์สุนทร เป็นประธานคณะกรรมการ

สรุปผลการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔)
ตั้งแต่ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายการุณ โหสกุล	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายเหวง โตจิราการ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายไชยวัฒนา ตินรัตน์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายประเสริฐ บุญเรือง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายวันชัย เจริญนนทสิทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายสามารถ แก้วมีชัย	ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา
๘. นายถาวร เสนเนียม	กรรมการที่ปรึกษา
๙. นายอาคม เองฉ้วน	กรรมการที่ปรึกษา
๑๐. นายเจอาหมิง โต๊ะดาหยง	กรรมการที่ปรึกษา
๑๑. ว่าที่ร้อยตรี พงษ์พันธ์ สุนทรชัย	กรรมการที่ปรึกษา
๑๒. นายวิทยา ทรงคำ	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นายยุทธพล อังกินันท์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๔. นายพิชิต ชื่นบาน	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๕. นายสมมติ เบ็ญจลักษณ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ ชุดที่ ๒๔ ได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมการเนื่องจากมีเหตุกรณี ดังนี้

(๑) วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งได้มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งนายการุณ โหสกุล ประธานคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ เป็นผลให้สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของบุคคลดังกล่าวสิ้นสุดลง โดยนายเหวง โตจิราการ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการแทนและในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมมีมติตั้ง นายสฤษดิ์ วังษ์สุนทร เป็นกรรมการในคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐและที่ประชุมของคณะกรรมการได้มีมติตั้ง นายสฤษดิ์ วังษ์สุนทร เป็นประธานคณะกรรมการ

(๒) นายประเสริฐ บุญเรือง และ นายพิชิต ชื่นบาน ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการในคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ครั้งที่ ๓๒

(สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้ลงมติตั้ง นายอุดมเดช รัตนเสถียร และนายชินวัฒน์ หาบุญพาด เป็นกรรมการการแทน

๑. กรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการ

คณะกรรมการการได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานโดยอยู่ภายใต้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ (๙) ที่กำหนดให้คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

“ข้อ ๘๒ (๙) คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งรัฐ โดยเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุน และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับดินแดนและความมั่นคงของประชาชน”

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฯ แล้ว คณะกรรมการการยังได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการการด้านต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับความมั่นคงภายในและความมั่นคงภายนอก ดังนี้

๑.๑ ความมั่นคงภายใน มี ๓ ด้าน ได้แก่

- **ด้านสังคมและวัฒนธรรม** เกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อในสังคมชาติพันธุ์ อุดมการณ์ของคนในสังคมและของชาติ รวมถึงจิตสำนึกของประชาชนต่อสังคม ระบบการศึกษา ค่านิยม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทย ระบบครอบครัว ชุมชน สังคม ชาติ แรงงานต่างด้าว รวมทั้งระบอบกฎหมายทางด้านสังคมที่ออกใช้บังคับ

- **ด้านเศรษฐกิจ** เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจของชาติ ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เสรีนิยม เศรษฐกิจแบบพอเพียง อาชีพของประชาชน เกษตรกร และรัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรมขนาดย่อม รายได้ของประชาชน และรายได้โดยรวมของประชาชน เศรษฐกิจชุมชน การเงิน การคลัง รวมทั้งพลังงาน และเชื้อเพลิง ทรัพยากรธรรมชาติ ประกันสังคม และกฎหมายทางด้านเศรษฐกิจ

- **ด้านการเมืองการปกครอง** เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชาติ ชุมชน อุดมการณ์ จิตสำนึกของชาติ การบริหารจัดการของรัฐระดับท้องถิ่น ภูมิภาค การบริหารจัดการในเขตพื้นที่พิเศษในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การบริหารการศึกษา การบริหารพื้นที่ชายแดน การรักษาความสงบเรียบร้อย

๑.๒ การดำเนินงานของคณะกรรมการการเกี่ยวกับความมั่นคงภายนอก ขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้

- การทูต ความสัมพันธ์ตามสนธิสัญญานานาชาติ/UN
- การเจรจา/การค้า การลงทุน/ประเทศคู่ค้า ทั้งในรูปทวิภาคี/ไตรภาคี/พหุภาคี
- นโยบายการค้าระหว่างประเทศ/สินค้าส่งออก/นำเข้า
- กำลังทหาร
- กฎหมายการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ฯลฯ

๒. การดำเนินงานของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ

๒.๑ ด้านการประชุม

ภารกิจด้านการประชุมของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐเป็นภารกิจที่มีความสำคัญในการเข้าไปติดตามตรวจสอบ ควบคุม กำกับการทำงานของฝ่ายบริหารโดยคณะกรรมการการจะกำหนดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาสอบสวนเรื่องใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ซึ่งจะเป็นเรื่องที่ส่วนราชการ

หน่วยงานภาครัฐบริหารงานหรือดำเนินการใด ๆ และการดำเนินงานนั้นส่งผลเดือดร้อนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือที่ส่งผลกระทบทางสังคมและสาธารณะ ที่มาของการประชุมจะมาจากการร้องเรียน ร้องทุกข์ของประชาชนหรือมาจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมาพิจารณาศึกษา ซึ่งการประชุมแต่ละครั้งจะเชิญผู้เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐและเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติกับเรื่องนั้นมาชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อที่ประชุม โดยที่ประชุมจะร่วมกันพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปหรือหาแนวทางป้องกัน แก้ไขหรือในบางกรณีเป็นการให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำให้แก่หน่วยงานภาครัฐนำไปพิจารณาหรือดำเนินการใด ซึ่งที่ผ่านมาปัญหาหลายเรื่องสามารถหาข้อยุติได้จากการประชุมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ประจําสภา โดยข้อสรุปหรือมติความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ จะส่งไปยังส่วนราชการหน่วยงานของ รัฐนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐมีการประชุมทั้งสิ้น ๖๖ ครั้ง

๒.๒ ด้านการสัมมนา

การจัดสัมมนาของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมให้การทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการจัดสัมมนาเป็นการระดมความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องหรือหัวข้อการสัมมนา เพื่อที่จะนำความคิดเห็นที่หลากหลายที่ได้จากเวทีการสัมมนาจัดทำเป็นข้อสรุปเสนอต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ไปพิจารณาดำเนินการหรือนำผลจากการสัมมนาไปต่อยอดในการปรับปรุงพัฒนางานที่ทำอยู่ หรือไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของคณะกรรมการหรือนำไปกำหนดเป็นนโยบายแนวทางปฏิบัติให้เกิดประโยชน์กับองค์กรต่อไป ซึ่งข้อสรุปหรือผลที่ได้รับจากการสัมมนาคณะกรรมการจะมีการจัดส่งไปยังหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องพิจารณาหรือดำเนินการต่อไป โดยคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐมีการสัมมนา จำนวนทั้งสิ้น ๕๑ ครั้ง

๒.๓ ด้านการศึกษาดูงานภายในประเทศ

การเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่ของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐเป็นอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญโดยเป็นกิจกรรมที่คณะกรรมการลงไปในพื้นที่เพื่อศึกษาหาข้อมูลข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหา เกิดขึ้นหรือเรื่องที่มีความสำคัญ โดยมีจุดประสงค์เพื่อรับทราบปัญหาโดยตรง ซึ่งจากการเดินทางไปศึกษา สภาพปัญหาในพื้นที่โดยทั่วไปคณะกรรมการจะมีการร่วมประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นกับส่วน ราชการหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทางแก้ไขเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งการเดินทางไปศึกษาข้อเท็จจริงในพื้นที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว โดยคณะกรรมการความ มั่นคงแห่งรัฐมีการศึกษาดูงานในพื้นที่ จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ ครั้ง

๒.๔ ด้านการศึกษาดูงานต่างประเทศ

ภารกิจที่สำคัญของกรรมาธิการอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ การศึกษา ดูงานต่างประเทศ เนื่องจากประโยชน์ของการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์อันดี และเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันของฝ่ายนิติบัญญัติรัฐสภาไทยกับบุคคล องค์กร หรือ หน่วยงานต่างประเทศ เพื่อนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาและปรับปรุงบทบาทการทำงานที่ ฝ่ายนิติบัญญัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้กับประเทศชาติและประชาชน โดยคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ มีการศึกษาดูงานต่างประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ๔ ครั้ง

๓. การตั้งคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการ จำนวน ๓ ชุด เพื่อพิจารณาศึกษาภารกิจตามกรอบอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๓.๑ คณะอนุกรรมการชุดที่ ๑ พิจารณาศึกษาสอบสวนเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจการเงิน การทหาร การก่อการร้าย ด้านอาชญากรรม และยาเสพติด ด้านความแตกแยกของกลุ่มต่างๆ ในสังคม ด้านชนกลุ่มน้อยที่ติดอาวุธ รวมทั้งปัญหาเรื่องดินแดน และเรื่องใด ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย คณะอนุกรรมการชุดที่ ๑ ประกอบด้วย

(๑) นายเหวง โตจิราการ	ประธานคณะกรรมการ
(๒) นายวันชัย เจริญนนทสิทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ
(๓) ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย	รองประธานคณะกรรมการ
(๔) นายวิทยา ทรงคำ	รองประธานคณะกรรมการ
(๕) พลเอก บุญชัย ถาวรเศรษฐ์	อนุกรรมการ
(๖) พลเอก นักรบ บุญบัวทอง	อนุกรรมการ
(๗) พันเอก ศิริชัย สร้อยแสน	อนุกรรมการ
(๘) นายวิรัช จีระแพทย์	อนุกรรมการ
(๙) นายพิเชษฐ์ ทองศรีนุ่น	อนุกรรมการ
(๑๐) นายพีระ ลิ้มเจริญ	อนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการชุดที่ ๑ มีการประชุม จำนวนทั้งสิ้น ๒ ครั้ง

๓.๒ คณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ พิจารณาศึกษาสอบสวนเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องภัยคุกคามด้านสังคม การศึกษา การสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีการสื่อสาร แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งอำนาจอิทธิพลของต่างชาติ และเรื่องใด ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย คณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ ประกอบด้วย

(๑) นายอภิชาติ ศักดิเศรษฐ์	ประธานคณะกรรมการ
(๒) นายเจอะอามิง โต๊ะตาหยง	รองประธานคณะกรรมการ
(๓) นายพงศ์ศักดิ์ เปล่งแสง	อนุกรรมการ
(๔) นายจรินทร์ สุนทรถาวรวงศ์	อนุกรรมการ
(๕) นายธีรวิทย์ ประกายสันติสุข	อนุกรรมการ
(๖) นายยุทธนา วานิชอังกูร	อนุกรรมการ
(๗) พลเอก พงษ์ศิริ เสวตเศรณี	อนุกรรมการ
(๘) พลโทกะสิน ทองโกลม	อนุกรรมการ
(๙) นางสาวธีรพร กลางพิมาย	อนุกรรมการ
(๑๐) นายนันทพงศ์ สุวรรณรัตน์	เลขานุการคณะกรรมการ

ต่อมาคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาและมีมติเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในคณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ ดังนี้

(๑) ให้นายธีรวิทย์ ประกายสันติสุข พ้นจากตำแหน่งอนุกรรมการ และตั้งพันตำรวจเอก วันชัย เปี่ยมสมบูรณ์ เป็นอนุกรรมการแทน

(๒) ให้นางสาวธีรพร กลางพิมาย พ้นจากตำแหน่งอนุกรรมการ และตั้งนายเชาว์ มีขวด เป็นอนุกรรมการแทน

โดยคณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ มีการประชุม จำนวนทั้งสิ้น ๔๑ ครั้ง

**คณะกรรมการธิการ ชุดที่ ๒ จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษา
สอบสวนเรื่องใด ๆ เสนอคณะกรรมการชุดใหญ่ จำนวน ๖ เรื่อง**

๓.๓ คณะกรรมการธิการ ชุดที่ ๓ พิจารณากลับกรองเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการ
และดำเนินการติดตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการ รวมทั้งการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมติ
คณะกรรมการตลอดจนเรื่องใด ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย โดยคณะกรรมการชุดที่ ๓
ประกอบด้วย

(๑) นายวิทยา ทรงคำ	ประธานคณะกรรมการ
(๒) นายพิชิต ชื่นบาน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) พลตำรวจตรี ดิษฐทัต ภูมิโชค	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) พันตำรวจเอก วรชิต กาญจนะเสน	อนุกรรมการ
(๕) พันเอก มนตรี โพธิ์สุวรรณ	อนุกรรมการ
(๖) นาวาอากาศเอก ตะวัน นาคทรพรพ	อนุกรรมการ
(๗) พันตำรวจโท ขวลิศ หุ่นศิริ	อนุกรรมการ
(๘) นายเฉลิม หันกระสัน	อนุกรรมการ
(๙) นายประเวศร์ วัลลภบรรหาร	อนุกรรมการ
(๑๐) นายदनัย รอดจากไร่	อนุกรรมการ

ต่อมาคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ สมาชิกผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาและมีมติเปลี่ยนแปลงตำแหน่งใน
คณะกรรมการชุดที่ ๒ ดังนี้

- นายประเวศร์ วัลลภบรรหาร พ้นจากตำแหน่งอนุกรรมการ และตั้ง
นายอลงกรณ์ สุขสุดพงษ์ เป็นอนุกรรมการแทน

โดยคณะกรรมการชุดที่ ๓ มีการประชุม จำนวนทั้งสิ้น ๑๖ ครั้ง

๔. สรุปภาพรวมผลการดำเนินงานในแต่ละภารกิจของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาสอบสวนและดำเนินงานตามกรอบภารกิจเรื่องต่าง ๆ ตาม
อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยกลุ่มงาน
คณะกรรมการในฐานะฝ่ายเลขานุการได้นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานตามภารกิจของคณะกรรมการมา
สรุปและรวบรวมเป็นเอกสารรูปแบบ ประมวลผลการดำเนินงานตามที่แนบมาพร้อมนี้ โดยแบ่งออกเป็น

- ด้านการประชุมพิจารณาศึกษาสอบสวนของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ
- ด้านการเดินทางไปศึกษาดูงานในประเทศของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ
- ด้านการเดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ
- ด้านการจัดสัมมนาของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ

การประชุม
ของคณะกรรมการธิการความมั่นคงแห่งรัฐ
สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔)

(ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

๑. การเลือกตำแหน่งในคณะกรรมการธิการ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

เนื่องจากในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการธิการความมั่นคงแห่งรัฐเป็นคณะกรรมการสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ คณะกรรมการธิการได้มีการประชุมครั้งแรกเพื่อพิจารณาเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมการ

การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ

ที่ประชุมได้ดำเนินการเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมการ ธิการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๕ ปรากฏผลดังนี้

๑. นายการุณ โหสกุล	เป็นประธานคณะกรรมการ
๒. นายเหวง โตจิราการ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายไชยวัฒน์ ติมรัตน์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายประเสริฐ บุญเรือง	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายวันชัย เจริญนนทสิทธิ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายสามารถ แก้วมีชัย	เป็นประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายอาคม เ่องฉ้วน	เป็นกรรมการที่ปรึกษา
๙. นายถาวร เสนเนียม	เป็นกรรมการที่ปรึกษา
๑๐. นายเจอะอามิง โตดาหยง	เป็นกรรมการที่ปรึกษา
๑๑. ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย	เป็นกรรมการที่ปรึกษา
๑๒. นายวิทยา ทรงคำ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นายยุทธพล อังกินันท์	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
๑๔. นายพิชิต ชื่นบาน	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
๑๕. นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ เพื่อช่วยปฏิบัติงานสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔

๒. รับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดที่ผ่านมา

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการได้มีการพิจารณารับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดที่ผ่านมาขึ้นพิจารณา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดปัจจุบันต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ มีภารกิจหลัก ๕ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านการประชุม คณะกรรมการชุดที่ผ่านมาได้มีการประชุมทั้งสิ้น ๗๕ ครั้ง แบ่งเป็น เรื่องพิจารณาที่กรรมการหยิบยกขึ้น จำนวน ๒๑ เรื่อง และเรื่องพิจารณาที่ได้รับการร้องเรียน จำนวน ๑๑ เรื่อง

๒) ด้านการศึกษาดูงานภายในประเทศ มีการเดินทางไปศึกษาปัญหาในพื้นที่ จำนวน ๒๙ ครั้ง

๓) ด้านการจัดสัมมนา มีโครงการสัมมนา จำนวน ๒๓ โครงการ โดยมีการจัดสัมมนา ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งสิ้น ๑๐๐ ครั้ง

๔) ด้านการศึกษาดูงานต่างประเทศ มีการเดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศ จำนวน ๖ ครั้ง

๕) การรับรองแขกต่างประเทศ มีการรับรองแขกต่างประเทศ จำนวน ๙ ครั้ง นอกจากนี้

คณะกรรมการมีผลการดำเนินงานเด่น ๆ ได้แก่ รายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อสภาผู้แทนราษฎร “เรื่อง สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไขเชิงรุก” การพิจารณาติดตามการป้องกันแก้ไขปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองของชาวโรฮิงญาและข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล พิจารณาศึกษาติดตามตรวจสอบประสอบประสิทธิภาพเครื่องตรวจสอบวัตถุระเบิด GT 200 โดยประธานคณะกรรมการเป็นกรรมการร่วมกับรัฐบาลในการตรวจพิสูจน์ พิจารณาศึกษาติดตามโครงการจัดซื้อและติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิด CCTV ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพิจารณาศึกษาปัญหาที่ดินสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นต้น

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

คณะกรรมการรับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดที่ผ่านมาและจะได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

๓. พิจารณารอบแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการธิการได้ประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดกรอบการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการตามกรอบภารกิจ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธิการเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมและบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ

- ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐไว้โดยกว้างซึ่งครอบคลุมทุกด้าน ที่ประชุมจึงมีความเห็นว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการหากเห็นว่าเรื่องใดมีความสำคัญตามกรอบอำนาจหน้าที่ให้นำมาพิจารณาตามความเหมาะสม

- กรณีการตั้งคณะอนุกรรมการ ที่ประชุมคณะกรรมการธิการได้หารือเกี่ยวกับการตั้งคณะอนุกรรมการ ซึ่งจากการประชุมคณะกรรมการร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้พิจารณาบททวนกรณีการตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการสามัญ โดยที่ประชุมมีมติให้คณะกรรมการแต่ละคณะตั้งคณะอนุกรรมการได้ไม่เกิน ๒ คณะ แต่หากมีความจำเป็นต้องตั้งเพิ่มให้ทำหนังสือกราบเรียนประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรณีไป รวมทั้งคณะกรรมการธิการได้หารือเกี่ยวกับแนวทางในดำเนินงานของคณะอนุกรรมการโดยให้คณะอนุฯพิจารณาเรื่องใด ๆ ตามกรอบเวลาที่กำหนด หรือตั้งเป็นการถาวรตามภารกิจแต่ละด้าน นอกจากนี้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ โดยเห็นว่าเป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการ ธิการที่จะพิจารณาหยิบยกนำกฎหมายมาใช้บังคับเป็นกรณี ๆ ไป ตามความเหมาะสมของแต่ละเรื่องที่พิจารณา

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ

ที่ประชุมคณะกรรมการธิการมีมติตั้งคณะอนุกรรมการตามจำนวนจากมติที่ประชุมประธานกรรมการทุกคณะกับประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยให้พิจารณาเรื่องใด ๆ ไปตามความจำเป็นและเหมาะสมในแต่ละเรื่อง ในส่วนการดำเนินงานตามพรบ. คำสั่งเรียกฯ ให้เป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการ ธิการ

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

๔. พิจารณาศึกษากรอบอำนาจหน้าที่ นโยบายและยุทธศาสตร์ และแนวทางการป้องกัน แก้ไข ประเด็นปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการได้พิจารณากรอบแนวทางการดำเนินงานด้านความมั่นคงของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกรอบภารกิจด้านความมั่นคงของชาติ เพื่อรับทราบแนวทางการทำงานของแต่ละหน่วยงาน โดยเชิญเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ มาให้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการต่อไป

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๑. พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี	เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๒. นายอดิศักดิ์ ตันยากุล	รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๓. นายฉัตรชัย บางชวด	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนความมั่นคง
๔. นายันทพวงศ์ สุวรรณรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๕. นายพงศ์ชิต ชิตพงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

- นายสุรพันธุ์ ตันยุวรรธนะ	ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ว่าเป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๒ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่สำคัญ เป็นที่ปรึกษา เสนอแนะนโยบาย มาตรการและแนวทางปฏิบัติด้านความมั่นคงของชาติ และทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ประสานงานให้เป็นไปตามนโยบาย รวมทั้งดำเนินการจัดทำแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี เพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงในอนาคต ตลอดจนดำเนินการพัฒนาและการจัดองค์ความรู้ด้านความมั่นคงที่มีคุณภาพ

- สรุปสถานการณ์และปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ ที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและผลประโยชน์ของชาติในวงกว้าง รวม ๑๐ ประเด็น ประกอบด้วย
- ๑) ปัญหาความแตกแยกและการใช้ความรุนแรงในสังคมไทย
 - ๒) ปัญหาการล่องละเมิดสถาบันหลักของชาติ
 - ๓) ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - ๔) ความขัดแย้งและการใช้กำลังทางทหารเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ
 - ๕) ความมั่นคงของประชาคมอาเซียน
 - ๖) ภัยคุกคามข้ามชาติ
 - ๗) การย้ายถิ่นฐานของประชากร
 - ๘) ความมั่นคงระหว่างประเทศ
 - ๙) วิกฤตการณ์ความมั่นคงและภัยพิบัติ
 - ๑๐) ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ๑) สร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติ และฟื้นฟูประชาธิปไตย ๒) กำหนดให้มีการแก้ไขและป้องกันปัญหาอาชญากรรมเป็นวาระแห่งชาติ ๓) เร่งนำสันติสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประชาชนกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบายความมั่นคงแห่งรัฐ ๑) เติบโตและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ๒) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพและระบบป้องกันประเทศ ๓) พัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ๔) พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ๕) เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ ผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าว ผิดกฎหมาย และบุคคลที่ไม่มีสถานะชัดเจน

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกิจและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๘ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการข่าวกรองทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ติดตามสถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง กระจายข่าวกรองที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงให้หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ศึกษา วิจัยและพัฒนา เป็นหน่วยงานหลัก เป็นศูนย์กลางประสานกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน เสนอแนะนโยบาย มาตรการ ตลอดจนให้คำแนะนำและคำปรึกษาด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรองและการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน แก่นายกรัฐมนตรี และสภาความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้ง ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรี และสภาความมั่นคงแห่งชาติมอบหมาย เป็นต้น

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ๑) บริหารจัดการสำนักงานเลขานุการคณะที่ปรึกษาการข่าว (สลก.ปช.) ๒) บริหารจัดการศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ช.) รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาด้านการข่าวกรองของชาติให้แก่รัฐบาล ติดตามสถานการณ์ทั้งภายในและนอกประเทศที่กระทบต่อความมั่นคงและเป็นศูนย์กลางประสานกิจการข่าวกรองของประเทศ

- นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ๑) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ได้แก่ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเฉพาะหน้า นโยบายความมั่นคงแห่งชาติระยะ ๕ ปี ๒) นโยบายข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ ประกอบด้วย การดำเนินข่าวกรองในประเทศและการดำเนินข่าวกรองด้านชายแดนประเทศรอบบ้านและต่างประเทศ

- ภารกิจสำนักข่าวกรองแห่งชาติที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ๑) นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก คือ เร่งนำสันติสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) นโยบายความมั่นคงของรัฐ คือ พัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ และพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

- มาตรการป้องกันแก้ไขประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ โดยมาตรการสำคัญ อาทิเช่น การข่าวกรองเชิงรุก โดยการสืบสวน หาข่าว และปฏิบัติการลับ การต่อต้านข่าวกรอง รวมถึงการขัดขวาง รบกวนการดำเนินงานของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่กระทำเป็นภัยต่อความมั่นคง การประเมินสถานการณ์และประมาณการข่าวกรอง การประสานกับหน่วยข่าวกรองต่างประเทศ เพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนข่าวกรองและการดำเนินการทางการข่าวที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน การพัฒนาบุคลากรของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ และหน่วยในประชาคมข่าวกรอง เป็นต้น

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

คณะกรรมการบริหารรับทราบกรอบอำนาจหน้าที่ นโยบายและยุทธศาสตร์ และแนวทางการป้องกันแก้ไขประเด็นปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสำนักข่าวกรองแห่งชาติ คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสำนักข่าวกรองแห่งชาติ โดยขอให้พิจารณาดำเนินการศึกษาดำเนินการติดตามและแก้ไขปัญหามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบด้วย

๑) ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย	๒) ปัญหายาเสพติด
๓) ปัญหาการละเมิดสถาบัน	๔) ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
๕) ปัญหาการรัฐประหาร	

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๓ วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

๕. พิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงและความคืบหน้าของคดีฆาตกรรมลูกเรือสัญชาติจีนจำนวน ๑๓ ศพ บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากได้เกิดเหตุฆาตกรรมลูกเรือสัญชาติจีน จำนวน ๑๓ ศพ บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง คณะกรรมการได้มีการพิจารณาศึกษาความคืบหน้าคดีฆาตกรรมดังกล่าว เพื่อพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงและแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากจีนให้ความสำคัญกับเหตุฆาตกรรมครั้งนี้มาก รวมทั้งด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งในการพิจารณาเรื่องนี้คณะกรรมการได้ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง มอบหมายให้พิจารณาศึกษารายละเอียดข้อเท็จจริงของเรื่องดังกล่าว โดยได้มีการเดินทางไปศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริงในพื้นที่และร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและหน่วยงานในพื้นที่ สรุปผลการพิจารณาดังนี้

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- พลตำรวจโท สุเทพ เดชรักษา

ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

- นายสุวัณธุ์ ตันยวรรธนะ

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

กองกำลังผาเมือง

๑. พันเอก (พิเศษ) ฉลองชัย ชัยยะคำ

รองผู้บัญชาการกองกำลังผาเมือง

๒. พันตรี อนุวัช ปัญญานันท์

ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายยุทธการ

๓. สิบเอก ณัฐวุฒิ รังสาคร

ช่างเขียนฝ่ายยุทธการ

จังหวัดเชียงราย

- นายเสริมศักดิ์ สีสันต์

นายอำเภอเชียงแสน

สำนักงานอัยการสูงสุด

๑. นายวันชัย รุจนวงศ์

อธิบดีอัยการสำนักงานต่างประเทศ

๒. นายพิรยุทธ ประดิษฐ์กุล

รองอธิบดีอัยการสำนักงานต่างประเทศ

๓. นายพูนพล เงินดี

อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นางสาวบุษกร พฤกษ์พงศ์

รักษาการอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก

๒. นางอรุณรุ่ง โพธิ์ทอง ฮัมพรียัส

ผู้อำนวยการกองเอเชียตะวันออก ๓

๓. นายณรุทธ์ สุนทรโรดม

นักการทูตชำนาญการ กรมเอเชียตะวันออก

การพิจารณาของคณะกรรมการ

รองผู้บัญชาการกองกำลังผาเมือง ชี้แจงว่า กองกำลังผาเมือง เป็นกองกำลังที่จัดตั้งขึ้นเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจ จัดตั้งขึ้นครั้งแรกในจังหวัดน่านในปี ๒๕๔๒ ในปัจจุบันมีกองบัญชาการประจำอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ กำลังพลส่วนใหญ่มาจากกองพลทหารม้า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีหน่วยเฉพาะกิจทหารม้าที่ ๓ (ฉ.ก.ม.๓) รับผิดชอบพื้นที่บริเวณจังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา และมีหน่วยเฉพาะกิจทหารม้าที่ ๔ (ฉ.ก.ม.๔) รับผิดชอบพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยในการทำงานในพื้นที่จะมีการบูรณาการทางยุทธการกันหลายหน่วยงาน เช่น ตำรวจตระเวนชายแดน และกองกำลังทหารพราน ซึ่งจะมีการปฏิบัติงานกันปีต่อปี ตามคำสั่งของกองทัพบก และขึ้นตรงต่อกองกำลังผาเมือง โดยมีภารกิจ ๔ ภารกิจหลัก คือ

๑. ป้องกันชายแดนและรักษาอธิปไตย
๒. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๓. สกัดกั้นแรงงานต่างด้าว
๔. การรักษาความสงบภายในราชอาณาจักร

ในการปฏิบัติภารกิจในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ กองกำลังผาเมือง ได้มีการรับทราบข่าวกรองจากหน่วยข่าวในพื้นที่ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ ว่ามีการลักลอบขนยาเสพติดในพื้นที่ โดยในการลาดตระเวนในแม่น้ำโขงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับกองทัพบก เนื่องจากกองกำลังผาเมือง ซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพบกไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงในการลาดตระเวนตรวจตราทางน้ำ เมื่อพบเรือที่ต้องสงสัยก็มีการตรวจค้นเพื่อหายาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย และในการตรวจตราเรือสินค้าที่เดินทางเข้ามาส่งสินค้าที่อำเภอเชียงแสน กองกำลังผาเมืองจะมีการสุ่มตรวจเท่านั้น เนื่องจากเป็นไปได้ยากที่จะตรวจตราเรือส่งสินค้าทุกลำ ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก และขอยืนยันว่ากองกำลังผาเมืองไม่ได้มีการสั่งการให้มีการปฏิบัติหน้าที่เป็นรายบุคคล แต่เป็นการสั่งการให้ปฏิบัติภารกิจปราบปรามยาเสพติดทั่ว ๆ ไป

ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ ชี้แจงว่า จากเหตุการณ์ฆาตกรรมลูกเรือสินค้าสัญชาติจีน เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ทางตำรวจได้ดำเนินการ ๒ ภารกิจ คือ ๑. ดำเนินการสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ๒. กำหนดรายละเอียดและแนวทางในการประชุมหารือร่วมกับ ๔ ประเทศในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับเรือสินค้าในบริเวณแม่น้ำโขง เหตุการณ์ดังกล่าวทางตำรวจได้รับแจ้งจากฝ่ายปฏิบัติการในพื้นที่ว่าได้พบเรือสัญชาติจีนจำนวน ๒ ลำ และชายชุดดำ จากการตรวจค้นเรือดังกล่าวในเบื้องต้นพบศพลูกเรือจำนวน ๑ ศพ และยาเสพติดประมาณเก้าแสนเม็ด อาวุธปืนอาทึ่งกระบอก ต่อมาในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ทางชุดปฏิบัติการได้ส่งมอบของกลางและบันทึกการตรวจยึดส่งพนักงานสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ ในบันทึกการตรวจยึดได้ระบุว่าชุดปฏิบัติการตรวจค้นได้รับรายงานจากแหล่งข่าวซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่ามีกองกำลังไม่ทราบฝ่ายได้โจมตีเรือสินค้าสัญชาติจีน จำนวน ๒ ลำ ลำแรกเป็นเรือขนส่งสินค้า ลำที่สองเป็นเรือบรรทุกน้ำมัน ทั้งสองลำเป็นเรือสัญชาติจีน เรือสองลำได้ถูกควบคุมโดยกองกำลังไม่ทราบฝ่ายดังกล่าวและกำลังแล่นเข้ามาในเขตประเทศไทย แต่ในบันทึกการตรวจยึดของพนักงานสอบสวนดังกล่าวไม่ได้บรรยายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจยึดกับผู้ถูกตรวจยึดแต่อย่างใด จึงทำให้พนักงานสอบสวนเข้าใจไปได้ว่าการตายของลูกเรือชาวจีนทั้งหมดมิได้เกี่ยวข้องกับชุดปฏิบัติการ ประกอบกับในบันทึกการตรวจยึดได้บรรยายว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรไทย ซึ่งอยู่เหนือสามเหลี่ยมทองคำ

ขึ้นไปประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ต่อมาวันที่ ๗,๙,๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ทางตำรวจได้รับแจ้งว่าพบศพลูกเรือสินค้าอีกจำนวน ๑๒ ศพ พนักงานสอบสวนจึงได้เดินทางไปที่เกิดเหตุและทำการชันสูตรพลิกศพจากการสอบสวนเบื้องต้นพบว่า ศพทั้งหมดเป็นลูกเรือของเรือที่พบเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ และจากการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์พบว่า DNA ของศพทั้งหมดตรงกับ DNA กับรอยเลือดบนเรือ

คดีนี้หลังเกิดเหตุทางรัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากผู้เสียชีวิตเป็นบุคคลสัญชาติจีน และรัฐบาลจีนได้ติดตามการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ของไทยอย่างใกล้ชิด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อคลี่คลายคดี โดยมีพลตำรวจโท วุฒิ ลิขิตพัลลภ เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนและมอบหมายให้ พลตำรวจเอกปานศิริ ประภาวัต เป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวน พลตำรวจเอก ภาณุพงษ์ สิงหรา ณ อยุธยา เป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับการสืบสวนและได้ดำเนินการตามคำสั่งโดยทันที โดยได้มีการชี้แจงให้กับเอกอัครราชทูตจีนทราบถึงผลการดำเนินงาน และจากการสอบสวนต่อมาพบว่า เป็นความผิดที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร ซึ่งตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้อธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ หรืออัยการสูงสุดจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดก็ได้ต่อมอัยการสูงสุดได้มีคำสั่งให้อธิบดีอัยการกรมการต่างประเทศ อธิบดีอัยการภาค ๕ อัยการจังหวัดเชียงราย ร่วมกับ พลตำรวจโท รชต เย็นทรง ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ร่วมเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

นายอำเภอเชียงแสน ชี้แจงว่า กรณีเกิดเหตุฆาตกรรมลูกเรือสัญชาติจีน ๑๓ ศพ บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ มาตรการในการรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง ทางอำเภอมิศูนย์ปฏิบัติการสั่งการชายแดนในระดับอำเภอ โดยมีนายอำเภอเชียงแสนเป็นหัวหน้าศูนย์ ขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ในฐานะศูนย์ปฏิบัติการสั่งการชายแดนในระดับจังหวัด มีหน้าที่ติดตาม กำกับ ควบคุม ปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดนในด้านต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว ซึ่งในวันที่ ๕ ตุลาคม นั้น การปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้นของกองกำลังผาเมืองไม่ได้แจ้งศูนย์ปฏิบัติการชายแดนในระดับอำเภอ ทางศูนย์ได้รับแจ้งจากอาสาสมัครรักษาดินแดนเมื่อได้มีการปฏิบัติการกิจเรียบร้อยแล้ว ประมาณ ๑ ชั่วโมง เหตุการณ์ดังกล่าวจึงไม่มีเจ้าหน้าที่ของอำเภอเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการขาดบูรณาการงานทางด้านการข่าวระหว่างหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ อย่างไรก็ตามการปฏิบัติหน้าที่บางภารกิจอาจมีความจำเป็นเร่งด่วนเฉพาะกรณีก็ได้ ที่ผ่านมาการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่จะมีการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันตลอดไม่ว่าจะเป็นตำรวจ ทหาร หรืออำเภอเชียงแสนในการตรวจตรา ลาดตระเวน ปิดล้อมตรวจค้น ยาเสพติด และจากสถิติที่ผ่านการตรวจค้นและจับกุมยาเสพติดในอำเภอเชียงแสนมีจำนวนไม่มาก เนื่องจากมีการสกัดกั้นและจับกุมในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง โดยหน่วยรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณลุ่มน้ำโขง (น.ร.ข.) ในส่วนยาเสพติดที่พบบนเรือเชื่อว่าไม่น่าจะมีการขนส่งมายังฝั่งไทย เนื่องจากยาเสพติดมีจำนวนมาก และบริเวณท่าเรือเชียงแสนมีเจ้าหน้าที่ตรวจตราอย่างเข้มงวด การขนส่งยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะมีการลำเลียงเข้ามาทางอำเภอแม่สาย

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ชี้แจงว่า ข้อมูลทางการข่าวในเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ สำนักข่าวกรองแห่งชาติก็มีข้อมูลที่คล้ายคลึงกับที่ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ ได้นำเรียน แต่ข้อมูลด้านการข่าว ไม่เป็นที่แน่ชัดว่าชายชุดดำ คือกลุ่มบุคคลหรือกองกำลังฝ่ายใดที่ได้ปฏิบัติการนอกอาณาเขตไทยก่อนที่จะเข้ามาในเขตไทย ข้อมูลทางด้านการข่าว พบว่าเรือสินค้า ๑ ใน ๒ ลำ ที่โดนฆาตกรรมเคยให้ความร่วมมือรัฐบาลพม่าในการปราบปรามกลุ่มติดอาวุธบางกลุ่ม เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๔ และทำให้กองกำลังดังกล่าวเสียชีวิตและบาดเจ็บ และอดีต

ที่ผ่านมาพบว่ากองกำลังติดอาวุธในแม่น้ำโขง ได้ก่อเหตุเรียกค่าคุ้มครอง ปล้นยาเสพติด แต่ไม่เคยเกิดเหตุขึ้นในเขตประเทศไทยเลย แต่เกิดขึ้นในเขตประเทศพม่าและลาวทั้งสิ้น

ประเทศจีนได้ให้ความสำคัญกับแม่น้ำโขงเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นประตูกระจายสินค้าไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมาก ทำให้เศรษฐกิจทางตอนใต้ของประเทศจีนเจริญรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ประกอบกับเหตุผลทางการเมืองที่ต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ตอนใต้ของประเทศจีน เช่น ในแคว้นสิบสองปันนา ซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษของจีนด้วย

ผู้แทนอัยการสูงสุด ชี้แจงว่า สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนในคดีนี้ว่าเป็นคดีที่มีความผิดเกี่ยวพันนอกราชอาณาจักร ขอให้อัยการสูงสุดตั้งพนักงานสอบสวนเนื่องจากเป็นคดีที่เกิดนอกราชอาณาจักร กฎหมายให้อำนาจอัยการสูงสุดมีหน้าที่สอบสวนคดีที่เกิดนอกราชอาณาจักร อัยการสูงสุด จึงแต่งตั้งอัยการเข้าร่วมเป็นพนักงานสอบสวน ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยตั้ง อธิบดีอัยการต่างประเทศ อธิบดีอัยการภาค ๕ และอัยการจังหวัดเชียงราย เข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวน โดยให้ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่รับผิดชอบพื้นที่ตำรวจภูธรภาค ๕ เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแล้ว จากที่มีคำสั่งดังกล่าว มีการประชุมร่วมกันของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เพื่อวางแผนแนวทางในการสอบสวน ปัจจุบันคดีดังกล่าวพนักงานสอบสวนยังดำเนินการสอบสวนโดยมีพนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนด้วย

ประเด็นในคดีทางสำนักงานอัยการสูงสุดได้รับหนังสือแจ้งจากพนักงานสอบสวนว่าเป็นคดีที่เกิดนอกราชอาณาจักรแล้วมาเกี่ยวข้องกับในราชอาณาจักรเป็นคดีต่อเนื่อง ดังนั้น ในส่วนที่เกิดนอกราชอาณาจักรพนักงานสอบสวนจะไม่มีอำนาจสอบสวน เพื่อให้มีอำนาจสอบสวนทั้ง ๒ ส่วน จึงต้องแจ้งให้อัยการสูงสุดที่มีอำนาจสอบสวนมอบหมายจึงจะมีอำนาจสอบสวนได้ตลอดทั้ง ๒ ส่วน ในการสั่งคดี เป็นอำนาจของอัยการสูงสุดแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้นที่จะสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี แต่เนื่องจากพนักงานสอบสวนมีความพร้อมในการสอบสวนมากกว่า อัยการสูงสุดจึงมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้สอบสวนคดี โดยมีพนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนด้วย

ผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงว่า ผู้นำจีนทุกระดับให้ความสำคัญกับเรื่องที่เกิดขึ้นมาก เนื่องจากเป็นคดีที่สะท้อนขวัญ ดังนั้น รัฐบาลจีนจึงพยายามเร่งรัดกระบวนการยุติธรรมของไทยให้ได้ข้อสรุปอย่างรวดเร็ว รวมถึงการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองเรือของจีนในกลุ่มแม่น้ำโขง และลดกระแสความกดดันภายในประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นกับลูกเรือชาวจีนอีก โฆษกกระทรวงการต่างประเทศของจีนมีการแถลงการณ์ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกำชับว่ารัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวมาก ขอให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เร่งรัดดำเนินการสอบสวนคดีนี้ ขอให้รัฐบาลที่เกี่ยวข้องทุกประเทศมีมาตรการที่จะรักษาความปลอดภัยในการเดินเรือในกลุ่มแม่น้ำโขง รัฐบาลจีนได้ริเริ่มการประชุมการบังคับใช้กฎหมายการเดินเรือในแม่น้ำโขง มีประเทศที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ๔ ฝ่าย คือ จีน ไทย ลาว และพม่า ผู้ที่เป็นประธานฝ่ายจีนคือ มลตรีแห่งรัฐ ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่ารองนายกรัฐมนตรี ประเทศไทยส่งผู้นำระดับสูงเข้าร่วมประชุม คือ รองนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา รวมถึงมีการหารือร่วมทั้ง ๔ ฝ่ายตลอดมา ในครั้งสุดท้าย คือ วันที่ ๒๔ - ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา ประเด็นสำคัญ คือ การร่วมกันหามาตรการป้องกันความปลอดภัยในการเดินเรือกลุ่มแม่น้ำโขง และเรื่องที่จีนระงับการเดินเรือผ่านมายังกลุ่มแม่น้ำโขงหลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น จีนมีความคาดหวังจะรื้อฟื้นการเดินเรือครั้งใหม่ก่อนมีการประชุมครั้งต่อไปในวันที่ ๑๗ - ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ นี้

กระทรวงการต่างประเทศของไทย ได้ มีการประสานงานกับหน่วยงานภายในของทางการจีน โดยทางการทูตของไทยกับจีน ประกอบกับหลังวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ ทูตจีน ได้พบปะหารือ กับปลัดกระทรวงการต่างประเทศของไทย โดยจีนขอความร่วมมือจากไทย มีประเด็นหลัก ๆ คือ

- (๑) เร่งรัดกระบวนการสอบสวนและหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีให้เร็วที่สุด
- (๒) เรื่องการอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติผู้เสียชีวิตทั้ง ๑๓ ศพ ในการมาเคารพศพ และทำการฌาปนกิจศพในพื้นที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
- (๓) การขอให้อำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่กรมการกงสุลและหน่วยงานความมั่นคงของฝ่ายจีน ในการเข้ามาในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เพื่อร่วมสืบข้อเท็จจริงกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของไทย
- (๔) ควบคุมสื่อของแต่ละประเทศในการเผยแพร่ข่าวเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน
- (๕) ดำเนินมาตรการให้เกิดประสิทธิภาพในการรักษาและอารังไว้ซึ่งความปลอดภัยในการเดินเรือลุ่มแม่น้ำโขง
- (๖) ขอให้ไทยให้ความร่วมมือทั้ง ๔ ฝ่ายในเรื่องของกลไกต่าง ๆ

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ในปัจจุบันมีกองกำลังติดอาวุธหรือกองกำลังไม่ทราบฝ่ายในพื้นที่บริเวณแม่น้ำโขงจำนวนมาก มาตรการแก้ไขปัญหาร่วมกันของประเทศต่าง ๆ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะส่งผลดีต่อระบบการค้า การลงทุน ทั้งในและนอกประเทศ และส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพของประเทศไทยเอง ดังนั้นภาพลักษณ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าว มิฉะนั้นอาจทำให้หลายฝ่ายเกิดความสงสัยในการทำหน้าที่ของหน่วยงานความมั่นคงว่าเป็นไปถูกต้องตามระเบียบ และขั้นตอนหรือไม่ จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อสังคมให้เข้าใจ ถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหาย เพราะอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และอาจเป็นอุปสรรคตลอดจนความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงได้

๒. การเสนอข่าวของสื่อมวลชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เนื่องจากการนำเสนอข่าวไม่ได้อยู่บนข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่นำเสนอความจริงให้สาธารณชนหรือทางการจีนได้รับทราบถึงความจริงใจในการดำเนินคดี และการแก้ไขปัญหา เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีกต่อไป

๓. อัยการสูงสุดควรเร่งรัดการดำเนินคดีดังกล่าวโดยเฉพาะความชัดเจนว่าเกิดเหตุในราชอาณาจักร หรือนอกราชอาณาจักร เพื่อความชัดเจนและความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศคู่กรณี ข้อสงสัยในคดีควรจะได้รับทราบความจริง เปิดเผยออกมาโดยเร็วเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และการสอบสวนทุกครั้งในคดีนี้ พนักงานอัยการควรเข้าร่วมในการสอบสวนทุกครั้ง กระบวนการสอบสวนควรเน้นลงลึก เพื่อเปิดเผยข้อเท็จจริงของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้สังคมรับรู้ ประกอบกับควรรักษาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

อนึ่ง คณะกรรมการได้จัดทำรายงานผลการศึกษาเหตุฆาตกรรมลูกเรือสัญชาติจีน จำนวน ๑๓ ศพ บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง จ.เชียงราย ต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕

- อ้างอิง
- บันทึกการประชุมครั้งที่ ๔ วันพุธที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๕ วันพุธที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๖ วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๘ วันพุธที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒๕ วันพุธที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕

๖. พิจารณาปัญหาการนำบุคคลต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาติดตามเหตุขาดกรรมลูกเรือสัญชาติจีน บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง จังหวัดเชียงราย โดยได้รับทราบข้อมูลว่ามีกลุ่มบุคคลนำคนต่างด้าวมาสวมสิทธิ ทำบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน โดยมีคนในพื้นที่เป็นผู้รับรอง ซึ่งคนต่างด้าวเหล่านั้น บางส่วนเข้ามาทำงานผิดกฎหมายหรือเป็นกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดหรือเป็นกลุ่มเครือข่ายยาเสพติด ส่งผลกระทบด้านความมั่นคงประเทศและประชาชนในพื้นที่ คณะกรรมการจึงได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

กรมการปกครอง

๑. นายบุญส่ง เตชะมณีสถิต	รองอธิบดีกรมการปกครอง
๒. นายรณรงค์ นครจินดา	ผู้อำนวยการส่วนการทะเบียนราษฎร
๓. นายนาวัน สันธะอาด	ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน
๔. นายอำนาจ แยมศิริ	ผู้แทนกรมการปกครอง
๕. นายสุพงศ์ เมฆประดับ	ผู้แทนกรมการปกครอง
๖. นายจุลนิติ นวตระกูลพิสุทธิ์	ผู้แทนกรมการปกครอง

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

๑. พันตำรวจเอก อารัง แสงวัฒนกุล	รองผู้บังคับการอำนวยการ
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
๒. พันตำรวจเอก ณพัฒน์ศักร์ ธรรมรักษ์	ผู้กำกับการ ๒ ฝ่ายอำนวยการ ๓
กองบังคับการอำนวยการ
๓. พันตำรวจโท สุรพงษ์ วิเศษชลธาร	สารวัตรฝ่ายอำนวยการ ๓
กองบังคับการอำนวยการ
๔. พันตำรวจโท นิธิวัชร ดิลกพงศ์โยธิน	สารวัตรฝ่ายอำนวยการ ๓
กองบังคับการอำนวยการ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนกรมการปกครอง ชี้แจงว่า บุคคลต่างด้าวที่ได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนไว้ แบ่งเป็น ๔ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ (๑) ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ จำนวน ๓๒๓,๐๘๔ คน (๒) แรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) จำนวน ๑,๐๖๖,๕๓๕ คน (๓) บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน จำนวน ๒๘๒,๒๐๖ คน และ (๔) ผู้ลี้ภัยจากการสู้รบในพื้นที่พม่า จำนวน ๑๒๘,๕๖๐ คน รวมทั้งสิ้น ๑,๘๐๐,๓๘๕ คน

ข้อมูลที่คณะกรรมการได้รับทราบ คือ ปัญหาการสำรวจ “กลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน จำนวน ๒๕๒,๒๐๖ คน” ซึ่งมีความเป็นมา คือ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๙ ให้กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เพื่อแก้ไขปัญหาบุคคลที่ตกสำรวจและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนที่ได้รับการร้องขอว่าไม่มีหลักฐานปรากฏว่าเป็นคนไทย ซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครองได้ดำเนินการมาตามลำดับ และได้ข้อสรุปจำนวนผู้ได้รับการสำรวจแล้วเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ แต่จะต้องส่งกลับไปพิสูจน์ทราบอีกครั้งเพื่อให้ได้จำนวนที่ถูกต้องตามขั้นตอนและความเป็นจริง เนื่องจากพบว่ามีคนต่างด้าวบางกลุ่มกระทำการทุจริตโดยข้ามพรมแดนเข้ามาเพื่อทำการสำรวจโดยเฉพาะ

ในการสำรวจบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ได้แบ่งออกเป็น ๖ กลุ่ม คือ การสำรวจเพิ่มเติม (Recheck) ในกลุ่มที่ดำเนินการแล้ว คือ (๑) กลุ่มบุคคลที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยเดิมแต่ตกสำรวจ (๒) กลุ่มบุคคลที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา และดำเนินการสำรวจกลุ่มบุคคลเพิ่มเติม คือ (๓) กลุ่มบุคคลไร้รากเหง้า (๔) กลุ่มบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศไทย (๕) กลุ่มแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) และ (๖) กลุ่มต่างด้าวอื่น ๆ

ขั้นตอนในการสำรวจ คือ ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นมอบหมายให้บุคคลที่ทางราชการเชื่อถือและเป็นที่ไว้วางใจทำการสำรวจ โดยพิจารณาจากข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หรือบุคคลอื่นที่น่าเชื่อถือในพื้นที่ โดยกรอกรายละเอียดลงในแบบพิมพ์ที่กรมการปกครองจัดทำไว้พร้อมติดรูปถ่ายและพิมพ์ลายนิ้วมือของบุคคลที่ได้รับการสำรวจ ซึ่งต้องมีพยานไม่น้อยกว่า ๒ คนลงชื่อรับรองในบันทึกการสอบสวน จากนั้นให้สำนักทะเบียนนำเข้าที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อรับรอง และให้นายทะเบียนพิจารณาและมีคำสั่งให้จัดทำทะเบียนประวัติพร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียน และบันทึกข้อมูลลงในระบบคอมพิวเตอร์ที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับส่วนกลางเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักให้เป็น “บุคคลประเภท ๐” จากนั้นให้นายทะเบียนดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่ผู้ที่ได้รับการบันทึกข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ทั้งนี้ ผู้ได้รับบัตรประเภท ๐ จะไม่สามารถเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ที่จดทะเบียนได้ ยกเว้นกรณีจำเป็น โดยต้องยื่นคำร้องขออนุญาตจากนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดที่จดทะเบียน และเมื่อเดินทางถึงจังหวัดเป้าหมายแล้วต้องลงทะเบียนเข้าพื้นที่นั้น และเมื่อเดินทางกลับมาแล้วก็ต้องรายงานตัวอีกครั้งเพื่อเป็นการตรวจสอบ

สำหรับกรณีปัญหานำบุคคลต่างด้าวเข้ามาสวมสิทธิทำบัตรผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน นั้น กรมการปกครองได้ดำเนินการตรวจสอบด้วยความระมัดระวังโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก เมื่อตรวจพบว่าการทุจริตก็ได้ดำเนินการลงโทษตามกฎหมาย หากเป็นข้าราชการก็ดำเนินการลงโทษทางวินัยและไล่ออก

ผู้แทนสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) ชี้แจงว่า ภารกิจของ สตม. คือ (๑) ตรวจคัดกรองบุคคลและยานพาหนะทุกประเภทที่ผ่านเข้า-ออกราชอาณาจักร (๒) บริการคนเข้าเมืองตามนโยบายของรัฐด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (๓) ตรวจสอบและดูแลคนเข้าเมืองที่พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักร (๔) ป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดของคนเข้าเมืองตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และส่งกลับไปยังประเทศต้นทาง

คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มี ๓ กลุ่ม คือ (๑) กลุ่มที่เข้าเมืองโดยไม่มีหลักฐานใด ๆ หรือหลบหนีเข้าเมือง (๒) กลุ่มที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายแต่การอนุญาตให้เข้าเมืองสิ้นสุดลงและไม่ได้ขออยู่ต่อในราชอาณาจักรและหลบหนี (๓) กลุ่มที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายแต่ได้กระทำความผิดและถูกเพิกถอนสิทธิในการอยู่ในราชอาณาจักรและหลบหนี

ทั้งนี้ สตม. ได้มีความเข้มงวดในการตรวจบุคคลต่างด้าวตามด่านถาวรต่าง ๆ ทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ แต่เนื่องจากชายแดนของไทยมีระยะทางติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ จึงเป็นไปได้ที่จะมีผู้หลบหนีเข้าเมืองเข้าทางช่องทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวซึ่งตรวจพบปีละประมาณ ๓ แสนกว่าคน และได้ดำเนินการส่งกลับประเทศต้นทางแล้ว แต่บางส่วนก็หลบหนีเข้ามาอีก ซึ่งหากถูกจับกุมก็จะได้รับโทษตามกฎหมายเพราะถือว่าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ

สำหรับการตรวจสอบช่องทาง การใช้จ่ายเงินหรือการส่งเงินกลับประเทศต้นทางของแรงงานต่างด้าวนั้น ทั้งกรมการปกครอง และ สตม. ไม่มีอำนาจในการตรวจสอบแต่อย่างใด

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิ

ปัญหากลุ่มบุคคลใช้ช่องทางในการออกบัตรประจำตัวสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนโดยการนำบุคคลต่างด้าวเข้ามาสวมสิทธิทำบัตรและกระจายอยู่ในประเทศไทยถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน รวมทั้งกำชับให้มีการตรวจสอบคนเข้าเมืองตามด่านชายแดนต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้บุคคลต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองมากระทำความผิดในประเทศไทยต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๗ วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

๗. พิจารณาตั้งคณะกรรมการในการในคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐและกรอบภารกิจของ คณะกรรมการ

ประเด็นที่มา/ ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติมีความหลากหลายและหลายมิติ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการกิจตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรตั้งคณะกรรมการขึ้นจำนวน ๒ ชุด มอบหมายให้ดำเนินการกิจตามที่กำหนด

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้กำหนดกรอบภารกิจการดำเนินงานของคณะกรรมการดังนี้

- ชุดที่ ๑ นายเหงง โตจิราการ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง เป็นประธานคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจการเงิน ภัยคุกคามด้านการทหาร การก่อการร้ายต่างๆ และปัญหาเรื่องดินแดน ภัยคุกคามด้านอาชญากรรมและยาเสพติด ภัยคุกคามด้านความแตกแยก ของกลุ่มต่างๆ ในสังคมและภัยคุกคามด้านชนกลุ่มน้อยที่ติดอาวุธ และตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

- ชุดที่ ๒ นายอภิชาติ ศักดิเศรษฐ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง เป็นประธานคณะกรรมการ รับผิดชอบเกี่ยวกับภัยคุกคามด้านสังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ภัยคุกคามด้านสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีการสื่อสาร ภัยคุกคามด้านแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองและภัยคุกคามด้านอำนาจอธิปไตยของต่างชาติ และตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ที่ประชุมเห็นชอบตั้งคณะกรรมการขึ้นจำนวน ๒ ชุด โดยคณะกรรมการชุดใดจะประชุมพิจารณาศึกษาสอบสวนเรื่องใดให้เสนอเรื่องต่อที่ประชุมคณะกรรมการทราบ

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๘ วันพุธที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔

๘. พิจารณากรณีการกำหนดให้หน่วยงานเป็นเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างศูนย์อำนวยการบริหารชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

ประเด็นที่มา/ ข้อเท็จจริง

เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอยู่หลายหน่วยงาน ซึ่งมีประเด็นทางสังคมว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความขัดแย้งและความซ้ำซ้อนกันของอำนาจหน้าที่ อันส่งผลกระทบต่อความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงาน การดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คณะกรรมาธิการจึงได้มีการนำเรื่องนี้ขึ้นพิจารณา เพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

- พลตรี นักรบ บุญบัวทอง	รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานงาน
การปฏิบัติที่ ๕ กองอำนวยการรักษา
ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร |
|-------------------------|--|

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

๑. นายอาซิส เบ็ญหาวัน	ประธานสภาที่ปรึกษาการบริหาร
และการพัฒนา จังหวัดชายแดนภาคใต้
๒. ผศ. ปิยะ กิจถาวร	รองเลขาธิการ ศอ.บต.
๓. นางพาดรีเมาะ สะตียามู	ผู้อำนวยการส่วนแผนและงบประมาณ
๔. นายรอมดอน หะนีอา	เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

พลตรี นักรบ บุญบัวทอง รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๕ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ชี้แจงว่า กอ.รมน. ดำเนินการแก้ไขปัญหาในด้านความมั่นคงโดยมีศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๕ หรือ ศป.๕ กอ.รมน. มีหน้าที่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา โดยน้อมนำเอาปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นยุทธศาสตร์หลักและสนับสนุนยุทธศาสตร์รอง ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความเข้าใจยุทธศาสตร์ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแทรกซ้อน ยุทธศาสตร์การดำเนินการด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและในส่วนเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหา เห็นว่าเป็นหน่วยงานใดก็ได้ แต่ต้องมียุทธศาสตร์ อำนาจหน้าที่โดยตรงตามที่กฎหมายรองรับ และมีกำลังพลหรือบุคลากรเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่

ผศ.ปิยะ กิจถาวร รองเลขาธิการ ศอ.บต. ผู้แทนศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ชี้แจงว่า ศอ.บต. ดำเนินการด้านการพัฒนา โดยมีปณิธานและความมุ่งมั่น คือ การเร่งนำสันติสุขความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ความเสมอภาคและความเจริญรุ่งเรือง กลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยยึดมั่นในยุทธศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” รวมทั้งปฏิบัติงานตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ และในส่วนการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของ ศอ.บต. กับ กอ.รมน. ถือเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากการเป็นรากฐานในอนาคตที่สำคัญในงานด้านการพัฒนาและความมั่นคง โดยดำเนินการตามแผนนโยบายการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่ กอ.รมน. กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ศอ.บต. จึงมีหน้าที่สำคัญในการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมให้ได้อย่างรวดเร็วและยั่งยืน และจะต้องมีการประสานงานกับ กอ.รมน. ซึ่งเป็นผู้นำยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง โดยประสานการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกันและกัน แต่ต้องมีเอกเทศ และมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองด้วยด้วย ศอ.บต. มีกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การบริหาร และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น การใช้หลักประสานนโยบายของรัชกาลที่ ๖ คำขอเจ็ดข้อของ อัจฉริยสุหรัง ข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ทั้งนี้ ศอ.บต. ขอยืนยันว่า การแก้ไขปัญหาซึ่งจะทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้มีความ เป็นธรรมนำการเมือง การทหาร และเปิดพื้นที่สันติภาพให้มีความขัดแย้งและความเห็นต่างๆ ในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

นายอาซิส เบ็ญหาวัน ประธานสภาที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชี้แจงว่าปัญหาการก่อความไม่สงบไม่ได้เกิดจากกลุ่มแบ่งแยกดินแดน เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเหลือเพียงแค่อุดมการณ์ ไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ แต่เกิดจากกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มนอกกฎหมาย กลุ่มยาเสพติด กลุ่มค้าของเถื่อนหรือค้าอาวุธ จนในปัจจุบันไม่อาจแบ่งแยกได้ว่าสาเหตุเกิดจากอะไรและกรณีการนำคำว่า “เขตปกครองพิเศษ” มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา และเกรงจะนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน จึงควรใช้คำว่า “การปกครองพิเศษ” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ลดการตีความและนำมาใช้ได้จริงในหลายพื้นที่ เช่น กรุงเทพมหานครหรือพัทยา ในส่วนกรอบแนวคิดของหน่วยงานที่จะเป็นเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหา นั้น มองว่ารัฐบาลคือเจ้าภาพหลักในการดำเนินการ โดยมี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) กำหนดนโยบายบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนโยบายดังกล่าวจะต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น การจะสร้างความเป็นเอกภาพในการแก้ไขปัญหา จึงไม่จำเป็นต้องมีเพียงองค์กรเดียว แต่ต้องมีเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหา โดย ศอ.บต. และ กอ.รมน. เป็นผู้ปฏิบัติตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. แนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการแย่งชิงมวลชนหรือเอาชนะใจประชาชน ดังนั้น การสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่จึงเป็นเรื่องสำคัญ ลดปัจจัยเสี่ยงในการก่อกบฏหรือเอาเปรียบประชาชน และสร้างความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่แก่ประชาชน ทั้งปัญหาการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ เช่น พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือ พ.ร.บ. ควบคุมการศึก ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการนำไปสู่การละเมิดสิทธิของประชาชนในพื้นที่ อาจทำให้การแย่งชิงมวลชนมีปัญหา ดังนั้น ต้องพึงกระทำด้วยความระมัดระวัง

๒. การนำหลักประสานนโยบายของรัชกาลที่ ๖ มาปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเรื่องสำคัญ อันทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ทั้งต้องดำเนินการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ และสร้างความเข้าใจเรื่องดังกล่าว

๓. ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มิใช่เป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่เป็นปัญหาของคนทั้งประเทศ เพราะฉะนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต้องรับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายทั้งในและนอกพื้นที่ ซึ่งจุดอ่อนของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหา คือ การขาดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหา โดยวางรากฐานในระยะยาว ดังนั้นหากมีการเรียกร้อง เพื่อปกครองตนเอง เนื่องจากความแตกต่างทางด้านอัตลักษณ์และวัฒนธรรม ถ้ามีขัดต่อรัฐธรรมนูญ แล้ว รัฐก็ต้องนำมาพิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหาและ ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยปฏิบัติตาม พ.ร.บ. การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบกับการหล่อหลอมเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ให้มีทัศนคติที่ดี มีคุณธรรม เพื่อแสวงหาสันติสุข และความมั่นคงอย่างยั่งยืน

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๙ วันพุธที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๕

๙. พิจารณาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงปิดถนนของกลุ่มผู้ชุมนุมอันเนื่องมาจากความเดือดร้อนของประชาชน

ประเด็นที่มา/ ข้อเท็จจริง

จากสถานการณ์ที่ปรากฏมีการชุมนุมประท้วงเรียกร้องของกลุ่มผู้ชุมนุมอย่างแพร่หลายกว้างขวางกระจายไปพื้นที่ต่าง ๆ โดยในบางกรณีมีการปิดถนนหรือเส้นทางสำหรับการใช้ในการสัญจรไปมา คณะกรรมการเห็นว่า การชุมนุมประท้วงเรียกร้องควรมีขอบเขตการชุมนุมที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่นโดยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญจึงควรเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑. พลตำรวจตรี สุรพล อยู่หนูช
๒. พ.ต.อ. อภิชาติ ศิริสิทธิ์
๓. พ.ต.ท. สุวโรจน์ ลุนหวิทยานนท์
๔. พ.ต.อ. วิสูตร คูหะมณี

ผู้บังคับการกองแผนงานกิจการพิเศษ
รองผู้บังคับการปราบปราม
รองผู้บังคับการปราบปราม
ผกก.กลุ่มงานเฝ้าฟังฯ ศป.ก.ตร.

สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ

- นายวิษณุ ตาปสนันท์

รองผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

สภาความมั่นคงแห่งชาติ

๑. พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี
๒. นายอภิชาติ อบอ่อนสกุล

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการป้องปรามการก่อการร้าย

กระทรวงมหาดไทย

- นายจตุพจน์ ปิยัมบุตร

ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการ
กระทรวงมหาดไทย

กองบัญชาการตำรวจสันติบาล

- พลตำรวจโท ธนากร ศิริอัฐ

ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ การชุมนุมปิดถนนในช่วงปี ๒๕๕๔ สาเหตุของปัญหาที่ทำให้มีการชุมนุมเกิดจากการความเดือดร้อนด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นการหามาตรการแก้ไขปัญหาคือ แก้ไขที่สาเหตุ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อความสงบเรียบร้อยและความสะดวก ในการสัญจร

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การชุมนุมประท้วงของประชาชนส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาเรื่องปากท้องของประชาชน โดยภาพรวมตำรวจจะรับผิดชอบด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และควบคุมการจราจรให้สามารถใช้สัญจรได้ สำหรับการแก้ไขปัญหาคือใช้วิธีการเจรจาพูดคุยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยกันหาแนวทางการแก้ไขปัญห

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการชุมนุมปิดถนนที่เกิดจากปัญหาราคาพืชผลการเกษตร ดังนั้นต้องให้กระทรวงที่รับผิดชอบเข้าไปรับฟังและแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เพื่อมิให้สถานการณ์ลุกลามยิ่งขึ้น

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันกฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้มีเพียงพระราชบัญญัติตำรวจการจราจรทางบก แผนรักษาความสงบเรียบร้อยและแผนการเตรียมความพร้อมแห่งชาติ ซึ่งแผนฯดังกล่าวจะนำไปปฏิบัติได้ต่อเมื่อฝ่ายบริหารสั่งการ ซึ่งสภาความมั่นคงแห่งชาติทำได้เพียงการวางแผนและชักชวนความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปใช้เท่านั้น

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการการ

๑. คณะกรรมการการตระหนักถึงสิทธิการชุมนุม เนื่องจากการชุมนุมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานซึ่งรัฐธรรมนูญรับรองไว้ แต่ต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย

๒. ควรผลักดันร่างพระราชบัญญัติการชุมนุมในที่สาธารณะให้มีการบังคับใช้เป็นกฎหมายโดยเร็วที่สุด

๓. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ชุมนุม และควรฝึกฝนอบรมเจ้าหน้าที่ควบคุมฝูงชน โดยเฉพาะการสลายการชุมนุม

ในการนี้ ที่ประชุมได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการที่นายอภิชาติ ศักดิเศรษฐ์ เป็นประธานคณะอนุกรรมการไปดำเนินการพิจารณาศึกษารายละเอียดของร่าง พ.ร.บ. การชุมนุมในที่สาธารณะ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และผลักดันให้มีการบังคับใช้เป็นกฎหมายและนำเสนอต่อคณะกรรมการต่อไป

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ ได้นำเสนอรายงานผลการศึกษาต่อที่ประชุมคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ โดยในรายงานมีการแสดงความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมมีความเห็นเกี่ยวกับ พ.ร.บ. การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. แบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายที่ ๑ สนับสนุนให้มีร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวบังคับใช้ ฝ่ายที่ ๒ ไม่เห็นด้วย โดยให้เหตุผลว่าถึงแม้จะมี พ.ร.บ. ดังกล่าวบังคับใช้เป็นกฎหมาย ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการชุมนุมที่เกิดขึ้นได้

ในส่วนความเห็นของอนุกรรมการนั้น มีความเห็นว่า รัฐบาลสมควรที่จะได้มีการเร่งดำเนินการผลักดันที่จะเสนอร่าง พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. เข้าสู่กระบวนการของฝ่ายนิติบัญญัติต่อไปโดยเร็ว โดยมีข้อสังเกตต่อรายงานฉบับดังกล่าว ดังนี้

๑. ในการควบคุมหรือสลายการชุมนุม ควรฝึกฝนเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจประเภทเดียวในการดำเนินการด้านนี้ ไม่ควรให้ทหาร ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากทหารถูกฝึกมาให้รบ ประกอบกับหน้าที่หลักของทหาร คือการป้องกันราชอาณาจักร

๒. ควรมีการแยกประเภทการชุมนุมระหว่างการชุมนุมทางการเมือง กับการชุมนุมเนื่องมาจากความเดือดร้อนที่แท้จริงของประชาชน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มผู้ชุมนุม

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

มอบให้ฝ่ายเลขานุการปรับปรุงรายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการตามประเด็นความเห็นของที่ประชุมนำเสนอคณะกรรมการต่อไป

-
- อ้างอิง**
- บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๐ วันพุธที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๑ วันพุธที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒๐ วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕

๑๐. พิจารณาปัญหายาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อความมั่นคงแห่งรัฐ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการการหิบบกเรื่องยาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อความมั่นคงแห่งรัฐ ขึ้นมาพิจารณาศึกษา เนื่องจากคณะกรรมการเห็นว่าปัญหาเสพติดเป็นภัยที่ร้ายแรงต่อความมั่นคงของชาติทั้งเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงเป็นบ่อเกิดของอาชญากรรมต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยเชิญบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการ

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง

๑. พลตำรวจตรี วิชัย สังข์ประไพ	ผู้แทนผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๒. พลตำรวจตรี พุทธิชาติ เอกฉันท	กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
๓. ว่าที่ร้อยตรี วุฒิพงษ์ เหล่าจุมพล	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๔. นางสาวพรพิตร นรภูมิรักษ์	ผู้แทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์
๕. นายชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง	ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
๖. นายแพทย์ไกรวิทย์ ยงวานิชจิต	ผู้แทนกรุงเทพมหานคร
๗. นายสรชัย อติกันิชฐ์	ผู้แทนกรมคุมประพฤติ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ชี้แจงให้ข้อมูลว่า ปปส. รับนโยบายจากรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา เรื่อง ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕ มาใช้เพื่อลดปัญหาความรุนแรงของยาเสพติดลงให้ได้ ๘๐% ภายใน ๑ ปี โดยมุ่งดำเนินการกับ ๓ กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ

๑) กลุ่มผู้ผลิตผู้ค้า จะเน้นหลักการปราบปรามลงโทษตามกฎหมาย ผลจากการปราบปรามทำให้ยาบ้ามีปริมาณลดลง แต่ยาเสพติดประเภทยาไอซ์กลับมีแนวโน้มมากขึ้น กลุ่มผู้ค้าผู้ผลิตมีการลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยได้หลายทาง ทั้งทางท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ทางแนวตะเข็บชายแดนภาคเหนือตลอดจนตามแนวตะเข็บชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับกลุ่มผู้ค้าผู้ผลิต มีการวางเป้าหมายในการยึดทรัพย์สินของกลุ่มนี้ เพื่อนำเข้ารัฐ ซึ่งจนถึงปัจจุบันมีประมาณ ๘,๐๐๐ กว่าคดี โดยในปี ๒๕๕๖ ได้ทำการยึดทรัพย์สินแล้วเสร็จสูงสุดถึง ๒,๐๐๐ กว่าคดี ในปี ๒๕๕๔ ที่ผ่านมายึดทรัพย์สินไปแล้ว ๑,๕๐๐ กว่าคดี รวมทรัพย์สินทั้งสิ้นที่ยึดได้ ๖๘๒,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ประเทศไทยมีกลไกความร่วมมือกับนานาชาติ และระหว่างประเทศในระดับทวิภาคี ในการสร้างเขตปลอดยาเสพติดให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อไม่ให้ยาเสพติดที่มีฐานการผลิตอยู่นอกประเทศ หลั่งไหลเข้ามาสู่ในประเทศ โดยประเทศไทยให้ความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ยกระดับปัญหาเป็นระดับภูมิภาค โดยเฉพาะประเทศที่ติดกับกลุ่มน้ำโขง เพื่อแก้ปัญหาร่วมกันในเชิงรุก

๒) กลุ่มผู้เสพยาเสพติด การดำเนินการกับกลุ่มนี้จะเน้นไปในทางการบังคับบำบัด คือหลังจากมีการจับกุมผู้เสพ ผู้ติดยาแล้วนำไปบำบัด โดยส่งมาตามกระบวนการตามกฎหมาย ซึ่งต่อไปจะมีการปรับเปลี่ยน โดยมุ่งเน้นเชิงสมัครใจเข้ารับการบำบัดให้มากขึ้น

๓) กลุ่มผู้เสี่ยงที่จะเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กลุ่มนี้ส่วนมากเป็นเยาวชนและเด็กวัยเรียน คือนักเรียนชั้น ป. ๖ ของทุกโรงเรียน ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการคือจัดให้มีวิทยากร ผู้มีความรู้เข้าไปให้ความรู้ในโรงเรียน ถึงพิษภัยของยาเสพติด เพื่อเป็นการป้องกันและมีการ จัดระเบียบในสถานประกอบการต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย

ผู้แทนจากกองบัญชาการตำรวจนครบาล ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้เสพยาเสพติดทั่วทั้งประเทศ ประมาณ ๑ ล้าน ๒ แสนคน เด็กและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวนมาก กองบัญชาการ ตำรวจนครบาล มีนโยบายต่อสู้กับยาเสพติดมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ ดังนี้

๑) การสืบสวนปราบปรามจับกุมผู้ผลิต ผู้จำหน่ายยาเสพติดทุกประเภทอย่างจริงจัง

๒) เพิ่มการสกัดกั้นการแพร่ระบาด ตามเส้นทางลำเลียงยาเสพติดที่คาดว่ากลุ่มผู้ผลิต จะลำเลียงผ่านเข้ากรุงเทพมหานครได้ในทุกเส้นทาง

๓) มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดตามหลักนิติธรรม

๔) สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชน

๕) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด กองบัญชาการตำรวจปราบปราม ยาเสพติดมีแนวทางการดำเนินการที่นำมาใช้ คือ

๑) ประเด็นยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕

๒) ประเด็นแนวโน้มหลังจากเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปทำงาน

๓) ประเด็นมาตรการป้องกันในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

๔) ประเด็นที่เป็นข่าวทางสังคม กรณีขยายผลจับกุมตรวจยึดยาเสพติดมูลค่าพันล้านบาทได้ ในเขตจังหวัดปทุมธานี

ประเด็นแรก ประเด็นยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕ เป้าหมาย คือ การลดจำนวนผู้เสพลง รวมถึงการสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชนการดำเนินการทางทรัพย์สินของกลุ่ม ผู้ค้า ผู้ผลิต การดำเนินการกับผู้ต้องขังในเรือนจำที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยแต่ละแผน จะมีหน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือเป็นเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหา

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีการตั้งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โดยภารกิจของศูนย์มุ่งเน้นงานด้านปราบปราม ด้านการข่าว การตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ที่เกี่ยวข้อง กับยาเสพติด เป็นต้น

การดำเนินการตามโครงการ “ครูแดร์ (D.A.R.E)” คือ โครงการ “การศึกษาเพื่อต่อต้าน การใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน” ใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นครูสอนเด็กในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กได้รู้จัก ปฏิเสธใช้ยาเสพติด หลีกเลี่ยงจากยาเสพติด

ประเด็นที่ ๒ สถานการณ์ยาเสพติด มีแนวโน้มลดความรุนแรงลงภายหลังจากดำเนินการ ตามแผนที่ได้วางเอาไว้ ยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยได้ยากขึ้น การลักลอบนำเข้าของยาเสพติดทุกชนิด ประเภท คิดเป็นทางบกร้อยละ ๗๐ ทางอากาศร้อยละ ๒๐ ทางน้ำ ร้อยละ ๑๐ ของยาเสพติดที่นำเข้ามา ภายในประเทศทั้งหมด สถานการณ์ต่อกลุ่มเด็ก เยาวชน กลุ่มเสี่ยงมีแนวโน้มผู้ติดยาอายุน้อยลงมา เป็นผู้เสพยารายใหม่

ประเด็นที่ ๓ มาตรการป้องกันในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน มีการสกัดกั้นเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ภูธรภาค ๕ โดยได้เชื่อมโยงเอาระบบที่ทันสมัยเข้ามาใช้กับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น กรมการขนส่งทางบก มีการตั้งกล้องวงจรปิดเชื่อมโยงข้อมูลของกรมการขนส่งทางบก เพื่อดูข้อมูลของทะเบียนรถยนต์ที่ผ่านเข้า – ออก ด่านตรวจเพื่อเฝ้าระวัง มีการขอข้อมูลผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่จากประเทศเพื่อนบ้าน และเส้นทางการลำเลียงต่าง ๆ โดยการประสานงานใช้วิธีการที่ละมุนละม่อมได้รับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างดี

ประเด็นที่ ๔ ข่าวทางสังคมกรณีขยายผลจับกุมตรวจยึดยาเสพติด มูลค่าพันล้านบาท ในเขตจังหวัดปทุมธานี จากการสืบสวนจับกุม ค้นรถพบบยาเสพติดชนิดยาไอซ์ น้ำหนักประมาณ ๒ กรัม ไม่พบผู้ขับขี่ ตรวจสอบหลักฐานพบเอกสารยืนยันบุคคลต้องสงสัยและที่อยู่ จากนั้นได้นำกำลังตำรวจเข้าตรวจค้นที่อยู่ ปรากฏ ๒ แห่ง คือ หมู่บ้านสัมมากร ถนนรังสิต – นครนายก พบยาบ้าจำนวน ๓,๘๐๐,๐๐๐ เม็ด ยาไอซ์ จำนวน ๗๑ กิโลกรัม อยู่ในบ้านหลังดังกล่าว อีกจุดคือ รัชดาออกคิด คอนโดมิเนียม พบตัวภรรยาผู้ต้องสงสัยที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับผู้ต้องสงสัยค้นพบบยาเสพติดชนิดยาไอซ์อีก ๔๒ กรัม จากการสืบสวนขยายผล พบผู้เกี่ยวข้องเพิ่มเติมกับนายนิพนธ์ กันชาติ ผู้ต้องหาในคดีนี้มีนายทหารเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการอีก ๒ นาย และนำนายทหารทั้ง ๒ นายมาขยายผลจับผู้เกี่ยวข้องอีกประมาณ ๓ – ๔ คน ดำเนินคดี

ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ กำหนดการดำเนินงานเป็น ๔ ระยะ คือ

ระยะที่ ๑ การจำแนกผู้ต้องขังโดยการคัดแยกผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดไปควบคุมตัวที่เรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ระยะที่ ๒ เร่งรัดปรับปรุงดำเนินการระบบเสริมความมั่นคงภายในเรือนจำ เช่น เพิ่มระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ภายในเรือนจำ

ระยะที่ ๓ เร่งรัดการก่อสร้างแดนความมั่นคงสูง ภายในเรือนจำเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดและเพิ่มจำนวนของยาเสพติดภายในเรือนจำ

ระยะที่ ๔ จัดตั้งเรือนจำสำหรับผู้ต้องหาคดียาเสพติดโดยเฉพาะ โดยใช้เวลาก่อสร้างประมาณ ๓ ปี เพื่อรองรับคาดว่าจะใช้พื้นที่ก่อสร้างที่เรือนจำกลางคลองไผ่

ปัจจุบันผู้ต้องขังคดียาเสพติดทั้งประเทศมีประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ คน ซึ่งมีจำนวนมากเป็นการยากที่จะนำมารวมไว้จุดเดียว แต่กรมราชทัณฑ์จะดำเนินการคัดแยกผู้ต้องขังเหล่านั้นมาขังไว้ที่เรือนจำกลางเขาบินจังหวัดราชบุรี เพื่อพัฒนางานของกรมราชทัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด นำมาเป็นหลักในการดำเนินการ โดยมีศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติเป็นกลไกขับเคลื่อน

กระทรวงได้กำหนดยุทธศาสตร์ ๓ ส. เพื่อขับเคลื่อน คือ

๑. เสริมสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติด
๒. เสริมสร้างเครือข่ายพลังแผ่นดินในสถานศึกษา
๓. เสริมสร้างจิตอาสา และพัฒนาคุณธรรม

รวมถึงกำหนดยุทธศาสตร์ ๔ ต้อง ๒ ไม่ เป็นกรอบให้สถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศดำเนินการ คือ

๑. ต้องมียุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทในพื้นที่

๒. ต้องมีแผนงานยาเสพติดที่ชัดเจน
๓. ต้องพัฒนาระบบงานรองรับยุทธศาสตร์ ๔ ระบบ ได้แก่ ระบบป้องกัน ระบบเฝ้าระวัง ระบบดูแลช่วยเหลือ และระบบบริหารจัดการ
๔. ต้องมีเครือข่ายการทำงานระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน
๕. ไม่ปกปิดข้อมูล กลุ่มเสพ กลุ่มติด กลุ่มค้ายาเสพติด
๖. ไม่ผลักปัญหา ไม่ไล่นักเรียนออกจากสถานศึกษาให้นำไปบำบัดรักษาเมื่อหายแล้วให้กลับมาเรียนตามปกติ

แนวโน้มสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน จากการคัดกรองข้อมูลพบว่าเด็กนักเรียนมักจะเกี่ยวข้องกับบุหรี่ยาและแอลกอฮอล์มากที่สุด ส่วนยาบ้า กัญชา ยาไอซ์ อยู่ในระดับรองลงมา

ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการว่า กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ ๑ ใน ๓ ของประเทศที่มีปัญหาเรื่องยาเสพติดมากที่สุด กทม. จึงมีนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มอบให้หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้ผู้บริหารทุกระดับถือว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน
 ๒. ให้ทุกหน่วยงานในสังกัดสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและครอบครัวเพื่อลดพื้นที่แพร่ระบาด
 ๓. ให้ ผอ.ทุกเขตทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลงพื้นที่เฝ้าระวังยาเสพติด ดำเนินการต่าง ๆ ทั้งป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติด
 ๔. ให้ศูนย์ปฏิบัติการแต่ละเขตพื้นที่รายงานผลต่าง ๆ ในการทำงานให้ กทม.รับทราบ
- มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนสังกัด กทม. นั้น มี ๕ มาตรการ ดังนี้

๑. มาตรการเฝ้าระวังการใช้ยาเสพติดในโรงเรียนรวมถึงชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่
๒. มาตรการป้องกันการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน
๓. มาตรการบำบัดรักษาการติดยาเสพติด โดยให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียนที่ใช้ยาเสพติด
๔. มาตรการการบังคับใช้กฎหมายกับนักเรียนที่ฝ่าฝืนอย่างหนัก
๕. มาตรการการบริหารจัดการ โดยการประกาศนโยบายเพื่อโรงเรียนปลอดจากยาเสพติด

ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ได้ให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการว่า ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมองว่า “ผู้เสพยาคือผู้ป่วย” เป็นลักษณะของการใช้กฎหมายบังคับผู้ป่วยมารับการบำบัด เป็นการกดดันให้ผู้เสพยาเข้ามาบำบัดมากขึ้น แต่ในส่วนของการสมัครใจเข้ารับการบำบัดนั้น ยังมีการแฝงตัวอยู่มาก ไม่กล้าเปิดตัว เปิดใจออกมาปรึกษา ทำให้ข้อมูลของกลุ่มผู้เสพยามีจำนวนที่ไม่แน่นอน ประกอบกับการป้องกันบำบัดรักษาขาดความเชื่อมโยง

ในปัจจุบันกรมคุมประพฤติได้มีศูนย์ฟื้นฟูในสังกัดเพียงแห่งเดียว คือ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี นอกจากนี้ กรมคุมประพฤติดังมี การบูรณาการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการช่วยเหลือผู้รับการบำบัด เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมประชาสัมพันธ์ เพื่อดำเนินการส่งกลุ่มคนเหล่านี้ให้ได้รับการสงเคราะห์อาชีพ ฝึกอบรมให้แก่วุฒิมัธยมศึกษาให้กลับไปเสพยาอีก

แนวคิด “ผู้เสพเป็นผู้ป่วย” ของรัฐบาลมีแนวความเห็นเป็น ๒ ทาง คือ แนวทางแรก ถ้าตั้งฐานความผิดว่าผู้ใดต้องหาแล้วนำไปสู่ความผิด ๔ ฐาน ตามมาตรา ๑๙ ของ พ.ร.บ.ฟื้นฟูฯ จะทำให้เกิดกระบวนการจับกุมก่อนแล้วจึงดำเนินคดีอาญาหรือเลือกมาดำเนินคดีตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูฯ แนวทางที่ ๒ คือ น่าจะมีทางออกโดยใช้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๙๔ เรื่องการกีดกันให้เข้าระบบสมัครใจก่อนโดยไม่จำเป็นต้องตั้งข้อหา จะทำให้จำนวนคดีลดลงได้ในส่วนหนึ่ง สำหรับกรมคุมประพฤติ เลือกที่จะให้ผู้ฟื้นฟูเข้าสู่ระบบสมัครใจก่อน จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ดีกว่า การบังคับผู้เสพยาบำบัด ผู้เสพยาที่ไม่สมัครใจเข้ารับการบำบัดกับกรมคุมประพฤติ ดำเนินการไปก็ไม่มีประโยชน์ จะสูญเสียงบประมาณกับบุคคลดังกล่าวไปโดยไม่คุ้มค่า เพราะกลับออกไปกลุ่มคนเหล่านี้ก็จะกลับไปเสพยาตามปกติ เพราะความไม่สมัครใจเข้ารับการบำบัดแต่แรก

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. การบังคับใช้กฎหมาย ควรมีสภาพบังคับที่ชัดเจน เนื่องจากผู้ค้าผู้ผลิตกระทำผิด ได้รับการลงโทษในระยะสั้น สามารถกลับออกมาใช้ชีวิตในสังคมได้ในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้เป็นภัยต่อผู้ให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ในการปราบปราม

๒. ควรนำเงินที่ยึดได้จากผู้ค้ายาเสพติดนำกลับมาใช้ในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงรายได้จากภาษีบาป เช่น เหล้า บุหรี่ด้วย

๓. การให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชนในโรงเรียนตามโครงการครูแดร์ (D.R.A.E) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น ควรให้กระทรวงศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมแบ่งเบาภาระด้วยในเรื่องดังกล่าว

๔. ควรนำแนวคิดเรื่อง “บวร” มาใช้ประกอบในการแก้ไขปัญหา คือ บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อขัดเกลากลุ่มคนเหล่านี้ให้เลิกเสพยาหรือกลับเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

๕. ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำกับดูแลติดตามและมีมาตรการเชิงรุก เพื่อให้เป็นโรงเรียนสีขาวอย่างแท้จริง

๖. กระทรวงศึกษาธิการควรร่วมมือกับสำนักงานสร้างเสริมสุขภาพแห่งชาติ (สสส.) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน

๗. กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญกับโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะนักเรียนปอเนาะหรือโรงเรียนสอนศาสนา เพราะโรงเรียนดังกล่าวมักจะไม่ได้รับงบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการ ในการแก้ไขปัญหาเสพติด ประกอบกับการเรียนการสอนของระบบการศึกษาของไทย ควรสอนให้เด็กนักเรียนได้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดควบคู่ไปกับการให้ความรู้ด้านอื่นไปด้วย

๘. หน่วยงานกรุงเทพมหานคร ควรทำงานประสานกับตำรวจปราบปรามยาเสพติด เพื่อให้ได้รับทราบเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดเข้าพื้นที่กรุงเทพฯ ชั้นในเพื่อหาทางป้องกันร่วมกัน

๙. กทม. ควรฝึกอบรมครูในสถานศึกษาที่สังกัด กทม. ให้มีความรู้ ความเข้าใจยาเสพติดอย่างแท้จริง โดยเชิญวิทยากรจาก ปปส. มาเป็นผู้บรรยายเพื่อใช้เป็นความรู้นำไปถ่ายทอดให้เด็กนักเรียนในสังกัด กทม. ได้รับทราบถึงพิษภัยของยาเสพติด

๑๐. ควรนำตำรวจในโรงพักไปอยู่ในโรงเรียนเพื่อให้เด็กนักเรียนได้เห็นตำรวจเป็นมิตรที่ดี

๑๒. โรงเรียนขยายโอกาสในสังกัด กทม. มีจำนวนมาก และมีปัญหายาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการจึงขอฝากให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไป

๑๓. กรมคุมประพฤติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาควรได้รับการจัดสรรงบประมาณในปริมาณที่พอเพียง จะทำให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดี

๑๔. หน่วยงานของรับควรเสนอรัฐบาลสร้างสถานบำบัดให้สามารถรองรับจำนวนผู้ต้องการบำบัดรักษาให้มากขึ้น ประกอบกับใช้ระบบประกันสุขภาพนำมาใช้กับผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดเหล่านี้ด้วย เพื่อลดภาระของกรมคุมประพฤติที่ต้องบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากเหล่านี้

๑๕. กรมคุมประพฤติควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดให้แก่ประชาชนได้รับทราบให้มากขึ้น

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๙ วันพุธที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๕

๑๑. พิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคจากเหตุการณ์อุทกภัย อันเป็นภัยพิบัติ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมพิจารณาศึกษาปัญหาวิกฤตอุทกภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ในปี ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา ซึ่งถือว่าเป็นภัยพิบัติที่สร้างความเสียหายและสูญเสียให้กับประชาชน อย่างกว้างขวาง รวมทั้งส่งผลกระทบที่รุนแรงต่อความมั่นคงของรัฐทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ของประชาชน คณะกรรมการจึงมีการประชุมเพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยเชิญหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมชี้แจงให้ข้อมูลกับคณะกรรมการในการประชุมครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งการแสวงหามาตรการป้องกันแก้ไขให้เกิดมหาอุทกภัยดังที่เกิดขึ้น

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง

๑. นายสุเทพ น้อยไพโรจน์	รองอธิบดีกรมชลประทาน
๒. นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์	ผู้อำนวยการสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	
๓. นายมนตรี ชนະชัยวิบูลย์วัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกัน
	และบรรเทาสาธารณภัย
	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๔. นายเชียงชัย ชุกิตติวิบูลย์	ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๕. นายวันชัย ประไพสุวรรณ	ผู้อำนวยการฝ่ายสำรวจการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
๖. นางสาวภรณ์ ธนภรรคาวิน	หัวหน้ากลุ่มงานวิเคราะห์ข้อมูลและรายงาน
	สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร ให้ข้อมูลว่าปัจจัยธรรมชาติ ที่ส่งผลให้เกิดอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ เกิดจากอิทธิพลของปรากฏการณ์ลานีญา พายุโซนร้อนไหหม่า นกเตน ไถ่ถาง เนสาด และนาลแก รวมทั้งร่องมรสุมมีกำลังแรงกว่าปกติ ทำให้มีปริมาณน้ำฝนมาก และสะสมในเขื่อนต่าง ๆ ทั้งยังมีข้อจำกัดในการระบายน้ำเพราะน้ำท่วมท้ายเขื่อน ปัญหาการระบายน้ำ มีสิ่งปลูกสร้างรูกล้าลำน้ำ และปัญหาการระบายน้ำผ่านแนวรอยต่อหลายเขตการปกครอง เป็นต้น ในปี ๒๕๕๕ คาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มปริมาณฝนรายปีเพิ่มขึ้น มีความแปรปรวนสูงขึ้น ฤดูกาลเปลี่ยนไป หลายพื้นที่ประสบภัยทั้งน้ำท่วมและภัยแล้ง เกิดภัยพิบัติรุนแรงขึ้น เกิดเอลนีโญและลานีญาสลับกันถี่ขึ้น ส่งผลให้ในอนาคตสภาพอากาศจะแปรปรวนยิ่งขึ้น และจะมีพายุฝนเข้าประเทศไทยประมาณ ๓ – ๕ ลูก โดยแนวทางในการป้องกันปัญหาอุทกภัยในปีต่อไปคือ ควรเพิ่มความยืดหยุ่นในการบริหารโครงสร้างน้ำ และแก้ปัญหาน้ำแล้งและน้ำท่วมไปพร้อมกัน ให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการน้ำในชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันภัยพิบัติ การจัดทำผังเมืองต้องมีผังน้ำเพื่อให้ น้ำไหลสะดวก มีการจัดโซนนิ่งการใช้

ที่ดิน มีพื้นที่สีเขียวรับน้ำหลาก มีพื้นที่กันชน มีการกำหนดระบบโครงข่ายโทรคมนาคมที่เหมาะสม มีการพัฒนาเทคโนโลยีและเพิ่มศักยภาพของบุคลากร รวมทั้งควรผลักดันให้มีกฎหมายแม่บทด้านทรัพยากรน้ำ

ผู้แทนกรมชลประทาน ให้ข้อมูลว่าปัญหาน้ำท่วมในปี ๒๕๕๔ เกิดจากมีปริมาณน้ำฝนมากจากพายุโซนร้อนหลายลูก ทำให้อ่างเก็บน้ำเต็มทุกเขื่อนทั้งเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนป่าสัก เขื่อนแควน้อย และศักยภาพของลำน้ำต่าง ๆ รับน้ำได้น้อย มีปัญหาการหน่วงน้ำเพื่อให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิต และไม่มีระบบการตัดสินใจและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน สำหรับแผนบริหารจัดการน้ำในปี ๒๕๕๕ โดยกำหนดเป้าหมายการกักเก็บน้ำในเขื่อนต่าง ๆ ให้มีปริมาณลดลงภายในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยเขื่อนภูมิพลจะกักเก็บน้ำคงเหลือ ๔๕% เขื่อนสิริกิติ์ ๔๕% เขื่อนแควน้อย ๘% และเขื่อนป่าสัก ๑๕% ซึ่งจะทำให้มีช่องว่างในการเก็บกักน้ำในช่วงฤดูฝนมีปริมาณน้ำมาก นอกจากนี้ จะมีการพัฒนาเขื่อนย่อย เช่น เขื่อนแม่จัด เขื่อนแม่กลอง อ่างเก็บน้ำแม่พริกเหนือเขื่อนภูมิพล อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำรีเหนือเขื่อนสิริกิติ์ และเขื่อนทดน้ำผาจุกท้ายเขื่อนสิริกิติ์ เพื่อควบคุมการระบายน้ำให้ลงเขื่อนใหญ่ในปริมาณที่เหมาะสม สำหรับปัญหาการพัฒนาเขื่อนในลุ่มน้ำยมนั้นได้ปรับแผนเป็นการพัฒนาเขื่อนขนาดกลางในลุ่มน้ำสาขาสตงตั้งแต่จังหวัดแพร่ถึงสุโขทัย ส่วนพื้นที่ตอนล่างมีการพัฒนาพื้นที่รับน้ำหรือแก้มลิงเพื่อรองรับปริมาณน้ำที่จะลงมา ทั้งนี้กรมชลประทานได้นำอำนวยการพระราชดำริมาดำเนินการโดยพักน้ำในพื้นที่ลุ่มต่ำก่อนระบายออก กำจัดวัชพืช ขุดคลองระบายน้ำในพื้นที่ตอนล่างเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดินสไลด์ มีการดำเนินการตามแผนฟื้นฟูโดยซ่อมแซมประตูระบายน้ำและคันกันน้ำ ขุดลอกคูคลอง เพิ่มการติดตั้งเครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่ประสบอุทกภัย รวมทั้งเสริมเครื่องสูบน้ำบริเวณชายฝั่งแม่น้ำ โดยจะดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕

ผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้ให้ข้อมูลถึงแนวทางการบริหารจัดการน้ำปี ๒๕๕๕ คือ มีการศึกษาปรับปรุงเกณฑ์การกักเก็บน้ำในเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์โดยเพิ่มการระบายน้ำเพื่อพร่องน้ำในอ่างให้อยู่ในเกณฑ์ควบคุมที่ ๔๕% ของความจุอ่าง และมีข้อเสนอแนะการบริหารจัดการน้ำเพื่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างยั่งยืน คือ การจัดทำนโยบายโฉมชุมชนควรหลีกเลี่ยงพื้นที่แก้มลิงและพื้นที่สาธารณะที่รับน้ำหรือระบายน้ำตามธรรมชาติ กำหนดแผนการใช้น้ำทุกภาคส่วนให้ชัดเจน มีหน่วยงานกลางให้ข้อมูลและเสริมสร้างความเข้าใจกับประชาชน กำหนดหลักเกณฑ์และการชดเชยกรณีน้ำท่วมและน้ำแล้งที่ชัดเจน มีการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองและการใช้ที่ดินอย่างจริงจัง สำหรับการวางแผนและการบูรณาการในอนาคต ควรพิจารณาสร้างแหล่งเก็บกักและผันน้ำในลุ่มน้ำที่ท่วมซ้ำซาก มีแผนฉุกเฉินและหน่วยงานรองรับเพื่อตัดสินใจในกรณีน้ำหลาก มีการเตรียมการป้องกันทั้งระบบ และมีทางระบายน้ำ (flood way) ใหม่ทดแทนทางระบายน้ำเดิมที่เปลี่ยนแปลงเป็นถนน บ้านจัดสรร และสนามบิน และควรซ่อมแซมอาคารบังคับน้ำให้ใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ ควรคาดการณ์ปริมาณน้ำฝนล่วงหน้า ขุดลอกคูคลองรวมทั้งระบายน้ำออกทะเลให้เร็วที่สุด สำหรับเรื่องพลังงานไฟฟ้านั้น ปัจจุบันการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำถือว่าเป็นส่วนน้อยของระบบ จึงไม่ใช่วิธีการบรรเทาปัญหาอุทกภัยแต่อย่างใด

ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้ข้อมูลว่า มหาอุทกภัยปี ๒๕๕๔ ได้ส่งผลกระทบ ๖๕ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ๓๗ เขต มีผู้ได้รับความเดือดร้อนจำนวนมาก มีผู้เสียชีวิต ๘๑๓ คน และสูญหาย ๓ คน ธนาคารโลกประเมินมูลค่าความเสียหายประมาณ ๑.๔๔ ล้านล้านบาท สูงเป็นอันดับ ๔ ของโลก กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในฐานะหน่วยงานกลางอำนวยความสะดวกและปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ มีแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗ เป็นแผนแม่บทเพื่อกำหนดแผนป้องกันบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร และมีแผนย่อยคือแผนป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม และแผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติในเชิงยุทธศาสตร์ โดยให้ทุกภาคส่วนใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติการ

มาตรการเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกคืองบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และเงินอุดหนุนราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินจังหวัดละ ๕๐ ล้านบาทตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หากเงินอุดหนุนราชการไม่เพียงพอ จังหวัดสามารถขอขยายวงเงินอุดหนุนราชการได้ และยังมียกกลางเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุอุทกภัยอีกส่วนหนึ่ง สำหรับมาตรการเยียวยาส่วนที่สองคือการช่วยเหลือเยียวยาครัวเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติงบประมาณไปแล้วรวม ๕ ครั้ง และจะเร่งรัดเยียวยาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีมาตรการแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยในระยะยาวและดำเนินการตามกรอบอำนาจหน้าที่รับผิดชอบอย่างจริงจังของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งมีการน้อมนำแนวพระราชดำริมาปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ

๒. กรณี หากสถานการณ์น้ำไม่เป็นไปตามที่หน่วยงานคาดการณ์หรือแผนที่วางไว้ในการระบายน้ำในเขื่อนให้เหลือเกณฑ์ต่ำสุดภายในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ การบริหารจัดการน้ำจะต้อง ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนบริเวณใต้เขื่อน และน้ำตกค้างในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ลุ่มต่ำ การระบายน้ำฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร การแก้ปัญหาน้ำตลบล้าง การระบายน้ำลงสู่ทะเลให้เร็วที่สุด

๓. กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานที่มีส่วนราชการในการกำกับดูแลหลายแห่ง เช่น กรมการปกครอง กรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีความใกล้ชิดกับพื้นที่ ดังนั้น หากมีแผนบูรณาการทำงานร่วมกันการแก้ไขปัญหาก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ หากนำมาใช้อย่างจริงจังจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยพิบัติต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ด้านนโยบาย นโยบายโฉนดชุมชน ควรหลีกเลี่ยงพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่แก้มลิงและพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่ใช้สำหรับรับน้ำหรือระบายน้ำตามธรรมชาติ กำหนดแผนการใช้น้ำสำหรับทุกภาคส่วนให้ชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้รู้โดยทั่วกัน ควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจกับประชาชน และกำหนดหลักเกณฑ์และการชดเชยกรณีน้ำท่วมและน้ำแล้งให้ชัดเจน

๕. การบังคับใช้กฎหมาย มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานในกรณีฉุกเฉิน ควรแก้ไข ปัญหาการบุกรุกลำน้ำท้ายเขื่อนที่ทำให้การระบายน้ำไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองและการใช้ที่ดินอย่างจริงจัง

๖. การวางแผนและการบูรณาการในอนาคต โดยมีการพิจารณาสร้างแหล่งเก็บกัก และผัน น้ำให้เร็วขึ้นในลุ่มน้ำที่ท่วมซ้ำซาก เพื่อลดความเดือดร้อนของประชาชน มีแผนฉุกเฉินและหน่วยงาน รองรับเพื่อตัดสินใจในกรณีน้ำหลาก มีการเตรียมการป้องกันทั้งระบบจะช่วยให้การแก้ไขปัญหา ในภาพรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีทางระบายน้ำ(flood way)ใหม่ทดแทนทางระบายน้ำเดิม ที่เปลี่ยนแปลงเป็นถนน บ้านจัดสรร สนามบิน ฯลฯ

๗. ด้านการปฏิบัติงาน โดยซ่อมแซมโครงสร้างและอาคารบังคับน้ำให้ใช้งานได้ดีมี ประสิทธิภาพ ลดข้อจำกัดในการระบายน้ำจากเขื่อน มีการคาดการณ์ปริมาณฝนล่วงหน้าได้แม่นยำ ในระยะยาว มีการขุดลอก คูคลอง ควรทำทั้งระบบลุ่มน้ำ มีแผนการดำเนินงานที่ไต่บ้าง ลำดับก่อน-หลัง มีการตัดสินใจระบายน้ำในกรณีน้ำหลาก ที่เป็นมติของที่ประชุมและควรรายงานต่อคณะรัฐมนตรีทราบ ทุกครั้ง รวมทั้งควรระบายน้ำออกทะเลโดยเร็วที่สุด

๘. เพื่อให้การพิจารณาศึกษาเรื่องปัญหาอุทกภัยมีความครอบคลุม สมควรที่จะรอผล การศึกษาข้อเท็จจริงในพื้นที่ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ว่ามีแผนนโยบายขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างไร โดยจะเชิญผู้เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมให้ข้อมูล กับคณะกรรมการต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๔ วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๑๒. พิจารณาสถานการณ์การก่อการร้ายข้ามชาติ กรณีหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทยทำการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยชาวเลบานอน (กลุ่มอิซบูลเลาะห์) และกรณีเหตุระเบิดซอยสุขุมวิท ๗๑ (ซอยปรีดีพนมยงค์ ๓๑)

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการธิการได้มีการพิจารณาประเด็นเหตุการณ์ที่มีความเชื่อมโยงกับการก่อการร้ายข้ามชาติ ซึ่งได้เกิดเหตุการณ์สำคัญ ๒ เหตุการณ์ ได้แก่

เหตุการณ์ที่ ๑ กรณีหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทย ทำการควบคุมจับกุมตัวนายอาทิส ฮุสเซน ผู้ต้องสงสัยขบวนการก่อการร้ายข้ามชาติชาวเลบานอน สมาชิกกลุ่มอิซบูลเลาะห์ และจากการจับกุมได้มีการขยายผลค้นพบแหล่งซุกซ่อนสารตั้งต้นสำหรับผลิตวัตถุระเบิด ได้แก่ สารแอมโมเนียมไนเตรท และปุ๋ยยูเรีย เป็นจำนวนมาก ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการที่สถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ได้ประกาศแจ้งเตือนระดับสูงต่อพลเมืองของตนให้ระมัดระวังการก่อวินาศกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร

เหตุการณ์ที่ ๒ กรณีเกิดเหตุระเบิด ๓ จุด ในซอยสุขุมวิท ๗๑ (ซอยปรีดีพนมยงค์ ๓๑) จากการสอบสวนได้มีการออกหมายจับผู้ต้องหาชาวอิหร่าน จำนวน ๕ คน

จากทั้ง ๒ เหตุการณ์ข้างต้นส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ความมั่นคง สังคม เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน นอกจากนี้ ประเด็นที่ควรพิจารณาคือเรื่อง ความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องของทั้งสองเหตุการณ์ คณะกรรมการจึงได้จัดประชุมพิจารณาศึกษา หาแนวทางและมาตรการป้องกัน แก้ไขและรับมือในปัญหาดังกล่าว โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลประกอบการพิจารณากับคณะกรรมการดังนี้

เหตุการณ์ที่ ๑ กรณีจับกุมนายอาทิส ฮุสเซน ผู้ต้องสงสัยขบวนการก่อการร้ายข้ามชาติชาวเลบานอน สมาชิกกลุ่มอิซบูลเลาะห์

บุคคล/หน่วยงานผู้มาชี้แจง

๑. พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๒. พลตำรวจโท ธนากร ศิริอัฐ

ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล

การพิจารณาของคณะกรรมการ

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ชี้แจงว่า กรณีการจับกุมตัวนายอาทิส ฮุสเซน ผู้ต้องสงสัยขบวนการก่อการร้ายข้ามชาติ ซึ่งกำลังจะเดินทางออกนอกประเทศไทยที่สนามบินสุวรรณภูมิ จากคำให้การของผู้ต้องสงสัยไม่ได้ความชัดเจนว่าจะก่อเหตุร้ายแรงในประเทศไทย ต่อมานำไปสู่การพบสารเคมีซึ่งอาจใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตวัตถุระเบิดเป็นจำนวนมาก ได้แก่แอมโมเนียไนเตรท และปุ๋ยยูเรีย โดยเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๕ ตำรวจได้ตรวจพบในจังหวัดสมุทรสาคร ผู้ต้องหายอมรับว่ามีสารดังกล่าวเพื่อจัดส่งไปยังผู้ซื้อที่อยู่ต่างประเทศ กระแสข่าวข้างต้นสร้างผลกระทบให้บางประเทศแจ้งเตือนประชาชนว่าจะมีการก่อการร้ายตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งประเทศที่มีประกาศรวมแล้ว ๑๖ ประเทศ

ทั้งนี้ยืนยันได้ว่า ฝ่ายความมั่นคงของไทยมีแผนดำเนินการป้องกันการก่อการร้าย และได้ทำงานอย่างเต็มที่ โดยสภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนดแผนและนโยบาย สำนักข่าวกรองแห่งชาติติดตามข่าว และมีการประชุมร่วมกันทุกวัน การวางนโยบายของไทยมีหลักการว่า ไทยไม่ใช่คู่ขัดแย้งโดยตรงของกลุ่มก่อการร้ายสากล และประเทศไทยมีทรัพยากรจำกัด จึงมีแนวนโยบายที่จะไม่ท้าทายกลุ่มก่อการร้ายดังเช่นประเทศมหาอำนาจที่เป็นคู่ขัดแย้งโดยตรงกับกลุ่มก่อการร้าย แต่เน้นนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหามากกว่าการปฏิบัติการชิงลงมือก่อนที่จะฝ่ายตรงข้ามจะรู้ตัว (Pre – emptive strike) ดังเช่นในกรณีของประเทศมหาอำนาจ แนวปฏิบัติของไทยอาศัยการป้องปรามเป็นหลักเน้นการตั้งกลไกรับมือการก่อการร้าย กลไกระดับชาติมีคณะกรรมการ ๒ ชุด คือ คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหากลุ่มก่อการร้ายสากล (นอก.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหากลุ่มก่อการร้ายสากล (อกรส.) โดยหลักการสำคัญในการวางแผนและปฏิบัติการด้านความมั่นคงคือ “ไม่ควรเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะก่อนเวลาที่เหมาะสม”

สำหรับการตั้งข้อหา ต้องการให้มีความรอบคอบชัดเจน เนื่องจากคดีที่ผ่านมาเหตุการณ์พบวัตถุระเบิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ พบสารตั้งต้นวัตถุระเบิด และมีผู้เสียชีวิตแต่อยุ่การสั่งไม่ฟ้อง กรณีนี้หากมีการตั้งข้อหาไปแล้วอยุ่การสั่งไม่ฟ้องอีกอาจมีผลเสียหายได้ กรณีนายอาทิส สุสเซน พนักงานสอบสวนได้ตั้งข้อหา กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยุทธภัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๐ มาตรา ๔, ๑๕, ๔๒ ซึ่งศาลได้มีการนัดสอบคำให้การจำเลยไปเมื่อ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ที่ศาลอาญา ถนนรัชดาภิเษก

นอกจากนี้ เลขาธิการสภาความมั่นคงยืนยันว่า ประเทศไทยไม่ใช่เป้าหมายหลักในการก่อการร้าย แต่การหลั่งไหลเข้ามาของชาวต่างชาติเป็นเพราะนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว การให้วีซ่านักท่องเที่ยว ชนิดขอรับการตรวจลงตรา ณ ช่องทางอนุญาตของด่านตรวจคนเข้าเมือง (Visa on Arrival) เป็นมาตรการที่ทำให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาสะดวกกว่าประเทศอื่น

ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล ชี้แจงว่า ข้อมูลทางคดีร้อยละ ๙๐ อยู่ในชั้นความลับ การข่าวที่นำไปสู่การจับกุมผู้ต้องสงสัยมาจากหน่วยข่าวของสันติบาล โดยดำเนินการตั้งแต่ต้นเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ และมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างหน่วยข่าวจากต่างประเทศด้วย เมื่อได้รับทราบข่าวสารทั้งจากหน่วยข่าวของไทยและต่างประเทศแล้วนำมาสู่การวิเคราะห์สังเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข่าว ซึ่งหลังจากนั้นตำรวจสันติบาลจะรายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติทราบถึงความมีน้ำหนักและความน่าเชื่อถือของข่าว ซึ่งผู้ต้องหาที่ควบคุมตัวอยู่ในขณะนี้ไม่สามารถก่อเหตุอันตรายได้ในระยะสั้น แต่หน่วยงานความมั่นคงยังไม่ได้ยุติการปฏิบัติการ ยังมีเป้าหมายอีกหลายประการที่ฝ่ายปฏิบัติการต้องเข้าไปติดตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทั้งหมดที่มีอยู่ขณะนี้กล่าวได้ว่าได้ผ่านจุดอันตรายนั้นไปแล้ว ทั้งนี้ ไม่สามารถยืนยันได้ว่าจะไม่มีกรณีอื่นเกิดขึ้น

**เหตุการณ์ที่ ๒ กรณีเกิดเหตุระเบิด ๓ จุด ในซอยสุขุมวิท ๗๑ (ซอยปรีดีพนมยงค์ ๓๑)
บุคคล/หน่วยงานผู้มาชี้แจง**

๑. พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ พิสุทธิศักดิ์	รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๒. พลตำรวจโท ธนากร ศิริอัฐ	ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล
๓. นายสมเกียรติ บุญชู	รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๔. นายอภิชาติ อบูรณ์สกุล	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านป้องกัน การก่อการร้าย สภาความมั่นคงแห่งชาติ
๕. พลตำรวจตรี พิสุทธิ พุ่มพิเชษฐ์	รองผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
๖. นายวิษณุ ตาปสนันท์	รองผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ
๗. นายอิศร ปกมนตรี	เอกอัครราชทูตประจำกระทรวงการต่างประเทศ
๘. พลตรี นิวัติ สุขภัก	ผู้ช่วยผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ชี้แจงว่า กรณีเกิดเหตุระเบิดซอยสุขุมวิท ๗๑ (ซอยปรีดีพนมยงค์ ๓๑) เหตุระเบิดเกิดเมื่อวันอังคารที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เวลา ๑๔.๒๐ นาฬิกา บ้านเลขที่ ๖๖ ภายหลังเกิดเหตุได้มีชาวต่างชาติจำนวน ๓ คน ออกมาจากบ้าน โดยคนหลังสุดชื่อนายโมราดี ซาฮิส ได้เดินมาถึงบริเวณกลางซอยปรีดีพนมยงค์ ๓๑ และเรียกรถแท็กซี่ มีนายสินชัย บุญสูงเนิน เป็นผู้ขับ แต่รถแท็กซี่คันดังกล่าวไม่ยอมไปส่ง จึงนำระเบิดวางไว้ข้าง ๆ รถแท็กซี่ แล้วเดินหนีไป ทำให้เกิดระเบิดรถแท็กซี่ได้รับความเสียหายและนายสินชัยผู้ขับ ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย จากนั้นนายโมราดี ซาฮิส ได้เดินไปถึงบริเวณหน้าโรงเรียนเกษมพิทยาพบเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งได้รับแจ้งเหตุระเบิด เมื่อขอตรวจค้น นายโมราดี ซาฮิส ได้ขว้างระเบิดใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ไม่พันทัว จึงเกิดระเบิดขึ้นทำให้ขาทั้งสองข้างขาด

ภายหลังเหตุการณ์ดังกล่าวเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าไปตรวจค้นบ้านที่เกิดเหตุ พบระเบิดอีก ๒ ลูก มีลักษณะเป็นระเบิดแสวงเครื่องทำประกอบกับวิทยุทรานซิสเตอร์ ภายในยัดด้วยซีโฟร์น้ำหนักประมาณ ๑.๕ ก.ก./ลูก จากการตรวจสอบพบว่าระเบิดที่เกิดระเบิดภายในบ้าน ๑ ลูก ที่พบในบ้าน ๒ ลูก ที่วางไว้ข้าง ๆ รถแท็กซี่ ๑ ลูก และที่ใช้ขว้างตำรวจอีก ๑ ลูก เป็นระเบิดชนิดเดียวกัน หลังจากนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๖๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แต่งตั้งพนักงานสืบสวนสอบสวน ทำการสอบสวนเหตุการณ์ดังกล่าว โดยมี พลตำรวจเอก ปานศิริ ประภาวัต เป็นประธาน และจากผลการสอบสวนดังกล่าวได้มีการออกหมายจับผู้ต้องหา ๕ คน ดังนี้ ๑) นายโมราดี ซาฮิส ๒) นายโมฮาหมัด คาไซ ๓) นายชิดากัส ซาเต็ส มาซุด ๔) นางโลรา โรฮานี ๕) นายนอรูชี ซายัน อารี อัคบาร์ โดยผู้ต้องหาทั้งห้าคนถูกตั้งข้อกล่าวหา คือ ร่วมกันทำ มีไว้ซึ่งวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่สามารถออกให้ได้ และทำให้เกิดระเบิดจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย ทรัพย์สิน โรงเรือน สำหรับนายโมราดี ซาฮิส ได้แจ้งข้อหาเพิ่มเติม คือ ร่วมกันพยายามฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่และพยายามฆ่าผู้อื่น

ผู้แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ ชี้แจงว่า จากการประเมินตรวจสอบวัตถุประสงค์ที่พบวิเคราะห์ได้ว่าเหตุระเบิดครั้งนี้ น่าจะมุ่งหมายต่อบุคคลเพราะแรงระเบิดไม่สามารถทำลายอาคารใหญ่ได้ และจากข้อมูลที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์นี้กับกรณีนายอาซิส ฮุสเซน เข้าด้วยกันได้ เนื่องจากเป็นกลุ่มคนละสัญชาติ วัตถุประสงค์ต่างกัน อีกทั้งไม่มีข้อมูลใด ๆ ที่จะวิเคราะห์ได้ว่าทั้งสองกลุ่มนี้มีความเกี่ยวข้องกันแต่อย่างใด ปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายมีความเคลื่อนไหวอยู่ ๒ ลักษณะ คือ กลุ่มที่กระทำต่อเป้าหมายซึ่งอยู่ในประเทศไทย และกลุ่มที่ใช้ประเทศไทยเป็นที่ดำเนินการเพื่อไปก่อเหตุในประเทศอื่น

สภาความมั่นคงฯ ได้ดำเนินการภายใต้นโยบายหลักดังนี้

๑) นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการดำเนินการทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ซึ่งระดับนโยบายประกอบด้วย คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (นอก.) โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เลขาธิการสภาความมั่นคงฯ เป็นกรรมการและเลขานุการ และคณะอนุกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (อกรส.) โดยมี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นประธาน และในระดับปฏิบัติประกอบด้วย ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.)

๒) กำหนดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนข่าวสารกับต่างประเทศ มีการฝึกและร่วมมือในด้านการข่าวกรองกับต่างประเทศทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ที่มีเหตุก่อการร้ายสากล

๓) พัฒนาขีดความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญห และรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยกันรายงานสิ่งผิดปกติในชุมชนให้เจ้าหน้าที่ทราบ

ทั้งนี้ ภายหลังเกิดเหตุ นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ สภาความมั่นคงฯ จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินสถานการณ์และพิจารณาแก้ไขปัญห และเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้มีการประชุมร่วมกันของหน่วยงานด้านความมั่นคง โดยมี ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง เป็นประธาน ซึ่งที่ประชุมได้มอบหมายให้สภาความมั่นคงฯ เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการด้านการข่าวโดยดำเนินการร่วมกับ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย ศูนย์รักษาความปลอดภัย สันติบาล ให้มีหน้าที่สืบสวนด้านความมั่นคง หรือกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคง ทั้งนี้ สภาความมั่นคงฯ ได้มีการดำเนินงานด้านการข่าวโดยประชุมร่วมกันกับตัวแทนทุกฝ่ายเป็นประจำ โดยมีลักษณะเป็นประชาคมข่าวเพื่อแลกเปลี่ยนสถานการณ์ทุกวัน และสรุปสถานการณ์ทุกสัปดาห์ เพื่อรายงานต่อนายกรัฐมนตรี และกรณีเกิดสถานการณ์ขึ้นจะมีการประชุมกับหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ทุกวัน

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงว่า มีข้อสังเกตกรณีเหตุการณ์ระเบิดที่ซอยสุขุมวิท ๗๑ ไม่ได้มีความเชื่อมโยงกับการที่สถานทูตสหรัฐอเมริกา ประกาศเตือนพลเมืองของตนที่อยู่ภายในประเทศไทยแต่อย่างใด เนื่องจากการประกาศเตือนดังกล่าวห้ามมิให้เข้าไปในสถานที่เสี่ยง เช่น ถนนข้าวสาร โบสถ์ยิวที่ซอย ๒๒ หรือสถานที่ที่เสี่ยงอื่น ๆ แต่เหตุระเบิดในครั้งนี้เกิดในสถานที่ ที่มีได้ระบุไว้ในคำแจ้งเตือนแต่อย่างใด สำหรับแนวทางการประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการก่อการร้ายข้ามชาติกับต่างประเทศนั้น กระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินการโดยร่วมมือกับต่างประเทศในภาพรวม มิได้ลงลึกในรายละเอียด โดยจะดำเนินการในลักษณะอาศัยข้อมูลเปิด มิได้อาศัยข้อมูลลับในการดำเนินการ สำหรับปัญหากรณี visa on arrival ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตรวจประวัติบุคคลที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน อย่างไรก็ตาม ได้มีการสั่งการให้มีการตรวจโดยละเอียดเพิ่มความระมัดระวังโดยเฉพาะคนสัญชาติที่อาจมีการเกี่ยวข้องกับก่อการร้าย และยังเชื่อมั่นว่า เหตุการณ์ในครั้งนี้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงมากนัก

ดังเห็นได้จากอัตราการเดินทางเข้ามาประเทศไทยที่ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ไม่ได้ลดลงแต่อย่างใด และขอย้ำว่าการประกาศเตือนภัยต่อพลเมืองของต่างประเทศนั้นมิใช่การห้ามมิให้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย เพียงแต่ให้ระมัดระวังความปลอดภัยเท่านั้นโดยประเทศไทยได้แสดงจุดยืน คือไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติตอบโต้กันระหว่างประเทศใดก็ตาม จะไม่ยอมให้อาศัยประเทศไทยเป็นสถานที่กระทำการเช่นนั้น

ผู้แทนสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ชี้แจงว่า ภายหลังมีการประกาศเตือนภัยต่อพลเมืองของประเทศต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตรวจตราโดยเข้มงวด โดยตรวจรายชื่อของผู้เดินทางเข้าประเทศ หากเป็นรายชื่อที่อยู่ในระบบบัญชีหรือ Black list ไม่สามารถเดินทางเข้าในประเทศไทยได้อย่างแน่นอน แต่หากมิใช่บุคคลที่มีรายชื่ออยู่ใน Black List จะตรวจสอบในขั้นตอนต่อไปคือ ตรวจสอบ Passport และตราประทับ visa ว่าถูกต้องแท้จริงหรือไม่ จากนั้น เจ้าพนักงานจะบันทึกในใบ ตม.๖ เมื่อดำเนินการครบถ้วนตามขั้นตอนดังกล่าว จึงประทับตราอนุญาตให้เข้าประเทศได้ จากขั้นตอนดังกล่าวทำให้สามารถมั่นใจได้ว่า หากเป็นบุคคลต้องห้าม จะไม่สามารถเข้าประเทศได้อย่างแน่นอน

ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ชี้แจงว่า สำนักข่าวกรองแห่งชาติได้มีการบูรณาการด้านการข่าวโดยมีศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการประชุมร่วมกับ สภาความมั่นคงฯ สันติบาล กองทัพต่างๆ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น เป็นประจำ เพียงแต่เมื่อเกิดเหตุเช่นนี้ ได้กำหนดให้มีการประชุมร่วมกันทุกวันและสรุปผลสถานการณ์ทุกสัปดาห์ ซึ่งทำให้มีกำหนดการทำงานชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้จากหลักฐานพบว่า กลุ่มผู้ก่อเหตุเป็นชาวอิหร่าน แต่อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏข้อมูลว่ามีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มใดไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่รัฐบาลอิหร่านให้การสนับสนุนหรือกลุ่มที่ต่อต้านรัฐบาลอิหร่าน ทั้งยังไม่พบว่ามีเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายสากลหรือมีความเชื่อมโยงกับ กลุ่มอิซุลละห์ แต่อย่างใด

ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล ชี้แจงว่า ก่อนเกิดเหตุมีข้อมูลก่อนหน้านี้ว่า มีคนสัญชาติอิหร่านได้เข้ามาดำเนินการในลักษณะตรวจสอบสถานทูตอิสราเอล มีการถ่ายรูปทางเข้า-ออก ยานพาหนะ และได้พยายามเข้ามาในสถานทูต โดยอ้างว่ามาติดต่อขอ visa แต่ไม่ได้เตรียมเอกสารใด ๆ มาประกอบ ทั้งภายหลังเกิดเหตุตรวจสอบพบว่า เมื่อประมาณเดือน กรกฎาคม ปีพ.ศ.๒๕๕๔ ผู้ต้องสงสัยซึ่งเป็นผู้หญิง ได้เดินทางมาจากกรุงเทพมหานครและได้เข้าบ้านหลังเกิดเหตุ รวมทั้งติดต่อขอเช่าห้องชุดที่สามารถมองเห็นไปยังสถานทูตอิสราเอลได้ โดยได้มีการวางมัดจำไว้แต่ไม่ได้เข้าพักแต่อย่างใด และจากการตรวจสอบวัดถูระเบิดพบว่า มีลักษณะแตกต่างกับวัดถูระเบิดที่พบภายในประเทศไทย จึงสันนิษฐานได้ว่าไม่ใช่วัดถูระเบิดในประเทศไทย โดยอาจมีการลักลอบเข้ามาตามแนวชายแดนหรือทางอื่นก็เป็นได้

การสอบสวนได้ดำเนินการทุกแนวทางที่จะสามารถหาพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ได้ เช่น ตรวจสอบภาพที่บันทึกไว้จากกล้องวงจรปิด ตรวจสอบ DNA รวมทั้งหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น แต่จากข้อมูลที่ยังไม่พบว่ามีเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายใด ๆ และไม่พบความเชื่อมโยงกับกลุ่มอิซุลละห์ ทั้งยังไม่มียุทธศาสตร์การร้ายใด ๆ ออกมาประกาศความรับผิดชอบ หรือตั้งข้อเรียกร้องจากเหตุการณ์ดังกล่าวในส่วนการบูรณาการด้านการข่าวภายในประเทศได้กระทำการโดยตลอด มีการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเป็นประจำ แต่ยังมีข้อมูลที่อยู่เหนือความสามารถของหน่วยงานไทย จึงได้มีการประสานกับหน่วยงานต่างประเทศในส่วนนี้ ซึ่งปัญหาอย่างหนึ่งคือข้อมูลด้าน DNA ของหน่วยงานไทย มีปริมาณน้อยมากทำให้การตรวจสอบพยานหลักฐานเพื่อขยายผลกระทำได้ยาก

ผู้แทนศูนย์รักษาความปลอดภัย ชี้แจงว่า ศูนย์รักษาความปลอดภัยได้ดำเนินการร่วมกับ สภาความมั่นคงสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ตำรวจสันติบาล มาโดยตลอด ภายใต้กรอบนโยบายอำนาจการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (นอก.) ทั้งยังเป็นคณะอนุกรรมการอำนาจการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (อกรส.) อีกด้วย ซึ่งในส่วนการดำเนินการในปัญหาการก่อการร้าย มีข้อสังเกตว่า การก่อการร้ายมักจะมี ความเกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธ ค่านิยม หรือยาเสพติด อยู่เสมอ ดังนั้น ปัญหานี้จึงมีลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ มิใช่เรื่องภายในประเทศอีกต่อไป จึงจำเป็นต้องดำเนินการร่วมมือกับต่างประเทศด้วย โดยศูนย์รักษาความปลอดภัยจะปฏิบัติหน้าที่โดยดำเนินการขยายผล ดำเนินการด้านการข่าว เพื่อยับยั้งเหตุและทำลายเครือข่ายที่อยู่ภายในประเทศ

เหตุระบือครั้งนี้ได้มีการวิเคราะห์ว่าอาจเป็นการก่อการร้าย หรือการสร้างสถานการณ์ หรือทั้งสองอย่าง เนื่องจากพบว่ามี การวางแผนก่อเหตุ แต่ยังมีทุนได้กระทำต่อเป้าหมาย ซึ่งมีแนวโน้มว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุมีเจตนาใช้ประเทศไทยเป็นพื้นที่ก่อเหตุ มีการสร้างเครือข่ายในประเทศไทย ทั้งจากสารตั้งต้นในการทำวัตุระเบิดที่ตรวจยึดได้ และวัตุระเบิดที่พบในครั้งนี้นำแสดงให้เห็นว่าน่าจะเป็นกลุ่มที่มีขีดความสามารถในการก่อเหตุ และเห็นว่าการแก้ปัญหาก่อการร้ายนั้น จำเป็นต้องแก้ไขในระดับนโยบายเนื่องจากเป็นปัญหาระหว่างประเทศ

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. กรณีเกิดเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบรุนแรงระดับชาติ สมควรให้หน่วยงานด้านความมั่นคงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานเดียว ทำหน้าที่สื่อสารแจ้งข่าวหรือชี้แจงกับประชาชน เพื่อความมีเอกภาพและป้องกันความสับสน ทั้งนี้ควรมีกระบวนการตรวจสอบข้อมูล ให้ได้ความที่แน่ชัดก่อนที่จะมีการแถลงข่าว

๒. ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงระหว่างประชาคมข่าวกรองระหว่างประเทศมากขึ้น เพื่อที่จะให้มีกระบวนการบูรณาการข้อมูลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และประเทศไทยต้องไม่แสดงออกซึ่งท่าทีที่เป็นคู่ขัดแย้งกับทุกประเทศ

๓. ให้หน่วยงานด้านความมั่นคงมีการติดตามพฤติกรรมของกลุ่มผู้ก่อการร้ายทุกกลุ่มที่อาจจะก่อเหตุร้ายในประเทศไทยหรือใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งเตรียมการ โดยต้องติดตามความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการหามาตรการเชิงรุกมิให้ปัญหาลุกลามหรือขยายวงเข้ามาในประเทศไทย

๔. การประเมินสถานการณ์พึงระมัดระวังอย่าให้เกิดความผิดพลาด เนื่องด้วยกลุ่มผู้ก่อการร้ายจะอาศัยเหตุในการประเมินสถานการณ์ผิดพลาดเช่นนี้เป็นเงื่อนไขในการก่อเหตุในประเทศไทย โดยง่าย เพื่อมิให้ไทยกลายเป็นผู้ถูกกระทำ หน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบอย่างที่สุด และแม้เหตุการณ์ครั้งนี้มิได้ก่อให้เกิดความกังวลต่อกลุ่มชาวต่างชาติที่เป็นเป้าหมาย แต่ได้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึก สภาพจิตใจของประชาชนชาวไทย ที่มีความกังวลว่าประเทศไทยจะกลายเป็นพื้นที่ในการก่อการร้าย ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งกว่าผลกระทบต่อชาวต่างชาติ

๕. ควรมีการควบคุมการซื้อขายสารตั้งต้นในการทำวัตุระเบิดอย่างเข้มงวด สารตั้งต้นเหล่านั้นต้องมีการจดทะเบียน ผู้ซื้อสินค้าต้องแจ้งวัตถุประสงค์ในการซื้อ ต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบการซื้อขาย ต้องมีการเก็บข้อมูลโดยละเอียด ทั้งนี้เพื่อให้สามารถสืบสวนติดตามผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการก่อเหตุได้โดยง่าย

๖. กรณี Visa on arrival ทำให้การเดินทางเข้าประเทศมิได้มีการตรวจสอบประวัติโดยละเอียดเสียก่อน ดังนั้น ควรมีแนวทางการป้องกันในการที่จะมิให้ประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องก่อการร้าย ได้รับ Visa on arrival จากประเทศไทย

๗. เอกสารการเข้าเมือง ตม. ๖ และเอกสารการตรวจลงตราหรือวีซ่า ควรเก็บไว้ไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี เพื่อเป็นหลักฐานที่เป็นประโยชน์ในการสืบค้นกรณีเกิดมิดีเกี่ยวกับชาวต่างชาติ และเอกสาร ตม. ๖ ควร เพิ่มภาษาที่มีคนใช้มาก เช่น ภาษาจีน และ ภาษาอาหรับ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าเมืองสามารถกรอกรายละเอียดด้วยตนเอง ซึ่งจะมีการระบุรายละเอียดที่ปักในประเทศไทยของผู้เข้าเมือง

๘. การตรวจคนเข้าเมืองที่เข้มงวดจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวผู้เดินทางเข้าประเทศมั่นใจในความปลอดภัยในการอยู่อาศัยในประเทศมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ไม่ควรให้ขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมืองใช้เวลานานเกินไป แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรเพิ่มช่องตรวจเอกสารให้มากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้า-ออกประเทศที่มีจำนวนมาก

๙. การปฏิบัติตามที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ระบุให้เจ้าของบ้านหรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่างด้าวเข้าพักอาศัยจะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นั้น อาจไม่เพียงพอ สมควรให้มีการแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจท้องที่ด้วย ตลอดจนขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเน้นย้ำการบังคับใช้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๘ เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามตัวผู้ต้องสงสัยชาวต่างชาติ และดูแลกลั่นกรองการเข้าเมืองให้เข้มงวด

-
- อ้างอิง**
- บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๐ วันพุธที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๑ วันพุธที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๕ วันพุธที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๖ วันพุธที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๑๓. พิจารณาศึกษาปัญหาแรงงานต่างด้าวอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากปัจจุบันแรงงานต่างด้าวได้เข้ามาทำงานในประเทศไทยทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐในด้านเศรษฐกิจ สังคม และอาชญากรรมอันเกิดจากปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย คณะกรรมาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงเห็นควรเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

๑. นายประวิทย์ เคียงผล	อธิบดีกรมการจัดหางาน
๒. นายกมล สวัสดิ์ชูแก้ว	ผู้อำนวยการสำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงแรงงาน
๓. นายธวัชชัย เลขสัมฤทธิ์	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบและควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว กระทรวงแรงงาน
๓. พ.ต.อ.ธำรง แสงวัฒนกุล	รองผู้บังคับการอำนวยการกองบังคับการอำนวยการตรวจคนเข้าเมือง
๔. นายสิงห์ สุขวัจน์	ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย

การพิจารณาของคณะกรรมการ

อธิบดีกรมการจัดหางาน ชี้แจงว่า การดำเนินการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ๗ ยุทธศาสตร์ คือ

๑. การสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบหลบหนีเข้าเมือง
๒. การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว
๓. การกำหนดมาตรฐานค่าจ้างแรงงานต่างด้าว
๔. การปราบปราม จับกุม และดำเนินคดีแรงงานต่างด้าวลักลอบหลบหนีเข้าเมือง
๕. การผลักดันแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาโดยผิดกฎหมาย ออกจากประเทศ
๖. การประชาสัมพันธ์นโยบายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว
๗. การติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว

โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าวโดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งมีแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ดังนี้

๑) การเปิดจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ลักลอบทำงานในประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยเปิดโอกาสให้นายจ้างนำแรงงานต่างด้าวมารายงานตัวจดทะเบียนผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับและทำงานได้ คนต่างด้าวที่หลบหนีเข้ามาทำงานโดยไม่ได้อื่นทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าว หากถูกจับกุมหลังจากเข้าทำงานจะมีความผิดตาม

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่หากไม่ได้ทำงานจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และผลักดันออกนอกประเทศ

๒) การพิสูจน์สัญชาติเพื่อปรับเปลี่ยนสถานะแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่อยู่ในระบบผ่อนผันให้เป็นผู้เข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย โดยให้ประเทศต้นทางพิสูจน์สัญชาติและรับรองสถานะกลุ่มคนที่ไม่มีความชัดเจนคือชาวโรฮิงญา ซึ่งประเทศพม่าไม่ยอมพิสูจน์สัญชาติให้ เนื่องจากประเทศพม่าไม่ยอมรับคนกลุ่มนี้

๓) การนำแรงงานต่างด้าวรายใหม่เข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้บันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ (MOU) สำหรับมาตรการที่จะไม่ให้มีแรงงานเถื่อน หรือการจ้างงานที่เกินความจริงได้มีการดำเนินการ ตามพ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว คือ

๑) มีการกำหนดการจ้างให้นายจ้างโดยคำนึงถึงความจำเป็นจากสภาพการจ้าง

๒) มีการออกประกาศกระทรวงในการเก็บค่า Levy ในการจ้างงาน

๓) การปราบปรามจับกุมจะมีการปรับนายจ้างที่ละเลยไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว โดยเรียกค่าปรับจากนายจ้างที่กระทำผิดในอัตราที่สูง เพื่อป้องปรามการกระทำผิด

๔) ให้มีการจ้างงานผ่านช่องทางที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้จากประเทศต้นทาง เพื่อจะได้แรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ส่วนแผนงานรองรับการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวเพื่อเตรียมพร้อมในการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

๑) การจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

๒) การจัดระบบชายแดน โดยให้แรงงานต่างด้าวตามบริเวณชายแดนเดินทางเข้ามาทำงานตามบริเวณชายแดนแบบมาเข้า กลับเย็นหรือตามฤดูกาล โดยใช้เอกสารแทนหนังสือเดินทาง และใช้เป็นเอกสารประกอบการขออนุญาตทำงาน

๓) การเก็บ Levy จากนายจ้างเพื่อควบคุมจำนวนความต้องการแรงงานต่างด้าวของนายจ้างไม่ให้สูงเกินกว่าความต้องการที่แท้จริง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจะกำหนดในอัตราที่เหมาะสมให้แตกต่างกันตามพื้นที่และประเภทกิจการ โดยออกเป็นกฎกระทรวง

๔) กำหนดงานให้ทำตามความจำเป็นในกิจการที่ขาดแคลนแรงงาน

ผู้แทนผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ชี้แจงว่า เพื่อให้ครอบคลุมการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ เห็นชอบปรับโครงสร้างคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) โดยให้มีคณะกรรมการในส่วนกลาง ๕ คณะ และอนุกรรมการในระดับจังหวัด ๑ คณะ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการป้องกันและสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มีเสนอธิการทหารเป็นประธาน และเจ้ากรมยุทธการทหาร เป็นเลขานุการ

๒. คณะอนุกรรมการการปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นประธาน ผู้บังคับการกองแผนแรงงานกิจการพิเศษ เป็นเลขานุการ

๓. คณะอนุกรรมการผลักดันและส่งกลับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มีรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นประธาน และผู้บังคับการกองบังคับการกองอำนวยการ เป็นเลขานุการ

๔. คณะอนุกรรมการบริหารจัดการระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเป็นประธาน และอธิบดีกรมการจัดหางานเป็นเลขานุการ

๕. คณะอนุกรรมการด้านสังคมและคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน และผู้ตรวจการกระทรวงสาธารณสุขเป็นเลขานุการ

๖. คณะอนุกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และจัดหางานจังหวัดเป็นเลขานุการ

ผู้แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย ชี้แจงว่า การประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้เห็นชอบ “ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ” เพื่อบูรณาการการแก้ไขปัญหของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะเน้นการแก้ไขปัญหผู้หลบหนีเข้าเมืองที่ตกค้างในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยคำนึงถึงการรักษาความมั่นคงของชาติ ควบคู่กับการเคารพในหลักการด้านสิทธิมนุษยชนสากล รวมทั้งป้องกันไม่ให้คนต่างด้าวกลุ่มใหม่อพยพเข้ามาในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมาย โดยแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์การจัดการแก้ไขปัญหผู้หลบหนีเข้าเมืองที่อยู่ในประเทศไทย โดยครอบคลุมกลุ่มผู้อพยพเข้ามานานและกลับประเทศต้นทางไม่ได้ ๒) ยุทธศาสตร์การป้องกันการลักลอบการหลบหนีเข้ามาใหม่ ๓) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหผู้หลบหนีเข้าเมือง ๔) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ที่จะกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับ ผู้หลบหนีเข้าเมือง และแรงงานต่างด้าว

ทั้งนี้ ภายใต้การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการชุดต่างๆใน กบร. มีการนำผลการดำเนินการมาหารือและหาแนวทางในการแก้ไขปัญห โดยมีอุปสรรคในการดำเนินการดังนี้

- ข้อจำกัดด้านเจ้าหน้าที่ตำรวจ และตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ที่มีไม่เพียงพอ
- ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการและนายจ้างไม่ให้ความร่วมมือ
- ปัญหาด้านเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเข้าสู่

ประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องแรงงานต่างด้าว จะพยายามควบคุมแรงงานต่างด้าว ให้ภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยมีแรงงานสนับสนุนให้กลไกภาคอุตสาหกรรมขับเคลื่อนไปได้ดี และไม่สร้างปัญหาให้กับประเทศ

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเพิกเฉยหรือละเลยในการปฏิบัติหน้าที่หรือเรียกรับผลประโยชน์หรือรู้เห็นเป็นใจในการนำแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเข้ามาในประเทศ

๒. ด้วยสถานการณ์ปัญหาการขาดแคลนแรงงานบางประเภทในประเทศไทยทำให้ไม่มีแรงงานไทยเข้าสู่ภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้แรงงานต่างด้าวทำงานในประเภทดังกล่าวซึ่งไม่มีแรงงานไทยทำ

๓. ควรมีการจัดสัมมนาเพื่อเปิดเวทีระดมความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสัมมนารวมทั้งหน่วยงานด้านการฟื้นฟู

๔. ควรมีการติดตามสถิติข้อมูลแรงงานต่างด้าวทุกเดือน เพื่อนำมาปรับปรุงยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวและควรเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ

๕. กำหนดให้มีหน่วยงานหลักเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ ตั้งแต่การนำเข้า การจับกุม การขึ้นทะเบียน และการผลักดันกลับสู่ประเทศ

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๘ วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕
- บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๙ วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕

๑๔. พิจารณารายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง ปัญหาเด็กและเยาวชนกับความมั่นคงแห่งรัฐ ของคณะอนุกรรมการชุดที่ ๒

ประเด็นที่มา/ ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากคณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ ได้ทำการศึกษาปัญหาเด็กและเยาวชนกับความมั่นคงของรัฐโดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม การศึกษาดูงานในพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการพิจารณา โดยที่ประชุมคณะอนุกรรมการได้เห็นชอบกับรายงานดังกล่าวและสรุปจัดทำเป็นรายงานผลการพิจารณาศึกษาที่ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์เด็กและเยาวชนไทยในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและความเห็นของผู้แทนหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ข้อค้นพบประการสำคัญของคณะอนุกรรมการฯ ตลอดจนข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ

การพิจารณาของคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาเนื้อหาารายงานประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ ดังนี้

- ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์เด็กและเยาวชนไทยในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา
- การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและความเห็นของผู้แทนหน่วยงานที่ได้รับ

มอบหมาย

- ข้อค้นพบประการสำคัญของคณะอนุกรรมการฯ ตลอดจนข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ

๑. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนไทย และแนวโน้มสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

๒. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่มุ่งแก้ไข ปัญหาเด็กและเยาวชนไทย และป้องกันปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้สอดคล้องกับสถานการณ์

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการ

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ พิจารณาเห็นชอบรายงานฯ ฉบับดังกล่าว และให้นำรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง ปัญหาเด็กและเยาวชนกับความมั่นคงของรัฐ เผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๓๙ วันพุธที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

๑๕. พิจารณาศึกษาปัญหาและผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม กรณีจัดตั้งบ่อนการพนันบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องมาจากคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ ได้รับทราบข้อมูลมีบ่อนการพนันบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมาก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคมไทย คณะกรรมการจึงมีการพิจารณาเรื่องดังกล่าว เพื่อหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหานั้นอาจเกิดจากบ่อนการพนัน

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑. พลตำรวจตรี สุรพล อยู่หนูช	ผู้บังคับการกองแผนงานกิจการพิเศษ
๒. พันตำรวจตรี ปรีชา เสนาอุดร	ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑. ร้อยตำรวจเอก หลิง สุวนีย์ แสงผล	ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบและวิเคราะห์
๒. นายสุวิจักขณ์ ธรรมชัยพจน์	ผู้อำนวยการส่วนตรวจสอบและวิเคราะห์

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ข้อมูลว่ากรณีการตั้งบ่อนการพนันบริเวณชายแดนฝั่งประเทศเพื่อนบ้านของไทยอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาอาชญากรรม ปัญหาสังคมและปัญหาเศรษฐกิจ เพราะคนที่ไปเล่นการพนันเมื่อเล่นเสียและกลับเข้ามาก็พยายามหาหนทางเพื่อให้ได้เงินไปเล่นการพนันอีก จึงเป็นเหตุให้เกิดอาชญากรรม ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ค้ายาเสพติด ค้าประเวณี รวมทั้งเกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา จากสถิติพบว่าไทยสูญเสียเงินจากการนำเงินไปเล่นการพนันประมาณปีละ ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท สตช. จึงได้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาคอนไทยเดินทางไปเล่นการพนันบริเวณชายแดนฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน โดยสั่งการให้ทุกหน่วยในสังกัดปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น แยกช่องทางเข้า-ออกของคนไทยตามแนวชายแดนที่มีบ่อนการพนันให้ชัดเจน ให้ใช้บัตรผ่านแดนควบคู่กับบัตรประจำตัวประชาชน ดำเนินการตามพิธีการตรวจคนเข้าเมืองอย่างเคร่งครัด เก็บรวบรวมข้อมูลคนที่เดินทางเข้า-ออก รวมทั้งประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่ประกาศกฏอัยการศึก ซึ่งคาดว่าจะมาตรการดังกล่าวสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาคอนไทยเดินทางออกไปเล่นการพนันในบ่อนการพนันตามแนวชายแดนได้ในระดับหนึ่ง

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ข้อมูลว่าตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ที่จัดให้มีการเล่นการพนันจะมีความผิดตามกฎหมาย แต่ผู้ที่ไปเล่นการพนันถือว่าไม่มีความผิด อย่างไรก็ตามการเดินทางไปเล่นการพนันได้ส่งผลกระทบต่อเม็ดเงินออกนอกประเทศ ดังนั้น ป.ง. จึงกำหนดมาตรการในการนำเงินไทยออกนอกประเทศได้ไม่เกินวันละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท และเงินสกุลต่างประเทศไม่เกินวันละ ๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ หากนำเงินออกนอกประเทศเกินกว่ากำหนดจะต้องแจ้งเหตุผลต่อ

กรมศุลกากร อย่างไรก็ตาม ปปง. ได้ประสานการทำงานร่วมกับกรมศุลกากรและกรมสรรพากร เพื่อเฝ้าระวังและตรวจจับการนำเงินออกนอกประเทศ รวมทั้งตรวจสอบเส้นทางการเงินที่ผิดปกติ โดยไม่ทราบแหล่งที่มาของเงิน ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่จะมาจากการค้ายาเสพติด และปัจจุบันยังไม่มี การจับกุม ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่อ้างจากการเล่นเกมพนัน สำหรับกรณีการทำธุรกรรมทางการเงิน ที่เกินกว่า ๒ ล้านบาท จะต้องมีการแสดงตนและแหล่งที่มาของเงิน หากพบว่ามีพฤติกรรมที่น่าสงสัย สถาบันการเงินจะแจ้ง ปปง. ให้ดำเนินการตรวจสอบและดำเนินคดีตามกฎหมาย นอกจากนี้ กรณีแก๊งคอลเซ็นเตอร์ที่มีพฤติกรรมโทรศัพท์หลอกลวงเงินจากประชาชน ได้มีการประสานความร่วมมือ กับสถาบันการเงินให้อายัดเลขที่บัญชีที่ต้องสงสัยโดยไม่ต้องรอขั้นตอนตามกฎหมาย รวมทั้งได้มีการ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ประชาชนหลงเชื่อและถูกหลอกลวงจากแก๊งดังกล่าว

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีการตั้งบ่อนการพนันบริเวณชายแดนฝั่งประเทศเพื่อน บ้านของไทยได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทำให้สูญเสียรายได้จากการนำเงินออกนอก ประเทศ รวมทั้งทำให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา ทั้งปัญหาอาชญากรรม ลักทรัพย์ และปัญหา ยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการมีความละเอียดรอบคอบ จึงเห็นควรเชิญนักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาให้อธิบายข้อเท็จจริงกับคณะกรรมการ ในห้วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์และแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒๑ วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕

๑๖. พิจารณาสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันเพื่อวางกรอบการเชิญหน่วยงานมาชี้แจงต่อคณะกรรมการธิการ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากมูลนิธิศึกษภาพชุมชนและเครือข่ายจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้นำผู้แทนประชาชนจากจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าพบคณะกรรมการธิการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรื่องสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวยังมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำและมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น คณะกรรมการธิการจึงเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวขึ้นพิจารณาและวางกรอบการทำงานโดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งรัฐมาชี้แจงให้ข้อมูลคณะกรรมการธิการเพื่อให้การพิจารณาศึกษาเรื่องนี้ตรงเป้าหมายและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ

ที่ประชุมคณะกรรมการธิการเห็นว่าควรพิจารณาโดยคัดแยกประเด็นศึกษาแต่ละด้านเฉพาะกรณีโดยกรรมการธิการไปศึกษาเรื่องความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ทราบถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ในลักษณะองค์รวมมาก่อนในเบื้องต้น จากนั้นจึงเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความมั่นคงแห่งรัฐ และจังหวัดชายแดนภาคใต้มาชี้แจงให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการธิการ รวมถึงให้มีการปรับปรุงข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการพิจารณาถึงเรื่องดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ คณะกรรมการธิการยังพิจารณาว่าในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรนำเรื่องหลักรัฐประศาสนนโยบายของรัชกาลที่ ๖ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯไว้ สำหรับปฏิบัติราชการในมณฑลปัตตานี น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐบาลควรนำหลักดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ

ที่ประชุมได้มีมติให้มีการพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเชิญผู้แทนภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาร่วมประชุม เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับรากฐานของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระบบการศึกษา การใช้กำลังทหาร กระบวนการยุติธรรม รูปแบบระบบเศรษฐกิจ ในมุมมองของภาคประชาชน โดยในการเชิญให้เชิญผู้มาชี้แจงตามรูปแบบพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ เนื่องจากผู้มาชี้แจงมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒๓ วันพุธที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๑๗. พิจารณาศึกษากรณีสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางแก้ไข ปัญหาในมุมมองของภาคประชาชน

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๓ วันพุธที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา คณะกรรมการการได้มีมติในที่ประชุมให้พิจารณาศึกษา กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาในมุมมอง ของภาคประชาชน ซึ่งเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จริงที่ประสบกับปัญหาและให้การแก้ไข ปัญหา เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

๑. นายมันโซร์ สาและ	รองประธานมูลนิธิวัฒนธรรมอิสลามภาคใต้
๒. นายดอเลาะอาลี สาแม	เลขาธิการขบวนการรณรงค์ชุมชนจังหวัดยะลา
๓. นางชลิดา ทาเจริญศักดิ์	ผู้อำนวยการมูลนิธิศุภกมลชุมชน
๔. นายชัยพฤตดิน สาแม	ผู้แทนสมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิม
	แห่งประเทศไทย
๕. นายอัสซาร์ สาริมะเจ๊ะ	ผู้แทนสมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิม
	แห่งประเทศไทย

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนมูลนิธิวัฒนธรรมอิสลามใต้ แสดงความเห็นในมุมมองของภาคประชาชนว่า รากเหง้าของปัญหามีมาตั้งแต่รัฐปัตตานีสู่ญเสียเอกราชในปี พ.ศ. ๒๓๒๙ ในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีการ รวบรวมหัวเมืองต่าง ๆ โดยยุคแรกมีการกระจายอำนาจให้หัวเมืองปกครองตนเองโดยอิสระ แต่ในยุค ต่อมา มีการรวมอำนาจมาไว้ในส่วนกลาง ทั้งยังมีปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างทางชาติพันธุ์ อัตลักษณ์ ศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากคนในพื้นที่อื่นของประเทศ จึงทำให้เกิดปัญหา นอกจากนี้ ระบบการศึกษาก็มีความแตกต่างเพราะคนในพื้นที่นิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนสอนศาสนา ตามคัมภีร์อัลกุรอานมากกว่าโรงเรียนของรัฐ และในกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันรัฐนำกฎหมาย พิเศษ ๓ ฉบับมาบังคับใช้ในพื้นที่ คือ พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักรฯ และ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึก ด้านลบต่อหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะการต่ออายุ พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ ที่เกินกว่ามาตรฐานสากล

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มูลนิธิวัฒนธรรมอิสลามใต้จึงยกย่องพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการปัตตานีมหานคร พ.ศ. โดยมีบทบัญญัติที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย และอยู่ระหว่างการรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คนเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย สำคัญสำคัญของร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว คือ ความมีเสรีภาพและความยุติธรรม ทางการเมือง การต่อต้านการคอร์รัปชัน การให้การศึกษาแก่คนในพื้นที่ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และวิถีชีวิต เป็นต้น

ผู้แทนขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดยะลา แสดงความเห็นว่า ปัญหาใน จชต. เกิดจาก

(๑) ความเป็นธรรมทางสังคม เช่น ความเป็นธรรมในกรณีเหตุการณ์ตากใบ หรือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บางคนขาดความเข้าใจในข้อเท็จจริงของปัญหา ขาดความรู้ในหลักการและวิธีปฏิบัติของศาสนาอิสลาม

(๒) กลุ่มบุคคลที่เสียผลประโยชน์หรือได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐบาลต่อการพัฒนาภาคใต้ในสมัยรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เช่น โครงการกำหนดราคายางพารา โครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมฮาลาล โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนานาชาติ

(๓) ปัญหาผู้มีอิทธิพลกับเจ้าหน้าที่รัฐบางคนร่วมกันแสวงหาผลประโยชน์ โดยเฉพาะจากธุรกิจผิดกฎหมาย การค่าน้ำมันเถื่อน ยาเสพติดและอาวุธสงคราม

(๔) ปัญหากระบวนการแบ่งแยกรัฐปัตตานี ซึ่งเป็นกลุ่มที่แอบอ้างศาสนาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์และแสวงหาแนวร่วม โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณทั้งในและนอกประเทศ

แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความมั่นคงและนำสันติสุขกลับสู่ จชต. คือ

(๑) ภาครัฐควรมีความจริงจังต่อการแก้ปัญหาในพื้นที่ จชต. โดยกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การทหาร และการศึกษา

(๒) ภาครัฐควรประกาศยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ และให้อำนาจแก่ประชาชนในการบริหารจัดการตนเองตาม พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชนฯ ตลอดจนสร้างพลังเครือข่ายผู้นำท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกัน

(๓) ภาครัฐควรจัดกิจกรรมมวลชนสัมพันธ์โดยบูรณาการร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติงานด้านจิตวิทยา สร้างความมั่นใจ ชี้แจงข้อเท็จจริงของปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนเพื่อมิให้ถูกครอบงำจากผู้ไม่หวังดี

(๔) ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการบริหารจัดการสาธารณะ เช่น ผู้บริหารโรงพยาบาลควรเป็นคนไทยมุสลิมเพราะมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม และรัฐควรจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอให้แก่โรงเรียนตาดีกา ควรจัดอาหารกลางวันแก่นักเรียนเหมือนกับโรงเรียนของรัฐ

(๕) ผู้บังคับบัญชาสูงสุดที่มีอำนาจในการตัดสินใจควรเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอีกทั้งการปิดล้อมตรวจค้นของหน่วยงานความมั่นคงควรมีการประสานกับผู้นำในพื้นที่ก่อน

(๖) ข้าราชการทุกฝ่ายควรตรวจเยี่ยมประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อสร้างความศรัทธาและความใกล้ชิดกับประชาชน และลดความหวาดระแวงต่อกัน

ผู้แทนมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย แสดงความเห็นว่า มูลนิธิศุภนิมิตฯ ได้เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ จชต. มาเป็นเวลากว่า ๒ ปี ผลปรากฏว่า แม้จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบจะลดลงแต่พบว่ามีลักษณะความรุนแรงเพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบต่อประชาชนมากขึ้น มีเด็กกำพร้าและหญิงหม้ายเพิ่มขึ้น เกิดความไม่ไว้วางใจและหวาดระแวงเพราะมีความยากในการแยกแยะว่าเป็นการกระทำของกลุ่มใด ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มแบ่งแยกดินแดน กลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ค้าของเถื่อน ค้ามนุษย์ หรือกลุ่มทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้เหตุการณ์ความไม่สงบทำให้ประชาชนขาดโอกาสทางเศรษฐกิจ การขยายตัวทางเศรษฐกิจลดลง ส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้งยังเกิดความแตกแยกระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม

ประชาชนมีความเห็นว่ารัฐให้ความสำคัญต่อบริบทด้านการทหารมากกว่านโยบายในการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน งบประมาณส่วนใหญ่ใช้ไปกับการปฏิบัติการของทหาร แต่สถานการณ์ยังมีความรุนแรง และรัฐควรเน้นการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายในระยะยาว เช่น ให้การศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ช่วยเหลือหญิงหม้ายให้มีอาชีพเพื่อเลี้ยงดูบุตร นอกจากนี้พบว่า ความเชื่อถือต่อระบบการเมืองของประชาชนลดลง ข้าราชการหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ลงพื้นที่เพื่อรับทราบปัญหา ไม่มีการนำวาระของประชาชนไปอภิปรายในรัฐสภา อีกทั้งทัศนคติของข้าราชการต่อประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีความไม่ไว้วางใจต่อกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการเปิดเวทีชุมชนเพื่อรับฟังความเห็นของประชาชนในพื้นที่

๑. ให้ยกเลิกกฎหมายความมั่นคงในพื้นที่ เช่น พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เพราะประชาชนเห็นว่าเป็นการสร้างปัญหามากกว่าแก้ไข สถานการณ์ให้ดีขึ้น ซึ่งประเด็นนี้พี่น้องชาวพุทธมีความเห็นต่างว่าเป็นการคุ้มครอง แต่พี่น้องชาวไทยมุสลิมเห็นว่าเป็นการสร้างผลกระทบมากกว่า
๒. รัฐต้องสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของเยาวชน โดยให้มีการเรียนการสอนภาษามลายู ด้วยเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
๓. สนับสนุนอาชีพให้กับหญิงหม้าย
๔. ให้มีการประกันราคาพืชผลการเกษตรในพื้นที่
๕. สนับสนุนการเจรจาเพื่อให้เกิดสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้
๖. การสอบสวนให้กระทำต่อหน้าสมาชิกในครอบครัว ในการจับกุมอย่ามีการทรมาน และใช้หลักนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาอย่างเคร่งครัด หากผู้พิพากษาวินิจฉัยว่าไม่มีความผิด ต้องชดเชยค่าเสียหายให้ผู้ถูกควบคุมตัวไว้ในกรณีดำเนินคดี
๗. ดำเนินการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเด็ดขาด
๘. ให้มีการลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มากขึ้น
๙. ลดจำนวนอาวุธในพื้นที่ลง
๑๐. เคารพในความแตกต่างทางศาสนาวัฒนธรรมและระมัดระวังทัศนคติที่มีต่อกันในการทำงานร่วมกันหรืออยู่ร่วมกัน
๑๑. ให้มีกลไกเพื่อติดตามการทำงานของรัฐบาล
๑๒. ให้มีการดูแลช่วยเหลือ ชาวไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยจีน อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
๑๓. ผู้หญิงควรมีบทบาทในการแก้ไขปัญหา และให้ความช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กกำพร้าให้มากขึ้น
๑๔. ประชาชนต้องการความเป็นธรรม เพราะเหตุการณ์หลายกรณียังไม่ทราบผู้กระทำผิด
๑๕. รัฐต้องเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามให้มากขึ้น เคารพหลักศาสนาที่แตกต่างกันในการอยู่ร่วมกัน
๑๖. ให้มีการประชุมหารือในชุมชนระหว่างประชาชนกับผู้นำอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางการแก้ไขปัญหา/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ต้องขอโทษเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต เพราะหากมีการกล่าวขอโทษจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะได้รับการให้อภัยจากประชาชนในพื้นที่ และจะทำให้ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐลดลง ประกอบกับควรระวังไม่สร้างปัญหาใหม่เพิ่มขึ้นอีก

๒. การเจรจา ความขัดแย้งในทุกบริบทจะจบลงด้วยการเจรจา ก่อนที่จะนำไปสู่การเจรจาต้องมีพื้นที่ให้มีการพูดคุยกันให้มากขึ้น เพื่อแสดงความจริงใจ ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร และมีทัศนคติที่ถูกต้อง เห็นว่าพี่น้องมุสลิมเป็นส่วนหนึ่งของรัฐไทยและอยู่ร่วมกัน โดยเคารพในความแตกต่างทางศาสนา วัฒนธรรม และสิทธิของกันและกัน

๓. เรื่อง พรก. ฉุกเฉินกับการปฏิบัติงานของทหาร ประชาชนในพื้นที่ขอให้ลดจำนวนทหารในพื้นที่ลงโดยไม่ต้องถอนกำลังทหารออกไปหมด เพราะการถอนกำลังทหารออกอาจทำให้กลุ่มปฏิบัติการในพื้นที่เกิดความหึกเหิมและก่อเหตุขึ้นอีก ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ในการดูแลปัญหาเสียดิต ปัญหาคอร์รัปชัน อาชญากรรมในพื้นที่ให้มากขึ้น และให้อำนาจกำนันผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น ส่วนกรณีการพิจารณาเรื่อง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ควรมีการเปิดเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็นกันเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน

๔. ภาษายาวี เป็นอัตลักษณ์หนึ่งของชาวมลายู ควรให้คงไว้ รวมทั้งการศึกษา ศาสนา ในโรงเรียนตาดีกา และโรงเรียนปอเนาะ การส่งเสริมภาษามลายูจะมีประโยชน์ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพราะภาษามลายูมีใช้ในอาเซียนหลายประเทศ เช่น ประเทศบรูไน อินโดนีเซีย ติมอร์มาเลเชีย หากมีการส่งเสริมภาษามลายูจะสามารถเชื่อมต่อกับประชาคมอาเซียนได้มากขึ้น

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า จากการรับฟังเกี่ยวกับปัญหาความไม่สงบในมุมมองของภาคประชาชน คณะกรรมการได้รับความรู้ความเข้าใจในมุมมองที่แตกต่างมากขึ้น และเพื่อให้ได้ข้อมูลข้อเท็จจริงอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาศึกษา คณะกรรมการจึงเห็นว่าควรมีการเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่เพื่อรับทราบปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน จชต. ต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒๔ วันพุธที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๑๘. พิจารณารายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง ข้อเสนอต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงกับการคุ้มครองสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของมูลนิธิสืบสานวัฒนธรรมของคณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ เพื่อเสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากคณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ ได้มีการพิจารณาศึกษาเรื่องข้อเสนอต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงกับการคุ้มครองสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของมูลนิธิสืบสานวัฒนธรรม โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้จัดรายงานผลการพิจารณาศึกษาเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ ได้พิจารณาเนื้อหาการดังกล่าว โดยแบ่งเนื้อหารายงานออกเป็น ๔ ส่วน และภาคผนวกอีก ๕ ส่วน ดังนี้

ส่วนแรก ความเป็นมาของรายงาน ตามที่มูลนิธิสืบสานวัฒนธรรมได้มีหนังสือกราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร ถึงข้อเสนอ ๙ ประการเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงกับการคุ้มครองสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแล้วมีดำริส่งเรื่องให้คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ และคณะกรรมการฯ มีมติส่งเรื่องต่อให้คณะอนุกรรมการชุดที่ ๒ พิจารณา

ส่วนที่ ๒ แนวทางการประชุมพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ซึ่งมีการจัดประชุมรวม ๗ ครั้ง โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย

- ๑) มูลนิธิสืบสานวัฒนธรรม
- ๒) กลุ่มด้วยใจ
- ๓) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
- ๔) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)
- ๕) ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.)
- ๖) กองทัพภาคที่ ๔
- ๗) สำนักงานประมาณ

ส่วนที่ ๓ ข้อค้นพบของคณะอนุกรรมการฯ จากการพิจารณาพบข้อค้นพบที่สำคัญ ดังนี้

๑) หน่วยงานด้านความมั่นคงยังคงบังคับใช้กฎหมายพิเศษ ได้แก่ (๑) พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ (๒) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (๓) พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามข้อเรียกร้องของมูลนิธิสืบสานวัฒนธรรม กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนที่ถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปแล้วหลายประการ อาทิ ข้อเรียกร้องที่ขอให้รัฐปฏิบัติตามพันธกรณีตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ เช่น ในอดีตมีเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เข้าไปเป็นชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ซึ่ง ศอ.บต. ได้ขอความร่วมมือไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อออกระเบียบห้ามมิให้เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เข้ามาเป็น ชรบ. และปัจจุบันไม่มีเด็กทำหน้าที่ดังกล่าว เป็นต้น

๓) การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ ถึงปัจจุบันได้มีการประเมินสถานการณ์และความเหมาะสมก่อนทุกครั้ง

๔) การบังคับใช้กฎหมายพิเศษดังกล่าว ช่วยให้หน่วยงานที่มีภารกิจด้านความมั่นคงและด้านที่เกี่ยวข้องดำเนินงานควบคุมสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ผลมากขึ้น

๕) หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

ส่วนที่ ๔ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ มีดังนี้

๑) รายงานการวิจัยของมูลนิธิธรรมาภิบาลที่เสนอกราบเรียนต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และนำเสนอไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เป็นลักษณะการนำเสนอเรื่องเล่าเชิงสารคดีที่อ้างอิงข้อเท็จจริงในพื้นที่ จชต. ให้เกิดขึ้นในช่วงปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ จึงควรทำเป็นรายงานเชิงวิชาการและปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยการณปัจจุบัน

๒) พื้นที่ จชต. ยังมีความจำเป็นต้องบังคับใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงเพื่อควบคุม ไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ และผลกระทบต่อการรักษาความมั่นคงในภาพรวม

๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ ตลอดจนถึงคำสั่งทางปกครองโดยระมัดระวังมิให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน รวมทั้งต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินด้วย

๔) เด็กและเยาวชนในพื้นที่ จชต. เป็นอนาคตสำคัญของชาติ จึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลจากรัฐให้พร้อมเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

๕) คอ.บต. ควรมีการประเมินผลสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ จชต. เป็นประจำทุกปี โดยเน้นสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน และกำหนดมาตรการเฝ้าระวังมิให้เด็กและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

๖) ภาครัฐควรให้การช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนปอเนาะและตาดีกา อย่างเหมาะสม กับเงื่อนไขของปัญหาโดยไม่ยึดถือเรื่องเงินเป็นหลัก แต่ควรให้ความสำคัญการเปิดโลกทัศน์ ให้มีโอกาสเรียนรู้โลกภายนอกที่ถูกต้องเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๗) ควรส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพิ่มมากขึ้นในการดูแลเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ จชต.

๘) การคัดเลือกคนในพื้นที่ จชต. เป็นอาสาสมัครทหารพรานปฏิบัติงานในพื้นที่ถือว่ามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่

๙) จากข้อเรียกร้องที่มูลนิธิธรรมาภิบาลนำเสนอในประการต่าง ๆ ได้รับการคลี่คลายไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมูลนิธิฯ ควรนำไปสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย ส่วนที่เหลือหน่วยงานรับผิดชอบกำลังดำเนินการให้บรรลุผลต่อไป

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ที่ประชุมมีมติรับรองรายงานผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายพิเศษกับการคุ้มครองสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของมูลนิธิธรรมาภิบาล ทั้งนี้ ให้เสนอรายงานฉบับนี้ในนามของคณะกรรมการนำกราบเรียนต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๙. พิจารณาเรื่องการขอข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณในการเดินทางศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ๓๕ คณะ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากนางสาวสิริธัญญา นิเมกุล ผู้สื่อข่าวออนไลน์ไทยพับสีก้าได้แจ้งความประสงค์ขอข้อมูลข่าวสารต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๓๕ คณะในช่วงปิดสมัยประชุมที่ผ่านมาเพื่อนำไปประกอบเป็นข้อมูลรายงานข่าวเสนอต่อสาธารณชน คณะกรรมการการจึงได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวเพื่อขอความเห็นชอบของคณะกรรมการ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

นางสาวสิริธัญญา นิเมกุล ผู้สื่อข่าวออนไลน์ไทยพับสีก้าได้แจ้งความประสงค์ขอข้อมูลข่าวสารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อนำไปประกอบเป็นข้อมูลรายงานข่าวเสนอต่อสาธารณชน โดยขอใช้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ เกี่ยวกับข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๓๕ คณะในช่วงปิดสมัยประชุมที่ผ่านมา โดยข้อมูลที่ขอได้แก่ โครงการศึกษาดูงานต่างประเทศที่คณะกรรมการแต่ละคณะเสนอขออนุมัติจากประธานสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยรายชื่อผู้เดินทาง งบประมาณ กำหนดการเดินทาง รายชื่อบริษัทจัดการเดินทาง และสรุปผลการเดินทาง

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการไม่ขัดข้องที่จะเผยแพร่รายงานการศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการต่อสาธารณะ อย่างไรก็ตามรายงานผลการเดินทางศึกษาดูงานต่างประเทศจะต้องนำเสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นที่ประชุมจึงเห็นว่าเมื่อคณะกรรมการต้องนำเสนอรายงานฯ ดังกล่าวต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรอยู่แล้ว การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เผยแพร่ข้อมูลในรายงานฯ ต่อบุคคลหรือหน่วยงานใดนั้น จึงควรเป็นดุลยพินิจของประธานสภาผู้แทนราษฎร

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒๖ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

๒๐. พิจารณาศึกษาความคืบหน้าในคดีเขาพระวิหารและผลกระทบอันเกิดจากคำสั่งของศาลโลกรวมทั้งสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากกรณีความขัดแย้งในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา บริเวณเขาพระวิหารเป็นปัญหาข้อพิพาทระหว่างประเทศมายาวนาน รวมทั้งกรณีศาลโลกมีคำสั่งให้ทั้งสองประเทศปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองชั่วคราวซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ คณะกรรมาธิการจึงหยิบยกเรื่องดังกล่าวขึ้นพิจารณาเพื่อศึกษาความคืบหน้าในคดีเขาพระวิหารซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลโลก และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

๑. พ.อ. วีระ ลือวิชนะ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง
๒. น.อ. เกียรติศักดิ์ สุวรรณ	หัวหน้าฝ่ายแผนงานกิจการพิเศษ
<u>กระทรวงการต่างประเทศ</u>	
๑. นายรัชนนท์ ธนนันท์	อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๒. นายพีชภพ มงคลนาวิน	นักการทูตชำนาญการ กองเขตแดน
	กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๓. นางสาวธัญญรัตน์ มั่งคั่งรังสี	นักการทูตชำนาญการ
	กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๔. นายวัชร พุฒิยะพงศ์	นักการทูตปฏิบัติการ
	กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๕. นางสาวเบญจพร นิยมในธรรม	นักการทูตปฏิบัติการ
	กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๖. นางหทัยชนก ฟรุโม	นักการทูตชำนาญการ กรมเอเชียตะวันออก
๗. นางสาวพรนภัส ไตรรัตน์	นักการทูตปฏิบัติการ กรมเอเชียตะวันออก
<u>ตำรวจตระเวนชายแดน</u>	
๑. พล.ต.ท. สุทิน เขียวรัตน์	ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
๒. พ.ต.อ. พงศ์พิชญ์ วงศ์สวัสดิ์	รองผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒
๓. พ.ต.อ. สุนทร ประดิษฐ์แท่น	ผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ๒๒
<u>สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ</u>	
๑. นายพรชาติ บุณนาค	ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงระหว่างประเทศ
๒. นางสาวทันยารัตน์ อังคนารัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ

กองทัพนาคที่ ๔

๑. พลโท อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์
๒. พลตรี สกล ชื่นตระกูล
๓. พันเอก กฤษณะ วัชรเทศ
๔. พันเอก รัชพล ศักดิ์ภัทรพล
๕. ร้อยโท หลิง ญัฐธิดา จัปปิตรี

ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

- พลตำรวจโท ไพฑูรย์ ชูชัยยะ

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

- นายปิยะ กิจถาวร

ตำรวจตระเวนชายแดน

- พันเอก ประวิทย์ หุแก้ว

แม่ทัพภาคที่ ๔รองแม่ทัพภาคที่ ๔

ฝ่ายเสนาธิการ

ฝ่ายเสนาธิการ

ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายข่าว

ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ
จังหวัดชายแดนภาคใต้

รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหาร
จังหวัดชายแดนภาคใต้

รองเสนาธิการกองทัพนาคที่ ๒

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ให้ข้อมูลว่า กรณีปัญหาข้อพิพาทปราสาทพระวิหารมีหน่วยงานหลักในการรักษาความมั่นคงคือกองทัพบก ส่วน กอ.รมน. เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ประสานงานด้านความมั่นคงและเฝ้าระวังเท่านั้น ส่วนภารกิจในพื้นที่คือการฝึกอาสาสมัครป้องกันหมู่บ้านให้เรียนรู้หลักการป้องกันตนเองก่อนที่จะกำลังหลักจะเข้าไปช่วยเหลือ

ผู้แทนกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ ให้ข้อมูลว่า คดีปัญหาปราสาทพระวิหารเกิดขึ้นจากการอ้างสิทธิเหนือบริเวณปราสาทพระวิหารที่ทั้งไทยและกัมพูชาถือแผนที่ปักปันเขตแดนตามแนวสันปันน้ำคนละฉบับ ทำให้เกิดปัญหาพื้นที่ทับซ้อนของทั้งสองฝ่ายในบริเวณที่เป็นที่ตั้งของตัวปราสาท ซึ่งศาลโลกได้พิพากษาคดีเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยตัดสินให้ตัวปราสาทพระวิหารตกเป็นของกัมพูชา แต่การตัดสินครั้งนั้นไม่ได้แก้ปัญหาเรื่องอาณาเขตทับซ้อนระหว่างไทย-กัมพูชาในบริเวณดังกล่าว ทำให้ยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังมาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ กัมพูชาได้เสนอต่อองค์การยูเนสโก ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกเพื่อขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ศูนย์มรดกโลกขอให้กัมพูชายื่นเอกสารใหม่เกี่ยวกับเขตกันชนของปราสาทและมีคำแนะนำให้ร่วมมือกับฝ่ายไทย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กัมพูชาได้ยื่นเอกสารขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารอีกครั้ง ขณะที่ไทยยื่นบันทึกช่วยจำและเสนอขึ้นทะเบียนร่วม แต่คณะกรรมการมรดกโลกมีมติเลื่อนการขึ้นทะเบียนออกไปโดยให้ไทยและกัมพูชาร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ องค์การยูเนสโกประกาศขึ้นทะเบียนตามคำขอของกัมพูชาให้ตัวปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเฉพาะเพียงตัวปราสาทเท่านั้น

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ กัมพูชาได้ยื่นคำร้องต่อศาลโลกเพื่อขอให้ตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหารเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และในวันเดียวกันกัมพูชาได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลกำหนดวิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองสิทธิของกัมพูชา

วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ศาลโลกได้สั่งกำหนดวิธีการชั่วคราว โดยมีประเด็นสำคัญคือ ให้คู่ความทั้งสองถอนบุคลากรทางทหารของตนออกจากเขตปลอดทหารชั่วคราว และให้งดเว้นการส่งทหารและห้ามดำเนินกิจกรรมใด ๆ ทางทหาร ณ เขตนั้น ให้คู่ความทั้งสองรายงานให้ศาลทราบเป็นระยะ ๆ ถึงการปฏิบัติตามมาตรการชั่วคราวข้างต้น และให้บรรดามูลคดีอันเป็นเหตุให้มีคำสั่งนี้คงอยู่ในความควบคุมของศาลฯ ต่อไป จนกว่าศาลฯ จะมีคำพิพากษาในคำร้องขอให้ตีความ เป็นต้น

ทั้งนี้ฝ่ายไทยได้มีจัดเตรียมเอกสารในการต่อสู้คดีอย่างรัดกุม โดยได้ยื่นข้อสังเกตเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเอกสารภาคผนวกต่อนายทะเบียนศาลโลกในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ต่อมาฝ่ายไทยได้แถลงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมในวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ และในช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม ๒๕๕๕ ศาลโลกกำหนดให้มีการนั่งพิจารณาเพื่อรับฟังข้อมูลและข้อชี้แจงเพิ่มเติมจากทั้งสองฝ่าย ก่อนที่ศาลจะพิจารณาคดีตามคำขอตีความ โดยมีความเป็นไปได้สูงที่ศาลโลกจะนัดอ่านคำพิพากษาประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๕๖

ในระหว่างที่ศาลโลกพิจารณาคดี ฝ่ายไทยโดยกระทรวงการต่างประเทศได้มีการจัดตั้งคณะทำงาน โดยแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศ คณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนกองทัพบก และผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย โดยคณะทำงานดังกล่าวได้มีการหารือเพื่อเตรียมความพร้อมในการสู้คดีอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการประเมินคำพิพากษาของศาลโลก มีโอกาสเกิดขึ้นในหลายลักษณะ ดังนี้

๑. พิพากษายกคำร้อง เนื่องจากศาลโลกไม่มีอำนาจรับคำร้องหรือรับไว้พิจารณา เพราะเป็นการร้องขอให้ตีความเกินกว่าคำพิพากษาในคดีเดิม

๒. พิพากษาให้ฝ่ายกัมพูชาชนะ และให้พื้นที่โดยรอบปราสาทเขาพระวิหารจำนวน ๔.๖ ตารางกิโลเมตรเป็นของกัมพูชา พร้อมกับยึดแผนที่แนบท้าย (๑ : ๒๐๐,๐๐๐) เป็นเส้นเขตแดน

๓. พิพากษาให้ฝ่ายไทยชนะ และให้พื้นที่โดยรอบปราสาทเขาพระวิหาร จำนวน ๔.๖ ตารางกิโลเมตรเป็นของไทย

๔. พิพากษาให้ทั้งสองฝ่ายไปเจรจาเพื่อหาข้อยุติกันตามกรอบความตกลงที่มีอยู่

ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ(สมช.) ชี้แจงว่า ได้ดำเนินการตามหลักการอำนาจอธิปไตย การบูรณาการแห่งเขตอำนาจรัฐ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้กรอบทวิภาคีและกรอบอาเซียน โดยเฉพาะปัจจัยสำคัญคือหลักเกียรติภูมิและความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งผลประโยชน์แห่งชาติ

การดำเนินงานเกี่ยวกับกรณีคดีเขาพระวิหาร สมช. ได้สนับสนุนและประสานเชิงนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบนโยบายที่รัฐบาลกำหนด โดยการใช้กลไกความร่วมมือสองฝ่าย ทั้งคณะกรรมการการร่วมไทย – กัมพูชา (Joint Commission : JC) คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย – กัมพูชา (Regional Border Committee : RBC) และคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย – กัมพูชา (Joint Boundary Commission : JBC) ช่วงคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นตามความเหมาะสมของแต่ละกลไก

แนวทางการดำเนินการตามคำสั่งมาตรการชั่วคราวของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกับเขตแดนหรืออธิปไตยของไทย และการดูแลรักษาความสงบตลอดจนความปลอดภัยให้กับประชาชนไทยบริเวณชายแดน ทั้งนี้ ฝ่ายไทยได้กำหนดจัดการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ไทย – กัมพูชา ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เพื่อหารือในรายละเอียดการปฏิบัติตามมาตรการชั่วคราวของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเด็นการถอนทหารออกจากเขตปลอดทหาร นอกจากนี้มีแผนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดร่วมกัน

ตามที่ศาลโลกมีคำสั่งมาตรการชั่วคราวให้ทั้ง ๒ ฝ่ายถอนกำลังทหารออกจากพื้นที่ในบริเวณที่ได้กำหนดไว้ ฝ่ายไทยได้ดำเนินการมอบหมายให้กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทน ทั้งนี้ ไทยได้ดำเนินการตามกติกา และข้อกฎหมายระหว่างประเทศทุกกรณี รวมทั้งจะดำเนินการทำความเข้าใจที่ถูกต้องให้ทั่วโลกเข้าใจในเรื่องดังกล่าว อย่างไรก็ตาม มีข้อกังวลเกี่ยวกับคู่กรณีว่าได้ดำเนินการตามกติกาเช่นเดียวกันหรือไม่

ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ชี้แจงว่า สถานะของตำรวจตระเวนชายแดน ถือเป็นตำรวจสนาม จากกรณีมติของศาลโลก ได้มีคำสั่งมาตรการชั่วคราวให้ฝ่ายไทยและกัมพูชาถอนกำลังทหารในบริเวณพื้นที่เขาพระวิหาร ฝ่ายไทยได้หารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการสับเปลี่ยนกำลังทหาร ซึ่งได้มีการประชุมหารือระหว่างไทย – กัมพูชา เพื่อกำหนดการวางอัตรากำลังในลักษณะที่สมดุลในอัตรา ๑ : ๑ โดยฝ่ายไทยได้เตรียมตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน ๔๐๐ นาย ประกอบด้วยตำรวจตระเวนชายแดนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน ๒๐๐ นาย ตำรวจตระเวนชายแดนจังหวัดสกลนคร จำนวน ๑๐๐ นาย ตำรวจตระเวนชายแดนจังหวัดอุดรธานีจำนวน ๑๐๐ นาย เข้าปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารที่จะมีการปรับกำลังทหารออกไป ตามข้อตกลงของรัฐบาลไทย และรัฐบาลกัมพูชา

ทั้งนี้ รัฐบาลได้สั่งการให้เตรียมกำลังเพิ่ม ๑,๒๐๐ คน โดยให้มีความพร้อมปฏิบัติหน้าที่ภายในเดือนเมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งเดือนกันยายน ๒๕๕๕ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจะเตรียมกำลังพลให้ได้ ๔ กองร้อย ๑๒๐ คน รวมเป็น ๔๘๐ คนก่อน ส่วนอีก ๖ กองร้อยจะเร่งดำเนินการไป โดยมีแนวทางที่จะรับทหารที่พ้นเกณฑ์มาฝึกอบรมเตรียมความพร้อมเป็นตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้แทนกองทัพภาคที่ ๒ ให้ข้อมูลว่า กองทัพภาคที่ ๒ เป็นหน่วยปฏิบัติ รับผิดชอบหน่วยทหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาที่กำลังมีปัญหา โดยรัฐบาลมีนโยบายให้กองทัพแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และให้มีความระมัดระวังไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความสงบสุข หลังจากมีมาตรการชั่วคราวของศาลโลก กองทัพบกได้ประสานสำนักงานตำรวจแห่งชาตินำกำลังตำรวจตระเวนชายแดนเข้าปฏิบัติการในพื้นที่ตั้งแต่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ โดยมีผลการปฏิบัติงานร่วมกับทหารได้ดี สามารถปกป้องประชาชนให้มีความมั่นคงปลอดภัย นอกจากนี้ จะมีการเก็บกู้ทุ่นระเบิดร่วมกันของไทย-กัมพูชาในพื้นที่ “TDZ” ที่ศาลโลกกำหนดไว้ ๑๗ ตารางกิโลเมตร

กองทัพพยายามสร้างบรรยากาศที่ดีในพื้นที่ มีกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันอยู่เสมอ นอกจากนี้มีการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งฝั่งไทยและกัมพูชา ซึ่งการค้าขายตามแนวชายแดนมีความคึกคัก และไทยได้ดูแลการค้ามากขึ้น ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการใช้ชีวิตของประชาชน กองทัพได้ฝึกอบรมให้ประชาชนรายงานข่าวสารจำเป็นแก่ส่วนราชการ มีเครือข่ายการติดต่อสื่อสารให้สามารถป้องกัน

ตนเองในขั้นต้น มีการประสานอพยพออกจากพื้นที่กรณีเกิดเหตุการณ์รุนแรงและเตรียมแผนรับมือยามปกติ มีการฝึกชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน มีการสร้างหลุมหลบภัย มีการชักซ้อมรับมือเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ คือ ปัจจุบันมีกลุ่มขบวนการเข้ามาลักลอบตัดไม้พะยุงในพื้นที่ และมีการลักลอบค้ายาเสพติด นอกจากนี้ยังมีปัญหาหลุมหลบภัยที่ไม่เพียงพอ และขาดงบประมาณในการดูแลรักษาหลุมหลบภัย สำหรับข้อเสนอแนะ คือ ภาครัฐควรสนับสนุนการเปิดจุดผ่านแดนเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจการค้าและการท่องเที่ยว ตลอดจนควรมีการเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาอย่างยั่งยืน

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ไทยต้องเร่งดำเนินการทำความเข้าใจต่อสังคมโลก โดยให้เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายไทย รวมทั้งต้องเพิ่มอำนาจต่อรองเพื่อให้ไทยได้ประโยชน์สูงสุด

๒. รัฐบาลโดยกระทรวงต่างประเทศควรวางแนวทางหรือกลไกความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ประสาทพระวิหารเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย เพราะปัจจุบันความสัมพันธ์ของไทยกับกัมพูชาพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ประกอบกับในอนาคตอันใกล้จะมีการเปิดเสรีอาเซียนเพื่อแสวงหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าและการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงควรประสานความร่วมมือกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

-
- อ้างอิง**
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๙ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕

๒๑. พิจารณาศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีเหตุการณ์ ลอบวางระเบิดหลายจุด และมีการนำธงชาติประเทศมาเลเซียไปแขวนในพื้นที่ต่าง ๆ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีกลุ่มผู้ไม่หวังดีได้ลอบวางระเบิดหลายจุดในหลายพื้นที่ และได้มีการนำธงชาติประเทศมาเลเซียไปแขวนไว้ในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ในเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งตรงกับวันชาติของประเทศมาเลเซีย ตลอดจนการเข้ารายงานตัวของแกนนำกลุ่มผู้ก่อการร้าย และผู้หลงผิด จำนวน ๑๐๐ คน ต่อเจ้าหน้าที่ทหารตามโครงการ “ประสานใจเพื่อสันติจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อร่วมพัฒนาชาติไทย โดยเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดในห้วงเวลาเดียวกัน ซึ่งคณะกรรมการมีความห่วงใยต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ จึงได้พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

บุคคล/หน่วยงานที่มาชี้แจง

๑. พลโท อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์	แม่ทัพภาคที่ ๔
๒. พลตรี สกล ชื่นตระกูล	รองแม่ทัพภาคที่ ๔
๓. พลตำรวจโท ไพฑูรย์ ชูชัยยะ	ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ
จังหวัดชายแดนภาคใต้
๔. นายปิยะ กิจถาวร	รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหาร
จังหวัดชายแดนภาคใต้

การพิจารณาของคณะกรรมการ

แม่ทัพภาคที่ ๔ ชี้แจงว่า สภาพปัญหาของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แบ่งออกได้เป็น ๒ ส่วน คือ ๑) ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัญหาทางสังคมวัฒนธรรม และ ๒) ประเด็นรอง ได้แก่ ปัญหาทั่วไปเช่นที่มีอยู่ในพื้นที่อื่น เช่น อาชญากรรมและธุรกิจผิดกฎหมายต่าง ๆ แต่ปัญหาทั่วไปดังกล่าวเมื่อเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้วมักจะไปเชื่อมโยงกับปัญหาหลัก เช่น การค้าของหนีภาษีสามารถเชื่อมโยงไปถึงปัญหาหลัก ได้แก่ ปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นและสะสมมาเป็นเวลายาวนาน นับแต่ครั้งที่ประเทศผู้ล่าอาณานิคมได้แบ่งแยกพื้นที่บางส่วนของไทยไปรวมกับดินแดนอาณานิคมของตน ส่งผลให้สภาพสังคมในพื้นที่ดังกล่าวที่ถูกแบ่งแยกนั้นได้กลายเป็นชนกลุ่มน้อย ประกอบกับรูปแบบการปกครองพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในสมัยหนึ่งได้เป็นเงื่อนไขให้เกิดการต่อต้านจากกลุ่มผู้มีความต้องการต่อสู้เพื่อ ปกป้องอำนาจการปกครองในพื้นที่ของตนเอง รวมทั้งเพื่อปกป้องวิถีชีวิต วัฒนธรรม ที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเองตามความเชื่อ ความศรัทธาในหลักศาสนา ตลอดจนความต้องการเอกราช ในระยะเวลาที่ผ่านมาประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทั้งส่วนที่ยอมรับและบางกลุ่มที่ต่อต้านอำนาจการปกครองจากส่วนกลาง ช่วงที่ปัญหาการต่อต้านอำนาจรัฐมีความรุนแรงมากขึ้นเห็นได้ชัดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีการสร้างเครือข่ายขบวนการก่อความรุนแรงขึ้นโดยมียุทธศาสตร์ ๗ ขั้นตอน เริ่มจากการปลุกกระดมมวลชนให้เกลียดชัง มีความรู้สึกแบ่งแยก และมีการเตรียมพร้อมใช้ชีวิตในภาวะสงคราม

แนวความคิดการเมืองนำการทหารถูกนำมาใช้ปฏิบัติงานในพื้นที่ มีเป้าหมายคือการชนะใจประชาชนเพื่อยุติการต่อสู้ที่ใช้ความรุนแรง กองทัพภาคที่ ๔ พยายามเปิดทางให้แนวร่วมขบวนการแบ่งแยกดินแดนเข้ารายงานตัว จนกระทั่งมีมวลชนกลุ่มหนึ่งที่เป็นแนวร่วมขบวนการแบ่งแยกดินแดนได้ติดต่อเข้ารายงานตัวและได้ร่วมในการเปิดเวทีพูดคุยสันติภาพเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๕ ที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวัดนราธิวาส และสาเหตุที่แนวร่วมดังกล่าวตัดสินใจเข้ารายงานตัวเนื่องจากเห็นว่า ปัจจุบันสังคมประชาธิปไตยของไทยได้ก้าวหน้าไปมาก และที่ผ่านมาการก่อความรุนแรงได้สร้างความยากลำบาก รวมทั้งไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ให้ประชาชนชนในพื้นที่ เมื่อรัฐได้เปิดทางให้มีการพูดคุยสันติภาพจึงออกมาประกาศปฏิเสธความรุนแรงแต่ยังยืนยันที่จะต่อสู้เพื่อมวลชนต่อไป ภายหลังการเปิดเวทีพูดคุยสันติภาพดังกล่าว กองทัพภาคที่ ๔ ได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนกลุ่มแนวร่วมที่ปฏิเสธความรุนแรง ตั้งเป็นคณะกรรมการขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวก โดยมีหลักคิดว่าผู้ที่ต่อสู้เพื่อมวลชนมิได้เป็นอาชญากรโดยสันดานเพียงแต่ในกระบวนการต่อสู้เพื่อมวลชนบางครั้งมียุทธวิธีที่อาจเข้าข่ายการประกอบอาชญากรรม จึงได้ตั้งคณะทำงานขึ้น ๒ คณะ โดยคณะแรกทำหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับการใช้มาตรา ๒๑ ในพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากขณะนี้สิ่งสำคัญคือการช่วยให้แนวร่วมที่ปฏิเสธความรุนแรงเหล่านั้นกลับมาใช้ชีวิตปกติได้ ทั้งนี้ มิได้หมายถึงว่าใครก็ตามที่มามอบตัวแล้วจะพ้นโทษคดีอาญาและได้รับการปล่อยตัว แต่จะต้องพิจารณาตามพยานหลักฐานเป็นกรณีไป คณะทำงานชุดที่ ๒ มีหน้าที่ประสานงานกับกลุ่มแนวร่วมผู้ที่เห็นว่าการต่อสู้โดยใช้ความรุนแรงไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้อง และต้องการต่อสู้ในแนวทางสันติ โดยแยกออกเป็นกลุ่มที่ต้องคดีอาญาและกลุ่มผู้ที่ไม่ต้องคดีอาญา

รองแม่ทัพภาคที่ ๔ ชี้แจงว่า ธงชาติมาเลเซียที่พบในวันเกิดเหตุมีจำนวน ๖๕๒ ผืน พบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔ อำเภอในจังหวัดสงขลา พื้นที่ปักษ์ใต้ ๒๖๘ จุด มีการทำลายธงชาติไทยจำนวน ๒๓ ผืน นอกจากนั้น มีการก่อเหตุโดยการเผาและวางวัตถุต้องสงสัยประมาณ ๑๕๐ จุด พื้นที่จังหวัดนราธิวาสมีการวางกับระเบิดชนิดเหยียบจำนวน ๒๓ ลูก วันเกิดเหตุเก็บกู้ได้ ๑๒ ลูก วันที่พบว่ามีมีการปักธงมาเลเซียนั้น เจ้าหน้าที่ที่พบธงอาจเก็บธงไปก่อน ตอนหลังตรวจพบว่าจุดที่ปักธงมีระเบิดชนิดเหยียบอยู่ด้วยจึงมีการเก็บกู้ ความเสียหายในวันเกิดเหตุมีตำรวจได้รับบาดเจ็บจำนวน ๖ นาย ทหารได้รับบาดเจ็บจำนวน ๗ นาย นอกจากนั้น ยังมีป้ายข้อความเยาะเย้ยการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดเก็บกู้วัตถุระเบิด ในพื้นที่จังหวัดยะลา จำนวน ๔ แผ่น ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ที่ผ่านมามีเพียงข้อความทำร้ายอำนาจรัฐ การปฏิบัติการทำในเวลากลางคืนและมีการปิดลับได้ดี ทำให้การหาพยานหลักฐานทำได้ยาก ประกอบกับพื้นที่ปักษ์ใต้ส่วนใหญ่อยู่นอกเมืองซึ่งไม่มีกล้องวงจรปิด หลักฐานจากภาพที่บันทึกได้ในกล้องวงจรปิด มีเพียงในพื้นที่จังหวัดยะลาที่มีกล้องจับภาพได้จำนวน ๕ จุด ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอกรงปินัง แต่เนื่องจากการก่อเหตุในเวลากลางคืนจึงเห็นภาพไม่ชัด การหาพยานหลักฐานทำได้ยาก ที่รวบรวมได้ คือ สารพันธุกรรม (DNA : Deoxyribonucleic acid) จากของกลางที่พบในที่เกิดเหตุ การสืบสวนในเชิงลึกทำโดยการส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไปยังประเทศมาเลเซีย พบว่า ธงที่นำมาปักในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผ้าชนิดบางและมันวาว ลักษณะเหมือนธงชาติที่มีขายในร้านขายเครื่องกีฬาในมาเลเซีย ๒ แห่ง ในเมืองโกตาบารู รัฐกลันตัน ซึ่งเป็นผ้าคนละชนิดกับธงที่รัฐบาลแจกให้ประชาชนประดับบ้านเรือน

ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ธงชาติมาเลเซียที่พบในวันเกิดเหตุมีจำนวน ๖๕๒ ผืน พบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔ อำเภอในจังหวัดสงขลา พื้นที่ปึกธง ๒๖๘ จุด มีการทำลายธงชาติไทยจำนวน ๒๓ ผืน นอกจากนั้น มีการก่อเหตุโดยการเผาธงและการวางวัตถุต้องสงสัยประมาณ ๑๕๐ จุด พื้นที่จังหวัดนราธิวาสมีการวางกับระเบิดชนิดเหยียบจำนวน ๒๓ ลูก วันเกิดเหตุเก็บกู้ได้ ๑๒ ลูก วันที่พบว่ามีกรปักธงมาเลเซียนั้น เจ้าหน้าที่ที่พบธงอาจเก็บธงไปก่อน ตอนหลังตรวจพบว่าจุดที่ปักธงมีระเบิดชนิดเหยียบอยู่ด้วย จึงมีการเก็บกู้ ความเสียหายในวันเกิดเหตุมีตำรวจได้รับบาดเจ็บจำนวน ๖ นาย ทหารได้รับบาดเจ็บจำนวน ๗ นาย นอกจากนั้น ยังมีป้ายข้อความเยาะเย้ยการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดเก็บกู้วัตถุระเบิด ในพื้นที่จังหวัดยะลา จำนวน ๔ แผ่น ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ที่ผ่านมาามีเพียงข้อความทำร้ายอำนาจรัฐ แนวทางการสืบสวน เนื่องจากพื้นที่ปึกธงส่วนใหญ่อยู่นอกเมืองซึ่งไม่มีกล้องวงจรปิดมีเพียงในพื้นที่จังหวัดยะลาที่มีกล้องจับภาพได้ จำนวน ๕ จุด ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอกรงปินัง แต่เนื่องจากการก่อเหตุในเวลากลางคืนจึงเห็นภาพไม่ชัด การหาพยานหลักฐานทำได้ยากที่รวบรวมได้ คือ สายพันธุกรรม (DNA : Deoxyribonucleic acid) จากของกลางที่พบในที่เกิดเหตุจากการสืบสวนในเชิงลึก โดยการส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไปยังประเทศมาเลเซีย พบว่าธงที่นำมาปักในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผ้าชนิดบางและมันวาว ลักษณะเหมือนธงชาติที่มีขายในร้านขายเครื่องกีฬาในมาเลเซีย ๒ แห่ง ในเมืองโกตาบารู รัฐกลันตัน ซึ่งเป็นผ้าคนละชนิดกับธงที่รัฐบาลแจกให้ประชาชนประดับบ้านเรือน

รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) รับผิดชอบในส่วนของการพัฒนา โดยร่วมมือกับส่วนราชการฝ่ายพลเรือนในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนโดยให้ความสำคัญกับการศึกษา ศาสนา ความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ภายใต้อุดมการณ์ว่า ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างสันติสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งเน้นการสร้างสันติสุขในระดับหมู่บ้าน ศอ.บต. ได้จัดประชุมร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน.) และได้เชิญหัวหน้าหน่วยงานราชการ นักวิชาการและตัวแทนภาคประชาชนมาร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาความไม่สงบโดยใช้มิติของงานพัฒนาเข้าไปสนับสนุนส่งเสริมงานด้านความมั่นคง ข้อสรุปที่ได้ คือ ที่ประชุมเห็นตรงกันว่าสมควรนำยุทธศาสตร์ชัยชนะอยู่ที่หมู่บ้านมาใช้แก้ปัญหา ทั้งนี้ ต้องมีการทำความเข้าใจก่อนว่า โครงสร้างของหมู่บ้าน ๑ หมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้าน ๑ คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๗ คน จังหวัดสงขลาได้มีการมอบหมายให้ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านผลัดเปลี่ยนกันดูแลความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านตนเอง โดยเฉพาะศูนย์รับซื้อน้ำยาง วัดมัสยิด และโรงเรียน และผู้มีบทบาทสำคัญคือ นายอำเภอ ผู้กำกับการตำรวจในระดับอำเภอต้องทำงานร่วมกันโดยวิเคราะห์ปัญหาในแต่ละพื้นที่ร่วมกัน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เหล่านั้นได้มาหารือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและสอดส่องดูแลแต่ละพื้นที่มีแนวร่วมอยู่หรือไม่ และจะมีมาตรการอย่างไร ทั้งนี้ ในการทำงานมีหลักการสำคัญคือ ต้องให้เกียรติและเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กรณีเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ หรือฝ่ายปกครองพบผู้กระทำความผิดก็ให้ดำเนินการได้ทันที โดยใช้โครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปคลี่คลายทำความเข้าใจเมื่อประชาชนมีความคับข้องใจและข้อสงสัยต่าง ๆ ทั้งนี้ การแก้ปัญหาทุกอย่างต้องเป็นไปอย่างมีขั้นตอน ไม่ใจร้อน และเห็นว่าการชนะใจประชาชนคือชัยชนะที่ยั่งยืน ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมมาจากฝ่ายสาธารณสุข ซึ่งจากการ

ทำงานดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านที่สามารถดำเนินการได้และให้ความสำคัญกับศาสนา ที่ประชาชนยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตจะเป็นมาตรการเชิงรุกในทางการเมือง ประการหนึ่งที่จะทำให้ชนะจิตใจของประชาชนได้ การทำงานร่วมกันของ ๓ ฝ่าย คือ ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง จะต้องพิจารณาพื้นที่เป็นรายหมู่บ้าน พื้นที่ใดมีสถานการณ์เป็นเช่นใด ก็จะประสานงานร่วมมือสนับสนุนให้กองกำลังภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลวัด มัสยิด และโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้กองกำลังของฝ่ายทหารและตำรวจสามารถปฏิบัติการในเชิงรุกได้มากขึ้น

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ

๑) นโยบายการเมืองนำการทหารที่ใช้การเปิดพื้นที่ให้มีการพูดคุยสันติภาพเป็นแนวโน้มที่ดีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ประเด็นสำคัญคือ การบังคับใช้กฎหมายที่ปัจจุบันมีอยู่หลายฉบับ เป็นเครื่องมือในการแก้ไขจะมีการบริหารจัดการอย่างไร ข้อเท็จจริงคือ กฎหมายแต่ละฉบับตราขึ้นในยุคสมัยที่มีบริบททางสังคมแตกต่างกัน เมื่อนำมาใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์

๒) การที่กองทัพบกที่ ๔ ทราบถึงยุทธวิธีการทำงานของฝ่ายก่อเหตุทั้งกระบวนการ นั้น เป็นการวิเคราะห์หลังเกิดเหตุการณ์หรือเป็นข้อมูลที่ทางราชวอแจ้งให้ทราบล่วงหน้า หากเป็นการวิเคราะห์หลังเกิดเหตุการณ์ถือว่าเป็นการทำงานตามหลังฝ่ายก่อการ ซึ่งเป็นการทำงานแบบตั้งรับ และมีข้อสังเกตว่า จากการชี้แจงของ คอ.บต. ที่กล่าวถึงการทำงานร่วมกัน ๓ ฝ่าย คือ ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง นั้น ควรรวมประชาชนเข้าไปด้วย เพราะประชาชนในพื้นที่คือปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหา นอกจากนั้น บุคลากรภาครัฐที่ทำงานในพื้นที่ก็ควรมีการบรรจุคนในพื้นที่เข้าทำงานมากขึ้นเพราะมีความเข้าใจวัฒนธรรมในพื้นที่เป็นอย่างดี

๓) ประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยข่าวกรองมีเครือข่ายการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไร ประชาคมข่าวกรองมีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนข่าวสารกันหรือไม่ การสับเปลี่ยนกำลังทหารในพื้นที่อาจมีผลให้การทำงานขาดความต่อเนื่องและเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เพราะผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องมีความเข้าใจพื้นที่อย่างแท้จริง สวัสดิการของทหารตำรวจที่บาดเจ็บและเสียชีวิตปัจจุบันควร ปรับเปลี่ยนอัตราสวัสดิการในการเยียวยาให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการครองชีพในปัจจุบัน นอกจากนั้น ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานภายใต้พระราชกำหนดฯ ว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไรเพื่อเป็นข้อมูลการทบทวนการต่ออายุพระราชกำหนดฯ แต่ละครั้ง

๔) เอกภาพในการทำงานแก้ปัญหาในพื้นที่ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันของ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรภาค ๔ ส่วนหน้า ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างไร จากสถิติการก่อเหตุร้ายที่ผ่านมามีเยาวชนร่วมในการกระทำความผิดเป็นจำนวนมาก กองทัพมีมาตรการอย่างไรต่อการป้องกันเยาวชนไม่ให้หลงผิดเข้าไปอยู่ในวงจรการใช้ความรุนแรงต่อต้านรัฐ และเห็นว่าโรงเรียนทั้งในส่วนของรัฐและเอกชนควรเป็นแหล่งบ่มเพาะความรักชาติไม่ควรปล่อยให้สถานศึกษาปลูกฝังแนวคิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคง

๕) จากการบังคับใช้พระราชกำหนดฯ และ พระราชบัญญัติกฏอัยการศึกฯ ในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลให้ฝ่ายตรงข้ามหยิบยกเป็นประเด็นสร้างความเกลียดชังและต่อต้านรัฐ เพราะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงควรยกเลิกในบางพื้นที่และนำมาตรา ๒๑ ในพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงฯ มาใช้แทน ซึ่งในมาตรา ๒๑ มีแนวทางการปฏิบัติต่อผู้หลงผิดที่กลับใจเข้ามาขอตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยใช้การชักถาม จากนั้นส่งสำนวนการสอบสวนของผู้ต่อนั้นไปให้ผู้อำนวยการ และส่งสำนวนพร้อมความเห็นของผู้อำนวยการให้พนักงานอัยการ เพื่อยื่นคำร้องต่อศาล หากเห็นสมควรศาลอาจสั่งให้ส่งผู้ต่อนั้นให้ผู้อำนวยการเพื่อเข้ารับการอบรม เมื่อผู้ต่อนั้นได้เข้ารับการอบรมแล้วสิทธินำคดีอาญามาฟ้องผู้ต่อนั้นเป็นอันระงับไป ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่า อำนาจการพิจารณาส่งผู้ต่อนั้นไปอบรมและให้ยุติการดำเนินคดี ตามมาตรา ๒๑ ควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารไม่ควรเป็นภาระของศาล

อ้างอิง - บันทึกการประชุม และสรุปผลการประชุม ครั้งที่ ๓๐ วันพุธที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕

๒๒. พิจารณาประเด็นข้อเสนอต่อรัฐบาลจำนวน ๙ ข้อ ของผู้นำฝ่ายค้านและคณะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรณีการเข้ารายงานตัวของแนวร่วมในพื้นที่กับหน่วยงานด้านความมั่นคงในมุมมองของภาคประชาชน

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากการประชุมในครั้งที่ผ่านมา ที่ประชุมได้เชิญหน่วยงานด้านความมั่นคงเข้ามาชี้แจงให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดเหตุการณ์ลอบวางระเบิดหลายจุดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งต่อมาได้มีการยื่นข้อเสนอจากผู้นำฝ่ายค้านและคณะ จำนวน ๙ ข้อ ต่อการแก้ไขสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น คณะกรรมการจึงขอทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง ตลอดจนข้อเสนอแนะของภาคประชาชนต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

บุคคล/หน่วยงานที่มาชี้แจง

๑. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	ประธานศูนย์ทนายความมุสลิมประจำ
จังหวัดนราธิวาส
๒. นายยาพา วัจนเลิศกุล	รองประธานกรรมการอิสลามประจำ
จังหวัดนราธิวาส
๓. พลเอก อภิษฐ์ หมิ่นสวัสดิ์	หัวหน้าศูนย์ประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ประธานศูนย์ทนายความมุสลิมประจำจังหวัดนราธิวาส ชี้แจงว่า ศูนย์ทนายความมุสลิมได้จัดตั้งขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรับผิดชอบเกี่ยวกับคดีความมั่นคง ตามที่ประชาชนผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอ สถานการณ์ในพื้นที่ทำให้หลายฝ่ายเกิดความสับสนเกี่ยวกับการเข้ามอตัวของแกนนำและแนวร่วมกลุ่มผู้ก่อการร้าย จำนวน ๙๓ คน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวในอดีตก็ได้มีการมอตัวของแกนนำเช่นนี้ในหลายๆ ครั้ง จากข้อเท็จจริงดังกล่าวทางศูนย์ได้แยกกลุ่มแกนนำและแนวร่วมออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. กลุ่มแกนนำและแนวร่วมที่ผู้ต้องหาสงสัย
๒. กลุ่มแกนนำและแนวร่วมที่มีหมายจับตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เหตุผลในการแยกกลุ่มผู้เข้ามอตัวหรือแสดงตนต่อเจ้าหน้าที่จะเป็นประโยชน์ในการแสวงหาทางออกให้กับบุคคลเหล่านี้ เนื่องจากผู้ต้องสงสัยตาม พ.ร.ก.บริหารราชการสถานการณ์ฉุกเฉินมิได้มีฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา และส่วนใหญ่จะถูกขัดทอดจากผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาคนอื่น จึงสมควรใช้ช่องว่างของกฎหมายเปี่ยงเบนบุคคลดังกล่าวออกจากกระบวนการยุติธรรม

ในส่วนบุคคลซึ่งมีหมายจับตาม ป.วิ.อาญา การช่วยเหลือเยียวยาของทางศูนย์มุสลิมก็จะเข้าไปตรวจสอบเหตุการณ์ในปีที่ถูกออกหมายจับว่าเป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมายหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายพิเศษที่ใช้บังคับในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ทางศูนย์ไม่ยืนยันว่าบุคคลผู้เข้ามอตัวหรือแสดงตนจนเป็นแนวร่วมหรือผู้กระทำผิดจริงหรือไม่

ในพื้นที่ ๔ อำเภอ จังหวัดสงขลา คือ อำเภोजะนะ เทพา นาทวี สะบ้ายี่ มี พ.ร.บ.ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ แต่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี พ.ร.ก.บริหารราชการแผ่นดินในสถานการณ์ฉุกเฉิน และ พ.ร.บ.กฎอัยการศึก ใช้บังคับแสดงให้เห็นว่าการเข้ามอบตัวของแกนนำและแนวร่วมจะนำมาตรา ๒๑ แห่ง พ.ร.บ.ความมั่นคงภายในราชอาณาจักรมาใช้บังคับไม่ได้ ตรงนี้อาจเป็นจุดอ่อนของรัฐต่อไป หากไม่แสวงหาทางออกให้กับบุคคลเหล่านี้ ประกอบกับที่ผ่านมาการใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สร้างแนวร่วมมุกกลับให้กับรัฐนั้นคนที่หลงผิดต้องเข้ามอบตัวโดยสมัครใจ แต่การเข้ามอบตัวที่ผ่านมาเกิดขึ้นโดยเข้าใจผิด

รองประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส ชี้แจงว่า จากเหตุการณ์การเข้ามอบตัวของแกนนำและแนวร่วมก่อความไม่สงบ จำนวน ๙๓ คน ถือเป็นนิมิตหมายที่ดี หากผู้ที่เข้ามอบตัวหรือแสดงตนเป็นแนวร่วมหรือผู้กระทำความผิดจริงและรัฐก็สมควรที่จะหาทางออกให้กับบุคคลเหล่านี้ และในขณะเดียวกันผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้ถูกดำเนินคดีความมั่นคงและศาลยกฟ้องแล้ว รัฐต้องเข้าไปดูแลบุคคลเหล่านี้เพื่อให้ใช้ชีวิตในสังคมได้เหมือนกับบุคคลทั่วไป ปัจจุบันบุคคลที่เป็นจำเลยที่ศาลได้ยกฟ้องแล้วมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีการสร้างเครือข่ายเพื่อปกป้องสิทธิของตน เพราะเห็นว่าแม้ศาลจะพิพากษายกฟ้องก็ยังเกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในครอบครัว ซึ่งที่ผ่านมาเครือข่ายดังกล่าวก็ได้ยื่นข้อเสนอต่อบต. เพื่อขอคุ้มครองสิทธิและรักษาความปลอดภัยให้กับตัวเอง

หัวหน้าศูนย์ประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน ชี้แจงว่า ความตกลระหว่างรัฐบาลแห่งประเทศไทยกับรัฐบาลมาเลเซียว่าด้วยความร่วมมือชายแดนฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๓ เดิมจากสถานการณ์ในปีพ.ศ. ๒๕๓๕ เกิดเหตุการณ์การเผาโรงเรียนจำนวน ๓๖ โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้พร้อมกันต่อมาในปีพ.ศ. ๒๕๔๒ เกิดเหตุการณ์การวางระเบิดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒๐ จุด และในปีพ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕ ก็เกิดเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวไม่สามารถหาตัวผู้ทำความผิดได้

จากการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่ากระบวนการก่อการร้ายที่ได้ก่อเหตุทั้งหมด มีจุดประสงค์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการแบ่งแยกดินแดน โดยใช้แผนบันไดเจ็ดขั้นในการปฏิบัติในรูปแบบของการต่อสู้ของนักสู้เพื่อรัฐปัตตานี ที่ทำการโจมตีด้วยกองกำลังต่อกลไกรัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้สื่อมวลชนแพร่กระจายข่าวทั่วโลก และหวังผลต่อการเข้ามาแก้ปัญหาดังกล่าวโดยองค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้ แผนปฏิบัติเจ็ดขั้นตอน นับเป็นแผนแม่บทขององค์กรกู้ชาติรัฐปัตตานีนำไปเผยแพร่กับสมาชิกรับทราบตลอดเวลา ดังนั้น ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องศึกษาข้อมูลและติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ เพื่อมิให้กระบวนการก่อการร้ายสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ส่งผลให้ประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียมีข้อตกลงในการปราบปรามโจรคอมมิวนิสต์มาลายา (จคม.) ร่วมกัน และได้แก้ไขข้อตกลงเรื่อยมาจนกระทั่งได้มีความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งประเทศไทยกับรัฐบาลมาเลเซียว่าด้วยความร่วมมือชายแดนฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๓ หลังจากนั้นมิได้กล่าวถึงประเด็นในการปราบปรามโจรคอมมิวนิสต์มาลายา (จคม.) แต่ประการใด แต่ได้กล่าวถึงประเด็นการควบคุมการลักลอบนำสินค้าหนีภาษี การเข้าเมือง

ผิดกฎหมาย การฝึกก๊วยร่วมผสม การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การช่วยเหลือทางเทคนิค ในการป้องกันเขตแดน การช่วยเหลือภัยพิบัติ และกรณีอื่น ๆ

ต่อมา ได้มีการขอแก้ไขบันทึกความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งประเทศไทยกับรัฐบาลมาเลเซียฯ เพิ่มเติมจำนวน ๕ ประเด็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาร่วมกันทั้งสองฝ่าย ดังนี้

๑. ปัญหายาเสพติด
๒. การค้าอาวุธสงคราม วัตถุระเบิดและสารเคมี
๓. การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
๔. ขบวนการใช้ความรุนแรง และ
๕. การทำผิดทางธุรกรรมทางการเงิน และอาชญากรรมทางการเงิน

ทั้งนี้ การขอแก้ไขบันทึกความตกลงฯ เพิ่มเติมก็มิได้รับความร่วมมือแต่ประการใด นอกจากนั้นฝ่ายมาเลเซียพิจารณาแล้วว่าประเด็นที่ขอแก้ไขบันทึกความตกลงฯ เพิ่มเติมนั้นเป็นประเด็นปัญหาภายในของประเทศไทย อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าประเด็นที่ขอแก้ไขฯ จะเป็นปัญหาภายในของประเทศไทย แต่ก็มีความเกี่ยวข้องกับประเทศมาเลเซียเช่นกัน อาทิเช่น ประเด็นผู้ก่อเหตุระเบิดถูกจับกุม ต้องระวางโทษจำคุก ๒ ปี ในจังหวัดนราธิวาส แต่กลับปล่อยตัวผู้กระทำความผิดเนื่องจากผู้กระทำความผิดมีภูมิสำเนาในประเทศมาเลเซีย จากการพิสูจน์หลักฐานพบว่าวัตถุระเบิดที่เป็นของกลางผลิตในประเทศมาเลเซีย ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงกันทั้งสองฝ่าย หากอีกฝ่ายปฏิเสธว่าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เกี่ยวข้องแต่ประการใด และไม่ได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจทำให้การหาแนวทาง แนวคิดในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้เกิดความล่าช้า และในที่สุดก็ไม่สามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีได้

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ

๑. เหตุการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หลายฝ่ายได้ให้ความสำคัญและพยายามแสวงหาทางออกร่วมกัน โดยคิดว่าการมอบตัวหรือแสดงตนของแกนนำและแนวร่วมดังกล่าวน่าจะเป็นแค่การจัดฉาก เพราะการก่อเหตุได้มีอยู่อย่างต่อเนื่องหลังจากการเข้าแสดงตน การแก้ไขจึงควรแสวงหาเวทีพูดคุยในทุกระดับเพื่อสะท้อนปัญหาไปสู่ผู้มีอำนาจตัดสินใจในระดับนโยบายและรัฐต้องส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในโรงเรียนปอเนาะและตาดีกาให้มีการเรียนรู้สายสามัญหรือสายวิชาชีพควบคู่ไปกับการสอนศาสนาโดยไม่ให้ส่งผลกระทบต่ออัตลักษณ์ต่อประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนกระทรวงศึกษาธิการควรรับรองวุฒิการศึกษาของบุคคลที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มประเทศมุสลิมให้ทัดเทียมหลักสูตรการเรียนการสอนในประเทศ โดยอาจจะให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การรับรองวุฒิการศึกษาและง่ายต่อการเข้าถึงการประกอบอาชีพ และรัฐต้องส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ให้เติบโตเพื่อขยายโอกาสให้กับประชาชนในพื้นที่ได้มีงานทำและมีให้เข้าเป็นแนวร่วมก่อความไม่สงบต่อไป

๒. ประเด็นปัญหาการขอแก้ไขบันทึกความตกลงฯ เพิ่มเติม จำนวน ๕ ประเด็นนั้นฝ่ายมาเลเซียพิจารณาว่าเป็นประเด็นปัญหาภายในของประเทศไทย จึงไม่ได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้นการแก้ไขปัญหานี้ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้จะเกิดเป็นรูปธรรมได้ รัฐจะต้องตระหนักถึงกระบวนการเพื่อการขับเคลื่อนด้านนโยบาย โดยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรอบคอบ และพิจารณาศึกษา ค้นคว้าข้อมูลในเชิงลึกแล้วนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ให้เกิดประจักษ์ว่าปัญหาเกิดจากสาเหตุประการใด และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่เจรจาโดยสันติวิธี

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีร่วมกันในการศึกษาโครงสร้างในการสลายมวลชน และดำเนินการให้มวลชนเหล่านั้นสนับสนุนด้านนโยบาย อีกทั้งให้หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการข่าว และสื่อต่าง ๆ ตรวจสอบการนำเสนอข้อมูลในการเผยแพร่ให้สาธารณชนรับรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และประเมินสถานการณ์อย่างรอบคอบรวมทั้งมีความถูกต้องทุกประการ

อ้างอิง - บันทึกการประชุม และสรุปผลการประชุม ครั้งที่ ๓๑ วันพุธที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕
- บันทึกการประชุม และสรุปผลการประชุม ครั้งที่ ๓๒ วันพุธที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕

๒๓. พิจารณาศึกษาปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสรุปผลการศึกษาของคณะกรรมการธิการ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากคณะกรรมการธิการความมั่นคงแห่งรัฐ ได้หยิบยกปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นมาพิจารณาศึกษา โดยมีพื้นฐานมาจาก ๓ เหตุการณ์ ดังนี้ ๑) เหตุการณ์ลอบวางระเบิดและการปะทะกันของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) การเข้ารายงานตัวของแนวร่วมขบวนการแบ่งแยกดินแดนเพื่อพูดคุยสันติภาพกับกองทัพ ๓) การยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลจำนวน ๙ ข้อ ของผู้นำฝ่ายค้านและคณะ เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งคณะกรรมการธิการได้มีการประชุมและเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่หลากหลายและเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการธิการเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่ประชุมคณะกรรมการธิการจึงต้องการหารือเพื่อให้ได้ข้อสรุป ผลการพิจารณาศึกษาปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอ้างอิงจากข้อมูลการประชุมคณะกรรมการธิการ จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

๑) วันพุธที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ “พิจารณาศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีเหตุลอบวางระเบิดหลายจุด และมีการนำธงชาติมาเลเยียบไปแขวนในพื้นที่ต่าง ๆ” โดยมี แม่ทัพภาคที่ ๔ รองแม่ทัพภาคที่ ๔ ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และรองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ มาร่วมประชุม

๒) วันพุธที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕ “พิจารณาประเด็นข้อเสนอต่อรัฐบาลจำนวน ๙ ข้อ ของผู้นำฝ่ายค้านและคณะ เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรณีการเข้ารายงานตัวของแนวร่วมในพื้นที่กับหน่วยงานด้านความมั่นคงในมุมมองภาคประชาชน” โดยมีประธานศูนย์ทนายความมุสลิมประจำจังหวัดนราธิวาส และประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส มาร่วมประชุม

๓) วันพุธที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ “พิจารณาประเด็นข้อเสนอต่อรัฐบาลจำนวน ๙ ข้อ ของผู้นำฝ่ายค้านและคณะ เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรณีการเข้ารายงานตัวของแนวร่วมในพื้นที่กับหน่วยงานด้านความมั่นคงในมุมมองภาคประชาชน” โดยมีหัวหน้าศูนย์ประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน (พลเอก อภิรักษ์ หมีนสวัสดิ์) มาร่วมประชุม

ฝ่ายเลขานุการได้นำเสนอเนื้อหาจากบันทึกการประชุมจำนวน ๓ ครั้ง ดังกล่าวสรุปประเด็นการพิจารณาได้เป็น ๑๐ หัวข้อ ดังเอกสารที่นำเสนอต่อที่ประชุม ประกอบด้วย ๑) สภาพเหตุการณ์/ลำดับเหตุการณ์ ๒) การดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) ๓) การดำเนินงานของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ๔) นโยบายการแก้ไขปัญหาของกองทัพภาคที่ ๔ ๕) กฎหมายที่ใช้บังคับใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๖) ปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรม ๗) การศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๘) การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๙) การต่อสู้แบบ “จีฮัด” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๑๐) ความร่วมมือ/ความตกลงกับประเทศเพื่อนบ้าน

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาเพิ่มเติม สรุปสาระสำคัญดังนี้

๑. แนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ อยู่ภายใต้แนวคิด “การเมืองนำการทหาร” ซึ่งเป็นแนวคิดภายใต้บริบทขององค์ความรู้เดิมในยุคสงครามเย็นที่มุ่งปราบปรามคอมมิวนิสต์ ในขณะนั้นเงื่อนไขของสงครามคือ “เงื่อนไขประชาธิปไตย” เพราะบ้านเมืองอยู่ในภาวะระบอบประชาธิปไตยที่ไม่เต็มรูปแบบ (ประชาธิปไตยครึ่งใบ) ในขณะที่กรณีการก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันเปรียบเสมือนสงครามอสมมาตร (ASYMMETRIC WAR) ซึ่งมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการก่อการร้ายอยู่ตลอดเวลา และมีแนวคิดการทำสงครามจihad โดยใช้ประวัติศาสตร์ ศาสนา ชาตินิยม เป็นเงื่อนไขในการต่อสู้ จึงควรมีการทบทวนแนวทางการแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนไปของปัญหา นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ของรัฐปัตตานีควรจะมีการแลกเปลี่ยนประวัติศาสตร์ในเชิงวิชาการระหว่างนักวิชาการ สื่อมวลชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบสามารถหยิบยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ รวมทั้งการทำความเข้าใจถึงหลักจihad ที่ถูกต้อง กล่าวคือการต่อสู้แบบจihad แบ่งเป็น ๔ ระดับ คือ ๑) จihad โดยหัวใจ หมายถึง การเอาชนะใจตนเอง ๒) จihad โดยลิ้น หมายถึง การเผยแพร่ศาสนาโดยใช้วาจา ๓) จihad โดยมือ หมายถึง การสนับสนุนความถูกต้องโดยใช้กำลังร่างกาย ๔) จihad โดยอาวุธ หมายถึง การตอบโต้การกดขี่ข่มเหงด้วยกำลังอาวุธ เมื่อไม่มีทางแก้เป็นอย่างอื่น

๒. ประเด็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายสุดท้ายระหว่างกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ และรัฐบาลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมีจุดมุ่งหมายสุดท้ายที่ชัดเจนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายในการเมืองการปกครอง โดยใช้วิธีการทำสงครามอสมมาตรเป็นแนวทาง มีกลุ่ม RKK และแนวร่วมเป็นกลไกในการดำเนินการ ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลกำหนดจุดมุ่งหมายสุดท้ายด้วยการแสดงเจตนาว่าต้องการให้สถานการณ์ในพื้นที่ กลับสู่สันติสุขซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายด้านสังคม และได้ประกาศใช้นโยบายสมานฉันท์โดยมี กองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ ๔๓ (พตท. ๔๓) และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ. บต.) เป็นกลไกในการดำเนินงาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายสุดท้ายของรัฐบาล และกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมีมุมมองที่ต่างกัน ฝ่ายรัฐบาลจึงขาดจุดมุ่งหมายสุดท้ายในมุมมองการเมืองการปกครองที่ชัดเจน ซึ่งนำไปสู่การขัดแย้งทางความคิดในระดับนโยบาย

๓. การดำเนินงานเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรจะให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจมากกว่าทหาร เพราะตำรวจได้รับการฝึกการปฏิบัติในภารกิจดังกล่าวมาโดยตรง ดังนั้นการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ในปัจจุบันจึงเป็นการใช้กำลังผิดประเภท

นอกจากนี้ เกี่ยวกับกรณีกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ประกาศข่มขู่ให้วันศุกร์เป็นวันหยุดทำการในพื้นที่ กรณีดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการทำลายเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เป็นการท้าทายอำนาจรัฐด้วย และกรณีข่าวการบรรลุข้อตกลงสันติภาพของรัฐบาลฟิลิปปินส์กับกลุ่มมุสลิมแบ่งแยกดินแดนในประเทศฟิลิปปินส์มีกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่มีการเคลื่อนไหวที่สำคัญ ๒ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโร และ ๒) กลุ่มขบวนการอาบูไซยาฟ สำหรับกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโรเคยมีการทำความตกลงสงบศึกกับรัฐบาลฟิลิปปินส์เป็นเวลาหลายปีมาแล้ว โดยข้อตกลงคือการให้พื้นที่เป็นเขตปกครองพิเศษ แต่ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้จึงมีการต่อสู้กัน อีกกลุ่มหนึ่งคือ ขบวนการอาบูไซยาฟ มีการต่อสู้กับรัฐอย่างรุนแรงมาเป็นเวลายาวนานและมีการ

นำประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาใกล้เคียง แต่กลับพบว่าประเทศที่ทำหน้าที่คนกลางไม่มีความเป็นกลาง และจากกรณีดังกล่าวหน่วยงานของฟิลิปปินส์ได้ให้คำแนะนำว่าไทยไม่ควรให้ประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่เป็นกลางเข้ามาเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ที่ประชุมให้ฝ่ายเลขานุการรวบรวมประเด็นการแสดงความคิดเห็นของปัญหาแต่ละส่วน
เสนอต่อที่ประชุมพิจารณาต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุม และสรุปผลการประชุม ครั้งที่ ๓๓ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

๒๔. พิจารณาศึกษากรณีคดีการประมูลสินทรัพย์ของคณะกรรมการองค์การ เพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.)

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาติดตามความคืบหน้าคดีการประมูลสินทรัพย์ขององค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) เนื่องจากการประมูลขายสินทรัพย์ของปรส. จากเหตุการณ์วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างกว้างขวาง ดังนั้น คณะกรรมการจึงเห็นควรพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา และนำไปสู่ข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะ รวมทั้งมาตรการการป้องกันวิกฤตเศรษฐกิจในอนาคตต่อไป

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง

สำนักงานอัยการสูงสุด

- นายันทศักดิ์ พูลสุข

อธิบดีอัยการสำนักงานคดีเศรษฐกิจ
และทรัพยากร

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

- พันตำรวจโท วรรณพงษ์ คชรักษ์

ผู้บัญชาการสำนักคดีการเงินการธนาคาร

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

- นายวีรพงษ์ รามางกูร

ประธานคณะกรรมการธนาคาร
แห่งประเทศไทย

สำนักบริหารกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

- นางพวงทิพย์ ปรมาพจน์
- นางจิรารัตน์ ตัญญูกุลรัตน์

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายจัดการกองทุน

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
และติดตามทรัพย์สิน

- นางนวรรตน์ สิริมาลัยวัลย์

ผู้อำนวยการฝ่ายติดตามทรัพย์สิน

คณะกรรมการนโยบายการเงิน

- ดร. ณรงค์ชัย อัครเศรณี
- ดร. ศิริ การเจริญดี
- นางพองเพ็ญ เรืองวิริยทูต

กรรมการคณะกรรมการนโยบายการเงิน

กรรมการคณะกรรมการนโยบายการเงิน

รองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้านเสถียรภาพการเงิน

- ดร. รุ่ง มัลลิกะมาส

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการเงิน

กรมสรรพากร

- นายนิรันดร์ ประจวบเหมาะ
- นายชุมพร เสนไสย

นักวิชาการภาษีเชี่ยวชาญ สำนักวิชาการแผนภาษี

นิติกรชำนาญการ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.)

- นายวรวิทย์ ทิพย์ธรรมธรา	ผู้อำนวยการสำนักไต่สวนการทุจริต
	ภาครัฐวิสาหกิจ

กรมบังคับคดี

- นางรสพร สุขสมพร	ผู้อำนวยการสำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้
- นายสมศักดิ์ หารราชคุณาชัย	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีล้มละลาย

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าว โดยผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อมูลประกอบการพิจารณา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ข้อมูลว่า องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) เป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อดำเนินการขายทรัพย์สินของสถาบันการเงินที่ถูกสั่งปิดกิจการจำนวน ๕๖ แห่ง แต่เนื่องจากการดำเนินการของ ปรส. ในขณะนั้นมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ จนนำไปสู่การดำเนินคดีต่อประธานคณะกรรมการ ปรส. และเลขาธิการคณะกรรมการ ปรส. ซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานสอบสวนร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) เพื่อดำเนินคดีจำนวน ๕ คดี ฐานเป็นเจ้าพนักงานร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ทั้งนี้สำนักงานอัยการสูงสุดได้ดำเนินคดีกับผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด โดยมีการฟ้องบริษัทที่เข้าประมูลสินทรัพย์ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นบริษัทย่อยของบริษัทซึ่งเป็นที่ปรึกษาของ ปรส. จึงอาจถือได้ว่า ปรส. ยินยอมให้นิติบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าประมูลซื้อทรัพย์สิน โดยบริษัทที่ปรึกษาเหล่านั้นสามารถเข้าถึงข้อมูลของลูกหนี้ได้โดยง่าย การปล่อยให้มีการประมูลในลักษณะเช่นนี้อาจทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการประมูลได้

ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ให้ข้อมูลว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษได้เป็นพนักงานสอบสวนร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุดในการคดีการประมูลขายทรัพย์สินของ ปรส. ซึ่งเป็นคดีที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน โดยแยกสำนวนการสอบสวนออกเป็นหลายส่วน ได้แก่ (๑) กรณีบริษัท เลห์แมน บราเดอร์ส โฮลดิ้งส์ อิงค์ (๒) กรณีบริษัท โกลด์แมน เซกส์ เอเชีย ไฟแนนซ์ จำกัด (๓) กรณีบริษัท เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) และ (๔) กรณีบริษัท วิกอนกลอมเมอเรท จำกัด จากการรวบรวมพยานหลักฐานพบว่า ปรส. มีการดำเนินการส่อไปในทางมิชอบ เช่น การสั่งให้เลื่อนวันเข้าทำสัญญาเพื่อให้บริษัทผู้เข้าประมูลไปจัดตั้งกองทุนได้ทันวันทำสัญญา และจากผลการอนุญาตให้บริษัทเลื่อนวันเข้าทำสัญญาดังกล่าวเป็นเหตุให้บริษัทผู้เข้าประมูลจัดตั้งกองทุนอสังหาริมทรัพย์เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้และมีเงินปันผลออกมา กองทุนดังกล่าวก็ไม่ต้องเสียภาษี เป็นต้น กรณีคดีที่เกี่ยวกับการประมูลซื้อทรัพย์สินจาก ปรส. นอกจากคดีบริษัทเลห์แมน บราเดอร์แล้ว กรมสอบสวนคดีพิเศษได้นำส่งคดีที่เหลือไปยัง ปปช. และในส่วนการสอบสวนกรณีการเลี่ยงภาษี ได้ขอความร่วมมือจากกรมสรรพากรเพื่อประเมินปัญหาทางภาษีและให้เข้ามาร้องทุกข์กับกรมสอบสวนคดีพิเศษ อย่างไรก็ตาม จากการที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษประธานคณะกรรมการ ปรส. และเลขาธิการ ปรส. นั้น โดยตำแหน่งดังกล่าวถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตาม พ.ร.บ. ความรับผิดชอบ

ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมีความรับผิดชอบที่จะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการชดใช้ค่าเสียหายของเจ้าหน้าที่

ผู้แทนสำนักบริหารกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ข้อมูลว่า จากผลกระทบวิกฤตทางเศรษฐกิจเมื่อปี ๒๕๔๐ มีการจัดตั้งองค์การเพื่อการปฏิรูปสถาบันการเงิน (ปรส.) เพื่อดำเนินมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยในระยะแรก ปรส. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สถาบันการเงินที่ประสบปัญหาถูกระงับการดำเนินกิจการ จำนวน ๕๘ แห่ง ต่อมา ปรส. ได้ประกาศผลการพิจารณาแผนการฟื้นฟูสถาบันการเงินที่ถูกระงับการดำเนินกิจการ โดยมีเพียงสถาบันการเงิน จำนวน ๒ แห่ง ที่สามารถดำเนินกิจการใหม่ได้ ส่วนที่เหลือ ๕๖ แห่ง ให้เข้าสู่กระบวนการขายทรัพย์สินเพื่อการชำระบัญชี

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อพระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝากมีผลบังคับใช้ บทบาทด้านการให้ความช่วยเหลือผู้ฝากเงินของกองทุนได้สิ้นสุดลง คงเหลือเพียงการทำหน้าที่บริหารสินทรัพย์ของกองทุนฯ เพื่อนำเงินไปชำระหนี้สินและภาระผูกพันที่มีอยู่ให้เสร็จสิ้น

ต่อมาได้มีการตราพระราชกำหนดปรับปรุงการบริหารหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยกำหนดให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินมีหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับชำระคืนต้นเงินกู้ และการชำระดอกเบี้ยเงินกู้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือจัดการฟื้นฟูสถาบันการเงินที่ประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจเมื่อปี ๒๕๔๐ และให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของกองทุนฯ

ประธานคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ข้อมูลว่า สาเหตุวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในประเทศญี่ปุ่น มีการขึ้นภาษีจากการขายอสังหาริมทรัพย์ จึงทำให้ฟองสบู่แตก และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ต่อมาธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับลดค่าเงินบาท จึงทำให้มีการกู้เงินดอลลาร์สหรัฐเป็นทุนสำรอง ส่งผลให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหนี้มากกว่าเงินทุนสำรองจนก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตทางการเงิน ทำให้ประเทศไทยได้รับความเสียหายทางการเงินประมาณ ๑.๔ ล้านล้านบาท ทั้งยังทำให้ภาคเอกชนได้รับผลกระทบเช่นกัน

จากนั้นได้มีการจัดตั้งองค์การเพื่อการปฏิรูปสถาบันการเงิน (ปรส.) เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินของสถาบันการเงิน จำนวน ๕๖ แห่ง ที่ถูกปิดกิจการ โดยการแนะนำของนักวิชาการจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) คือ (๑) ให้ดำเนินการขายทรัพย์สินอย่างเร่งด่วน (๒) จำแนกสินทรัพย์ดีและสินทรัพย์ด้อยออกจากกัน (๓) ลูกหนี้จะทำการประมูลทรัพย์สินมิได้ (๔) กำหนดมูลค่าของทรัพย์สินในอัตราที่สูง (๕) ออกกฎหมายยกเว้นภาษี นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบลอยตัวแบบมีการจัดการ ทำให้ค่าเงินบาทที่เคยเคลื่อนไหวที่ระดับเฉลี่ย ๒๕ บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ อ่อนตัวลงค่าต่ำสุด ๕๖ บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีผลขาดทุนเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน ขาดทุนทางบัญชี และขาดทุนดอกเบี้ยสุทธิ

ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยควรดำเนินการ ดังนี้ (๑) ลดต้นทุนสำรองระหว่างประเทศ และ (๒) ปรับนโยบายทางการเงิน จากการใช้เป้าหมายเงินเฟ้อเป็นตัวกำหนด (Inflation Targeting) เป็นการใชเป้าหมายอัตราแลกเปลี่ยนเป็นตัวกำหนด (Exchange rate targeting) เพื่อสร้างการเติบโตของเศรษฐกิจไทย

นอกจากนี้ ในการดำเนินงานเพื่อสร้างระบบที่เป็นหลักประกันในอนาคต ควรมีการนำหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจ (Check and Balance) มาปรับใช้ในการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารกลาง และกระทรวงการคลัง

ผู้แทนคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ให้ข้อมูลว่า การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มี ๓ ประเด็น คือ

ประเด็นที่ ๑ โครงสร้างด้านธรรมาภิบาลของการดำเนินนโยบายการเงิน มีการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๘/๖ จำนวน ๔ คน มาประกอบเป็นกรรมการ ประกอบกับ กนง. มีหน้าที่จัดทำเป้าหมายนโยบายการเงินของปีถัดไปเพื่อเป็นแนวทางให้แก่รัฐและธนาคารแห่งประเทศไทย ในการดำเนินการใด ๆ เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพด้านการเงิน โดยกระบวนการดำเนินนโยบายการเงินของ กนง. มีความโปร่งใสและเป็นอิสระ มีขั้นตอนปฏิบัติที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ รวมถึงมีการสื่อสารให้ข้อมูลกับสาธารณชนได้รับทราบ และมีการรายงานผลการดำเนินงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อทราบทุก ๖ เดือน

ประเด็นที่ ๒ กรอบการดำเนินนโยบายการเงินในปัจจุบัน มีการดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น เพียงพอ เน้นความโปร่งใส และการแสดงความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของธนาคารกลาง ในการมีความยืดหยุ่นเพียงพอนั้น สามารถสนับสนุนให้เศรษฐกิจเติบโตเต็มศักยภาพและรักษาเสถียรภาพทางการเงินของระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ กนง. ยังมีการประกาศเป้าหมายเงินเฟ้อของประเทศเป็นตัวเลขที่ชัดเจนให้ประชาชนรับทราบ

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานหลักของรัฐที่ดูแลนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) เป็นหนึ่งในโครงสร้างของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยติดตามดูแลความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ ๗ ด้าน คือ (๑) ภาคต่างประเทศ (๒) ตลาดการเงิน (๓) ภาคสถาบันการเงิน (๔) ภาคอสังหาริมทรัพย์ (๕) ภาคธุรกิจ (๖) ภาคครัวเรือน และ (๗) ภาคการคลัง ทั้งนี้หากสามารถดำเนินการตามนโยบายที่วางเอาไว้ทั้ง ๗ ด้าน หรือมีแผนงานรองรับอย่างเหมาะสม จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศสามารถรักษาเสถียรภาพทางการเงินไว้ได้

ประเด็นที่ ๓ การทบทวนความเหมาะสมของกรอบและเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงินโดยผู้เชี่ยวชาญอิสระ ซึ่งผลการประเมินโดยรวมพบว่าการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ดี อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจดี ประสบความสำเร็จในการรักษาเสถียรภาพด้านราคา และเงินเฟ้อปรับตัวลดลงจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด โดยการดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. ไม่ได้ขัดกับงานด้านอื่น ๆ ของ ธปท. ทั้งนี้ในการทบทวนความเหมาะสมของกรอบและเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงินได้มีการนำผลการประเมินดังกล่าวมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินนโยบายการเงินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่รายงานการประชุมและรายงานการเงินเป็นรายไตรมาสต่อสาธารณชนเพื่อให้สามารถนำไปวางแผนหรือกำหนดนโยบายธุรกิจของตนเองได้

บทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยที่สำคัญคือการทำให้ประเทศพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีองค์ประกอบ ๓ ข้อ คือ (๑) ต้องพิจารณาว่าสถานะทางการเงินของประเทศในปัจจุบันอยู่ในสภาวะอ่อนแอหรือแข็งแกร่ง เพื่อกำหนดทิศทางนโยบายการเงินของประเทศและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (๒) ต้องมีการประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจไว้ล่วงหน้าและต่อเนื่อง และจะต้องไม่สร้างแรงกดดันต่อภาคธุรกิจด้านอื่น ๆ และ (๓) ต้องพิจารณาแนวโน้มการค้าขายกับต่างประเทศว่าเกินดุลหรือขาดดุลทางการค้า เพราะส่วนต่างในการเกินดุลหรือขาดดุลคือหนี้ของประเทศ

ผู้แทนกรมสรรพากร ให้ข้อมูลว่า กองทุนรวมหรือกองทุนอสังหาริมทรัพย์ในห้วงเวลาปี ๒๕๔๐ ได้รับการยกเว้นภาษี โดยมีการออกพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นภาษีสำหรับกิจการขององค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในลักษณะของกองทุนรวม โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุน ซึ่งกองทุนรวมไม่ได้นับเป็นหน่วยภาษีตามประมวลรัษฎากรจึงไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ และในส่วนของภาษีทางอ้อมหรือภาษีธุรกิจเฉพาะได้มีการออกกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ณ เวลานั้น เพื่อแก้ไขปัญหาระบบสถาบันการเงิน โดยยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ ทำให้ไม่มีการะภาษีเกิดขึ้น ณ ห้วงเวลานั้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากตัวบทกฎหมายในขณะนั้นทำให้ไม่สามารถกระทำอย่างอื่นได้ เพราะมีการกำหนดข้อยกเว้นภาษี ซึ่งปัญหานี้กรมสรรพากรตระหนักอยู่เสมอ อีกทั้งในอนาคตอันใกล้ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อาจมีบริษัทข้ามชาติหลายแห่งเข้ามาลงทุนในประเทศมากขึ้นซึ่งรัฐบาลสนับสนุนให้มีการลงทุน ในกรณีดังกล่าวกรมสรรพากรได้มีการเตรียมข้อมูลและความพร้อมเพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการโอนกำไรออกนอกประเทศ หรือการหลีกเลี่ยงภาษีโดยเจตนาใช้ช่องโหว่ของกฎหมาย ซึ่งหลายประเทศได้กำหนดมาตรการที่เรียกว่า “มาตรการทั่วไปเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี” เพื่อบังคับใช้ หากมีผู้ใดหรือบริษัทใดกระทำการโดยที่ไม่มีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทหลายแห่ง แต่เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่า เป็นบริษัทที่ไม่มีความสำคัญหรือไม่มีประโยชน์ทางเศรษฐกิจ กรมสรรพากรก็สามารถนำมาตรการดังกล่าวมาใช้เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีได้ และการได้รับการยกเว้นภาษีจะกระทำไม่ได้อีก อย่างไรก็ตาม กรมสรรพากรอยู่ระหว่างการพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียของการนำมาตรการดังกล่าวมาบังคับใช้ เพราะเป็นมาตรการที่อาจจะกระทบต่อผู้ประกอบการบางรายได้

สำหรับกรณีการโอนกำไร แม้จะมีการโอนไปมากำไรก็ยังอยู่ในประเทศ แต่หากมีการโอนกำไรออกนอกประเทศและได้รับการยกเว้นภาษี ก็จะทำให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีของประเทศไม่เกิดขึ้น ในเรื่องดังกล่าวกรมสรรพากรอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขประมวลรัษฎากรของกรมสรรพากร เพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุมและป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ให้ข้อมูลว่า คดีการประมูลสินทรัพย์ของ ปรส. มีการพิพากษาแล้ว ๑ คดี คือ กรณีบริษัท เลห์แมน บราเดอร์ส โฮลดิ้งส์ อิงค์ ขณะนี้มีคณะกรรมการไต่สวนคำพิพากษาคดีดังกล่าว คาดว่าผลการวินิจฉัยขั้นตอนสุดท้ายอาจแล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม ๒๕๕๕ คดีที่เกี่ยวข้องจะเริ่มขาดอายุความ

ในเดือนมกราคม ๒๕๕๗ รายละเอียดคดีทั้งหมดอยู่ในสำนวนการไต่สวนของอนุกรรมการไต่สวนจำนวน ๔ คณะ ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณา

ทั้งนี้สำนวนการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับการขายทรัพย์สินของ ปรส. มีทั้งหมด ๔ เรื่อง สำหรับการขาดอายุความจะนับจากวันเกิดเหตุในแต่ละสำนวน โดยเรื่องแรกจะขาดอายุความในเดือนมกราคม ๒๕๕๗ ส่วนอีก ๓ เรื่องจะทยอยขาดอายุความ ทั้งนี้คดีทั้งหมดได้เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ ปปช. และมีการสอบสวนเพิ่มเติมหลายครั้ง โดยได้กำหนดระยะเวลาการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ เพราะมีข้อตกลงกับสำนักงานอัยการสูงสุดว่าหากจะส่งคดีอาญาต้องส่งล่วงหน้า ๖ เดือนก่อนที่คดีจะขาดอายุความ

ผู้แทนกรมบังคับคดี ให้ข้อมูลว่า ในช่วงแรกคดีสถาบันการเงินที่เข้าสู่กระบวนการล้มละลายมีจำนวน ๕๖ คดี ต่อมาเมื่อคดีเพิ่มอีกจำนวน ๑๘ คดี รวมเป็น ๗๔ คดี โดยกรมบังคับคดีได้ปิดคดีไปแล้ว ๙ คดี คงเหลือ ๖๕ คดี ในห้วงเวลานั้นเมื่อคดีเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย กรมบังคับคดีได้ดำเนินการรวบรวมทรัพย์สินและแบ่งคืนให้เจ้าหนี้ไปแล้วหลายครั้ง รวมเป็นเงินประมาณ ๗๐,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนที่เหลือได้มีการรวบรวมเพื่อดำเนินการจ่ายคืนให้แก่เจ้าหนี้ต่อไป สำหรับหลักเกณฑ์การจัดการทรัพย์สินคงค้างในคดีดังกล่าว ปัจจุบันมีทรัพย์สินคงค้างที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ คือ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุด โดยอยู่ระหว่างการดำเนินการประกาศขายทอดตลาด แต่ทรัพย์สินบางประเภทขายค่อนข้างยากเนื่องจากอยู่ในทำเลที่ไม่น่าสนใจ ซึ่งกรมบังคับคดีจะหามาตรการเพื่อดำเนินการขายทรัพย์สินต่อไป ส่วนหลักทรัพย์สินที่เป็นหุ้นมี ๒ ลักษณะ คือ หุ้นที่เป็นหลักประกันของลูกค้าและหุ้นของสถาบันการเงิน หุ้นที่คงค้างนั้นเดิมกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายใหญ่ดำเนินการขายในตลาดหลักทรัพย์ โดยขายไปแล้วบางส่วน ที่เหลืออาจจะไม่มีมูลค่าหรือติดเงื่อนไขบางประการ ปัจจุบันกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ได้ดำเนินการส่งมอบหุ้นคืนให้กรมบังคับคดีดำเนินการนำหุ้นเหล่านี้ไปออกขายโดยผ่านที่ประชุมเจ้าหนี้สถาบันการเงิน โดยทรัพย์สินที่ขายได้จะมีการจ่ายเงินคืนแก่เจ้าหนี้ต่อไป

ในภาพรวมคดีทั้งหมดได้เข้าสู่กระบวนการชั้นศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะรวบรวมทรัพย์สินทั้งหมด ทั้งสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ หุ้น และสิทธิเรียกร้องดำเนินการขายตามกฎหมาย ซึ่งได้มีการรวบรวมและแบ่งทรัพย์สินให้เจ้าหนี้ไปแล้วประมาณ ๗๐,๐๐๐ ล้านบาท และการดำเนินการของกรมบังคับคดีจะเป็นไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย ในเรื่องการขาย ถ้าเป็นทรัพย์สินจะต้องขายโดยการขายทอดตลาด แต่จะเปิดช่องว่าถ้าเห็นสมควรสามารถขายโดยวิธีอื่นได้ โดยความเห็นชอบของที่ประชุมเจ้าหนี้ ซึ่งการจะประชุมเจ้าหนี้ทั้งหมดค่อนข้างยาก เนื่องจากมีค่าใช้จ่าย ดังนั้น ตามหลักการจะมีกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ในกรณีเร่งด่วนให้หารือกับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ โดยมีการหารือกันเป็นระยะ ประมาณเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อหาแนวทางดำเนินการ ในส่วนนี้คงค้างกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ได้มีการจัดประเภทที่ดินที่เหลืออยู่ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันจะจัดกลุ่มรวมกันบริหารจัดการ แต่กระบวนการดำเนินการอาจล่าช้าบ้าง เนื่องจากข้อจำกัดด้านกฎหมาย ทั้งนี้จะเร่งดำเนินการต่อไป ส่วนเรื่องการติดตามยึดทรัพย์สินผู้ค้ำประกัน ถ้าเป็นลูกหนี้จะมีการทวงลูกหนี้ชั้นต้นและผู้ค้ำประกัน แต่คดีที่ยังไม่ถึงที่สุดจะยังไม่มีการยึดทรัพย์สินบังคับคดี

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. คดีการประมุขขายสินทรัพย์ของ ปรส. เป็นคดีที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างกว้างขวาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามทรัพย์สินดังกล่าวคืนรัฐ ไม่เพียงแต่การดำเนินคดีอาญาต่อผู้บริหาร ปรส. เท่านั้น แต่ควรมีการเอาผิดกับผู้ที่มีอำนาจกำกับดูแลนโยบายในขณะนั้นด้วย

๒. การที่ ปรส. ประมุขขายสินทรัพย์ให้กับบุคคลอื่นด้วยมูลค่าทรัพย์สินต่ำกว่าความเป็นจริง โดยที่ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้เต็มจำนวน ถือเป็นการเอาเปรียบลูกหนี้ ประกอบกับการเข้าดูแลทรัพย์สินของ ปรส. แทนธนาคารพาณิชย์จำนวน ๕๖ แห่ง เป็นการเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นตอนและสร้างความสับสนในการชำระหนี้ ซึ่งลูกหนี้ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) ลูกหนี้สิ้นเชื่อทั่วไป (๒) ลูกหนี้สิ้นเชื่อที่กระทำการโดยทุจริตหรือล้มบนฟูก การให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ถูกฟ้องร้องโดยบริษัทหรือกลุ่มทุนจะต้องแบ่งประเภทของลูกหนี้ตามเจตนาในการก่อหนี้ที่แตกต่างกัน ลูกหนี้สิ้นเชื่อทั่วไปคือกลุ่มบุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐ ดังนั้นกลไกของรัฐที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาดูแลและหาทางออกให้กับกลุ่มลูกหนี้เหล่านั้น ตลอดจนเป็นคนกลางในการเจรจาต่อรองเพื่อลดยอดหนี้ในส่วนต่าง ๆ ต่อไป

๓. กฎหมายที่บังคับใช้ในช่วงที่เกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ อาจจะมีช่องว่างที่ทำให้กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ สามารถแสวงหาผลประโยชน์อันส่งผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ จึงควรมีการพิจารณาหาทางออกในเชิงกฎหมาย เพื่อเป็นข้อเสนอแนะและหามาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ เพื่อป้องกันมิให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้นอีกในอนาคต

๔. ควรมีการปรับปรุงระบบข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันการเงินให้มีความถูกต้อง และเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางระบบเตือนภัยทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขระบบการเงินของประเทศ เพื่อป้องกันการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในอนาคต

-
- อ้างอิง**
- บันทึกการประชุมครั้งที่ ๓๔ วันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๓๕ วันพุธที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๓๖ วันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๓๗ วันพุธที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๓๘ วันพุธที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

๒๕. พิจารณาศึกษากรณีศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีคำพิพากษา ข้อพิพาทพื้นที่ทับซ้อนระหว่างไทย – กัมพูชา บริเวณโดยรอบปราสาทพระวิหาร

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากประเทศกัมพูชาได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศหรือศาลโลกตีความคำพิพากษาในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ว่าปราสาทเขาพระวิหารหมายความรวมถึงบริเวณพื้นที่โดยรอบปราสาทเขาพระวิหารด้วยหรือไม่ คณะกรรมาธิการพิจารณาเห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประชาชนทั้งสองประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะกรรมาธิการได้ติดตามความคืบหน้าในการพิจารณาคดีของศาลโลกอย่างต่อเนื่อง โดยคณะกรรมาธิการได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมาให้ความรู้ข้อกฎหมายและข้อมูลข้อเท็จจริง รวมทั้งแนวทางการต่อสู้คดีของฝ่ายไทย ตลอดจนแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ จนกระทั่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศหรือศาลโลกได้มีคำพิพากษาคดีดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

๑. นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒. นายธนา เวสโกสิทธิ์	อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๓. นายวรเดช วีระเวคิน	อดีตอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๔. นายณัฐฐวุฒิ โภธิสาโร	รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
๕. นายดามพ์ บุญธรรม	ผู้อำนวยการกองเขตแดน
๖. นางสาวพิมพ์ภัส สุกสุธาสกุล	เลขานุการรัฐมนตรี
๗. นายทรงชัย ชัยปฏิยุทธ์	นักการทูตชำนาญการ กรมสนธิสัญญาฯ
๘. นายพีชภพ มงคลนาวิน	นักการทูตชำนาญการ กรมสนธิสัญญาฯ
๙. นางสาวธัญญรัตน์ มั่งคั่งรังสี	นักการทูตชำนาญการ กรมสนธิสัญญาฯ
๑๐. นายสงศักดิ์ สมรไกรสรกิจ	นักการทูตชำนาญการ กรมสนธิสัญญาฯ
๑๑. นายอดิศักดิ์ จันทาทุม	นักการทูตชำนาญการ กรมสนธิสัญญาฯ

การพิจารณาของคณะกรรมาธิการ

อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงว่า รัฐบาลมีกลไกการดำเนินงานในเรื่องเกี่ยวกับคดีปราสาทพระวิหาร คือ ๑) คณะดำเนินคดีปราสาทพระวิหาร ๒) คณะกรรมการพิเศษเพื่อพิจารณาอนุสัญญาต่าง ๆ ๓) คณะที่ปรึกษากฎหมาย ๔) คณะทำงานร่วมไทย – กัมพูชา (Joint Working Group – JWG) ตัวแทน (Agent) ของไทยในการต่อสู้คดีในศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ คือ นายวีรชัย พลาศรัย เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเฮก ประเด็นที่ศาลจะพิจารณาคือเรื่องที่ยกมาขอให้ตีความว่าบริเวณใกล้เคียงปราสาทพระวิหารหมายถึงพื้นที่ใด สำหรับคำตัดสินของศาลฯ นั้น อาจเป็นไปได้หลายแนวทาง คือ ๑) ศาลฯ ตัดสินว่าไม่มีอำนาจพิจารณา และจำหน่ายคดี ๒) ศาลฯ ตัดสินตามที่ฝ่ายไทย คือ ให้ขอบเขตบริเวณปราสาทพระวิหารเป็นไปตาม

เส้นมติดณะรัฐมนตรีปี ๒๕๐๕ ๓) ศาลฯ ตัดสินตามทำที่ฝ่ายกัมพูชา คือ ให้ขอบเขตบริเวณปราสาท เป็นไปตามแผนที่มาตราส่วน ๑:๒๐๐,๐๐๐ และ ๔) ศาลฯ อาจตัดสินกลาง ๆ โดยพิจารณา จากหลักฐานประกอบต่าง ๆ ทั้งนี้การคาดเดาผลล่วงหน้าว่าศาลฯ จะตัดสินออกมาในแนวทางใดทำได้ ยาก เนื่องจากทั้งสองฝ่ายต่อสู้โต้ตอบกันอย่างเต็มที่

นักกฎหมายอิสระ ชี้แจงว่า กรณีการพิจารณาคำร้องดังกล่าวเป็นกระบวนการพิจารณาที่ ต่อเนื่องจากคดีเดิมซึ่งสิ้นสุดแล้ว หลักการทั่วไปคือคดีที่จบไปแล้วคู่ความเคารพอำนาจศาล แต่ผลผูกพัน ของคำพิพากษายังคงอยู่และอำนาจของกฎหมายจะคงอยู่ต่อไป ทั้งนี้ หากผลผูกพันของคำพิพากษามี ความไม่ชัดเจนกฎหมายย่อมมีช่องว่างให้คู่ความในอดีตสามารถยื่นคำขอให้ศาลตีความได้

คำพิพากษาในกรณีนี้ คือ “ปราสาทพระวิหารอยู่ในเขตอธิปไตยของกัมพูชา” และผลของ คำพิพากษาที่ยังคงอยู่ คือ ไทยต้องถอนทหารออกจากตัวปราสาทหรือบริเวณใกล้เคียงตัวปราสาท (Vicinity) ภายหลังจากศาลมีคำสั่งให้ไทยถอนทหารออกจากตัวปราสาทและพื้นที่ใกล้เคียงปราสาท โดยมีได้ระบุว่า “พื้นที่ใกล้เคียงปราสาท” คือพื้นที่ใด ซึ่งขณะนั้นคู่กรณีมิได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลตีความ ในกรณีนี้ โดยปกติกรณีนี้คู่ความไม่เข้าใจคำพิพากษาของศาลโลกอย่างชัดเจนว่าเขตพื้นที่ในคำ พิพากษาเป็นพื้นที่ใดคู่ความมักร้องขอให้ศาลตีความโดยเร็วภายหลังมีคำพิพากษา ไม่เคยปรากฏว่ามี คู่ความใครให้เวลาผ่านไปเป็นระยะเวลายาวนานร่วม ๕๐ ปี ประเด็นนี้ยังเป็นข้อสงสัยในหมู่นัก กฎหมายว่าคู่ความสามารถยื่นคำร้องขอให้มีการตีความกรณีนี้ได้หรือไม่ และศาลมีอำนาจตีความ หรือไม่

ศาลโลกเป็นศาลที่มีขอบเขตอำนาจจำกัด สามารถตัดสินคดีได้เท่าที่คู่ความยอมให้ตัดสิน เท่านั้น สำหรับกรณีนี้เป็นการตั้งประเด็นเกี่ยวกับ “ปราสาทพระวิหาร” ไม่ใช่ประเด็นเส้นเขตแดนเขา พระวิหาร แต่ในระยะเวลาไม่นานมานี้กัมพูชาเริ่มมีแนวคิดว่าจะในเมื่อได้อ้างแผนที่ภาคผนวก ๑ มาโดย ตลอดก็อาจอ้างถึงดินแดนรอบปราสาทได้ด้วย จึงเห็นว่าการกัมพูชาที่มีการปรับข้อต่อสู้ของตนเองภายหลัง ซึ่งศาลได้ยึดตามข้อกฎหมายว่าการปรับข้อต่อสู้ภายหลังจะกระทำไม่ได้เพราะประเด็นที่ศาลตัดสินเป็น เรื่องตัวปราสาทมิใช่เรื่องเขตแดน จากคำพิพากษาของศาลกรณีดังกล่าวได้ก่อให้เกิดคำถามด้านความ มั่นคงตามมาว่า ระยะเวลา ๔๙ ปีที่ผ่านมาคำพิพากษานี้ตีความอย่างไร

จากคำร้องของกัมพูชาศาลโลกได้กำหนดให้มีการออกนั่งพิจารณา ระหว่างวันที่ ๑๕ -๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ เป็นการเปิดรับฟังข้อเท็จจริงจากคู่ความ สำหรับแนวทางการต่อสู้คดีของ ไทย นอกจากการโต้แย้งอำนาจศาลแล้ว ยังมีโดยหลักอีก ๓ ประเด็น คือ ๑) ศาลมิได้ระบุว่า “บริเวณ ใกล้เคียงตัวปราสาท” มีรายละเอียดเท่าใด ซึ่งไทยได้ล้อมรั้วลวดหนามรอบตัวปราสาทแสดงว่าบริเวณ ใกล้เคียงตัวปราสาทอยู่ภายในบริเวณรั้วที่กั้นไว้เท่านั้น ๒) ศาลใช้แผนที่ภาคผนวก ๑ เพื่อพิจารณา ที่ตั้งของปราสาทมิได้ใช้เป็นหลักในการชี้เขตแดน ๓) หากศาลเห็นตามกัมพูชาจะขัดกับ MOU ๒๕๔๓ ซึ่งตกลงกันว่าให้ทั้งสองประเทศร่วมกันสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนและทำแผนที่ร่วมกัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงว่า กรณีข้อพิพาทเกี่ยวกับปราสาทพระ วิหารเป็นประเด็นต่อเนื่องมาหลายปี ทางกัมพูชาได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลโลกพิจารณา ภายหลังจากการ ปะทะกันของทหารทั้ง ๒ ฝ่าย ทำให้ศาลโลกมีมาตรการชั่วคราวออกมา โดยไม่ให้มีทหารอยู่ในบริเวณ ดังกล่าวทั้ง ๒ ฝ่าย ในความเป็นจริงกัมพูชาขอให้ทหารไทยถอนฝ่ายเดียว แต่ศาลให้ออกทั้ง ๒ ฝ่าย

ต่อมากรมพินิจขอให้ศาลโลกตีความคำว่าพื้นที่รอบ ๆ บริเวณปราสาทจากที่ศาลโลกตัดสินว่าตัวปราสาทเป็นของกัมพูชาแต่ไม่ได้กล่าวถึงพื้นที่โดยรอบปราสาท ภายหลังศาลโลกพิพากษาให้ตัวปราสาทเป็นของกัมพูชาจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ลี้ภัยลี้ภัยหลบหนามอบตัวปราสาทจนมาถึงปัจจุบันได้เริ่มสูญหายไป มีการเข้าไปปักป้ายพื้นที่โดยรอบแสดงขอบเขตเป็นของประเทศไทย

การพิจารณาของศาลโลก จะใช้ภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษในการพิจารณาคดี โดยศาลจะให้แต่ละประเทศแถลงคำให้การต่อศาลสลับกันไป สำหรับคณะดำเนินคดีของไทย มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานในการต่อสู้คดี และแนวทางในการต่อสู้คดีของประเทศไทยจะต้องมีการนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง เพื่อพิจารณาให้ได้ข้อสรุปและจะนำไปใช้ในการต่อสู้คดีขึ้นศาล ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ เนื่องจากเป็นปัญหาของประเทศที่จะต้องแก้ไขร่วมกัน ส่วนประเด็นข้อกฎหมายในการต่อสู้คดีจะเปิดเผยได้ภายหลังหากศาลอนุญาตให้เปิดเผย ผลการพิจารณาของศาลมีความเป็นไปได้ที่จะออกมาใน ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑. ศาลโลกไม่รับคำร้อง (ยกคำร้อง) ของกัมพูชา

๒. รับคำร้องแต่พิจารณาว่าปราสาทเป็นของกัมพูชาเหมือนเดิม โดยไม่พูดถึงที่ดินรอบ ๆ

๓. ศาลโลกรับพิจารณาและตัดสินตามกัมพูชาเสนอ โดยใช้แผนที่ ๑ : ๒๐๐,๐๐๐ เป็นหลัก

๔. ศาลรับเรื่องพิจารณาและเสียพื้นที่รอบ ๆ ปราสาทพระวิหารเพิ่มขึ้นจากเดิมในอดีตที่เคยมีคำพิพากษาไว้

ในฐานะที่เป็นรัฐบาลย่อมมีความหวงแหนดินแดนและอำนาจอธิปไตยของประเทศไทยทุกตารางนิ้ว คณะทำงานจึงตั้งใจศึกษารูปคดีและจะดำเนินการต่อสู้ในชั้นศาลอย่างดีที่สุดเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย

ผู้แทนกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ชี้แจงว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้อ่านคำพิพากษากรณีกัมพูชาขอให้ศาลตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหารปี ๒๕๐๕ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ สรุปได้ว่า ในคดีนี้เราได้ ๓ ประเด็น และเราเสีย ๑ ประเด็น คือ

๑. ประเด็นที่เราได้ ๓ ประเด็น เป็นประเด็นที่คณะทำงานเห็นว่าไม่มีกรณีที่เราจะต้องเจรจาอีกแล้ว เนื่องจากคำพิพากษามีความชัดเจน ได้แก่

๑.๑ พื้นที่ที่กัมพูชาอ้างว่าบริเวณใกล้เคียงปราสาทพระวิหารมีพื้นที่ ๔.๖ ตารางกิโลเมตรนั้น ได้ตกไปโดยศาลไม่รับ

๑.๒ ศาลตัดสินว่าพื้นที่ภูมูมะเขือมีได้เป็นของกัมพูชาโดยผลของคำพิพากษา ส่วนจะเป็นของใครนั้นศาลไม่ได้กล่าวไว้ในคำพิพากษา แต่ศาลกล่าวว่า ถึงแม้ได้เป็นของกัมพูชาโดยการอ้างแต่ไม่ได้หมายความว่า เป็นของไทย ดังนั้นจึงต้องเจรจากันต่อไป โดยการเจรจาต้องอยู่ภายใต้อาณัติของกฎหมายระหว่างประเทศตามปกติ

๑.๓ นอกเหนือจากบริเวณใกล้เคียงที่ศาลตัดสินว่ามีพื้นที่ใกล้เคียงกับ promontory หรือยอดเขาพระวิหาร กัมพูชาไม่อาจอ้างได้ว่าเส้นเขตแดนตามแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๐๐,๐๐๐ ผูกพันไทยได้อีกโดยผลของคำพิพากษา ซึ่งเรื่องนี้มีความละเอียดค่อนข้างมากเนื่องจากแผนที่ ๑ : ๒๐๐,๐๐๐ ถือว่าตกไปในกรณีที่เป็นคำกล่าวอ้างของกัมพูชา แต่จะเป็นเช่นใดนั้นจะต้องมีการเจรจากันต่อไป

๒. ประเด็นที่เราเสีย ๑ ประเด็น คือ ศาลเห็นว่าเส้นขอบเขตบริเวณใกล้เคียงปราสาทพระวิหารตามมติคณะรัฐมนตรี ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ นั้น ไม่ครอบคลุมพื้นที่บริเวณใกล้เคียงทั้งหมด

เนื่องจากไม่ครอบคลุมถึงที่ตั้งของสถานีดารวจไทยซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทพระวิหาร

ทั้งนี้ ศาลฯ ได้ยอมรับว่าการถ่ายทอดเส้นขอบเขตบริเวณใกล้เคียงปราสาทพระวิหารตามคำพิพากษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทิศเหนือของตัวปราสาทฯ นั้น ทำได้ยาก และทั้งไทยและกัมพูชาจะต้องหารือ เสร็จจากันโดยสุจริตเพื่อดำเนินการร่วมกันต่อไป ไม่สามารถกำหนดเส้นโดยฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยลำพังได้

นายกรัฐมนตรี ได้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการเพื่อวิเคราะห์คำพิพากษาและแนวทางการดำเนินการ” โดยมี นายสีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธาน และคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์คำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศดังกล่าว และจัดทำคำอธิบายคำพิพากษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อเสนอต่อรัฐบาลประกอบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรณีการจัดทำคำพิพากษานับแปลภาษาไทยอย่างเป็นทางการนั้น กระทรวงการต่างประเทศ ต้องดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อให้มั่นใจได้ว่าแปลน้ำหนักของคำทุกคำได้ถูกต้อง ขณะนี้ คำแปลร่างแรกเสร็จแล้ว อยู่ระหว่างการพิจารณาของ “คณะกรรมการแปลเอกสารในคดีตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหารปี ๒๕๐๕” เมื่อแปลเสร็จสมบูรณ์แล้วสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนทุกภาคส่วน ทั้งยังจะเดินทางลงพื้นที่ชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อพบปะและตอบข้อซักถามของประชาชนด้วย

กระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อเท็จจริงทั้งหมดเกี่ยวกับคำพิพากษาของศาลฯ ให้ทุกภาคส่วนของสังคมรับทราบ อย่างไรก็ดี คณะทำงานต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่งเพื่อศึกษา ในรายละเอียดแล้วจึงจะสามารถชี้แจงต่อสังคมอย่างชัดเจนได้ นอกจากนี้ประเด็นพื้นที่บริเวณใกล้เคียงปราสาทตามคำพิพากษาของศาลฯ เป็นประเด็นที่จะต้องเจรจากับฝ่ายกัมพูชาต่อไป กระทรวงฯ จึงไม่สามารถระบุชี้ชัดขอบเขตหรือพื้นที่ได้ เนื่องจากจะกระทบต่อท่าทีในการเจรจาของฝ่ายไทย ซึ่งขอย้ำว่าในการเจรจากับฝ่ายกัมพูชา ฝ่ายไทยจะมุ่งหาข้อยุติที่ทั้งสองฝ่ายพอใจและยอมรับได้

สำหรับแนวทางการหารือกับฝ่ายกัมพูชาในอนาคต ฝ่ายไทยจะยึดหลัก ๔ ประการ ซึ่งรัฐสภาเห็นสอดคล้อง ได้แก่

- ๑) การแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี
- ๒) การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ
- ๓) การรักษาความสัมพันธ์กับกัมพูชาในฐานะประเทศเพื่อนบ้านและสมาชิกประชาคม

อาเซียน

- ๔) การรักษาเกียรติภูมิของประเทศไทยในสังคมโลก

การเจรจาระหว่างฝ่ายกัมพูชาเกี่ยวกับคำพิพากษาของศาลโลกมิได้กำหนดกรอบเวลาการเจรจากับฝ่ายกัมพูชาจะมีขึ้นได้ต่อเมื่อฝ่ายไทยได้ศึกษาคำพิพากษาจนถ่องแท้ และได้ผ่านกระบวนการทางกฎหมายภายในอย่างถูกต้องแล้ว ทุกขั้นตอนเป็นเรื่องสำคัญและต้องใช้เวลาซึ่งกระทรวงฯ ยินดีรับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายอันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการดำเนินงานต่อไป

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

คณะกรรมการเห็นว่า คำแปลคำพิพากษามีความสำคัญอย่างยิ่ง สมควรที่ทุกภาคส่วนควรได้รับทราบ หากกระทรวงการต่างประเทศแปลเสร็จแล้ว ขอให้เผยแพร่ผ่านสื่อสารมวลชนและสื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อให้ประชาชนรับทราบทั่วกัน

- อ้างอิง**
- บันทึกการประชุมครั้งที่ ๔๑ วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๔๒ วันพุธที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๔๓ วันพุธที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๖๖ วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๒๖. พิจารณาศึกษาปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญาอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งรัฐ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากการหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญาเพื่อเข้ามาต้องการให้ทางการไทยผลักดันส่งต่อไปยังประเทศที่ ๓ ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในหลายด้าน ดังนั้นเพื่อเป็นการหาวิธีแก้ไขและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น คณะกรรมการจึงหยิบยกเรื่องดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาศึกษาโดยเชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และหาแนวทางแก้ไขป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

๑. แพทย์หญิง คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
๒. พ.ต.ท. ปิยะชต์ ไกรมาสุข	เลขาธิการ
๓. นางสาวกรรณิการ์ สุทพลทรัพย์	นักนิติวิทยาศาสตร์
๔. พันตำรวจโท ไพศิษฐ์ สังคหพงษ์	รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านคดีพิเศษ
กำกับดูแล
ศูนย์ต่อต้านการค้ายมนุษย์
กรมสอบสวนคดีพิเศษ
๕. นางสาวเกศริน เตียวสกุล	เลขาธิการอนุกรรมการสิทธิพลเมือง
และสิทธิทางการเมือง
๖. พันตำรวจเอก ศิลปคมณ์ เอี่ยมวงศ์	รองผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๖
๗. นายอนุสิทธิ์ คุณากร	รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๘. นางสาวอัญชลี ดวงแก้ว	ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๙. นายเชิดเกียรติ อัดถาการ	รองอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ
๑๐. นางสาวบารีย์ ไพร์พักต์	นักการทูตชำนาญการ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ชี้แจงว่า จากการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ ต่อกรณีเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) หลายกรณีพบว่า มีกระบวนการก่อเหตุเชื่อมโยงกับแรงงานผิดกฎหมายชาวโรฮิงญา โดยเฉพาะกรณีการตรวจค้นผู้ต้องสงสัยในเหตุความรุนแรงในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสพบว่ามือประกอบระเบิดเป็นแรงงานผิดกฎหมายชาวโรฮิงญา นอกจากนี้เหตุการณ์ความรุนแรงในปัจจุบันผู้ก่อเหตุได้ใช้สารประกอบวัตถุระเบิดที่เรียกว่า Super Power Jell ซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ในขณะที่ก่อนหน้านี้ตรวจพบเพียงสารวัตถุระเบิดชนิด Power Jell ซึ่งมีในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านเท่านั้น ขณะที่การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องใช้กระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ ส่งฟ้องด้วยหลักฐาน

ที่แน่นหนา และป้องกันการขยายของกลุ่มแนวร่วมรุ่นใหม่ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญา

ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ชี้แจงว่า DSI ได้ส่งชุดปฏิบัติการตรวจสอบปัญหาชาวโรฮิงญาหลบหนีเข้าเมือง เบื้องต้นพบว่านอกจากจะหลบหนีเข้ามาเองแล้ว ยังพบว่ามีกลุ่มชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการลักลอบนำคนเข้าเมือง ทั้งในส่วนของการหลอกลวง บังคับขู่脅และแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ หาก DSI สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ก็จะดำเนินการตามกฎหมายทันที ซึ่งได้ประสานงานกับฝ่ายความมั่นคงเพื่อหาข้อเท็จจริงต่อไป อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นไปแล้ว ขณะเดียวกันเห็นว่ากระทรวงการต่างประเทศควรมีการเจรจากับผู้แทนของประเทศพม่าเพื่อรับกลับและเจรจากับผู้แทนองค์การสหประชาชาติ สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) เพื่อส่งไปยังประเทศที่สามหรือรับรองกลับประเทศต้นทาง

ผู้แทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า จากการตรวจสอบกรณีการหลบหนีเข้าเมืองของชาวโรฮิงญาที่ถูกจับกุมมีทั้งชายหญิงและเด็กจำนวนมาก ขณะที่ก่อนหน้านี้พบเพียงผู้ชายอีกทั้งสภาพการหลบหนีเข้าเมืองไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องเสบียงอาหาร เช่นในอดีต และจากการสอบถามพบว่าชาวโรฮิงญาไม่ไปทำงานในประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย โดยประเทศไทยเป็นเพียงประเทศทางผ่านเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อชาวโรฮิงญาถูกจับกุมในเขตประเทศไทย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรหาทางแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพราะชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่ไม่สามารถส่งกลับไปประเทศต้นทางคือประเทศพม่าได้เนื่องจากไม่ได้รับการยอมรับและในระหว่างนี้ประเทศไทยต้องดูแลตามหลักสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะสภาพความเป็นอยู่ที่มีความเหมาะสม

รองอธิบดีกรมอาเซียน ชี้แจงว่า ปัจจุบันชาวโรฮิงญาในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยได้อพยพเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งในประเทศพม่า และอพยพเข้ามาเรื่อย ๆ จนมาถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยในระยะหลังมีกลุ่มสตรีและเด็กได้อพยพเข้ามาเป็นจำนวนมาก แต่สถานะของชาวโรฮิงญาก็ถือเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามรัฐบาลไทยได้ให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญาตามหลักสิทธิมนุษยชนที่ผ่านมามีการประชุมร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงานเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในด้านการให้ที่พักพิงและด้านอาหารในเบื้องต้นในส่วนการแก้ไขปัญหาระยะยาวกระทรวงการต่างประเทศของไทยก็ได้มีการปรึกษาหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของพม่า เพื่อแสวงหาความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศแต่รัฐบาลพม่ายังไม่ยอมรับชาวโรฮิงญาดังกล่าวเป็นพลเมืองพม่าทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างยากลำบาก

ประเทศในภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่ เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย ยังไม่ยอมรับชาวโรฮิงญาในฐานะผู้อพยพ แต่อยากให้มีการแก้ไขปัญหาที่ต้นตอของปัญหา โดยให้ประเทศพม่าให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยองค์การระหว่างประเทศอาจนำปัญหาดังกล่าวขึ้นหารือในการประชุมโดยที่ผ่านมามีการหารือกันในระดับรัฐบาลต่อรัฐบาลเท่านั้น จึงอยากให้มีการเจรจาทะเลาะในระดับภูมิภาค

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับกลุ่มชาวโรฮิงญา ปัจจุบันยังไม่ปรากฏข้อมูลข่าวสารชัดเจนว่ากลุ่มชาวโรฮิงญามีส่วนเกี่ยวข้อง แต่มีรายงานวิจัยภาคสนามที่ติดตามความเคลื่อนไหวของชาวโรฮิงญา ส่งผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงเป็นจำนวน ๓ ประเด็น คือ

๑. การแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนาในรัฐยะไข่
๒. การที่กลุ่มก่อการร้ายในประเทศบังกลาเทศ รับสมัครสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายโดยเปิดรับสมัครชาวโรฮิงญาเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย
๓. ขบวนการก่อการร้ายจีฮัดที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บังกลาเทศ ที่จะชักจูงชาวโรฮิงญาไปในทางที่ผิด

อาศัยเหตุผลเหล่านี้ หากไม่มีการบริหารจัดการชาวโรฮิงญาอย่างเป็นระบบปัญหาดังกล่าวก็จะยิ่งสะท้อนความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาคได้ องค์การมุสลิมโลก หรือ OIC ก็ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาชาวโรฮิงญา โดยมีการให้ความช่วยเหลือตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยที่ผ่านมาก็ได้มีการบริจาคเงินประมาณ ๕๐ ล้านเหรียญสหรัฐ ผ่านองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้มีการทำงานแก้ไขปัญหาวโรฮิงญาร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยได้มีการหารือและนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี ดังนี้

- ๑) บุคคลดังกล่าวยังมีสถานะเป็นผู้หลบหนีเข้าเมือง
- ๒) การดำเนินการกับชาวโรฮิงญา ต้องคำนึงถึงหลักปฏิบัติสากล ในพันธกรณีระหว่างประเทศ
- ๓) การเคลื่อนย้ายของชาวโรฮิงญาไม่ใช่การค้ามนุษย์ แต่เป็นการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน
- ๔) การปฏิบัติต่อชาวโรฮิงญาควรมีการคัดแยกเด็กและสตรี โดยอาจให้องค์กรระหว่างเข้าร่วมกำหนดขอบเขตและหน้าที่ความรับผิดชอบ
- ๕) ควรเร่งรัดในการแก้ไขปัญหและการจัดทำฐานข้อมูล รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายในเชิงรุก

รองบังคับการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ชาวโรฮิงญาถือเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยมีมติคณะรัฐมนตรีให้ผลักดันกลับสู่ประเทศต้นทาง ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวมีการปฏิบัติร่วมมือระหว่างหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง รวมถึงการให้ความดูแลบุคคลดังกล่าวตามหลักสิทธิมนุษยชน

ในส่วนสถานที่กักขังชาวโรฮิงญาค่อนข้างแออัด เนื่องจากเป็นสถานที่กักขังเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการผลักดันกลับประเทศต้นทาง โดยจากการสัมภาษณ์ชาวโรฮิงญาในเบื้องต้นได้ให้การว่าเดินทางมาจากประเทศพม่า แต่การผลักดันกันกลับประเทศต้นทางค่อนข้างมีปัญหา เนื่องจากพม่าไม่ยอมรับว่าบุคคลดังกล่าวสัญชาติพม่า

ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า รากเหง้าของปัญหาโรฮิงญาเกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนและไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเมื่อพม่าไม่ยอมรับความเป็นพลเมืองของชาวโรฮิงญาทำให้การแก้ไขปัญหานั้นที่ต้นเหตุเป็นไปได้ยาก ประเทศในกลุ่มอาเซียนจึงน่าจะแสวงหาความร่วมมือผ่านเวทีอาเซียน โดยกระทรวงการต่างประเทศอาจหาแนวทางยกประเด็นปัญหาดังกล่าวขึ้นในการประชุม เพื่อกดดันให้ประเทศพม่าไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลประกอบกับให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติควรมีส่วนร่วมในการทำงานกับหน่วยงานอื่น เช่น สถาบันนิติ

วิทยาศาสตร์เพื่อหาข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาเพื่อป้องกันปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑) การหลบหนีเข้าเมืองของชาวโรฮิงญาถือเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ดังนั้นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการแบบบูรณาการ นอกจากนี้รัฐบาลควรใช้วิกฤตดังกล่าวให้เป็นโอกาส ในการหามาตรการแก้ไขให้เกิดเป็นรูปธรรม

๒) กรณีชาวโรฮิงญาหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก ตามสิทธิมนุษยชนบุคคลเหล่านั้นต้องได้รับสิทธิการดูแลอย่างเพียงพอ อย่างไรก็ตามประเทศไทยประสบปัญหาด้านแรงงาน จึงควรให้มีการบริหารจัดการด้านแรงงานอย่างเป็นระบบ หรือมีการจัดฝึกอบรมอาชีพ ให้ความรู้ในด้านต่างๆ ส่วนบุคคลใดจะเดินทางไปทำงานในประเทศที่สามก็จะดำเนินการตามความประสงค์ดังกล่าว

๓) การจัดสถานฝึกอบรมวิชาชีพและให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่ชาวโรฮิงญา ถือเป็นภาระของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสิ้นเปลืองงบประมาณประเทศ ดังนั้น เห็นควรส่งกลุ่มโรฮิงญากลับสู่ประเทศต้นทางต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๔๔ วันพุธที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๔๕ วันพุธที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๒๗. พิจารณาศึกษาปัญหาการทุจริตปลอมแปลงบัตรประชาชนหรือสมมติการทำบัตรประชาชนอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากปัญหาการทุจริตปลอมแปลงบัตรประชาชน รวมทั้งมีการนำบุคคลมาสมมติการทำบัตรประชาชนเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐในด้านเศรษฐกิจ สังคม และอาชญากรรม คณะกรรมการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงหยิบยกขึ้นมาพิจารณาศึกษาโดยเห็นควรให้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

๑. นายเปรมศักดิ์ กีรานนท์	ผอ. ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
กรมการปกครอง
๒. นายเอกฉันท บุษยรัตน์พันธุ์	หัวหน้าการตรวจทุจริตฯ กรมการปกครอง
๓. นายอรรถพล พิทักษ์วงศ์	นิติกรชำนาญการ กรมการปกครอง

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนอธิบดีกรมการปกครอง ชี้แจงว่า การทุจริตและปลอมแปลงบัตรประชาชนมีการกระทำความผิดมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ – ๒๕๕๖ โดยแบ่งการทุจริตออกเป็นลักษณะทั่วไป และลักษณะที่เป็นกระบวนการพื้นที่ที่พบมากที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนมากถึง ๑๙,๐๐๐ กว่าราย การทุจริตที่เกิดจากการปลอมบัตรประชาชนขึ้นมาใหม่โดยผ่านระบบของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ย้อนหลัง ๕ ปี ที่ผ่านมามีประมาณ ๔๐,๐๐๐ กว่าราย โดยการสวมตัวผู้เสียชีวิตที่ไม่แจ้งการเสียชีวิตต่อทางราชการ รวมถึงบุคคลที่ไม่มีการเคลื่อนไหวทางการทะเบียน เช่น นักโทษในเรือนจำ พระภิกษุ คนป่วยทางสมอง เป็นต้น

สำหรับคดีใหญ่ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมมือในการทุจริตมีทั้งหมด ๑๙ คดี เกิดจากนายหน้าพามาสวมตัวพอเสร็จจะแจ้งย้ายไปยังภูมิลำเนาอื่นในทันที

การป้องกันของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในกรณีทุจริตบัตรประชาชนปลอมจะแบ่งออกเป็น

- ๑) การป้องกันโดยระเบียบ เช่น การเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎรต้องเสนอให้นายอำเภอรับทราบและเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติแต่เพียงผู้เดียว ผู้รักษาราชการแทนจะอนุมัติไม่ได้
- ๒) การป้องกันโดยใช้เทคโนโลยีคือในการปฏิบัติงานทุกลำดับขั้น

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการ

๑. หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานสำคัญต่างๆ เช่น ธนาคารควรดำเนินการจัดหาเครื่องตรวจบัตรประชาชนไว้ใช้ประจำสำนักงานต่างๆ เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการใช้บัตรประชาชนปลอม กระบวนการปลอมบัตรประชาชนในอดีตเริ่มต้นมาจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้เริ่มต้นโดยดำเนินการร่วมกับปลัดอำเภอในท้องถิ่นนั้นๆ การมีเครื่องตรวจบัตรประชาชนไว้ใช้จะได้รู้ว่าบัตรดังกล่าวเป็นบัตรปลอมและสามารถที่จะสืบหาต้นต่อผู้ปลอมแปลงบัตรดังกล่าวในอดีตได้ เพราะการทำบัตรประชาชนปลอมจะดำเนินการย้ายที่ออกบัตรไปตามที่ต่างๆ โดยการแจ้งหายหรือแจ้งย้ายจากบัตรปลอมใบแรก จะทำให้ในการเพิกถอนบัตรปลอมจะต้องดำเนินการตามไปเพิกถอนในสำนักทะเบียนที่ออกบัตรปลอมดังกล่าวจนถึงต้นต่อที่ออกบัตรประกอบกับการมีเครื่องตรวจบัตรประชาชนปลอมจะทำให้อาชญากรรมต่างๆ ลดลงอย่างมากในประเทศ

๒. การเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ปกครองที่มีหน้าที่ทำบัตรประชาชนจะต้องมีความเข้มงวดในการดำเนินการเพื่อเป็นการลดอาชญากรรมในประเทศลงได้ รวมถึงประเด็นของยาเสพติดก็จะลดลงตาม เนื่องจากหน่วยงานกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานที่สำคัญของประเทศในการดูแลด้านความมั่นคงของรัฐในเรื่องนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ควรคิดถึงเรื่องเครื่องตรวจบัตรประชาชนปลอมให้มีเทคโนโลยีและขนาดที่มีการพกพาสะดวกและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะได้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติเพราะบัตรประชาชนปลอมไม่สามารถหลอกเครื่องตรวจได้

๓. สืบเนื่องจากมีกรณีมีการทำบัตรประชาชนปลอมจนทำให้บุคคลผู้ถือบัตรประชาชนปลอมดังกล่าวสามารถเข้ามารับราชการในกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ จนถึงปัจจุบันดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ซึ่งจากการสอบถามเจ้าตัวได้รับคำตอบว่าต้นทางมาจากจังหวัดกาญจนบุรีเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงเพราะบุคคลดังกล่าวทำงานในระบบราชการแล้วเกิดความบกพร่องเสียหายขึ้นและเป็นบุคคลที่ขาดความรู้ความสามารถในการทำงาน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยควรติดตามเรื่องดังกล่าวอย่างใกล้ชิด เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของรัฐ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยควรดำเนินการแจ้งความกับเจ้าพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่เกิดเหตุจากการปลอมบัตรประชาชนหรือควรหารือร่วมกับ DSI เพื่อหาทางแก้ไขกรณีดังกล่าว

๔. กรมการปกครอง ควรใช้สื่อเผยแพร่ให้ประชาชนและสังคมได้รับทราบถึงโทษหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปลอมแปลงบัตรประชาชนให้สังคมได้รับทราบเพื่อเป็นการรณรงค์และช่วยลดปัญหาการปลอมแปลงบัตรประชาชนลงได้

๕. ขอให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทางทะเบียนราษฎรและเส้นทางการปลอมแปลงทุจริต บัตรประชาชนของบุคคล ๒ คน ที่หลบหนีเข้ามายังประเทศโดยใช้ชื่อ นามสกุลปลอม หรือใช้บัตรประชาชนปลอม เนื่องจากบุคคลทั้ง ๒ เป็นบุคคลที่ประชาชนและสังคมให้ความสนใจคือ กรณีของนายเหว่ย เซีย กัง และนายกิม แซ่ตั้ง โดยรวบรวมมาเป็นเอกสารแล้วนำมาเสนอให้คณะกรรมการสิทธิการได้รับทราบโดยละเอียดเพื่อดำเนินการศึกษาต่อไป

๒๘. พิจารณาศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๑ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายลดระดับความเข้มข้นการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) โดยนำพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาบังคับใช้ในการแก้ไขปัญหา จชต. โดยเฉพาะมาตรา ๒๑ มีสาระสำคัญคือการเปิดโอกาสให้ผู้หลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์เข้ารายงานตัวกับเจ้าหน้าที่และกลับตัวมาร่วมพัฒนาชาติไทย โดยมีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อชี้แจงให้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการธิการ นอกจากนี้ มีเหตุการณ์สำคัญปรากฏทางสื่อสาธารณะ กรณีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพระหว่างตัวแทนรัฐบาลไทยกับแกนนำขบวนการ BRN ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน คณะกรรมการธิการจึงขอให้เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติชี้แจง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวต่อที่ประชุมด้วย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

กองทัพบกที่ ๔

- พลโท โชค เพิกโสภณ

ผู้ชำนาญการประจำสำนักงานกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า
(กอ.รมน. ภาค ๔ สน.)

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

- นายศุภณัฐ สิณันทินดิ

ผู้อำนวยการสำนักประสานนโยบายสังคมจิตวิทยา

สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)

- พลโท ภารดร พัฒนถาบุตร

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

- นายพรชาต บุณนาค

รักษาการที่ปรึกษาด้านการประสานกิจการความมั่นคง

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

- นายสุพันธ์ ตันยุวรรธนะ

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

- พลตรีจำรูญ คชาสิทธิ์

ผู้บังคับการอำนวยการศูนย์ปฏิบัติการ

ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

- พลตรี นีกรบ บุญบัวทอง

รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๕

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- นายอนุสรณ์ อนุโณ

อาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา

มูลนิธิศูนย์ทนายความมุสลิม

- นายกิจจา อาลีฮิสเฮาะ

กรรมการและเลขานุการ

สถาบันพระปกเกล้า

- พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ

ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธี และธรรมาภิบาล

-

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค ๔ สน.) ชี้แจงว่า ปัจจุบันมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๑ ในพื้นที่ ๕ อำเภอของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา คือ อำเภอนาหว้า นาทวี สะบ้าย้อย เทพา และ ๑ อำเภอในจังหวัดปัตตานี คือ อำเภอแม่ลาน ส่วนที่เหลืออีก ๓๓ อำเภอ ยังไม่ประกาศใช้ สำหรับมาตรา ๒๑ ของ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงฯ เห็นว่าไม่ใช่กฎหมายที่ใช้แก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ทั้งหมด แต่มาตราดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาที่ได้กระทำความผิดอันมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ที่กลับใจเข้ามามอบตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้วปรากฏว่าผู้นั้นได้กระทำไปเพราะหลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และการเปิดโอกาสให้ผู้นั้นกลับตัวจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคง ซึ่งการจะบังคับใช้มาตรา ๒๑ ได้นั้น คณะรัฐมนตรีต้องมีมติมอบหมายพื้นที่ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกันปราบปราม ระงับยับยั้ง และแก้ไข หรือบรรเทาเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงตามมาตรา ๑๕ ของ พ.ร.บ. ดังกล่าว ก่อน โดยพื้นที่นั้นต้องไม่เข้าซ้อนกับการประกาศใช้กฎหมายฉบับอื่น คือ กฎอัยการศึก และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ปัจจุบันกองทัพภาคที่ ๔ ได้มีการจัดอันดับความรุนแรงของสถานการณ์ในพื้นที่ จชต. โดยพื้นที่ที่มีสถานการณ์ความรุนแรงน้อยลง ก็จะขยายพื้นที่ในการประกาศใช้ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงฯ ให้มากขึ้น ภายหลังจากการประกาศใช้ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงฯ มีผู้เข้ารายงานตัวเข้าร่วมโครงการแล้ว ๓ รุ่น รวมทั้งสิ้นจำนวน ๗ คน

อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เนื่องจากกองทัพไม่สามารถกำหนดที่หมายในการเข้ากวาดล้างกลุ่มคนร้ายซึ่งแฝงตัวอยู่ในหมู่บ้านได้ เพราะเมื่อถึงเวลาปฏิบัติการจะมีผู้ไม่หวังดี นำอาวุธมาให้แฉกร่วมไปก่อเหตุ แม้ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วย แต่ก็จะนิ่งเฉยและไม่กล้าให้ข้อมูลกับหน่วยงานราชการ ดังนั้น การแยกกลุ่มคนร้ายกับประชาชนในพื้นที่ทำได้ยากยิ่งขึ้น แต่ขณะนี้กองทัพพิสูจน์ทราบและมีทำเนียบกองกำลังรบของกลุ่มที่ก่อความไม่สงบแล้ว นอกจากนี้ กองทัพยังใช้นโยบาย “การเมืองนำการทหาร” คือ การใช้กิจการพลเรือนทำงานด้านยุทธการและปฏิบัติงานด้านจิตวิทยา เน้นการทำความเข้าใจกับชุมชน แม้ฝ่ายตรงข้ามจะพยายามยั่วยุให้กองทัพใช้กำลังเข้าปราบปราม แต่กองทัพไม่ได้ปฏิบัติตาม และคงดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมอย่างเคร่งครัด เพราะมีกลุ่ม NGOs คอยตรวจสอบการปฏิบัติของหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ฝ่ายตรงข้ามพยายามใช้หลักการแบบกองโจรแต่ไม่สำเร็จ จึงหันมาใช้วิธีการก่อความไม่สงบเช่นเดียวกันกับประเทศติมอร์ คือ ทำให้เกิดความวุ่นวายเพื่อให้สหประชาชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง

ผู้แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ชี้แจงว่า นโยบายด้านความมั่นคงในการแก้ปัญหาพื้นที่ จต. เน้นการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน ยึดแนวทางปฏิบัติโดยการใช้หลักกฎหมาย และแนวทางสันติในการดำเนินการ สำหรับการใช้อนุสัญญาพิเศษจะใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองประชาชนพื้นที่ที่มีแนวโน้มสถานการณ์ความรุนแรงลดลงจะประกาศใช้ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงฯ เพื่อเป็นการขยายพื้นที่และเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ชีวิตตามปกติ การใช้ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงฯ จะใช้ทั้งการดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและการมีจิตสำนึกในการใช้ความเป็นธรรมทางกฎหมาย โดยจะเน้นผลทางด้านจิตวิทยากับประชาชน และจะต้องกำหนดเป้าหมายพื้นที่ที่ชัดเจน

ผู้แทนศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ชี้แจงว่า ศอ.บต. เป็นองค์กรรับผิดชอบการดำเนินงานด้านการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามกรอบนโยบายของรัฐบาล และนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ หน้าที่หลักของ ศอ.บต. คือ การจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนารองรับนโยบายดังกล่าวและประสานการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเน้นการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ ศอ.บต. มีโครงการบัณฑิตอาสาสมัครพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ยั่งยืนและแก้ไขปัญหาการว่างงาน โดยบัณฑิตอาสาสมัครดังกล่าวจะรู้จักคนในหมู่บ้านและสามารถทำความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ศอ.บต. ได้สนับสนุนการจัดการศึกษา สร้างโอกาสทางการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษา เริ่มตั้งแต่การพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนตาดีกา สถาบันศึกษาปอเนาะ รวมทั้งโรงเรียนพุทธศาสนา และส่งเสริมการเรียนภาษามลายูควบคู่กับภาษาไทยในรูปแบบหลักสูตรทวิภาษาเพื่อส่งเสริมการสื่อสารความเข้าใจของคนต่างวัฒนธรรมและสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนเพื่อเพิ่มค่าตอบแทนครูผู้สอนและเพิ่มครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดหรือตาดีกา และอุดหนุนงบประมาณให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ด้วย

ผู้บังคับการอำนวยการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันมีการบังคับใช้ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ มาตรา ๒๑ ในพื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา และอีก ๑ อำเภอในจังหวัดปัตตานี สถิติการจับกุมหลังจากมีการบังคับใช้ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงปัจจุบันมีคดีอาญาเกิดขึ้น ๑๖,๐๕๔ คดี เป็นคดีเกี่ยวกับความมั่นคงจำนวน ๖๑๓ คดี สามารถจับตัวผู้กระทำความผิดได้เพียงร้อยละสิบ การมอบตัวในคดีความมั่นคงมีจำนวนน้อยมาก อย่างไรก็ตาม ศต. เห็นด้วยกับนำมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับในพื้นที่ซึ่งเกิดเหตุความรุนแรงไม่บ่อยนักและจึงค่อยขยายการประกาศบังคับใช้ในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่รองรับการบังคับใช้กระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๒๑ ตลอดจนสร้างความเข้าใจกับประชาชนในหลักเกณฑ์ของการบังคับมาตรา ๒๑ ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้ตามมาตรา ๒๑ ถือเป็นการละเว้นการบังคับใช้กระบวนการยุติธรรมบางส่วนเพื่อผลทางการเมือง หากนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมอาจเป็นช่องทางให้ผู้กระทำความผิดบางกลุ่มฉวยโอกาสนำผู้ต้องหาคดีอาญาเข้าสู่กระบวนการตามมาตรา ๒๑

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ชี้แจงว่า นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานของสำนักข่าวกรองแห่งชาติเกี่ยวกับการนำ พ.ร.บ. ความมั่นคงมาบังคับในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสำนักข่าวกรองแห่งชาติ และประชาคมข่าวกรองประมาณ ๑๐ หน่วยงาน ได้มีการปรับเปลี่ยนการทำงานเพื่อกำกับ ติดตามการประเมินสถานการณ์ข่าวกรอง โดยมีการประสาน การทำงานและมีการประชุมหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันทุกสัปดาห์ ข้อมูลที่สำนักข่าวกรองได้เก็บรวบรวม และจัดทำเป็นฐานข้อมูลให้กับหน่วยปฏิบัติ ได้แก่ ๑) ฐานข้อมูลบุคคล ๒) ฐานข้อมูลองค์กร ๓) ฐานข้อมูลเหตุการณ์ต่างๆ

ภายหลังได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ความมั่นคงใน ๕ อำเภอ ฝ่ายข่าวในพื้นที่ได้ติดตามวิเคราะห์สถานการณ์โดยพิจารณาจากสถิติต่าง ๆ เพื่อประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ เช่น สถิติการก่อเหตุ ระดับความรุนแรง ระยะเวลาการก่อเหตุ รวมทั้งความเคลื่อนไหวของแนวร่วมที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งต้องมีการศึกษารายละเอียดทุกด้านอย่างรอบคอบ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงประเด็นเกี่ยวกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้วย และเห็นว่าการนำ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ มาใช้บังคับในพื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมและน่าจะส่งผลดีต่อการแก้ไขปัญหา

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ชี้แจงว่า เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ได้มีพิธีร่วมลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพระหว่างตัวแทนรัฐบาลไทยกับแกนนำขบวนการ BRN ภายในศูนย์ฝึกตำรวจ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ โดยมีประเทศมาเลเซียได้เป็นสักขีพยาน เป็นการดำเนินนโยบายในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการส่งเสริมการพูดคุยระหว่าง กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในเรื่องหลักการ เป้าหมาย และรูปแบบของการกระจายอำนาจที่เหมาะสมบนพื้นฐานความเป็นพหุสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่อยู่ภายใต้เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ไม่ใช่เป็นเงื่อนไขการนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน แต่เป็นประเด็นการแสวงหาทางออกในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ เพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พร้อมทั้งการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ร่วมกัน และเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค ดังนั้น ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนของทุกประเทศจึงต้องได้รับการแก้ไข จากแนวความคิดดังกล่าวรัฐบาลจึงได้ตกลงให้สภาความมั่นคงแห่งชาติของไทยและมาเลเซียได้ปรึกษาหารือเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขร่วมกันอย่างสันติวิธี

ในห้วงระยะเวลานี้การเปิดเวทีพูดคุยอาจมีการเชิญกลุ่มอื่นซึ่งมีความเห็นแตกต่างจากไทยมาร่วมพูดคุยด้วย ไม่ได้จำกัดเฉพาะกลุ่ม BRN เท่านั้น ในส่วนการทำงานของฝ่ายไทยก็อาจมีการเชิญภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม เข้าร่วมให้ข้อมูลข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นกรอบในการพูดคุยในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่งประเด็นการพูดคุยที่มีความสำคัญเป็นประการแรก คือ การลดสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ให้เร็วที่สุด

รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๕ กอ.รมน. ชี้แจงว่า กอ.รมน. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ โดยตรง ดังนั้น จึงต้องทำความเข้าใจกฎหมายดังกล่าวในทางปฏิบัติอย่างรอบคอบ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สาธารณชนในวงกว้าง ปัจจุบันพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการบังคับใช้กฎหมาย ๒ ประเภท คือ ๑) กฎหมายทั่วไป เช่น กฎหมายอาญา และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒) กฎหมายพิเศษ เช่น พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ และ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ กรณีการนำกฎหมายพิเศษมาใช้บังคับในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่ไม่ว่าจะบังคับใช้กฎหมายทั่วไปได้อย่างประสิทธิภาพ หรือทำให้เกิดความ

สงบเรียบร้อยในพื้นที่ได้ เพราะสถานการณ์ภาคใต้เป็นเรื่องของการก่อเหตุต่อเนื่องในหลายพื้นที่ การนำกฎหมายปกติมาใช้กับการสืบสวนสอบสวน การก่อความไม่สงบดังกล่าวทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ติดขัดด้านระยะเวลาการสอบสวน และการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัย ประกอบกับการกระทำความผิดอาญาแบบกลุ่มองค์กร ภายใต้เงื่อนไขสงครามจิตวิทยาในการก่อเหตุรูปแบบต่าง ๆ การสืบสวนของเจ้าหน้าที่ทหารจึงต้องหาตัวผู้อยู่เบื้องหลังที่มีอำนาจสั่งการ ซึ่งต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตลอด และการบังคับใช้กฎหมายพิเศษได้เอื้ออำนวยให้เจ้าหน้าที่ทหารปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้กฎหมายของหน่วยงานความมั่นคงต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนและสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยมีตัวชี้วัดในการยกเลิกกฎหมาย คือ ๑) สถานการณ์ในพื้นที่ ๒) การเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้าย ๓) ความเข้มแข็งของประชาชน โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่จะมี กอ.รมน. ภาค ๔ ส่วนหน้า ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ตำรวจ และพลเรือน ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงที่รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักในการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ ในการนำตัวบุคคลเข้าสู่มาตรา ๒๑ อาจเป็นการเข้ามอบตัวหรือการจับกุม โดยการเข้ามอบตัวเจ้าหน้าที่อาจมีการติดต่อกับญาติพี่น้องของผู้ต้องหาในส่วนการเข้าโดยถูกจับกุมก็จะเป็นการเข้าทางช่องทางของพนักงานสอบสวนและนำเข้าสู่หลักสูตรอบรมที่ กอ.รมน.กำหนด

นายอนุสรณ์ อุณโณ อาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชี้แจงว่า ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นความขัดแย้งทางการเมือง โดยมีศาสนา และชาติพันธุ์เป็นตัวกำกับ อีกทั้งพื้นที่ทางการเมืองไม่เปิดโอกาสให้กับคนที่มีความคิดต่าง ทำให้คนเหล่านี้สื่อสารออกมาด้วยความรุนแรง การยุติความรุนแรงที่เกิดขึ้นคือใช้วิธีการใดก็ตามให้เขาเปิดเผยตัวและเปิดเผยความต้องการของตนเองให้ทราบ ทำอย่างไรให้คนเหล่านั้นมีความรู้สึกถึงความแตกต่างทางชาติพันธุ์ และศาสนา หายไป

การแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สิ่งที่ต้องดำเนินการ คือ ๑) การเจรจาพูดคุยกันควรลดบทบาทและอำนาจของทหารในการจัดการกับปัญหาในพื้นที่และเปิดโอกาสภาคการเมืองเข้ามามีบทบาทมากขึ้น มีความจริงใจและเคารพในความคิดต่าง ทำให้คนเหล่านั้นมีความไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าถ้ามีการเปิดเผยตัวจะได้รับการพูดคุยกัน ยอมรับอัตลักษณ์ในความเปิ่นมลายูในระดับที่เสมอกับชาติพันธุ์อื่น ๒) กระบวนการยุติธรรมต้องแสดงเจตนาที่ชัดเจนในการคุ้มครองความเป็นธรรมแก่กลุ่มคนเหล่านั้น จากปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นได้มีการประกาศใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่ ได้แก่ กฎอัยการศึก พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และราชบัญญัติความมั่นคงในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจโดยไม่ต้องรับผิด จึงเป็นการตอกย้ำความรู้สึกของคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบในเชิงลบต่อกระบวนการยุติธรรม ๓) มีรูปแบบการปกครองที่ยอมรับความหลากหลายทางอัตลักษณ์คนในพื้นที่จะให้ความไว้วางใจศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เนื่องจาก ศอ.บต. มีการเข้าถึงประชาชนด้วยแสดงโมติริจิตที่ดี ดังนั้นรูปแบบการปกครองควรคำนึงถึงการบริหารอำนาจอธิปไตยที่สามารถยืดหยุ่นได้ ๔) คำนึงถึงด้านความมั่นคงให้น้อยลง แต่เน้นการพัฒนาให้มากขึ้น

สำหรับประเด็นการเข้ารายงานตัวของแนวร่วมในพื้นที่กับหน่วยงานความมั่นคง เห็นว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเฉพาะมาตรา ๒๑ รวมถึงความเคลื่อนไหวหรือความเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมา และกลุ่มวาทะห์ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางบวก และมีการตอบรับจากคนในพื้นที่ในเชิงบวก แต่อย่างไรก็ตามควรกลับมาใช้กฎหมายแบบปกติในพื้นที่ที่ดีที่สุด

นายกิจจา อาลีอิสเฮาะ กรรมการและเลขานุการมูลนิธิศูนย์ทนายความมุสลิม เห็นด้วยกับ กรอบความคิดในการนำพรบ.การรักษาความมั่นคงมาบังคับใช้แทนพระราชกำหนดการบริหารในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ถือว่าเป็นกฎหมายที่มีประโยชน์หากเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายใช้อำนาจดังกล่าวอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล เห็นว่ากรณีการพูดคุยกันที่ผ่านมา เป็นการพูดคุยกันโดยมีประเทศมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการประชุม (Facilitator) เปิดพื้นที่ให้สองฝ่ายได้พูดคุยกันเพื่อสันติภาพ (Peace Dialogue) โดยไม่มีวาระการประชุม ไม่มีประเด็นการพูดคุย ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยวิถีธรรมชาติ ทั้งนี้หากถึงขั้นการพูดคุยเพื่อสันติภาพระดับ **peace talk** จะมีการกำหนดกรอบประเด็นที่มีความเข้าใจตรงกัน โดยจะเตรียมความพร้อมในการดำเนินการและมีการจัดทำแผนในการพูดคุยอย่างเป็นทางการ

ในประเทศมาเลเซียมีรูปแบบการปกครองที่ชัดเจน และทราบจำนวนกลุ่มในพื้นที่ทั้งหมดซึ่งรัฐบาลมาเลเซียจะมีหน่วยสันติบาล สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติดำเนินการอย่างเข้มงวดติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มขบวนการต่าง ๆ ในขณะนี้มียุทธศาสตร์ประมาณ ๙ - ๑๒ กลุ่ม จะได้มีการพูดคุยเพื่อที่จะมีการเปิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนพูดคุยกัน โดยมีหน่วยสันติบาล สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติดำเนินการติดตามและประเมินผลตลอดเวลา

จากการพูดคุยของฝ่ายความมั่นคงพบว่าปัญหาสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไกล่เกลี่ยลดลง เนื่องจากเห็นสัญญาณหลายอย่างที่เกิดขึ้น อีกทั้งได้มีการเปิดพื้นที่ในการพูดคุยกัน และเปิดเวทีพูดคุยแบบอิสระมากกว่าเดิมโดยไม่มีทหารเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นถือเป็นนิมิตหมายที่ดี รวมทั้งปัญหาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้จะต้องแก้ปัญหาดังกล่าวโดยคนไทยด้วยกัน โดยเป็นคนไทยที่อยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้เป็นหลัก และคนไทยในพื้นที่อื่นต้องให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้วย

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิ

๑. การประกาศใช้ มาตรา ๒๑ ของ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงฯ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกลับใจและสมัครใจเข้ารายงานตัว เพื่อรับการอบรมตามกระบวนการและขั้นตอนตามกฎหมาย ดังนั้นควรที่จะขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น และควรติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ

๒. มาตรา ๒๑ มีสาระสำคัญ ๔ ประการ คือ (๑) การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกลับใจเข้ารายงานตัว (๒) ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรส่งสำนวนพร้อมความเห็นให้พนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องต่อศาล (๓) ให้ศาลสั่งได้ต่อเมื่อผู้ต้องหาผู้นั้นยินยอมเข้ารับการอบรม (๔) ผู้ต้องหาเข้ารับการอบรมและปฏิบัติตามเงื่อนไข ในขณะที่เดียวกันมีประเด็นที่ควรพิจารณาคือ กรณีผู้ที่กลับใจเหล่านั้นเคยกระทำความผิด อาทิ ทำร้ายและฆ่าเจ้าหน้าที่ รวมทั้งประชาชนผู้บริสุทธิ์ จะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของญาติพี่น้องของผู้ถูกกระทำหรือไม่

๓. รัฐบาลควรปรับเปลี่ยนแนวคิดในการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำกำลังตำรวจในพื้นที่แทนการใช้เจ้าหน้าที่ทหาร เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นไปตามนโยบายการเมืองนำการทหาร

๔. หน่วยงานความมั่นคงต้องนำผลกระทบที่เกิดจากการนำมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับในพื้นที่ภาคใต้มาวิเคราะห์อย่างรอบคอบ มีหลักสูตรการฝึกอบรมที่เป็นระบบ และลดเงื่อนไขการใช้กำลังเพื่อมิให้ความพยายามการแก้ปัญหากลายเป็นเงื่อนไขการต่อต้านรัฐ

๕. การที่ฝ่ายไทยได้ลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพกับขบวนการ BRN ควรกำหนดแนวทางการพูดคุยด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจมีผลประโยชน์ระหว่างประเทศแฝงอยู่ก็ได้ ประกอบกับการก่ออาชญากรรมในพื้นที่ไม่ได้มีเฉพาะปัญหาแตกต่างกันทางความคิดแต่อย่างเดียว แต่มีกลุ่มที่แสวงหาผลประโยชน์จากสถานการณ์ ความไม่สงบในพื้นที่ เช่น สินค้าเถื่อน ยาเสพติด ซึ่งกลุ่มเหล่านี้ไม่สามารถยุติลงได้ด้วยการเจรจาพูดคุย

นอกจากนั้น ยังมีประเด็นต่าง ๆ ที่รัฐบาลควรพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนการพูดคุย โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดการจัดตั้งเขตปกครองพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรศึกษาว่าฝ่ายใดเป็นผู้ได้ประโยชน์จากแนวคิดดังกล่าว เพื่อให้การพูดคุยที่จะเกิดขึ้นนำไปสู่สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง

-
- อ้างอิง**
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๗ วันพุธ ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๘ วันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๙ วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖

๒๙. พิจารณาศึกษาปัญหาความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากวิกฤตพลังงาน โดยเฉพาะพลังงานไฟฟ้า พลังงานก๊าซธรรมชาติ พลังงานปิโตรเลียม และพลังงานที่ใช้ในการผลิตของภาคอุตสาหกรรม อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านพลังงานและเศรษฐกิจของประเทศ คณะกรรมาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงเห็นควรเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และหาแนวทางมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ต่อไป

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

กระทรวงพลังงาน

๑. นายณอคุณ สิทธิพงศ์	ปลัดกระทรวงพลังงาน
๒. นางสาววรรณภรณ์ สวัสดิมงคล	รองอธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๓. นางสาวสุวรรณา ตรงตามพันธุ์	ผอ.สำนักฯ กรมธุรกิจพลังงาน
๔. นายภาสิต พุ่มอัม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
กรมเชื้อเพลิงพลังงาน
๕. นายอนุชิต ลิ้มสุวัฒน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
กรมเชื้อเพลิงพลังงาน

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

๑. นายภาณุ สุทธิวัฒน์	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ปตท.
๒. นายชยุตยงค์ นันทธนะวานิช	วิศวกรปิโตรเลียม
๓. นางสาวสาวิตรี วัฒนสินธุ์	พนักงาน ปตท.
๔. นายฐิติวัฒน์กุล ก้องวัฒนประภา	พนักงาน ปตท.

คลังสมองวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเพื่อสังคม

- ดร. มนูญ อร่ามรัตน์	สมาชิกคลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่จัดหาและตลาดก๊าซ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ชี้แจงว่า ประเทศไทย โดยบริษัท ปตท. ได้ทำสัญญาซื้อก๊าซจากประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า โดยซื้อจาก ๒ แหล่ง ได้แก่ แหล่งยาดานา และแหล่งเยตากุน ปริมาณการสั่งซื้อจากทั้ง ๒ แหล่ง ประมาณ ๑,๑๐๐ ล้านลบ.ฟุตต่อวัน คิดเป็น ๑ ใน ๕ ของปริมาณการใช้ก๊าซของประเทศไทยทั้งประเทศ (ประมาณ ๕,๐๐๐ ล้านลบ.ฟุตต่อวัน) ที่ผ่านมามีตัวแทนผู้ผลิตจากแหล่งยาดานา (บริษัทโทเทิลของประเทศฝรั่งเศส) แจ้งให้ ปตท. ทราบว่า เมื่อปี ๒๕๕๑ แท่นผลิตเริ่มมีการทรุดตัว โดยการทรุดตัวเฉลี่ยปีละ ๒๓ เซนติเมตร จากการทรุดตัวของแท่นผลิตอย่างต่อเนื่อง จึงมีการแจ้งขอปิดซ่อมเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขแท่นที่ทรุด เพราะฉะนั้น แหล่งยาดานาน่าจะหยุดส่งก๊าซ จึงทำให้ก๊าซหายไปจากระบบประมาณ ๑,๑๐๐ ล้านลบ.ฟุตต่อวัน ซึ่งจะมีการหยุดปรับปรุงแท่นผลิตระหว่างวันที่ ๕ - ๑๓

เม.ย. ๒๕๕๖ โดยจะกลับเข้าสู่ภาวะการผลิตที่ปกติวันที่ ๑๔ เม.ย. เป็นต้นไป จากการสำรวจพบว่า ภาคไฟฟ้ามีการใช้ก๊าซมากถึงประมาณ ร้อยละ ๗๐ โรงไฟฟ้าหลายโรงในฝั่งตะวันตกได้รับผลกระทบ ทำให้ต้องหยุดการผลิตไฟฟ้าในช่วงนี้ลงไป ได้แก่ โรงไฟฟ้าราชบุรี โรงไฟฟ้าราชบุรีทาวเวอร์ โรงไฟฟ้า พระนครเหนือ โรงไฟฟ้าพระนครใต้ โรงไฟฟ้าวังน้อย โรงไฟฟ้าไทรเอนเนอีย จากการหยุดผลิตของ โรงไฟฟ้างดงามมีผลกระทบประมาณ ๔,๑๐๐ เมกกะวัตต์ สำหรับโรงไฟฟ้าที่ใช้ก๊าซธรรมชาติและ น้ำมันดีเซลก็สามารถที่จะใช้เดินเครื่องจักรเพื่อใช้ทดแทนได้ จากผลกระทบดังกล่าวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ขอโรงไฟฟ้าของเอกชนเลื่อนระยะเวลา ในการบำรุงรักษาออกไป โดยขอให้มีการเดินเครื่องเข้ามาเสริมระบบ รวมทั้งโรงไฟฟ้าพลังน้ำที่พอจะ เดินเครื่องได้ตลอดจนโรงไฟฟ้าพลังน้ำจากประเทศลาวก็ขอให้เดินเครื่องเต็มที่ ทั้งหมดเป็นแนวทาง ในการเตรียมการ โดยให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

ประเด็นเกี่ยวกับการกลั่นน้ำมัน และส่งออกน้ำมัน เนื่องจากประเทศไทยมีโรงกลั่นน้ำมัน หลายโรง การเลือกน้ำมันดิบที่นำมากลั่น ต้องเลือกที่กลั่นแล้วได้น้ำมันดีเซลปริมาณมากกว่าน้ำมัน เบนซิน เนื่องจากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องใช้น้ำมันดีเซลมากกว่า ส่วนน้ำมันชนิดอื่นๆ ก็ให้ได้ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับความต้องการที่จะใช้ภายในประเทศ อย่างไรก็ตามน้ำมันที่กลั่นมาแล้วมี ความจำเป็นต้องส่งออกด้วยข้อจำกัดและความจำเป็นหลายประการ อาทิ ถึงในการจัดเก็บมีจำนวน ไม่เพียงพอ ซึ่งจะเป็นเรื่องปกติของการกลั่นที่ไม่สามารถจะเลือกน้ำมันดิบที่ตรงตามความต้องการใช้ น้ำมันสำเร็จรูปในประเทศ โดยไม่มีการส่งออกเลย ด้านคุณภาพของน้ำมันที่ผลิตได้ในประเทศทั้ง น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติเหลว (Condensate) จะมีบางส่วนมีปริมาณสารปรอท (Mercury) เกือบ ซึ่งโรงกลั่นของไทยไม่อาจรองรับน้ำมันที่มีการเจือปนของปรอทในจำนวนหนึ่งได้เพราะฉะนั้นน้ำมัน ดังกล่าวก็ไม่สามารถใช้ได้ จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่จะต้องส่งออกน้ำมันดังกล่าว

รองอธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน ชี้แจงว่า กรมธุรกิจพลังงานมีภารกิจและอำนาจหน้าที่ ดูแลพลังงานที่เป็นน้ำมัน (ร้อยละ ๓๖) เนื่องจากมีการใช้ที่หลากหลาย ปัจจุบันประเทศไทยมีโรงกลั่น น้ำมันทั้งหมด ๖ แห่ง มีกำลังการผลิตประมาณ ๑๗๘ ล้านลิตรต่อวัน ในปีที่ผ่านมามีการใช้น้ำมันเฉลี่ย ๑๕๕ ล้านลิตรต่อวัน แสดงว่าศักยภาพกำลังการผลิตยังเพียงพอ ในส่วนของน้ำมันดิบมีการนำเข้ามา ใช้จากต่างประเทศประมาณร้อยละ ๘๘ และอีกร้อยละ ๑๒ จากการขุดเจาะภายในประเทศก๊าซ ธรรมชาติจะมีที่มาจาก ๒ แหล่ง คือ แหล่งภายในประเทศ และแหล่งในประเทศพม่า ซึ่งปริมาณการใช้ ก๊าซภายในประเทศประมาณ ๔,๕๐๐ ล้านลบ.ฟุตต่อวัน

การใช้พลังงานหลักในประเทศจะอิงจากน้ำมันดีเซลเป็นหลัก (ร้อยละ ๕๑) ที่เหลือจะเป็นกลุ่มน้ำมันเบนซิน (ร้อยละ ๑๗) ก๊าซ NGV (ร้อยละ ๗) ก๊าซ LPG (ร้อยละ ๒๕) จากการสำรวจ การใช้ก๊าซเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๕๕ เปรียบเทียบกับ พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่า

- น้ำมันเบนซิน เพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ ๔.๘
- น้ำมันดีเซล เพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ ๖.๙
- ก๊าซ LPG เพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ ๑๑.๒
- ก๊าซ NGV เพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ ๒๐.๔

ปลัดกระทรวงพลังงาน ชี้แจงว่า ทรัพยากรปิโตรเลียมของประเทศ ทั้งน้ำมันและ ก๊าซธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด การผลิตในแต่ละปีไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ จำเป็นต้องนำเข้า ปิโตรเลียมคิดเป็นมูลค่ากว่า ๑ ล้านล้านบาท และอนาคตความต้องการใช้ปิโตรเลียมก็ยิ่งเพิ่มสูงขึ้น จะต้องพึ่งพาการนำเข้ามากขึ้น ราคาแพงขึ้น และมีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนของปิโตรเลียม

วิธีบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีที่สุด คือ การหันมาพึ่งพาตนเอง ด้วยการส่งเสริมและเร่งรัดการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมภายในประเทศ

กรณีการโจมตีทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการส่งออกน้ำมันไปขายยังต่างประเทศ การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกอบกิจการปิโตรเลียม ระบบกฎหมายและการจัดเก็บรายได้ซึ่งกระทรวงพลังงานได้ให้ความสำคัญกับกรณีดังกล่าว และมีนโยบายเร่งด่วนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน โดยเผยแพร่ข้อเท็จจริงผ่านทางเว็บไซต์ของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงานและจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วย

สำหรับข้อมูลการเปิดประมูลสัมปทานขุดเจาะปิโตรเลียมในประเทศไทย มีการเปิดให้ยื่นขอสัมปทานเพื่อสิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียมมาแล้วรวม ๒๐ ครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ถึง ๒๕๕๐ ปัจจุบันมีผู้รับสัมปทานถือสัมปทานทั้งหมด ๖๑ สัมปทาน รวม ๖๗ แปลง ในส่วนของปริมาณสำรองปิโตรเลียมของประเทศ ณ สิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีปริมาณก๊าซธรรมชาติ ๒๗.๔๒ ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต ก๊าซธรรมชาติเหลวหรือคอนเดนเสท ๖๗๑.๓๗ ล้านบาร์เรลและน้ำมันดิบ ๘๐๘ ล้านบาร์เรล โดยคิดเป็นปริมาณเทียบเท่าน้ำมันดิบรวมกันทั้งสิ้น ๖,๑๙๗ ล้านบาร์เรล ส่วนการจัดหาปิโตรเลียมทั้งแหล่งบนบกและแหล่งในทะเล ณ สิ้นปี ๒๕๕๕ มีปริมาณการจัดหาก๊าซธรรมชาติ ๓,๖๘๐ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน ก๊าซธรรมชาติเหลว ๙๑,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน และน้ำมันดิบ ๑๔๕,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน แต่มีความต้องการใช้ก๊าซธรรมชาติถึง ๔,๘๐๐ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวันและน้ำมันดิบ ๑.๑ ล้านบาร์เรลต่อวัน จึงทำให้ประเทศไทยผลิตปิโตรเลียมไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการนำเข้าน้ำมันดิบเพราะมีปริมาณความต้องการใช้ในประเทศที่สูงถึง ๑.๑ ล้านบาร์เรลต่อวัน แต่เราผลิตได้เพียง ๑๔๕,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน อย่างไรก็ตาม ยังมีน้ำมันดิบส่วนหนึ่งที่ผู้ประกอบการปิโตรเลียมกลั่นได้แล้วไม่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดภายในประเทศและไม่เป็นที่ต้องการของโรงกลั่น จึงจำเป็นต้องส่งออกให้แก่ผู้ซื้อต่างประเทศนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ระบบบริหารจัดการปิโตรเลียมของโลก แบ่งออกเป็น ๒ ระบบ คือ “ระบบสัมปทาน” และ “ระบบสัญญา” ประเทศไทยเลือกใช้ “ระบบสัมปทาน” โดยการเก็บ “ค่าภาคหลวง ภาษีเงินได้ และผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ” จากผู้ประกอบการปิโตรเลียม และเหตุผลที่ไทยเลือกใช้ระบบสัมปทานเพราะเป็นระบบที่สอดคล้องกับสภาพธรณีวิทยาและศักยภาพปิโตรเลียมของประเทศ

ระบบการจัดเก็บรายได้รัฐตามกฎหมายปิโตรเลียมของไทย ปัจจุบันมี ๒ ระบบ คือ

ระบบ Thailand I บังคับใช้ตาม พ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยมีการให้สัมปทานปิโตรเลียมทั้งหมด ๑๙ แปลง ซึ่งรัฐจะจัดเก็บรายได้จาก ๒ ส่วน คือ (๑) ค่าภาคหลวงอัตราคงที่ ร้อยละ ๑๒.๕ และ (๒) ภาษีเงินได้ปิโตรเลียมจ่ายเมื่อมีผลกำไรจากการประกอบกิจการปิโตรเลียม ร้อยละ ๕๐ ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานตั้งแต่ต้นถึงปัจจุบัน มีจำนวน ๑๐ โครงการ รัฐได้ส่วนแบ่งกำไรคิดเป็นร้อยละ ๕๕

ระบบ Thailand III บังคับใช้ภายใต้ พ.ร.บ. ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ มีการให้สัมปทานทั้งหมด ๕๗ แปลง รัฐจัดเก็บรายได้จาก ๓ ส่วน คือ (๑) ค่าภาคหลวงแบบขั้นบันได ร้อยละ ๕ - ๑๕ (๒) ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม จ่ายเมื่อมีผลกำไรจากการประกอบกิจการปิโตรเลียม ร้อยละ ๕๐ และ (๓) ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษรายปีแบบขั้นบันได ร้อยละ ๐ - ๗๕ ขึ้นอยู่กับสัดส่วนรายได้กับความพยายามในการสำรวจและลงทุนเพิ่มของผู้รับสัมปทานในปีนั้น โดยมีผลการดำเนินงานตั้งแต่ต้นถึงปัจจุบัน มีจำนวน ๑๖ โครงการ รัฐได้ส่วนแบ่งกำไรคิดเป็นร้อยละ ๗๔ ส่วนระบบ Thailand II เป็นระบบที่ใช้ในปี ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘ รัฐบาลประกาศเป็นกฎกระทรวง มีผู้ยื่นขอ

สัมปทานแต่เมื่อสำรวจแล้วไม่พบแหล่งกักเก็บปิโตรเลียม จึงไม่ลงทุนพัฒนาต่อ ประกอบกับภายหลังกระทรวงอุตสาหกรรมวิเคราะห์หาสาเหตุพบว่า Thailand II มีข้อกำหนดเคร่งครัดเกินไปทำให้ไม่มีผู้รับสัมปทานภายใต้ระบบดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้รับสัมปทานก่อนปี ๒๕๓๒ ไม่อยู่ภายใต้ระบบ Thailand III เนื่องจากสิทธิขั้นมูลฐานในสัมปทานที่ให้ไว้แก่ผู้รับสัมปทานและกฎหมาย Thailand III ไม่มีผลบังคับใช้ย้อนหลัง

ผู้แทนคลังสมองวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) เพื่อสังคม ชี้แจงว่า สมาชิกของคลังสมอง วปอ. ซึ่งเป็นอดีตนักศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีกิจกรรมส่วนหนึ่งคือการศึกษาปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อความมั่นคงของชาติในทุกมิติของการพัฒนาประเทศ และมีการจัดทำ “ยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรพลังงานของประเทศ” เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณา โดยมีข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า การบริหารทรัพยากรปิโตรเลียมของไทยโดยหน่วยงานของรัฐมีความไม่เป็นธรรมต่อประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากร โดยมีข้อเท็จจริงที่ว่าประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพเหมาะสมเป็นประเทศเกษตรกรรม และมีแหล่งปิโตรเลียมจำนวนหนึ่งที่ได้ขุดเจาะนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมมาตั้งแต่ปี ๒๔๙๙ ถึงปัจจุบัน แต่ยังไม่ทราบปริมาณผลิตและปริมาณสำรองที่แน่นอน อีกทั้งรัฐยังไม่มีรายงานผลการให้สัมปทานสำรวจและขุดเจาะปิโตรเลียมทั้ง ๒๐ รอบที่ผ่านมาว่าไทยมีกำลังและปริมาณสำรองผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเท่าใด นอกจากนี้ รายได้ของรัฐจากการเก็บผลประโยชน์จากการสำรวจและขุดเจาะปิโตรเลียมของไทยต่ำกว่าหลายประเทศที่ผลิตปิโตรเลียม

จากสภาพปัญหาดังกล่าว คลังสมอง วปอ. มีข้อพิจารณาและข้อเสนอแนะ คือ การบริหารทรัพยากรปิโตรเลียมของไทยตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ไม่ทันสมัย ทำให้ไทยได้ผลประโยชน์น้อยกว่าที่ควรจะได้ จึงควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายปิโตรเลียมให้เหมาะสม การให้สัมปทานควรทำเป็น ๒ ขั้นตอน คือ ๑) ให้ผู้รับสัมปทานดำเนินการสำรวจเพื่อให้ทราบว่า มีทรัพยากรอะไร ๒) เมื่อขุดเจาะแล้วได้ทรัพยากรปริมาณเท่าใดผู้รับสัมปทานรายงานให้หน่วยงานของรัฐทราบเพื่อให้สามารถกำหนดอัตราการจัดเก็บรายได้จากการประกอบกิจการปิโตรเลียมของผู้รับสัมปทานในอัตราที่เหมาะสม นอกจากนี้ประชาชนควรได้รับรู้ข้อมูลทรัพยากรปิโตรเลียมจากสื่อสาธารณะให้มากที่สุด และต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรปิโตรเลียมของประเทศ อีกทั้งภาครัฐต้องบริหารทรัพยากรปิโตรเลียมให้เกิดความสมดุลต่อการผลิตอาหาร และพลังงาน รวมทั้งต้องมีผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมจำหน่ายภายในประเทศในปริมาณที่เพียงพอและราคาเหมาะสม และมีปริมาณสำรองไว้สำหรับภาวะฉุกเฉินจากภัยพิบัติและสำหรับการพัฒนาประเทศในระยะยาว

นอกจากนี้ รัฐบาลควรเร่งเปิดประมูลสัมปทานรอบที่ ๒๑ ชั่วคราว เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีโอกาสรับทราบข้อมูลมากขึ้นและร่วมกันพิจารณาการบริหารทรัพยากรปิโตรเลียมอย่างสมดุล และขอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงแก้ไขให้การบริหารทรัพยากรปิโตรเลียมของไทยเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ภาครัฐควรให้ความสำคัญ และเตรียมจัดหาแหล่งพลังงานอื่นเพื่อใช้เป็นแหล่งสำรอง หรือเตรียมการให้ใช้ในอนาคต

๒. กระทรวงพลังงานควรเร่งประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศให้แก่ประชาชนผ่านสื่อสารมวลชนต่าง ๆ อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการสำรองปิโตรเลียม การจัดเก็บรายได้จากผู้ประกอบกิจการ ปิโตรเลียม และการนำเข้าและส่งออกน้ำมันดิบ ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบข้อเท็จจริงและ ลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความเสี่ยงทางวิกฤตพลังงานของไทยที่กำลังถูกโจมตีทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ภาษาที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจง่าย

๓. คลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม ควรมีการศึกษาและนำเสนอประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฯ ต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายปิโตรเลียมให้สอดคล้องกับศักยภาพปิโตรเลียมของไทยในปัจจุบัน และภาครัฐมี รายได้จากการจัดเก็บค่าภาคหลวง ภาษีเงินได้ และผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษจากผู้รับสัมปทาน ปิโตรเลียมที่เหมาะสมต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๐ วันพุธ ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๑ วันพุธ ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖

๓๐. พิจารณาศึกษาและติดตามแนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) กรณีความคืบหน้ากระบวนการพูดคุยสันติภาพระหว่างคณะผู้แทนไทยกับกลุ่มขบวนการบีอาร์เอ็น (BRN) สถิติการเกิดเหตุความรุนแรง และการใช้จ่ายงบประมาณในพื้นที่ จชต.

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากกรณีมีการพบปะพูดคุยสันติภาพเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) ของไทย ระหว่างคณะผู้แทนหน่วยงานความมั่นคงไทยกับแกนนำกลุ่มขบวนการบีอาร์เอ็น (BRN) ณ ประเทศมาเลเซีย โดยมีผู้แทนของประเทศมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก และได้มีการลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันเพื่อแสวงหาสันติภาพ ในการนี้ คณะกรรมาธิการความมั่นคงแห่งรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศจึงหยิบยกขึ้นมาพิจารณาศึกษาและติดตามแนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ จชต. ว่าการพูดคุยดังกล่าวจะนำไปสู่กระบวนการสร้างสันติภาพได้หรือไม่ อย่างไร รัฐบาลมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ จชต. ประการใด ตลอดจนได้มีการพิจารณาติดตามสถิติการเกิดเหตุความรุนแรงและการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหในพื้นที่ จชต. ให้เกิดความสันติสุขและยั่งยืนต่อไป

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)

- พลโท ภราดร พัฒนถาบุตร	เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- นายพรชาติ บุนนาค	ที่ปรึกษาด้านการประสานกิจการความมั่นคง สมช.

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ภาคใต้ (ศอ.บต.)

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะ กิจถาวร	รองเลขาธิการ ศอ.บต.
- นายไกรสร วิศิษฐ์วงศ์	ผู้อำนวยการสำนักประสานเครือข่ายภาคประชาสังคม ศอ.บต.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)

- พันตำรวจเอก พิสิทธิ์ ศานติปรัชญา	ปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าศูนย์ควบคุมและต่อต้านวัตถุระเบิด ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศตช.)
- ร้อยตำรวจเอก อนุวัฒน์ ขำสุวรรณ	รองสารวัตรฝ่ายสรรพาวุธ ๒ กองสรรพาวุธ สำนักงานส่งกำลังบำรุง สตช.

การพิจารณาของคณะกรรมการ

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ชี้แจงว่า จากการพูดคุยสันติภาพเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ทั้งผู้แทนฝ่ายไทยและฝ่ายขบวนการฯ ได้ลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันเพื่อแสวงหาสันติภาพและหาข้อยุติเหตุความรุนแรงในพื้นที่ จชต. ต่อมาได้มีการพูดคุยในวันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยมีพัฒนาการมากขึ้น คือ มีการพูดคุยถึงสาเหตุของปัญหาและการหาแนวทางลดความรุนแรงในพื้นที่ หลังจากนั้นได้มีการพูดคุยอีกครั้งในวันศุกร์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๖ พัฒนาการของการพูดคุยมีการยกระดับจากครั้งที่ผ่านมา โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องการลดเหตุความรุนแรงในพื้นที่ โดยฝ่ายไทยต้องการให้ลดเหตุความรุนแรงในพื้นที่ จชต. ทั้งหมด ซึ่งจะทำให้ลดเหตุแห่งความขัดแย้งลงและจะทำให้ลดความหวาดระแวงของคนในพื้นที่ที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ฝ่ายขบวนการฯ ได้ขอให้ฝ่ายไทยใช้ความอดทนฟังถึงสาเหตุของปัญหาว่ามาจากอะไร โดยย้อนไปถึงประวัติศาสตร์ตั้งแต่กรณีหะยีสุหลง และเหตุการณ์ความรุนแรงต่าง ๆ ในอดีตที่อ้างว่าเจ้าหน้าที่ไทยเป็นผู้ก่อเหตุ รวมถึงปัญหาในเรื่องการอำนวยความสะดวกและความเป็นธรรม โดยเฉพาะการออกหมายจับผู้ก่อเหตุจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งตรงกันข้ามกับเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำความผิดจะออกหมายจับช้าหรือไม่ถูกออกหมายจับเลย ซึ่งฝ่ายไทยชี้แจงว่าการออกหมายจับเป็นเรื่องของกระบวนการยุติธรรมของไทยซึ่งมีเจ้าหน้าที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ต้องใช้เวลาในการแยกสภาพปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องของศาล หากมีการพิจารณาหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว จะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการซึ่งมาเลเซียก็ให้ความเห็นสนับสนุนฝ่ายไทยในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ฝ่ายไทยได้กล่าวถึงกรณีการก่อเหตุรุนแรงว่าประชาชนผู้บริสุทธิ์ไม่ควรถูกทำร้าย ควรละเว้น และไม่ควรรื้อระเบิดในการก่อเหตุ เพราะเป็นสิ่งที่รุนแรง จะเห็นได้ว่าการพูดคุยสันติภาพฯ มีภาคประชาชนในพื้นที่ให้การสนับสนุนและยอมรับเป็นอย่างมาก สำหรับการพูดคุยครั้งต่อไปฝ่ายไทยจะต้องเตรียมข้อมูลให้มีความพร้อมมากที่สุดเพื่อลดเหตุความขัดแย้งให้ได้ ทั้งนี้คณะผู้แทนไทยได้กำหนดแผนในการดำเนินการพูดคุยสันติภาพ ๔ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ การสร้างความไว้วางใจเชื่อใจ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ จัดตั้งกลไกในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจเชื่อใจระหว่างกัน

ขั้นตอนที่ ๒ การพูดคุยเพื่อหาข้อตกลงสันติภาพ เพื่อนำกรอบการพูดคุยจากขั้นที่ ๑ มาพิจารณาหาประเด็นที่เกี่ยวข้อง และกำหนดประเด็นปัญหา เพื่อยุติการใช้ความรุนแรง

ขั้นตอนที่ ๓ การพูดคุยเพื่อตกลงสันติภาพ เป็นการบรรลุข้อตกลงสันติภาพที่ยอมรับร่วมกัน และจัดตั้งกลไกที่เชื่อถือได้จากทั้ง ๒ ฝ่าย และตรวจสอบการดำเนินการตามข้อตกลง

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงอย่างยั่งยืน โดยประชาชนและผู้มีความเห็นต่างจากรัฐสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

ที่ปรึกษาด้านการประสานกิจการความมั่นคง สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)

ชี้แจงว่า การพูดคุยดังกล่าวเป็นการรักษาสถานะในการดำเนินการตามกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและนโยบายด้านความมั่นคงใน จชต. เพื่อเปิดกระบวนการสันติภาพด้วยการพูดคุย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีและเป็นแนวทางนานาชาติที่ยอมรับ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการพูดคุยมาแล้วหลายครั้ง โดยมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก อย่างไรก็ตามฝ่ายขบวนการฯ ได้เผยแพร่คลิปผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อประกาศยุติการพูดคุยกับทางการไทยและมีข้อเสนอ ๕ ข้อ ดังนี้

๑. นักล่าอาณานิคมสยามต้องยอมรับให้ประเทศมาเลเซียเป็นคนกลางผู้ไกล่เกลี่ย (mediation) ไม่ใช่แค่ผู้ให้ความสะดวก (facilitator)

๒. การพูดคุยเกิดขึ้นระหว่างชาวปาตานีที่นำโดยปียาร์เอ็นกับนักล่าอาณานิคมสยาม

๓. ในการพูดคุย จำเป็นต้องมีพยานจากประเทศอาเซียน องค์กร OIC และ NGOs

๔. นักล่าอาณานิคมสยามต้องปล่อยผู้ที่ถูกควบคุมตัวทุกคนและยกเลิกหมายจับทั้งหมด (ที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคง) โดยไม่มีเงื่อนไข

๕. นักล่าอาณานิคมสยามต้องยอมรับว่า องค์กรปียาร์เอ็นเป็นขบวนการปลดปล่อยชาวปาตานี ไม่ใช่กลุ่มแบ่งแยกดินแดน

การประกาศยุติการพูดคุยและข้อเสนอ ๕ ข้อข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มขบวนการฯ มีความคิดเห็นและมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน ดังนั้นการประกาศยุติการพูดคุยดังกล่าวจึงไม่มีความน่าเชื่อถือ เพราะฝ่ายไทยได้รับการยืนยันจากหัวหน้าคณะฝ่ายขบวนการฯ ผู้อำนวยการความสะดวกมาเลเซียและทางการไทย ว่ายังจะดำเนินการพูดคุยต่อไปในช่วงหลังเดือนรอมฎอน โดยคณะผู้แทนไทยจะเดินทางไปพูดคุยนอกรอบกับผู้อำนวยการความสะดวกมาเลเซียระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ โดยระมัดระวังไม่ให้เกิดการดำเนินการดังกล่าวเป็นการยกระดับของอีกฝ่าย และระมัดระวังไม่ให้เกิดกับข้อกำหนดของสหประชาชาติ (UN) พร้อมทั้งดำเนินการคู่ขนานไปกับการทำความเข้าใจกับองค์กร OIC และประเทศมุสลิม

สำหรับสถิติเหตุความรุนแรงในพื้นที่ จชต. โดยสรุปในช่วง ๙ ปีที่ผ่านมา สถานการณ์ตั้งแต่เดือนมกราคมปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๕ มีเหตุรุนแรงประมาณ ๑๒,๐๐๐ ครั้ง โดยในปี ๒๕๕๐ จำนวนครั้งที่เกิดเหตุลดลง แต่การสูญเสียไม่ลดลงตามสัดส่วนจำนวนครั้ง ในปี ๒๕๕๑ มีผู้เสียชีวิต ๘๓๖ คน ในปี ๒๕๕๒ เกิดเหตุ ๒๕๔ ครั้ง ในปี ๒๕๕๓ เกิดเหตุ ๒๒๗ ครั้ง ปี ๒๕๕๔ เกิดเหตุ ๒๓๘ ครั้ง ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ เกิดเหตุ ๒๐๐ ครั้ง ข้อสังเกตประการหนึ่งในเรื่องรูปแบบการก่อเหตุ ช่วงแรกจะดำเนินการโดยการชุ้มยิง แต่ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา มีการก่อเหตุด้วยวัตถุระเบิดมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการสูญเสียมากขึ้น ส่วนเป้าหมายของผู้ก่อเหตุจะเน้นที่เจ้าหน้าที่รัฐ แต่ก็ยังมีการคุกคามผู้นำศาสนาและประชาชน โดยผู้ก่อเหตุจะปล่อยข่าวว่าเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งภาครัฐต้องใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาดำเนินการเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่ามีหรือเกิดจากเจ้าหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักประสานเครือข่ายภาคประชาสังคม ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ชี้แจงว่า ศอ.บต. มีบทบาทและภารกิจหลักในการขับเคลื่อนการบริหารการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นภารกิจที่สร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพูดคุยแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง และสร้างหลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างพื้นที่และสภาพแวดล้อมเพื่อแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี และเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ที่มีความเห็นต่าง สร้างการมีส่วนร่วมในการลด แก้ไข และป้องกันปัญหา รวมทั้งการฟื้นฟู ให้ความเป็นธรรม เพื่อลดความโกรธแค้น ชิงชัง นำไปสู่ความสันติ

สำหรับการพูดคุยกับฝ่ายขบวนการฯ ฝ่ายไทยได้รับข้อเสนอมาพิจารณา โดย ศอ.บต. ได้จัดทำเวทีระดมความคิดเห็นและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ประชาชนตอบสนองต่อการพูดคุยในช่วงเดือนรอมฎอนที่ผ่านมา การพูดคุยดังกล่าวสามารถลดความรุนแรงได้ในระดับหนึ่ง ในขณะเดียวกัน ศอ.บต. ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อ

ส่งเสริมสันติภาพ ประกอบด้วย ผู้แทนฝ่ายความมั่นคง ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ภาคประชาสังคม และปัญญาชนมุสลิม เพื่อเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ในช่วงเดือนรอมฎอน โดยมีการประสานชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบอย่างต่อเนื่อง

รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ชี้แจงว่า ศอ.บต. ได้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กำหนดให้ ศอ.บต. เป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักในการบูรณาการเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ จชต. ในมิติของฝ่ายพลเรือนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่ความสงบสุขร่มเย็นอย่างยั่งยืน รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา โดย ศอ.บต. ได้กำหนดแผนปฏิบัติการส่งเสริมสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดความรุนแรงและการพูดคุยเพื่อสันติภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ (๑) ลดเงื่อนไขการใช้ความรุนแรง และ (๒) ให้ทุกภาคส่วนใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหา

จากการวิเคราะห์สถานการณ์พบว่า ในระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา พื้นที่ จชต. ได้เกิดเหตุความรุนแรง ๑๓,๐๐๐ ครั้ง มีผู้เสียชีวิต ๕,๐๐๐ คน สูญเสียทรัพย์สิน ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท และแนวโน้มสถิติตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน สถานการณ์ความรุนแรงและความถี่ของความรุนแรงไม่คงที่ แต่สิ่งที่ปรากฏคือการบาดเจ็บและเสียชีวิตทุกวัน ดังนั้นรัฐบาลควรดำเนินการด้วยเหตุผลเพื่อนำไปสู่กระบวนการพูดคุยและการแสวงหาทางออกของความขัดแย้ง โดยให้ภาคประชาชนในฐานะเป็นผู้สูญเสียที่ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

รากเหง้าของปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ จชต. เกิดจากรัฐนิยมตั้งแต่สมัยอดีตและสะสมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน สถานการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะความรู้สึกด้านภาษา ศาสนา อัตลักษณ์ วิถีชีวิตได้ถูกคุกคาม สถานการณ์ที่เกิดขึ้นนำไปสู่การต่อต้านและความไม่เข้าใจ ซึ่งทำให้ประเทศไทยสูญเสียโอกาสการพัฒนาในทุกมิติ และการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ จชต. เป็นที่น่าเป็นห่วงอย่างมาก ดังนั้นปัญหาดังกล่าวควรได้รับการแก้ไขให้ยุติลงอย่างเร่งด่วนและรอบคอบโดยใช้กระบวนการพูดคุย โดยการแก้ปัญหาต้องดำเนินการคู่ขนานกับกระบวนการแสวงหาทางออกในการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

ผู้แทนศูนย์ควบคุมและต่อต้านวัตถุระเบิด (EOD) ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศตช.) ชี้แจงว่า สืบเนื่องมาจากกรณีเหตุคนร้ายลอบวางระเบิดในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ชุดเก็บกู้วัตถุระเบิด (EOD) บาดเจ็บและเสียชีวิต โดยสื่อมวลชนได้เสนอข่าวสะท้อนภาพความไม่พร้อมด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานนั้น การปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิดของหน่วย EOD มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

๑. การปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิด ให้ปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด และให้ใช้เจ้าหน้าที่เข้าพิสูจน์ทราบจำนวนน้อยที่สุด

๒. เมื่อเข้าเก็บกู้วัตถุระเบิด ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนการนิรภัยอย่างเคร่งครัด ใช้เครื่องมือที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ปฏิบัติงานในจุดที่ไกลจากวัตถุระเบิดมากที่สุดและอยู่ในที่กำบัง เมื่อเข้าหาวัตถุระเบิดต้องใส่ชุดป้องกันสะเก็ดระเบิด เปิดเครื่องตัดสัญญาณทุกระบบ การเคลื่อนย้ายวัตถุต้องสงสัยให้ใช้วิธีการเคลื่อนย้ายจากระยะไกลโดยใช้เชือกและตะขอ และใช้หุ่นยนต์เก็บกู้เข้าทำการพิสูจน์ทราบและทำลายวัตถุระเบิดหากสภาพพื้นที่อำนวย แต่หุ่นยนต์มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ วิ่งได้เฉพาะพื้นที่แข็ง ไม่สามารถวิ่งบริเวณไหล่ทางซึ่งฝ่ายตรงข้ามได้ขุดหลุมซ่อนพรางวัตถุระเบิดไว้

สำหรับการเก็บกู้วัตถุระเบิดในวันเกิดเหตุดังกล่าว ร้อยตำรวจตรี แชน วรงค์ไพสิฐ รองสารวัตรชุดเก็บกู้วัตถุระเบิด สภ.จว.นราธิวาส หน่วยปฏิบัติการพิเศษ (นปพ.) ในฐานะหัวหน้าชุดเก็บกู้วัตถุระเบิด และเจ้าหน้าที่ EOD ได้เข้าตรวจสอบพื้นที่และพิสูจน์ทราบการทำงานของวงจรวัตถุระเบิดซึ่งมี ๓ จุด โดยใช้ทุปกรรมและเครื่องมือทางเทคนิคเข้าตรวจสอบวัตถุต้องสงสัยตามแนวทางปฏิบัติงาน โดยร้อยตำรวจตรี แชนฯ ได้ตัดสายไฟวงจรระเบิดลูกที่ ๑ ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ EOD ก็มีการตรวจสอบข้อมูลเพื่อดำเนินการกับระเบิดลูกที่ ๒ แต่ระหว่างนั้นได้เกิดเหตุระเบิดลูกที่ ๒ และ ๓ ขึ้นพร้อมกัน ผลของการระเบิดทำให้เจ้าหน้าที่เสียชีวิต ๓ นาย คือ ร้อยตำรวจตรี แชน วรงค์ไพสิฐ รองสารวัตรชุดเก็บกู้วัตถุระเบิดฯ ร้อยตำรวจตรี จริญญา เมฆเรือง รอง สว.ชุดเก็บกู้ระเบิด และ จำสับตรี นิमित ดีวงศ์ ผบ.หมู่หน่วยเก็บกู้วัตถุระเบิด และมีเจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บ ๑ นาย คือ พันจ่าเอก สมเกียรติ สังกัด EOD ฉก.นย.ทร. นราธิวาส ๓๒

ภายหลังเหตุระเบิด ได้มีการเก็บข้อมูลตรวจสอบพยานหลักฐานจากที่เกิดเหตุและวิเคราะห์วงจรการจุดระเบิดพบว่า วัตถุระเบิดแต่ละลูกประกอบวงจรจุดระเบิดไว้หลายระบบ คาดว่าเป็นภาครับสัญญาณของการจุดระเบิดโดยควบคุมการจุดระเบิดระยะไกล เมื่อรับสัญญาณแล้วจะส่งสัญญาณมายังระเบิดจุดที่ ๑ และจุดที่ ๒ ซึ่งฝังไว้ใต้ดินเพื่อให้ระเบิดขึ้นพร้อมกัน สายไฟที่ต่อพ่วงมายังระเบิดจุดที่ ๒ มีการวางวัตถุระเบิดดักไว้โดยใช้ระบบกันการเคลื่อนย้าย ซึ่งหากเจ้าหน้าที่เคลื่อนย้ายกล่องวงจรก็จะทำให้วัตถุระเบิดทำงานแม้ว่าจะมีการตัดวงจรแล้ว แนวทางการสอบสวนมีข้อมูลความเชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยในพื้นที่อำเภอบาเจาะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ควบคุมตัวและซักถามกลุ่มบุคคลต้องสงสัยที่ ฉก.นย.ทร. นราธิวาส ๓๒ แล้ว

สำหรับการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ จชต. ที่ ศชต. ได้รับจัดสรรในปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗ ประกอบด้วย

๑. งบประมาณของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในปี ๒๕๕๖ ได้รับการจัดสรร ๑,๗๙๘,๐๓๔,๖๐๐ บาท และปี ๒๕๕๗ ได้รับการจัดสรร ๑,๗๓๔,๖๐๐,๓๐๐ บาท

๒. งบประมาณจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ปี ๒๕๕๖ ได้รับการจัดสรร ๒๙๙,๐๑๐,๖๒๐ บาท ปี ๒๕๕๗ ได้รับการจัดสรร ๔๗๑,๔๕๙,๗๖๐ บาท

๓. งบกลาง ปี ๒๕๕๖ ได้รับการจัดสรร ๑,๕๖๗,๕๙๙,๘๙๖ บาท ส่วนปี ๒๕๕๗ ยังไม่ได้รับการจัดสรร อยู่ระหว่างการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. งบดำเนินงาน งบลงทุน และงบรายจ่ายอื่น ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้อ. ศชต. ได้รับการจัดสรรในรายละเอียดที่แตกต่างกัน

ทั้งนี้หน่วย EOD ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้ของ ศชต. มีหลายหน่วย คือ ศูนย์ข้อมูลวัตถุระเบิด ศชต. หน่วย EOD ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และหน่วย EOD ตชด. โดยวัสดุอุปกรณ์ ยุทโธปกรณ์ และชุดเครื่องมือเทคนิคปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิดที่หน่วย EOD ชุดต่าง ๆ ได้รับการจัดสรรตามคำขอตั้งงบประมาณ ประกอบด้วย รถตัดสัญญาณพร้อมอุปกรณ์ ๑๘ คัน รถกวาดตะปูเรือใบ ๑๕ คัน รถตรวจการป้องกันระเบิด ๒ คัน เครื่องตรวจค้นหาไอดินระเบิดแบบพกพา ๗ เครื่อง และเครื่องตัดสัญญาณรีโมทคอนโทรลและสัญญาณจุดระเบิด ซึ่งแต่ละหน่วยจะได้รับจัดสรรในรายละเอียดที่แตกต่างกัน

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. กระบวนการพูดคุยเพื่อสร้างสันติภาพในพื้นที่ จชต. เป็นกระบวนการที่ต้องเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ รัฐควรทำความเข้าใจ เยียวยา สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น ควรมีการชำระประวัติศาสตร์ให้คนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และควรนำไปพูดคุยบนโต๊ะเจรจาเพื่อให้ฝ่ายขบวนการฯ ได้รับทราบถึงความตั้งใจแก้ไขปัญหาของฝ่ายไทย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ไปร่วมโต๊ะพูดคุยด้วยเพื่อลดเงื่อนไขความขัดแย้ง นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานต่าง ๆ ที่ร่วมดำเนินการพูดคุยให้ประชาชนรับทราบ โดยการพูดคุยควรมีการเปิดเผยให้สาธารณะหรือสังคมรับทราบอย่างทั่วถึง

๒. ปัญหาความรุนแรงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดจากปัญหาที่บ่มเพาะและเรื้อรังมานาน การแก้ไขปัญหาคควรแก้ที่รากเหง้าของปัญหา ควรสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนในพื้นที่ ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและได้รับความคุ้มครองเท่ากัน ควรมีการประเมินสถานการณ์ทุกมิติ หากในอดีตมีข้อบกพร่องประการใดควรนำมาแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ควรจัดพื้นที่ทางการเมืองให้กับประชาชนทุกฝ่ายเพราะจะนำไปสู่การถ่วงดุลด้วยแนวทางสันติ และจะนำไปสู่การลดระดับความรุนแรงในที่สุด หากพื้นที่ทางการเมืองถูกปิดกั้น ความรุนแรงก็อาจมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น ดังนั้นการสร้างวาทกรรมทางการเมืองเรื่องสันติภาพและความยุติธรรมจะเป็นพลังผลักดันที่สำคัญ และเป็นการสร้างเงื่อนไขสำหรับการเปลี่ยนแปลงความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของทุกฝ่ายที่มีความขัดแย้ง และต้องยอมรับความจริงว่าในปัจจุบันมีผู้ไม่หวังดีพยายามจุดประเด็นปัญหาเพราะได้รับผลประโยชน์จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงควรคลี่คลายปัญหาให้ได้โดยเร็วเพื่อลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๓. สำหรับการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ จชต. โดยเฉพาะยุทธโศภณ์ของหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ควรมีการจัดสรรให้อย่างเพียงพอกับการปฏิบัติงาน สำหรับยุทธโศภณ์ของหน่วย EOD ในพื้นที่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันผ่านการใช้งานมานาน ภาครัฐควรจัดหาเพิ่มเติม โดยเฉพาะเครื่องตรวจหาวัตถุระเบิด ชุดเครื่องมือเทคนิคประกอบการตรวจค้นวัตถุระเบิด และชุดนิรภัยต่าง ๆ ให้มีความสมบูรณ์และเพียงพอกับเจ้าหน้าที่ทุกคน และควรเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้มากขึ้นเพราะการเก็บกู้วัตถุระเบิดเป็นภารกิจที่มีความเสี่ยงสูง รวมทั้งควรสนับสนุนการฝึกอบรมการเก็บกู้วัตถุระเบิด การก่อสร้างอาคารถอดแยกวัตถุระเบิด อาคารเก็บวัตถุพยาน และอาคารฝึกอบรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ EOD ทุกหน่วยได้รับการฝึกอย่างทั่วถึงและมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความมั่นคงปลอดภัยให้กับประชาชนในพื้นที่ต่อไป

-
- อ้างอิง**
- บันทึกการประชุมครั้งที่ ๕๒ วันพุธที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๕๕ วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๖๒ วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๖๔ วันพุธที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๓๑. พิจารณาศึกษาสถานการณ์และแนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติด

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากสถานการณ์และแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง ซึ่งสังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง ซึ่งปัจจุบันมีการลักลอบค้ายาเสพติดและมีผู้เสพยาเพิ่มเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ คณะกรรมการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงเห็นควรเชิญเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

๑. นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๒. นายโชติพันธ์ จุลเพชร	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ
๓. นายศรารุท สิงห์โนนตาด	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๔. นายบุญส่ง ไตรพันธ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๕. นายสุรศักดิ์ บุญคง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๖. นางสาวปุลพร ไตรพันธ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๗. นางสาวรุ่งนภา วิชญทินภัทร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ชี้แจงว่า สาเหตุหลักที่ทำให้ยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น จำแนกเป็น ๖ ประเด็น ดังนี้

๑. การผลิตยาเสพติดส่วนมากผลิตนอกประเทศ จากการเสพติดที่แพร่กระจายอยู่ในประเทศไทยมีแหล่งผลิตภายนอกประเทศ โดยเฉพาะบริเวณชายแดนพม่า (รัฐฉานเหนือ) ซึ่งเป็นกองกำลังว่า จากการสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า มีการผลิตยาบ้าเป็นจำนวนมากต่อปี ซึ่งประเทศพม่าสามารถยีสสารตั้งต้น(reactant) และหัวเชื้อได้ หากนำหัวเชื้อหรือสารตั้งต้นดังกล่าวนำไปผลิตยาบ้าได้ประมาณ ๖๐๐ ล้านเม็ด

๒. โครงสร้างเครือข่ายการค้ามีความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากบริเวณพื้นที่ชายแดนจะมีชาวเขาไทย มูเซอ ม้ง และอาข่า เดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก เนื่องจากชาวเขาประเทศไทยกับชาวเขาของประเทศเพื่อนบ้านมีความเกี่ยวพันด้านการสัญจรไปมาอย่างสะดวก ซึ่งชาวเขาประเทศเพื่อนบ้านจะมีกองกำลังเป็นจำนวนมาก อีกทั้งได้ชักชวนกองกำลังของประเทศไทยเข้าร่วมเป็นขบวนการดังกล่าวด้วย

๓. สถานการณ์ของตัวยา ปัญหายาเสพติดขณะนี้คือ ยาบ้า แต่ตัวยาที่มีแนวโน้มของความรุนแรงในอนาคตคือ ยาไอซ์ ซึ่งถือเป็นยาบ้าบริสุทธิ์ชนิดหนึ่ง จากการจับกุมในระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมาสามารถจับยาไอซ์ได้ประมาณ ๕๐ กิโลกรัม แต่ในปัจจุบันสามารถจับยาไอซ์ได้ประมาณ

๑,๕๐๐ กิโลกรัม จะเห็นได้ว่าการจับยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นเกือบสองเท่า ซึ่งทำให้ผู้ผลิตรายต่าง ๆ หันมาสนใจยาไอซ์ยิ่งขึ้น และภายในระยะเวลา ๔ - ๕ ปี ข้างหน้าจะมีปริมาณการเสพยาไอซ์เพิ่มมากขึ้นประมาณ ๔ - ๕ แสนคน ทั้งนี้ หากไม่มีแนวทางป้องกันหรือการสกัดกั้นที่ดีก็จะทำให้ยาไอซ์แพร่ระบาดอย่างรุนแรง และนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาที่ยากยิ่งขึ้น

๔. การแพร่ระบาดภายในประเทศ จากการคาดการณ์ผู้เสพยาภายในประเทศพบว่า มีผู้เสพยาประมาณ ๑ - ๒ ล้านคน โดยผู้เสพยาจะนำยาแพร่ระบาดในระดับหมู่บ้านต่าง ๆ จากสถิติระดับหมู่บ้านมีประมาณ ๘๐,๐๐๐ กว่าหมู่บ้าน และมีจำนวนประมาณ ๔๐,๐๐๐ กว่าหมู่บ้านที่มีผู้ติดยาเสพติด ซึ่งการเสพยาจะแบ่งออกเป็นระดับมาก ปานกลาง และน้อย ซึ่งหมู่บ้านที่มีปัญหาค่อนข้างมากประมาณ ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ คนแต่ที่น่าเป็นห่วงคือพื้นที่เขตเมืองอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ และพื้นที่ปริมาตรรวมทั้งสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับอายุผู้เสพยาอยู่ระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปีที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๕. การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าประสงค์ เนื่องจากสาเหตุหลักมาจากภาคเอกชน ภาคประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐเท่าที่ควร

๖. ปัญหาทางสังคม เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม และมีค่านิยมในทางที่ผิด

จากการแพร่ระบาดของยาเสพติดดังกล่าว รัฐบาลมีการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยได้น้อมนำกระแสพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ปี ๒๕๕๔ เรื่องเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ในปี ๒๕๕๕ โดยกำหนดให้มีการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” ซึ่งนำมาสู่ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนและในปี ๒๕๕๖ ดำเนินยุทธศาสตร์ต่อเนื่องโดยยกระดับเป็น “วาระภูมิภาค” จำแนกเป็น ๗ แผน ดังนี้

แผนที่ ๑ การสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด

แผนที่ ๒ การแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด โดยการบำบัดรักษาและติดตามให้เป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์

แผนที่ ๓ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด มุ่งเน้นการป้องกันเยาวชนในและนอกสถานศึกษา

แผนที่ ๔ การปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย

แผนที่ ๕ ความร่วมมือระหว่างประเทศ เน้นการร่วมมือเพื่อลดการผลิตยาเสพติด โดยยกระดับวาระเป็นการประชุมทวิภาคี - พหุภาคี เพื่อมุ่งสู่การเป็นประชาคมอาเซียนปลอดยาเสพติด ในปี ๒๕๕๘

แผนที่ ๖ การสกัดกั้นยาเสพติด ลดการนำเข้ายาเสพติด สำหรับในพื้นที่ชายแดน

แผนที่ ๗ การบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการความรุนแรงของปัญหายาเสพติดให้ลดลง

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ

๑. การประกาศสงครามยาเสพติดในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ มีนโยบายรัฐบาลให้กำหนดการปราบปรามยาเสพติดอย่างชัดเจน และการปราบปรามประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ดังนั้น ควรนำนโยบายรัฐบาลที่ผ่านมานำมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติต่อไป

๒. แนวทางการแก้ปัญหาพื้นฐานทางสังคม นำเยาวชนในท้องที่ที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปี โดยคัดเลือกเยาวชนที่ปลอดภัยเป็นอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน เป็นวิทยากร และสายสืบเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของทางราชการต่าง ๆ โดยมีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดถึงคุณและโทษความรุนแรงที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ ควรให้รัฐบาลประกาศสงครามยาเสพติดในปัจจุบันเช่นกัน

๓. การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายปราบปรามเกิดความหละหลวม และมีความบกพร่องในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดช่องว่างในการกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรตระหนักถึงกลไกในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเคร่งครัดโดยมีสำนึกถึงความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติเป็นหลัก

๔. การปราบปรามยาเสพติดได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องซึ่งทุกรัฐบาลได้ตระหนักถึงการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเคร่งครัด ยกเว้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามได้กระทำความผิดในกรณีดังกล่าว ดังนั้นควรให้มีสายสืบที่มีคุณสมบัติครบถ้วนในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสืบหาข้อเท็จจริงมาสนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายปราบปราม อีกทั้ง ขอความร่วมมือกับทางโรงเรียนให้มีความเข้มแข็งและครอบคลุมโดยเฉพาะผู้ปกครองต้องเข้มงวดต่อลูกหลานในครอบครัวด้วย

๕. การแก้ไขปัญหายาเสพติดควรได้รับความร่วมมือจากฝ่ายตำรวจและต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ปัญหาที่สำคัญคือยาเสพติดมีการหยุดชะงักลง และขณะนี้มียาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นควรต้องดำเนินการปราบปรามและมีมาตรการที่เข้มงวดกว่าเดิมหลายเท่าจึงจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ อีกทั้ง ความร่วมมือจากฝ่ายตำรวจเพียงลำพังไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ จึงขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนร่วมมือกันแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป

๖. แผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด รัฐบาลได้นำแผนดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินงานมาเป็นระยะเวลาประมาณ ๑๐ ปี และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินผลและติดตามตลอด ซึ่งแต่ละแผนมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และจะเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งมิได้ จะต้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากปัญหายาเสพติดได้ยกระดับความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ สำหรับการใช้พลังทางสังคมหรือพลังชุมชนสามารถเป็นแนวป้องกันด้วยการเป็นวิถีแบบไทย สำหรับทางโรงเรียนมีการติดตามพฤติกรรมของเยาวชนอย่างใกล้ชิด

๗. ควรดำเนินการโครงการโรงเรียนสีขาวทั่วประเทศ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งให้มีการอบรมตำรวจเป็นวิทยากร บรรยายเรื่องยาเสพติด ให้กับประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ โรงเรียน ผู้ปกครอง รวมทั้งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมมือกันจัดทำโครงการระดับชาติขึ้นมา ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหายาเสพติด และกวาดล้างขบวนการผู้ค้ายาต่าง ๆ ให้หมดไป

๘. การปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย จากสถิติการจับกุม การยึดทรัพย์สินของนักค้ามีการยึดทรัพย์สินได้ประมาณ ๒,๐๐๐ ล้านบาท แม้จะเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็ตาม แต่วงจรรยาเสพติน่าจะมีเม็ดเงินมหาศาล จากการขยายผลจับกumnักค้ารายสำคัญจำนวน ๔๐,๐๐๐ ราย โอได้ว่ากระบวนการใช้กฎหมายยังไม่การเข้มงวด ไม่มีความเข้มแข็งเท่าที่ควร เนื่องจากผลสำเร็จที่ได้รับมีจำนวนน้อยมาก และมีข้อบกพร่องของกระบวนการใช้กฎหมายบางประการ ดังนั้นการยึดทรัพย์สินควรมีจำนวนมูลค่ามากกว่าเดิม อีกทั้งมีแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้าให้หมดไป และควรปรับค่านิยมในการปราบปรามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๕๖ วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

๓๒. พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดวงตราประทับวีซ่าไทยที่สูญหาย

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากกรณีแผ่นปะตรวจลงตราวีซ่าที่สูญหายไปจากสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ ณ ต่างประเทศ คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ เล็งเห็นถึงความสำคัญและดำเนินการสอบสวนตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว อันอาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และนำไปสู่ปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องหลายประเด็น เช่น ปัญหาแรงงานข้ามชาติ ขบวนการค้ายมนุษย์ ตลอดจนปัญหาทางการเมือง และการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา ต่อไป

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายประสิทธิ์พร เวทย์ประสิทธิ์	รองอธิบดีกรมการกงสุล
๒. นายอนันต์ พิกุลทิพย์สาคร	นักการทูตชำนาญการพิเศษ กองตรวจลงตรา และเอกสารเดินทางคนต่างด้าว กรมการกงสุล

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

- พันตำรวจเอกชาติชาย เอี่ยมแสง	รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน
<u>บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)</u>	
๑. นายสรจักร เกษมสุวรรณ	กรรมการผู้จัดการใหญ่
๒. ร้อยโท อธิศักดิ์ พัดชื่นใจ	รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ สายปฏิบัติการ
๓. นาวาอากาศตรี พงศ์ภีระ ไพศาลสกุลวงศ์	ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายความปลอดภัย
๔. นายพิธาน ผลนิवास	ผู้จัดการกอง สาขามาตรฐาน และคุณภาพความปลอดภัยด้านการบิน

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

- นาวาอากาศเอก สมัย จันทร	รองผู้อำนวยการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สายปฏิบัติการ)

บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

- นายอนุชา คำโม่ง	ผู้อำนวยการใหญ่ สำนักมาตรฐานความปลอดภัย

การพิจารณาของคณะกรรมการ

รองอธิบดีกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงว่า

กรณีแรก ของการที่แผ่นปะตรวจลงตราวีซ่า (visa sticker) สูญหาย สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดมุกดาหาร ตรวจพบความผิดปกติในหนังสือเดินทางของชาวแคเมอรูน (Cameroon) มีดวงตราประทับวีซ่าของไทยที่ออกโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ แต่รายละเอียดในหนังสือเดินทางไม่มีหลักฐาน

ใด ๆ ที่แสดงว่ามีการเดินทางเข้าไปในประเทศมาเลเซียหรือเดินทางเข้าออกประเทศไทยในช่วงที่ได้รับวีซ่า จากนั้น สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จึงแจ้งมายังกระทรวงการต่างประเทศ ทางกระทรวงจึงตรวจสอบไปที่สถานเอกอัครราชทูต พบความผิดปกติในดวงตราประทับวีซ่า เมื่อได้ตรวจสอบต่อไปจึงทราบว่าผู้ลักลอบนำแผ่นปะตรวจลงตราของสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์จำนวน ๓๐๐ แผ่น และนำไปใช้ในการออกวีซ่าหรือการตรวจลงตรา ซึ่งคิดว่าน่าจะทำกันเป็นขบวนการโดยมีเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างท้องถิ่นของสถานเอกอัครราชทูตมีส่วนร่วม และยังตรวจพบข้อเท็จจริงอีกว่าความผิดปกติหรือการทุจริตในการออกวีซ่าเริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๕ จนมาถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่มีการตรวจพบ โดยกรณีที่เกิดขึ้นมีข้อมูลชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านกงสุลละเลยไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติหรือคู่มือการตรวจลงตราที่มีการกำหนดไว้ชัดเจนว่าในแต่ละวันแผ่นปะตรวจลงตราจะต้องมีการจัดเก็บในตู้นิรภัย และจะต้องมีระบบการควบคุม การเบิกจ่ายแผ่นปะตรวจลงตราอย่างชัดเจน ต่อมาวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๖ กรมการกงสุลได้มีหนังสือไปถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ขอแจ้งยกเลิกแผ่นปะตรวจลงตรา จำนวน ๓๐๐ แผ่นดังกล่าวโดยระบุหมายเลขกำกับของแต่ละแผ่น หลังจากนั้นวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ กระทรวงการต่างประเทศได้มอบหมายให้กลุ่มงานนิติการไปแจ้งความต่อกองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัย ในส่วนของกระทรวงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสอบวินัยเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

กรณีที่สอง กรณีแผ่นปะตรวจลงตราของสถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว จำนวน ๕๐๐ แผ่น มีข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดหนองคายได้พบความผิดปกติในหนังสือเดินทางชาวอานา (Ghana) และชาวบูรุนดี (Burundi) จากการที่แผ่นปะตรวจลงตราที่ออกโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ที่มีการแจ้งยกเลิกไปในขณะเดียวกันก็มีวีซ่าที่ออกโดย สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต มีการตรวจพบความผิดปกติหลายส่วน อาทิ ลายมือชื่อ ตราประทับ และพบข้อเท็จจริงอีกว่าดวงตราวีซ่าที่ใช้เป็นดวงตราสำหรับใช้ใน พ.ศ. ๒๕๕๑ และเป็นดวงตราที่อยู่ในกลุ่มที่สูญหายจำนวน ๕๐๐ แผ่นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต ไม่ได้รายงานเข้ามายังกระทรวง ในขั้นนี้จากการตรวจสอบคาดว่าผู้ต้องสงสัยเป็นลูกจ้างชั่วคราว ๒ คน ที่มีความผิดวินัยและสถานกงสุลใหญ่ฯ ได้ปลดออกตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๓ กรณีนี้หลังจากตรวจสอบว่าแผ่นปะตรวจลงตราสูญหายจำนวน ๕๐๐ แผ่น กระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งยกเลิกไปที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ สำหรับการดำเนินการในทางคดี กลุ่มงานนิติการ กระทรวงการต่างประเทศได้ไปแจ้งความที่กองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

กรณีที่สาม แผ่นปะตรวจลงตราของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ สูญหาย จำนวน ๒,๐๐๐ แผ่น ซึ่งกรณีนี้เป็นการสูญหายระหว่างการขนส่งจากกระทรวงการต่างประเทศไปยังสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก ซึ่งถุงเมลล์ทางการทูตจัดส่งโดยสายการบินไทย แต่เนื่องจากสายการบินไทยมีเส้นทางการบินไม่ถึงกรุงเฮก ถุงเมลล์ดังกล่าวจึงถูกเปลี่ยนมือส่งต่อโดยสายการบินลูฟท์ฮันซ่า (Lufthansa) ที่เมืองแฟรงก์เฟิร์ต (Frankfurt) ประเทศเยอรมัน โดยขนส่งต่อจากเมืองแฟรงก์เฟิร์ต ไปยังเมืองอัมสเตอร์ดัม (Amsterdam) ประเทศเนเธอร์แลนด์ และสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก รายงานมาว่าถุงเมลล์ทางการทูตที่ส่งไปตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ยังไม่มาถึง จากนั้นจึงให้บริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) ติดตาม เพราะว่ากรณีถุงเมลล์ล่าช้าเคยมีปรากฏมาก่อน เช่น ล่าช้า ๑- ๒ สัปดาห์ ก็มีการติดตามกลับมาได้ แต่กรณีนี้หลังจากติดตามไป

๓ สัปดาห์แล้วยังไม่ได้รับ จนท้ายที่สุดสายการบินลู่ฟฮั่นซามีหนังสือยืนยันมาเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ คาดว่าถุงเมล์ดังกล่าวน่าจะสูญหายไม่สามารถติดตามได้ จากนั้นเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม กระทรวงการต่างประเทศจึงมีหนังสือแจ้งยกเลิกหมายเลขแผ่นปะตรวจลงตราจำนวน ๒,๐๐๐ แผ่นดังกล่าวไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งขณะนี้กระทรวงการต่างประเทศขอยืนยันว่าเป็นการสูญหายระหว่างการขนส่ง ยังไม่มีข้อมูลใด ๆ ที่ปรากฏว่าการสูญหายมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับ ขบวนการลักลอบ หรือขโมยเพื่อทำการปลอมแปลงหรือนำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ผู้แทนกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงว่า เมื่อวันที่ ๒๖ – ๒๗ สิงหาคม ในกรณีเหตุเกิดที่แขวงสะหวันนะเขต กระทรวงได้มอบหมายให้ นายณัฐวุฒิ โพธิสาโร รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหัวหน้านำคณะเดินทางไปตรวจสอบข้อเท็จจริงที่สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต และรายงานผลการตรวจสอบกลับมายังกระทรวงซึ่งได้มีการจัดแถลงข่าว เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ที่ผ่านมา

รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ชี้แจงว่า ขณะนี้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้จับกุมบุคคลต่างด้าวที่นำแผ่นปะตรวจลงตราวีซ่าที่สูญหายมาใช้จำนวน ๒๓ ราย เป็นแผ่นปะตรวจลงตราวีซ่าของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ๑๖ ราย และสถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต ๗ ราย ซึ่งขณะนี้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้ประสานกับกระทรวงการต่างประเทศ และกรมการกงสุลอย่างต่อเนื่อง หากพบเหตุผิดปกติกรมการกงสุลก็จะมีหนังสือแจ้งมายังสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองทราบ เช่น กรณีแผ่นปะตรวจลงตราที่สูญหาย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ กรมการกงสุลก็มีหนังสือแจ้งมา หลังจากนั้นกองบังคับการสืบสวนสอบสวนซึ่งมีหน้าที่ดูแลระบบข้อมูลและติดตามผู้กระทำความผิด ได้นำรายชื่อทั้งหมดลงบันทึกในระบบฐานข้อมูลของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งเชื่อมต่อกันทั้งหมด ๕๘ ด้าน รวมทั้งด้านสนามบิน ๕ ด้าน ดังนั้นเมื่อตรวจพบว่ามีบุคคลนำวีซ่าดังกล่าวมาใช้ก็ถือเป็นความผิดทันทีตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๗ หมวด ๕ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการปลอมและแปลงหนังสือเดินทาง

นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานด้านความมั่นคงต่าง ๆ ที่มาแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง อาทิ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ศูนย์รักษาความปลอดภัยของกองบัญชาการกองทัพไทย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรณีสำนักข่าวกรองแห่งชาติมีการนำข้อมูลข้อเท็จจริงไปตรวจสอบได้รับการยืนยันว่ากลุ่มบุคคลที่ใช้แผ่นปะตรวจลงตราที่สูญหายไปจากสถานเอกอัครราชทูต ไม่มีประวัติการก่อการร้าย และมีข้อมูลที่น่าสนใจคือ แผ่นปะตรวจลงตรานั้นมีชาวอิหร่านใช้ไปจำนวน ๘๐ ใบ ชาวไนจีเรีย จำนวน ๘๐ ใบ ซึ่งข้อมูลตรงกับที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจับได้ ๒๓ ราย ประกอบด้วย ชาวอิหร่าน ไนจีเรีย ปากีสถาน อินเดีย รัสเซีย บุรุนดีกินี ส่วนชาวแคเมอรูนที่ยังจับกุมไม่ได้เนื่องจากครั้งแรกที่ตรวจพบได้ประสานกับกรมการกงสุล โดยทางสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ยืนยันว่าแผ่นปะตรวจลงตราดังกล่าวเป็นแผ่นปะจริงแต่ข้อมูลอยู่ในระหว่างการตรวจสอบ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจึงไม่ได้จับกุมในทันที อย่างไรก็ตามได้มีการสอบปากคำไว้ในฐานะผู้ให้ถ้อยคำ เมื่อสำนักงานรวบรวมหลักฐานเพียงพอที่จะขอออกหมายจับและทำการออกหมายจับ ชาวแคเมอรูนรายนี้ได้ลาออกจากมหาวิทยาลัยที่ทำการสอน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปแล้วซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการติดตามจับกุมตัว

ผู้แทนบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ชี้แจงว่า อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นวันอาทิตย์ที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๒๓.๒๖ นาฬิกา เครื่องบิน สายการบินไทยขนาด Air bus A330 เที่ยวบิน TG ๖๓๙ เส้นทาง กวางโจว – กรุงเทพมหานคร เกิดอุบัติเหตุขณะร่อนลงจอดที่สนามบินสุวรรณภูมิเกิดการไถลออกนอกทางวิ่งเที่ยวบินมีผู้โดยสารทั้งหมด ๒๘๘ คน ลูกเรือ ๑๔ คน โดยมีผู้บาดเจ็บเล็กน้อย จำนวน ๑๕ คน ความเสียหายเบื้องต้นพบว่าฐานล้อหรือ Main Landing Gear Damage เกิดความเสียหาย สาเหตุเกิดจาก Bogie Beam ซึ่งเป็นตัวแท่นยึดระหว่าง ๒ ล้อคู่หน้า และ ๒ ล้อคู่หลัง ฝั่งขวามือของเครื่องบินหัก เครื่องยนต์ทางด้านปีกขวาของเครื่องบินเกิดความเสียหายจากการกระแทกกับพื้นทางวิ่ง ประกอบกับเครื่องยนต์ได้ดูดเอาเศษปูน เศษดิน เศษหิน เข้าไปจนทำให้เกิดเพลิงไหม้ ส่วนเครื่องยนต์ฝั่งซ้ายก็เกิดความเสียหายจากเศษวัสดุต่าง ๆ กระเด็นเข้าไปในเครื่องยนต์เช่นกัน ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ขึ้น บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) มีการตั้งคณะ Aircraft Recovery Process ขึ้นมาดำเนินการ รวมทั้งมีคณะกรรมการในการตรวจสอบ

กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ชี้แจงว่าจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้ดำริให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกันเพื่อหาทางป้องกันเหตุในอนาคต ซึ่งการบินไทยยังคงเน้นย้ำความสำคัญเรื่องความปลอดภัยของผู้โดยสาร เพื่อยืนยันความมั่นใจของผู้ใช้บริการ โดยยึดหลักการของความปลอดภัยมีปัจจัย ๔ ข้อ คือ ๑. บุคลากร ๒. เครื่องจักร เครื่องยนต์ ๓. สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ๔. การบริหารจัดการ

ผู้แทนบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ชี้แจงว่าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็นท่าอากาศยานสากลที่ปฏิบัติตามมาตรฐานสากล หลังจากเกิดเหตุเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถเดินทางเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว คัดแยกผู้โดยสารที่บาดเจ็บ และประสานโรงพยาบาลที่อยู่บริเวณรอบ ๆ ท่าอากาศยาน เพื่อมารับผู้บาดเจ็บไปดูแลรักษา ปัญหาที่พบคือเรื่องของแสงสว่างไม่เพียงพอในการเข้าไปทำการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ เนื่องจากเป็นเวลากลางคืน

ผู้แทนบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ชี้แจงว่าวิทยุการบินมีภารกิจดำเนินการบริการทางด้านการจราจรทางอากาศ รวมทั้งวิทยุสื่อสารการบิน โดยมีวัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัยและทำให้การจราจรทางอากาศมีความคล่องตัวสูง ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเครื่องบินจะมีการส่งมอบการควบคุมตั้งแต่สนามบินต้นทางจนเครื่องบินเข้าสู่ทางวิ่งของสนามบินสุวรรณภูมิ เจ้าหน้าที่บนหอบังคับการบินได้อนุญาตให้นักบินนำเครื่องลงตามปกติ ภายหลังจากการนำเครื่องลงบนพื้นทางวิ่งระยะหนึ่งประมาณ ๓๐๐ เมตร หัวเครื่องบินเริ่มไถลออกนอกทางวิ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่วิทยุการบินบนหอบังคับการบินสามารถเห็นด้วยสายตา จึงได้ติดตามและแจ้งเหตุให้นักบินทราบ รวมถึงการแจ้งให้รถดับเพลิงและรถกู้ภัยเข้าพื้นที่โดยด่วน เพราะคาดว่าจะอาจเกิดเหตุการณ์ขึ้นกับเครื่องบิน ลำดังกล่าวอย่างแน่นอน จากนั้นได้ดำเนินการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุไปยังเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาระงับเหตุและให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งทำการจัดระบบการจราจรทางการบินให้สามารถดำเนินการต่อไปได้เพื่อลดความล่าช้าของเที่ยวบินที่จะนำเครื่องขึ้นลง ทั้งนี้ในการทำงานของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประสานงานกันในการแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ

ผู้แทนบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ชี้แจงกรณีดวงตราประทับวีซ่าไทยสูญหายว่า กระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินการส่งถุงเมลไปยังเมืองอัมสเตอร์ดัม กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ จำนวน ๑ ถุง น้ำหนัก ๑๑ กิโลกรัม โดยส่งขึ้นเครื่องเที่ยวบิน TG ๙๒๐ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ไปยังแฟรงก์เฟิร์ต เนื่องจากการบินไทยไม่มีเที่ยวบินระหว่าง กรุงเทพฯ – อัมสเตอร์ดัม โดยส่งต่อให้สายการบินลุฟต์ฮันซา เพื่อส่งไปอัมสเตอร์ดัม ซึ่งเจ้าหน้าที่การบินไทยที่

แฟรงก์เพิร์ตระบุว่าได้ส่งไปเที่ยวบิน LH ๙๙๐ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ตามกำหนด ปัญหาเกิดที่
 อัมสเตอร์ดัมแจ้งว่าไม่ได้รับถุงเมล์ดังกล่าว เจ้าหน้าที่การบินไทยในแฟรงก์เพิร์ตจึงติดตามถุงเมล์กับ
 บริษัทลูปต์ฮันซ่าที่อัมสเตอร์ดัม แต่ได้รับการแจ้งว่าไม่พบถุงเมล์ดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน ลูปต์ฮันซ่าจึง
 เสนอให้บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เรียกร้องค่าเสียหายไป โดยแจ้งกระทรวงการต่างประเทศ
 ของไทยทำหนังสือแจ้งมูลค่าความเสียหายของทั้งหมดในถุงเมล์โดยกระทรวงการต่างประเทศแจ้ง
 ความเสียหายไปมูลค่า ๒๐,๐๐๐ กว่าบาท แต่ลูปต์ฮันซ่ารับชดใช้ให้ตามระเบียบเป็นเงิน ๙,๘๑๑ บาท

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและหน่วยงานอื่น ๆ ที่
 เกี่ยวข้อง ควรจะติดตามขยายผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีแผ่นปะตรวจลงตราวิซ่าที่สูญหายว่ามี
 การร่วมกันทำเป็นขบวนการหรือไม่ รวมทั้งต้องขยายผลไปยังผู้ที่อยู่เบื้องหลังและผู้มีผลประโยชน์
 เกี่ยวข้องต่อไป

๒. ในการตรวจสอบชิ้นส่วนอุปกรณ์เครื่องบินตามกำหนดเวลาอาจจะไม่เพียงพอต่อ
 ความปลอดภัยของผู้โดยสาร ทั้งนี้อุปกรณ์ที่นำมาประกอบเป็นชิ้นส่วนของเครื่องบินควรมีหมายเลขระบุ
 จากบริษัทผู้ผลิตระบุไว้กับอุปกรณ์ชนิดนั้นให้ปรากฏชัดเจน เพื่อการควบคุมคุณภาพและสามารถ
 ตรวจสอบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ได้

๓. ในการชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้โดยสารที่ใช้บริการของสายการบินไทย ควร
 คำนึงถึงค่าเสียหายตามความเป็นจริง ที่ผู้โดยสารผู้เสียหายได้รับผลกระทบมาเป็นเกณฑ์ในการรับ
 ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๗ วันพุธ ที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๙ วันพุธ ที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖

๓๓. พิจารณาศึกษาการบูรณาการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำในการป้องกันภัยพิบัติระยะยาว

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากประเทศไทยได้ประสบปัญหาเรื่องน้ำทั้งภาวะขาดแคลนน้ำและน้ำท่วมทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีวิกฤตการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่เมื่อปี ๒๕๕๔ ได้สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจที่อยู่อาศัยของประชาชน พื้นที่อุตสาหกรรมและเกษตรกรรมเป็นมูลค่ามหาศาล ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ สมควรที่คณะกรรมการธิการจะนำมาพิจารณาศึกษาเพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันภัยพิบัติให้กับประเทศในระยะยาว

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

๑. นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

และวิเคราะห์โครงการ

๒. นายธรรมพงศ์ ธนาบุตร

วิศวกรโยธาชำนาญการ สบอช.

การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและวิเคราะห์โครงการ สบอช. ชี้แจงว่า เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นมหาอุทกภัยที่ส่งผลเสียหายต่อประเทศมากที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์สำหรับจุดอ่อนและปัญหาของการบริหารจัดการน้ำที่ผ่านมาเกิดจากการคาดการณ์โดยอ้างอิงฐานข้อมูลที่ไม่เป็นระบบและไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งไม่มีองค์กรที่มีอำนาจในการบริหารจัดการน้ำในระยะยาว จึงทำให้การบริหารจัดการน้ำขาดทิศทางที่ชัดเจนจึงส่งผลให้ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ดังนั้น รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องบูรณาการและฟื้นฟูประเทศ เยียวความเสียหาย ความเดือดร้อนให้กับประชาชน รวมทั้งยังดำเนินการวางระบบการบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตของประเทศ โดยจัดทำ “โครงการเพื่อออกแบบและก่อสร้างโดยระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน และระบบแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยของประเทศไทย ” ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีทั้งแผนระยะเร่งด่วนและแผนระยะยาว

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเปิดกว้างให้บริษัทที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการบริหารจัดการน้ำเข้ามาดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน จึงได้เปิดให้บริษัทต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามามีข้อเสนอโดยพิจารณาคัดเลือกกรอบแนวคิดที่เห็นว่ามีเหมาะสม

เป้าหมายการดำเนินการ ประกอบด้วยแผนงานหลัก รวม ๙ แผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ ๑ พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา เป็นแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่ถือว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก เนื่องจากเป็นพื้นที่ประสบอุทกภัยเป็นประจำและได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ มากที่สุด โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำอย่างเหมาะสมและยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสัก เพื่อให้ได้ความจุกักเก็บไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

แผนงานที่ ๒ การจัดทำผังการใช้ที่ดิน/การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมทั้งการจัดทำพื้นที่ปิดล้อมพื้นที่ชุมชนและเศรษฐกิจหลัก เป็นพื้นที่โบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ในพื้นที่ ๘ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ปิง วัง ยม น่าน สะแกกรัง ท่าจีน ปาสัก และเจ้าพระยา เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระดับพื้นที่พัฒนาเมือง ๓๐ พื้นที่ และศึกษาออกแบบ และก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนและเศรษฐกิจหลัก พื้นที่แหล่งโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

แผนงานที่ ๓ พื้นที่เก็บกักน้ำหลากชั่วคราว (แก้มลิง) มีพื้นที่ดำเนินโครงการพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่านซึ่งมีลักษณะการดำเนินการไม่ใช้การขุดคลองขึ้นใหม่ แต่เป็นการใช้พื้นที่เดิม ซึ่งบางส่วนเป็นพื้นที่เกษตรสามารถดึงน้ำไปเก็บกักไว้ในฤดูที่มีน้ำหลาก หลักการสำคัญคือระบบการผันน้ำที่มีประสิทธิภาพโดยไม่เพิ่มพื้นที่รองรับน้ำ

แผนงานที่ ๔ การปรับปรุงสภาพลำน้ำสายหลักและการป้องกันการกัดเซาะตลิ่งริมแม่น้ำในพื้นที่แม่น้ำยม น่าน และเจ้าพระยา

แผนงานที่ ๕ การก่อสร้างคลองผันน้ำ ทั้งด้านฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาให้สามารถผันน้ำลงสู่อ่าวไทยไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที เพื่อทำหน้าที่ระบายน้ำหลากที่เกินขีดความสามารถของแม่น้ำเจ้าพระยาโดยเน้นระบบแรงโน้มถ่วงลงสู่อ่าวไทย รวมทั้งการก่อสร้างถนนริมคลองที่ขุดใหม่เพื่อรองรับการคมนาคม

แผนงานที่ ๖ ระบบคลังข้อมูลเพื่อการพยากรณ์และเตือนภัย รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำ ปัญหาด้านการจัดการฐานข้อมูลที่ผ่านมาไม่มีผู้รับผิดชอบการตัดสินใจที่ชัดเจน ดังนั้นประเทศไทยจำเป็นต้องมีระบบบริหารจัดการน้ำโดยนำข้อมูลจากหน่วยต่าง ๆ มาใช้เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยจัดทำระบบคลังข้อมูลในการพยากรณ์และเตือนภัย รวมทั้งบริหารจัดการน้ำเบ็ดเสร็จ

แผนงานที่ ๗ การสร้างอ่างเก็บน้ำอย่างเหมาะสมและยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำ ๑๗ ลุ่มน้ำ

แผนงานที่ ๘ การจัดทำผังการใช้ที่ดิน/การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมทั้งการจัดทำพื้นที่ปิดล้อมพื้นที่ชุมชนและเศรษฐกิจหลัก ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ๑๗ ลุ่มน้ำ มีพื้นที่ดำเนินการ ๔๗ จังหวัด ๑๗ ลุ่มน้ำ โดยการจัดทำผังการใช้ที่ดิน/การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการและการศึกษาออกแบบ ก่อสร้างระบบป้องกันน้ำพื้นที่ชุมชนและเศรษฐกิจหลัก ตลอดจนพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ๖ พื้นที่ ๔ จังหวัด

แผนงานที่ ๙ การปรับปรุงสภาพลำน้ำสายหลักและการป้องกันการกัดเซาะตลิ่งริมแม่น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ ๑๗ ลุ่มน้ำ โดยดำเนินการปรับปรุงผันน้ำลงสู่อ่าวไทยได้ไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที เพื่อทำหน้าที่ระบายน้ำและบรรเทาอุทกภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ปัญหาที่จะส่งผลกระทบในระยะยาวคือ กบอ. มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการเข้าถึงทุกพื้นที่ เพราะประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการนี้มีจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ที่จะถูกผันน้ำเข้าไปย่อมได้รับความเดือดร้อนทั้งการใช้เป็นที่กักเก็บน้ำและเรื่องการใช้พื้นที่ ซึ่งการบริหารจัดการน้ำต้องครอบคลุมทั้งปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้ง โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อถึงช่วงมรสุมก็มีปัญหาน้ำท่วมและเมื่อสิ้นสุดฤดูฝนก็ประสบภาวะน้ำแล้ง กบอ. ควรมีการวางแผนรองรับในส่วนนี้

๒. การกำจัดผักตบชวาสามารถช่วยลดปัญหาการระบายน้ำได้ เพราะผักตบชวาในลำน้ำต่าง ๆ มักไหลมารวมในลำน้ำหลักในช่วงฤดูฝน จึงเป็นเรื่องที่ควรดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว

๓. เป้าหมายการแก้ปัญหาเรื่องน้ำไม่ควรขึ้นอยู่กับพื้นที่กรุงเทพมหานครเท่านั้น เพราะความเดือดร้อนจากภัยน้ำท่วมส่งผลกระทบทั่วประเทศ จึงควรมองภาพรวมทั่วประเทศ ควรมีการบูรณาการด้านข้อมูล การสำรวจจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถประเมินได้ว่าควรใช้งบประมาณเท่าใดในการดำเนินโครงการเพื่อให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำนำไปดำเนินการและนำเสนอต่อรัฐบาลต่อไป

๔. ภัยพิบัติธรรมชาติเป็นปัญหาสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ไม่มีหลักประกันว่าอุทกภัยขนาดใหญ่จะไม่เกิดขึ้นซ้ำอีก การมี กบอ. เพื่อกำกับดูแลแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำเสมือนเป็นหลักประกันอย่างหนึ่ง แต่โครงการของ กบอ. ที่มุ่งป้องกันเฉพาะพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล ยังขาดภาพรวมของการแก้ไขปัญหาคือครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ดังนั้น กบอ. ควรเข้าไปบูรณาการการบริหารจัดการน้ำของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ทราบข้อมูลปริมาณน้ำ และสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ พร้อมนำมาวิเคราะห์ ประเมิน และตัดสินใจได้ถูกต้องทันสถานการณ์

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๕๘ วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖

๓๔. พิจารณาศึกษาโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์เป็นโครงการที่มีความสำคัญเพื่อเป็นการบริหารจัดการน้ำ และแก้ไขปัญหาน้ำท่วมบริเวณลุ่มภาคกลางและป้องกันอุทกภัยบริเวณพื้นที่ในระยะยาวต่อไป

บุคคล/หน่วยงานมาชี้แจง

๑. นายปลอดประสพ สุรัสวดี	รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธาน
คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ
และอุทกภัย (กบอ.)
๒. นายสุพจน์ โตวิจักษณ์ชัยกุล	เลขาธิการสำนักงานนโยบายและบริหาร
จัดการน้ำ และอุทกภัยแห่งชาติ
๓. นายวีระกร คำประกอบ	อธิบดีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๔. นายปราโมทย์ ไม้กลัด	รองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง
มูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
๕. นายศศิน เฉลิมลาภ	เลขาธิการมูลนิธิสืบนาคะเสถียร

การพิจารณาของคณะกรรมการ

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะเลขาธิการสำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (สบอช) ชี้แจงว่า ประเทศไทย มีกระบวนการดำเนินโครงการโดยเริ่มต้นจากการสำรวจพื้นที่ การศึกษาความเหมาะสมในการดำเนินโครงการก่อสร้าง การศึกษาผลกระทบในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน โดยการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรค ๒ และนำเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณา เมื่อขั้นตอนต่าง ๆ ผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว ต่อไปเป็นขั้นตอนของการออกแบบรายละเอียด เพื่อนำไปประมูลก่อสร้างภายในระยะเวลาที่กำหนด และสุดท้ายคือขั้นตอนของการใช้งานและการบำรุงรักษาเขื่อนต่อไป ทั้งหมดนี้คือกระบวนการในการดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อนต่าง ๆ ในประเทศ

สำหรับอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อนที่มีปริมาตรเก็บกักตั้งแต่ ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป และมีพื้นที่เก็บกักน้ำตั้งแต่ ๑๕ ตารางกิโลเมตรขึ้นไป จะต้องมีการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรค ๒ โดยโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ เป็นเขื่อนที่มีความจุเก็บกักน้ำ ๒๕๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งถือว่าเกิน ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เทียบได้กับเขื่อนกระเสี เขื่อนแม่วงก์ เขื่อนแม่งัด และเขื่อนใดก็ตามที่มีพื้นที่เก็บกักน้ำตั้งแต่ ๑๕ ตารางกิโลเมตรขึ้นไป จะต้องทำการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรค ๒ ดังนั้นโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์จึงเข้าข่ายต้อง

ทำการศึกษา EHIA ก่อนดำเนินโครงการ สำหรับพื้นที่ที่จะก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ รัฐบาลโดยกรมชลประทานได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อทำการสำรวจพื้นที่ ศึกษาความเหมาะสม และทำการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) เสร็จเรียบร้อยแล้ว และนำเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาเมื่อปีที่ผ่านมา โดยเหลือเพียงการตรวจสอบของสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบว่าผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) จะผ่านหรือไม่ เนื่องจากโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์เป็นโครงการ EHIA นอกเหนือจากการตรวจสอบของ สผ. แล้ว ยังมีคณะกรรมการเชี่ยวชาญพิเศษ (คชก.) และองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมร่วมตรวจสอบและพิจารณาด้วย เนื่องจากในปัจจุบันมีผู้ห่วงใยต่อโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์จำนวนมาก รัฐบาลโดย สบอช. จึงมีกำหนดเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐคือกรมชลประทาน ภาคประชาชนหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง รวมทั้งองค์กรเอกชน ตลอดจนสื่อมวลชนทุกแขนง มาร่วมประชุมเพื่อชี้แจงข้อมูลรายละเอียดและรับฟังความคิดเห็นด้วยเหตุและผล เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน และกรณีองค์กรเอกชน เช่น มูลนิธิสืบนาคะเสถียร ที่มีความห่วงใยต่อการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ว่าไม่สามารถป้องกันน้ำท่วมได้เนื่องจากสามารถกักน้ำได้สายเดียว แต่ยังมีน้ำจากสายอื่นอีกนั้น รัฐบาลจะชี้ให้เห็นแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยมีเหตุและผลเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสีย รวมทั้งมีเอกสารหลักฐานที่ได้มีการศึกษาอย่างชัดเจน โดยเขื่อนแม่วงก์เป็นเครื่องมือหนึ่งในอีกหลาย ๆ เครื่องมือ เพื่อแก้ปัญหาทั้งน้ำท่วมและภัยแล้งให้แก่ประชาชนโดยรวม ซึ่งเขื่อนแม่วงก์เป็น ๑ ใน ๒๑ เป็นโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำอย่างเหมาะสมและยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสัก นอกจากนี้ยังต้องมีการบูรณาการ การก่อสร้างพื้นที่เก็บกักน้ำหลากชั่วคราวหรือพื้นที่แก้มลิง การก่อสร้างคลองผันน้ำ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมได้อย่างยั่งยืน

รองนายกรัฐมนตรีและประธานคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.)

ชี้แจงว่า เนื่องจากมีลมมรสุมทั้ง ๒ ด้านพัดเข้าหากัน จึงทำให้เกิดร่องฝนหรือเรียกว่า ร่องมรสุม ซึ่งเป็นตัวกำหนดว่าฝนจะตกในพื้นที่ใดมากน้อยเพียงใด ร่องมรสุมดังกล่าวจะพัดผ่านทั้งตอนบนและตอนล่างสุดแต่อำนาจของลมเหนือซึ่งอยู่ในประเทศจีน จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีฝนตกจากตอนเหนือลงมาตอนล่างเพราะเป็นไปตามอำนาจของลมเหนือที่พัดร่องมรสุมจากบนลงมานั่นเอง ดังนั้นประเทศไทยจึงประสบกับปัญหาน้ำจำนวนมากอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาน้ำจำนวนมาก ดังนั้นจึงต้องอยู่กับน้ำให้ได้และใช้ประโยชน์จากน้ำให้ได้ หมายความว่า (๑) จะต้องหาพื้นที่เก็บกักน้ำเพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ และ (๒) จะต้องให้น้ำมีที่ระบายออกไปเพื่อมิให้เกิดปัญหาน้ำท่วม การแก้ปัญหาดังกล่าว จึงนำไปสู่โครงการบริหารจัดการน้ำจำนวน ๓.๕ แสนล้านบาท เพื่อก่อสร้างระบบระบายน้ำของประเทศ โดยพิจารณาทั้งระบบตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ กล่าวคือ ต้นน้ำต้องมีป่าเพื่อชะลอน้ำ และให้น้ำไหลลงสู่เขื่อนเพื่อเก็บกักน้ำไว้ การเก็บน้ำก็สามารถใช้ประโยชน์จากน้ำได้ และเมื่อมีปริมาณน้ำมากเกินไปเขื่อนจะเก็บกักได้ก็จะต้องระบายน้ำให้พ้นจากต้นน้ำ จากนั้นเป็นการบริหารจัดการกลางน้ำซึ่งเป็นที่ลุ่มอยู่บริเวณจังหวัดนครสวรรค์ พิจิตร และพิษณุโลก โดยการสร้างระบบแก้มลิง เพื่อให้น้ำที่ระบายลงมาจากเขื่อนตอนบนให้อยู่บริเวณแก้มลิงชั่วคราว จากนั้นจะเป็นการปล่อยน้ำลงสู่ปลายน้ำเพื่อให้มีการระบายน้ำอย่างรวดเร็ว ดังนั้นโครงการบริหารจัดการน้ำจึงเป็นการสร้างระบบระบายน้ำทั้งระบบของประเทศ เพราะประเทศไทยมีปริมาณฝนตกจำนวนมากถึง ๓๐,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้น้ำระบายไม่ทันและเกิดปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากเขื่อนในประเทศไทยสามารถรับน้ำได้เพียง ๑๕,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร จึงนำมาสู่

โครงการบริหารจัดการน้ำ ๓.๕ แสนล้านบาท สำหรับโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์มีพื้นที่ให้เลือก ๒ จุด คือ เขาสบกก และเขาชนกัน แต่หากสร้างเขื่อนบริเวณเขาชนกันจะต้องเวนคืนพื้นที่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ไร่ และย้ายประชาชนประมาณ ๔,๐๐๐ ครอบครัว ซึ่งจะต้องชดเชยให้ไม่จบสิ้นโดยมีตัวอย่างปัญหาในการชดเชยพื้นที่ก่อสร้างเขื่อนราศีไศลมาแล้ว ดังนั้นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการก่อสร้างเขื่อนคือเขาสบกก เหตุผลที่จะต้องสร้างเขื่อนแม่วงก์ในพื้นที่ดังกล่าว โดยมีการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ มีแนวทางในการแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดขึ้นโดยการปลูกป่าชดเชย ๓ เท่าของป่าที่ได้รับผลกระทบ มีการชดเชยที่ดินและทรัพย์สินให้แก่ประชาชน และแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ ตามแผนที่เสนอไว้ในรายงาน EHIA ของกรมชลประทาน

รองประธานกรรมการ มูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ชี้แจงว่า โครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์เป็นโครงการที่มีความเป็นมายาวนาน โดยจุดประสงค์เริ่มแรกของโครงการนี้ เกิดจากได้รับข้อมูลจากเกษตรกรชาวจังหวัดนครสวรรค์มีความต้องการน้ำเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำ หลังจากนั้นก็มีการศึกษาในหลายมิติเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน นอกจากนี้ มีการศึกษาถึงผลกระทบต่อบริเวณพื้นที่สร้างเขื่อนด้วย ซึ่งบริเวณดังกล่าวจะแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ ส่วน คือ พื้นที่ด้านล่างกับพื้นที่ด้านบน ซึ่งพื้นที่ด้านล่างในสมัยนั้นมีการตกลงกันแล้วว่าทำไม่ได้ จึงเห็นควรให้มาอยู่ที่อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ กรมชลประทานในสมัยนั้น จากการศึกษาพบว่าลำน้ำแม่วงก์เป็นสาขาหนึ่งของลุ่มน้ำสะแกกรัง ซึ่งลุ่มน้ำสะแกกรังมีพื้นที่รับน้ำฝน ๕,๒๐๐ ตารางกิโลเมตร แต่จุดที่สร้างเขื่อนแม่วงก์มีพื้นที่รับน้ำ ๘๐๐ ตารางกิโลเมตร ความจุของเขื่อนประมาณ ๒๕๐ ล้านลบ.ม. มีพื้นที่ถูกน้ำท่วมบริเวณอ่างเก็บน้ำจำนวน ๑๓,๐๐ ไร่ ทั้งหมดที่กล่าวมาถือว่าอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ประโยชน์ของโครงการถือว่าเกิดประโยชน์หลายด้าน ไม่ใช่เพียงแค่การป้องกันอุทกภัย ซึ่งปัจจุบันมีนโยบายจากรัฐบาลที่จะสร้างเขื่อนแม่วงก์ มีการนำเสนอโครงการก่อสร้างต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้สร้างเขื่อนแม่วงก์ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง ๑๓,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งโดยส่วนตัวเห็นว่าการทำงานของรัฐบาล และคณะรัฐมนตรีที่มีการอนุมัติไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย เมื่อยังไม่ผ่าน สผ. รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการศึกษาข้อมูลและดำเนินการให้ถูกต้อง ตามระบบ ตามกฎหมาย เพราะไม่เช่นนั้นก็จะไปซ้ำกับสังคมต่อไป ปัญหาอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ ดังที่ปรากฏ การที่รัฐบาลจะดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการจัดการปัญหาอุทกภัยเช่นปี ๒๕๕๔ เห็นด้วยที่จะต้องมีการจัดการปัญหาอุทกภัย แต่ขณะนี้สิ่งที่รัฐบาลกำลังขับเคลื่อน ได้ทักท้วงในเรื่องการศึกษาวิเคราะห์ให้มีความชัดเจนครบถ้วนทุกด้าน หากรัฐบาลเร่งดำเนินการโดยไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อาจส่งผลกระทบต่อคนและระบบนิเวศได้

เลขาธิการมูลนิธิสืบนาคะเสถียร ชี้แจงว่า จากปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นได้สนับสนุนให้รัฐบาลมีระบบบริหารจัดการน้ำโดยมูลนิธิสืบนาคะเสถียรมองที่ป่าด้านตะวันตก บริเวณจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง เหนือขึ้นไปเป็นอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ต่อไปเป็นอุทยานแห่งชาติคลองลาน ด้านล่างเป็นป่าเมืองกาญจนบุรี จนถึงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ อุทยานแห่งชาติเอราวัณ ถ้าจะรักษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรต้องรักษาป่าด้านตะวันตกและพื้นที่โดยรอบด้วยเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ ถ้าป่ามีพื้นที่น้อย สัตว์ป่าจะไม่สามารถดำรงเผ่าพันธุ์ได้ ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของมูลนิธิสืบนาคะเสถียรคืออนุรักษ์ป่า โดยป่าตะวันตกมาอันดับแรก ดังนั้นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับป่าด้านตะวันตกในฐานะของมูลนิธิฯจะต้องทำตาม

อุดมการณ์บทบาทและหน้าที่ กรณีการบริหารจัดการน้ำ ๓.๕ แสนล้านบาท จากการทำงานร่วมกับกรมชลประทาน ได้เสนอข้อมูลให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) แล้ว เมื่อคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย(กบอ.) มาบริหารผลักดันการสร้างเขื่อนแม่วงก์แทนกรมชลประทานได้ติดตามมาต่อเนื่อง ภูมิประเทศของแม่วงก์ ลุ่มน้ำแม่วงก์แบ่งไว้ขนาด ๑,๐๖๐ ตร.กม. ยื่นเข้ามาในอุทยานแห่งชาติประมาณครึ่งหนึ่ง เลย์ลุ่มน้ำแม่วงก์เป็นห้วยวังม้า ลุ่มน้ำคลองโพธิ์ และลุ่มน้ำทับเสลา บริเวณห้วยวังม้าบรรจบกับลุ่มน้ำคลองโพธิ์คือแม่น้ำสะแกกรังตอนล่าง ในฐานะนักธรณีวิทยาไม่เห็นด้วยกับการแบ่งในลักษณะนี้ จากการสังเกตการณ์น้ำที่อำเภอลาดยาว พบว่าน้ำที่ออกมาจากบริเวณเขชนกัน ๑๐๐% มาจากเขื่อนเพียง ๒๒% ซึ่งน้อยกว่าในรายงาน EHIA น้ำมาจาก ๒ ข้าง ๗๘% ดร.รอยล จิตรดอน กล่าวว่าเกิดจากการไม่มีการจัดการ run-off management หรือ size of floats บริเวณนี้ ซึ่งเดิมเป็นป่าภายหลังการใช้ที่ดินและกิจกรรมในพื้นที่ (land use) เปลี่ยนไป ทำให้น้ำป่าไหลมา ๒ ข้างจำนวนมาก ดังนั้นประสิทธิภาพในการสร้างเขื่อนแม่วงก์อาจจะลดน้ำท่วมไม่ถึง ๑๐% ความสำคัญของอุทยานแห่งชาติแม่วงก์คือศักยภาพในการกระจายเชื้อ ช็อกงวล คือ ๑. เป็นการทำลายแหล่งที่อยู่ ๒. ระยะเวลาการก่อสร้างเขื่อน ๘ ปี จะทำให้มีการเข้ามาล่าเชื้อ ตัดไม้ โดยไม่สามารถควบคุมได้ งานอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่าที่ทำมาจะเสียไป ฉะนั้นเมื่อรายงาน EHIA ไม่ปรากฏว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ศักยภาพในการกระจายตัวของเชื้อ มาตราการลดผลกระทบเรื่องสัตว์ป่าน้อยลง ดังนั้นการอนุรักษ์มีความสำคัญเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการจึงไม่คุ้มค่า ควรจะมีวิธีการอื่น เช่น ชุดบ่อ ทำฝาย พัฒนาแหล่งน้ำชุมชน

นายวีระกร คำประกอบ ชี้แจงว่าเขื่อนแม่วงก์มีความคล้ายคลึงกับเขื่อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก ตั้งอยู่บนเขามีลักษณะพื้นที่ลงมาจากเขา กักน้ำไว้เพื่อไม่ให้ น้ำลงมาท่วมจังหวัดนครนายก บางครั้งเก็บน้ำเกินร้อยเปอร์เซ็นต์ เมื่อฤดูฝนผ่านไปจะระบายน้ำออกเหลือประมาณ ๘๐ % โครงการเขื่อนแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ขึ้น ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของ คชก. โดยกรมชลประทานได้ศึกษามา ๔ ทางเลือก ดังนี้

ทางเลือกที่ ๑ ไม่ต้องมีการพัฒนาแหล่งน้ำ ไม่ต้องมีระบบชลประทาน ปลอ่ยให้การใช้ น้ำดำเนินไปตามสภาพในปัจจุบัน

ทางเลือกที่ ๒ สร้างฝายตามลำน้ำแม่วงก์ ๑๒ แห่ง และเขตรกรน้ำน้ำไปใช้เอง

ทางเลือกที่ ๓ สร้างฝายตามลำน้ำแม่วงก์ ๑๒ แห่ง และขุดสระน้ำสำรองในพื้นที่ การเกษตร

ทางเลือกที่ ๔ สร้างอ่างเก็บน้ำแม่วงก์และพัฒนาระบบชลประทานรองรับพื้นที่ การเกษตร

การสร้างอ่างเก็บน้ำแม่วงก์และระบบชลประทานในพื้นที่เขาสบกกตามรูปแบบที่กรมชลประทานเสนอ การสร้างอ่างเก็บน้ำที่มีความจุ ๒๕๘ ล้าน ลบ.ม. และสามารถจัดทรัพยากรน้ำได้อย่างถูกต้อง สามารถรองรับพื้นที่ชลประทานในฤดูฝนได้ ๒๙๑,๐๐๐ ไร่ คุณภาพน้ำในอ่างอยู่ในเกณฑ์ ดี เกษตรกรในพื้นที่ตอนล่างพึ่งน้ำบาดาลน้อยลงส่งผลให้ระดับน้ำใต้ดินสูงขึ้น และจะมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่ระบบจัดการทรัพยากรน้ำเชิงพลวัตร นอกจากจะช่วยแก้ปัญหาภัยแล้งแล้วยังสามารถบรรเทาการเกิดอุทกภัยได้อีกด้วย

บทสรุป/มติ/ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ทุกฝ่ายมีข้อคิดเห็นที่ดี ในช่วง ๒ ปีนี้ น้ำท่วมรุนแรงมากและเกิดความเสียหายอย่างมาก การดำรงชีวิตยากลำบาก ระหว่างน้ำแล้งกับน้ำท่วมคิดว่าน้ำแล้งยังสามารถหาทางแก้ปัญหาได้ การสร้างเขื่อนแม่วงก์ป้องกันน้ำท่วมเป็นสิ่งที่ดีหากป้องกันน้ำท่วมได้จริง แต่การสร้างเขื่อนที่ได้ศึกษามาไม่ผ่าน สผ. เพราะอาจจะศึกษาไม่ครบถ้วน ควรจะศึกษาให้ครบถ้วนก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะอนุมัติ การดำเนินการโดยใช้งบประมาณถึงหมื่นกว่าล้าน มีผลกระทบจำนวน รวมทั้งมีการเรียกร้องเรื่องการอนุรักษ์สัตว์ป่า แม้จะใช้เวลาเพิ่มมากขึ้นควรจะศึกษาให้ครบถ้วน

๒. การรักษาทรัพยากรธรรมชาติกับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ผู้คัดค้านการสร้างเขื่อนมุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า และควรดำเนินการทุกขั้นตอนให้ครบกระบวนการเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ไม่เป็นข้อโต้แย้งของสังคม ส่วนผู้สนับสนุนได้ให้ข้อเท็จจริงความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นควรหาข้อยุติที่ทุกฝ่ายสมประโยชน์

๓. การอนุรักษ์สัตว์ป่าเมื่อเทียบกับประโยชน์และความเดือดร้อนของประชาชน เสือคงสามารถหาที่อยู่ใหม่ได้ อีกทั้งจะมีการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าที่หายไป

๔. ติดตามข่าวสารในสื่อต่าง ๆ หนังสือพิมพ์จะนำเสนอข่าวในด้านสนับสนุน ๓๐% คัดค้าน ๗๐% รัฐบาลควรขยายระยะเวลาดำเนินการออกไปอีก เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดและให้ประชาชนทั่วประเทศรับทราบ โดยรัฐบาลควรถ่ายภาพพื้นที่ป่าปกติและป่าที่จะสูญเสียที่ชัดเจนให้ประชาชนทราบ และนำเสนอทางสื่อโทรทัศน์ทุกช่อง รวมทั้งการประชุมหารือกันภายในรัฐบาลต้องเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบด้วย เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมโดยมีการสูญเสียน้อยที่สุด

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๖๐ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖
 - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๖๑ วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖

การเดินทางศึกษาดูงานภายในประเทศ
ของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ

การเดินทางศึกษาดูงานภายในประเทศ
ของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔
ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

ลำดับ	วัตถุประสงค์การศึกษาดูงาน	จังหวัด	วันที่เดินทาง
๑.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ลอบยิงผู้สื่อข่าวจีนจำนวน ๑๓ ศพ	จังหวัดเชียงราย	วันที่ ๗ - ๘ ธันวาคม ๒๕๕๕
๒.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง	จังหวัดสมุทรสาคร	วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕
๓.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง	จังหวัดเชียงใหม่	วันที่ ๔ - ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕
๔.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย	จังหวัดชลบุรี	วันที่ ๑๖ - ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๕
๕.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมั่นคงสถาบันพระมหากษัตริย์ ความมั่นคงด้านพลังงานทหาร	อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	วันที่ ๒๕ - ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕
๖.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า	ด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	วันที่ ๘ - ๙ กันยายน ๒๕๕๕
๗.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชนอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและประชาชน	จังหวัดภูเก็ต	วันที่ ๑๖ - ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕
๘.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง	จังหวัดเชียงราย	วันที่ ๒๗ - ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕
๙.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเก็บกู้ทุ่นระเบิดบริเวณพื้นที่ชายแดน	จังหวัดสระแก้ว	วันที่ ๑ - ๒ มีนาคม ๒๕๕๖
๑๐.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับความมั่นคงบริเวณแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้านและการแก้ปัญหาดินแดน	จังหวัดจันทบุรี	วันที่ ๓ - ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖
๑๑.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาความมั่นคงแนวชายแดนไทย และการเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการทำเรื่อน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย	จังหวัดกาญจนบุรี	วันที่ ๒๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖
๑๒.	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาความมั่นคงของประชาชนผู้ประสบอุทกภัย และแนวทางแก้ไขปัญหาอุทกภัย	จังหวัดนครสวรรค์	วันที่ ๖ - ๗ ธันวาคม ๒๕๕๖
รวมจำนวนการเดินทาง			๑๒ ครั้ง

การเดินทางศึกษาดูงานต่างประเทศ
ของคณะกรรมการธิการความมั่นคงแห่งรัฐ

**การศึกษาดูงานและเจรจาธุรกิจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคง
ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และสมาพันธรัฐสวิส
ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕**

วัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน

๑. เพื่อศึกษานโยบายหรือยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงภายในประเทศของประเทศที่เดินทางในการศึกษาดูงาน
๒. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเมืองการปกครอง นโยบายและแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือระหว่างไทยและประเทศที่เดินทางไปศึกษาดูงาน
๓. เพื่อศึกษารับทราบแนวคิดนโยบายและผลการดำเนินงานของสถานเอกอัครราชทูต ไทย ประจำสาธารณรัฐฝรั่งเศส ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารและผู้ช่วยทูตฝ่ายพาณิชย์ ตลอดจนผู้แทนผู้ประกอบการไทยเพื่อปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแสวงหาแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนด้านการทหาร และการท่องเที่ยวระหว่างไทยกับฝรั่งเศส
๔. เพื่อศึกษาดูงานเกี่ยวกับความมั่นคงด้านสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชน และเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส และสมาพันธรัฐสวิส ตลอดจนพบปะเยี่ยมเยียนคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านต่าง ๆ

การศึกษาดูงานของคณะกรรมการธิการ

๑. การเยี่ยมชมและรับฟังบรรยายสรุป ณ รัฐสภาสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ข้อมูลการบรรยายสรุป

รัฐสภาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นระบบสภาคู่ ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร (Assemblée nationale) และวุฒิสภา (Sénat)

สภาผู้แทนราษฎร มีสมาชิกจำนวน ๕๗๗ คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงแบบแบ่งเขตๆ ละ ๑ คน ทั้งนี้ มีข้อกำหนดว่าในบัญชีผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคส่งนั้น ต้องมีผู้สมัครที่เป็นเพศหญิงและเพศชายในจำนวนที่เท่ากัน สำหรับการเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตั้งสองรอบ โดยในรอบแรกหากผู้สมัครคนใดได้รับเสียงข้างมากเด็ดขาด (Absolute Majority) เมื่อเทียบกับจำนวนบัตรลงคะแนนดีทั้งหมดในเขตเลือกตั้งนั้นๆ (ภายใต้เงื่อนไขว่าคะแนนเสียงที่ได้ต้องไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๔ ของทะเบียนผู้มีสิทธิลงคะแนนในเขตเลือกตั้งนั้นๆ) เป็นเกณฑ์ได้รับการจัดสรรที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร หากในเขตนี้นั้นยังได้ผู้แทนไม่ครบจะจัดการให้มีการเลือกตั้งรอบที่ ๒ โดยนำเฉพาะผู้สมัครที่ได้คะแนนในรอบแรกอย่างน้อยร้อยละ ๑๒.๕ ของผู้มีสิทธิลงคะแนนทั้งหมด มาเป็นตัวเลือกในรอบนี้ อย่างไรก็ตาม หากในรอบสองนี้ พบว่ามีผู้สมัครอยู่เพียงคนเดียว

ที่เข้าเกณฑ์ ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเสียงมากเป็นอันดับสองในรอบแรก สามารถเข้าร่วมในการเลือกตั้งรอบสองนี้ ใช้เกณฑ์เสียงข้างมากปกติ (Simple majority) เป็นเกณฑ์ได้รับเลือก

วุฒิสภา มีสมาชิกจำนวน ๓๔๘ คน ทำหน้าที่เป็นผู้แทนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม โดยคณะผู้เลือกตั้งที่มาจากผู้แทนระดับท้องถิ่น ใช้ระบบผสม มีที่มา ๒ แบบ คือ มาจากการเลือกตั้ง ๒ รอบ โดยใช้เสียงส่วนมากในเขตเลือกตั้งที่มีวุฒิสภา ๑ - ๓ คน และ มาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งที่มีวุฒิสภาตั้งแต่ ๔ คน ขึ้นไป

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งคือชาวฝรั่งเศสทั้งหญิงและชาย มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี และไม่เป็นบุคคลต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด

บทบาททางการเมือง (Political Role)

ที่มาของสภาทั้งสองมีความแตกต่างกัน สภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ จำนวน ๔๐ ล้านคน สำหรับวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยคณะผู้เลือกตั้ง ประกอบด้วยคณะบุคคลจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ คน

การต่ออายุของสภาทั้งสองแตกต่างกัน โดยที่วุฒิสภาเป็นสภาถาวรไม่อาจถูกยุบได้ เมื่อได้รับเลือก (จากการเลือกตั้งทางอ้อม) มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ทุก ๓ ปีจะมีการเลือกตั้งใหม่จำนวนกึ่งหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรมีวาระ ๕ ปี อาจถูกแทรกแซงโดยการสั่นลงของสภาผู้แทนราษฎร ๕ กรณี นับแต่ปี ค.ศ. ๑๙๕๘ ประธานาธิบดี ได้ใช้อำนาจยุบสภาจากมาตรา ๑๒ ในรัฐธรรมนูญ ปี ค.ศ. ๑๙๖๒, ๑๙๖๘, ๑๙๘๑, ๑๙๘๘. และ ๑๙๙๗ อายุของสภาเรียกเป็น “เทอม” ซึ่งหมายถึงระยะเวลาตั้งที่มีสภาขึ้นมาจนถึงวันสิ้นสุดลงตามวาระหรือโดยการยุบสภา

ด้วยวิธีการเลือกตั้งที่ทำให้เป็นหนทางแห่งการแสดงออกถึงอติปไตยปวงชน สภาผู้แทนราษฎรมีหลักสำคัญที่เรียกว่าระบอบการปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่ ผ่านการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองซึ่งเป็นทีมงานที่นายกรัฐมนตรีจะได้ตั้งเป็นรัฐบาล เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ โดยได้รับการสนับสนุนจากเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎร

บทบาทในการออกกฎหมาย

กฎหมายต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้ง ๒ สภา อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดในกรณี ๒ สภามีความเห็นไม่ตรงกัน

มาตรา ๓๙ วรรค ๒ ในรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า พระราชบัญญัติเกี่ยวกับเงินประกันสังคมจะต้องนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎรก่อน

มาตรา ๔๕ วรรค ๔ บัญญัติว่า ในกรณีที่การนำกระบวนการประนีประนอมมาใช้ในรูปของคณะกรรมการร่วม ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนเท่ากันจากแต่ละสภา หากแต่ละสภาไม่เห็นชอบบทบัญญัติในร่างกฎหมาย สภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดในขั้นสุดท้าย

อย่างไรก็ตาม มี ๒ กรณีที่การตัดสินชี้ขาดโดยสภาผู้แทนราษฎรไม่อาจนำมาใช้ได้ คือ กรณีแรก (ตามมาตรา ๔๖ วรรค ๔) กฎหมายเกี่ยวกับสถาบันของวุฒิสภาซึ่งต้องผ่านการเห็นชอบของทั้งสองสภา และกรณีที่ ๒ “การแก้ไขรัฐธรรมนูญ” มาตรา ๘๙ วรรค ๒ ในรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า “ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญของรัฐบาลหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องผ่านการเห็นชอบของทั้งสองสภา”

สมัยประชุมของรัฐสภา สามารถแบ่งได้เป็น ๒ สมัย ได้แก่

๑) สมัยประชุมสามัญ (Session Ordinaire)

สมัยประชุมสามัญประจำปี (Session Ordinaireannuelle) จะเริ่มในวันทำการแรกของเดือนตุลาคม และสิ้นสุดในวันทำการสุดท้ายของเดือนมิถุนายน มีระยะเวลา ๙ เดือนอย่างไรก็ตาม รัฐสภาไม่ได้ทำการประชุมตลอดเวลา ๙ เดือน แต่จะประชุมเฉพาะในช่วงสัปดาห์ประชุม (Semaines de Séances) ซึ่งกำหนดโดยแต่ละสภาเอง และจะต้องมีวันประชุมไม่เกิน ๑๒๐ วัน

๒) สมัยประชุมวิสามัญ (Session Extraordinaire)

รัฐสภาสามารถเปิดการประชุมสมัยวิสามัญได้ตามคำร้องขอของนายกรัฐมนตรี หรือตามมติเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเปิดและปิดสมัยประชุมวิสามัญจะกระทำโดยรัฐกฤษฎีกา

อำนาจหน้าที่ (Pouvoirs et Attributions)

ด้านนิติบัญญัติ (Pouvoir Législatif)

ประเภทของกฎหมาย (Catégories de Lois)

๑. กฎหมายที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา (Lois votées par le Parlement)

๑) กฎหมายทั่วไป (Lois “Ordinaires”) กฎหมายคือข้อความเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาและประกาศใช้บังคับโดยประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ หรืออาจจะเป็นโดยคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ข้อความดังกล่าวกำหนดกฎเกณฑ์ในประเด็นเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- สิทธิพลเมืองและหลักประกันพื้นฐานสำหรับพลเมืองในการใช้เสรีภาพ ตลอดจนการเกณฑ์แรงงานและทรัพย์สินเพื่อการป้องกันประเทศ

- สัญชาติ สถานะและความสามารถทางกฎหมายของบุคคล ระบบกฎหมายว่าด้วยการสมรส การสืบมรดกและการให้โดยเสน่หา

- การกำหนดความผิดอาญาชั้นอุกฤษฏ์โทษและมัชฌิมโทษ รวมทั้งการกำหนดโทษสำหรับความผิดดังกล่าว วิธีพิจารณาความอาญา การนิรโทษกรรม การจัดตั้งระบบศาลขึ้นใหม่และสถานภาพของผู้พิพากษา

- ฐานภาษี อัตราและการจัดเก็บภาษีทุกประเภท การออกใช้เงินตรา

- ระบบการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาและสมาชิกสภาท้องถิ่น

- การจัดตั้งประเภทขององค์กรภาครัฐขึ้นใหม่

- หลักประกันขั้นพื้นฐานสำหรับข้าราชการพลเรือนและข้าราชการทหาร

- การโอนบริษัทเอกชนมาเป็นของรัฐและการโอนทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจไปเป็นของบริษัทเอกชน

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดหลักการพื้นฐานในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- การจัดระเบียบกองทัพ

- การบริหารจัดการที่เป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งอำนาจหน้าที่และรายได้

- การศึกษา

- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- ระบบกรรมสิทธิ์ ทรัพย์สินสิทธิและข้อผูกพันทางแพ่งและพาณิชย์
- กฎหมายแรงงาน กฎหมายว่าด้วยสหภาพแรงงานและการประกันสังคม

๒) กฎหมายรัฐธรรมนูญ (Lois Constitutionnelles) การริเริ่มให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐตามข้อเสนอของนายกรัฐมนตรีและของสมาชิกรัฐสภา ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจะต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้ง ๒ สภาในเนื้อความเดียวกัน และต้องผ่านการลงประชามติของประชาชน ในกรณีที่ประธานาธิบดีได้พิจารณาแล้วเห็นว่าจะไม่นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาให้ประชาชนลงประชามติ ร่างดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา (Congrès) ด้วยคะแนนเสียง ๓ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกที่ออกเสียง

๓) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ (Lois Organiques) สภาที่ได้รับร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเป็นสภาแรกต้องทำการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวภายหลังผ่านพ้นระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่าง ซึ่งร่างกฎหมายจะต้องไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมที่ทำให้ร่างกฎหมายดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่ทั้ง ๒ สภามีความเห็นไม่ตรงกับร่างดังกล่าวจะได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเมื่อสภาผู้แทนราษฎรมิมติให้ความเห็นชอบในวาระสุดท้ายด้วยคะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาด ส่วนร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวุฒิสภาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้ง ๒ สภาในเนื้อความเดียวกัน

อนึ่ง ร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะได้รับการประกาศใช้บังคับก็ต่อเมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ประกาศว่าร่างกฎหมายดังกล่าวชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๔) กฎหมายงบประมาณ (Lois de Finances) ร่างกฎหมายงบประมาณจะต้องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน โดยรัฐสภามีเวลาในการพิจารณา ๗๐ วัน (๔๐ วันสำหรับการพิจารณาวาระที่ ๑ ของสภาผู้แทนราษฎร และ ๒๐ วัน สำหรับการพิจารณาวาระที่ ๑ ของวุฒิสภา) หากรัฐสภาพิจารณาไม่เสร็จภายในเวลาดังกล่าว ร่างกฎหมายดังกล่าวจะถูกประกาศใช้บังคับโดยรัฐกำหนด

แต่ละสภาจะทำการพิจารณาร่างกฎหมายงบประมาณเพียงวาระเดียว จากนั้นรัฐบาลจะตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาในส่วนที่ทั้ง ๒ สภายังมีความเห็นไม่ตรงกัน

๕) กฎหมายเกี่ยวกับการเงินด้านสวัสดิการสังคม (Lois de Financement de la Sécurité Sociale) ร่างกฎหมายนี้ต้องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน รัฐสภามีเวลาในการพิจารณา ๕๐ วัน (๒๐ วัน สำหรับการพิจารณาวาระที่ ๑ ของสภาผู้แทนราษฎร และ ๑๕ วัน สำหรับการพิจารณาวาระที่ ๑ ของวุฒิสภา) หากรัฐสภาพิจารณาไม่เสร็จภายในเวลาดังกล่าว ร่างกฎหมายนี้จะถูกบังคับใช้โดยรัฐกำหนด

๖) กฎหมายด้านแผนการดำเนินงาน (Lois de Programme) กฎหมายด้านแผนการดำเนินงานจะกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการทางเศรษฐกิจและสังคมของรัฐในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาแห่งชาติ และงบประมาณด้านการทหาร เป็นต้น เพื่อใช้ในช่วงระยะเวลาหลายปี (โดยมาก ๕ ปี) และวิธีการด้านงบประมาณ

๗) กฎหมายอนุมัติการให้สัตยาบันสนธิสัญญา (Lois autorisant la Ratification des Traités) ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐจะให้สัตยาบันสนธิสัญญาหรือข้อตกลงที่มีความสำคัญได้ก็ต่อเมื่อกฎหมายอนุมัติการให้สัตยาบันได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา สนธิสัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าว หมายถึง สนธิสัญญาสงบศึก สนธิสัญญาการค้า สนธิสัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศ สนธิสัญญาหรือข้อตกลงที่มีข้อผูกพันต่องบประมาณของรัฐ สนธิสัญญาหรือข้อตกลงที่มีเนื้อหาแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่มีสถานภาพเป็น

กฎหมาย สนธิสัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสถานภาพของบุคคล และสนธิสัญญาและข้อตกลงเกี่ยวกับการยกให้การแลกเปลี่ยนหรือการผนวกดินแดน

ในการพิจารณาของสภานั้นจะไม่มีการลงมติเนื้อหาของสนธิสัญญาหรือข้อตกลง และจะเสนอการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของสนธิสัญญาไม่ได้ สภาจะลงมติให้ความเห็นชอบ หรือไม่ให้ความเห็นชอบ หรือให้เลื่อนการพิจารณา (Ajournement)

หากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้รับแจ้งจากประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ นายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๖๐ คน หรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๖๐ คน พบว่าข้อผูกพันระหว่างประเทศมีข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ การอนุมัติการให้สัตยาบันหรือการให้ความเห็นชอบข้อผูกพันระหว่างประเทศที่เกิดปัญหาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเท่านั้น

๒. กฎหมายที่ไม่ต้องผ่านความเห็นชอบรัฐสภา: กฎหมายที่ต้องมีการออกเสียงลงประชามติ (Lois Référendaires)

ร่างกฎหมายที่จะต้องมีการออกเสียงลงประชามติจะต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดระเบียบภาครัฐ การปฏิรูปนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติ หรือเพื่อการอนุมัติสนธิสัญญาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถาบันต่าง ๆ และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๓. กรณีเฉพาะของกฎหมายมอบอำนาจให้ตรารัฐกำหนด (Lois d'Habilitation)

รัฐบาลสามารถร้องขอต่อรัฐสภาในการอนุมัติการตรารัฐกำหนดในเรื่องซึ่งปกติแล้วอยู่ในอำนาจการตรากฎหมายของรัฐสภา การอนุมัติจะทำการเป็นกฎหมายที่ระบุระยะเวลาของการมอบอำนาจให้ตรารัฐกำหนด วัตถุประสงค์ และขอบเขตในการดำเนินการ

รัฐกำหนดจะตราขึ้นโดยคณะรัฐมนตรี ภายหลังจากที่ได้รับข้อเสนอแนะจากสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ (Conseil d'Etat) และมีผลใช้บังคับตั้งแต่การประกาศในรัฐกิจจานุเบกษา (Journal officiel) ซึ่งรัฐกำหนดจะใช้ไม่ได้ถ้าไม่มีการเสนอร่างกฎหมายสัตยาบันต่อรัฐสภาก่อนวันที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายมอบอำนาจให้ตรารัฐกำหนด เมื่อพ้นเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายมอบอำนาจให้ตรารัฐกำหนดซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว จะสามารถแก้ไขเพิ่มเติมรัฐกำหนดในประเด็นที่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายก็โดยแต่กฎหมายเท่านั้น

กระบวนการนิติบัญญัติ (Procédure législative)

กระบวนการนิติบัญญัติของฝรั่งเศส ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนหลัก คือ การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาของรัฐสภา และการประกาศใช้บังคับกฎหมายโดยประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ

๑. การเสนอร่างกฎหมาย (Dépôt du Texte)

ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย คือ นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา โดยร่างกฎหมายที่เสนอโดยนายกรัฐมนตรี เรียกว่า “Projet de Loi” ส่วนร่างที่เสนอโดยสมาชิกวุฒิสภา จะเรียกว่า “Proposition de Loi”

ก่อนการพิจารณา ร่างกฎหมายจะต้องเข้าสู่กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย ดังนี้

- ร่างกฎหมายที่เสนอโดยรัฐบาลจะต้องส่งไปยังสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ ในฐานะที่ปรึกษาของรัฐบาล เพื่อพิจารณาให้ความเห็น และส่งต่อไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาก่อนเสนอเข้าสู่สภา
- ร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกรัฐสภา ต้องไม่ทำให้รายได้ของรัฐลดลงหรือเพิ่มรายจ่ายของรัฐ โดยคณะกรรมการบริหาร (Bureau) ของแต่ละสภาจะเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบเรื่องดังกล่าว
- ร่างกฎหมายการคลังและร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงินด้านสวัสดิการสังคม ต้องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาก่อน แต่ถ้าเป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเป็นผู้แทนของชาวฝรั่งเศสที่อยู่นอกประเทศต้องเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาก่อน ส่วนร่างกฎหมายที่ไม่มีลักษณะข้างต้นจะถูกเสนอต่อสภาของผู้ร่างเป็นอันดับแรก

อนึ่ง ร่างกฎหมายประกอบด้วย ๒ ส่วน กล่าวคือ

- คำแถลงเหตุผล (Exposé des Motifs)
- ตัวบทกฎหมาย (Dispositif)

การส่งไป-มา ระหว่าง ๒ สภา (Navette)

ร่างกฎหมายต้องผ่านการพิจารณาจากทั้งสองสภาเพื่อให้ทั้งสองสภาให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายที่มีเนื้อหาเดียวกัน และเมื่อร่างกฎหมายได้รับความเห็นชอบจากทั้งสองสภาแล้วจะถือว่าได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

กระบวนการที่จะทำให้เกิดความเห็นชอบของรัฐสภา คือ การส่งร่างกฎหมายไป-มา ระหว่าง ๒ สภา โดยแต่ละสภาก็จะพิจารณาและแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากอีกสภาหนึ่ง โดยจะพิจารณาเพียงมาตราที่ทั้งสองสภาไม่เห็นตรงกันเท่านั้น การส่งไป-มาจะสิ้นสุดลงเมื่อสภาให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากอีกสภาหนึ่งแล้วโดยไม่มีการแก้ไข ซึ่งการพิจารณาแต่ละครั้งของสภาจะเรียกว่า วาระ (lecture)

๒. การพิจารณาของรัฐสภา

การพิจารณาในวาระที่ ๑ (Examen en Première Lecture)

การพิจารณาร่างกฎหมายที่เสนอต่อสภามีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ การบรรจุระเบียบวาระการประชุม และการพิจารณาในที่ประชุมสภา หลังจากนั้นร่างกฎหมายจะถูกส่งไปยังอีกสภาหนึ่ง ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการส่งไป-มา

การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ (Examen en Commission)

เมื่อมีการเสนอร่างกฎหมายต่อสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะส่งร่างดังกล่าวไปยังคณะกรรมการธิการ โดยพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ของแต่ละคณะ ซึ่งอาจจะเป็นคณะกรรมการวิสามัญ (Commission Spéciale) ที่ตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว แต่โดยมากแล้วคณะกรรมการธิการสามัญประจำสภา (Commission Permanente) คณะใดคณะหนึ่งจะเป็นผู้พิจารณา โดยคณะกรรมการธิการจะแต่งตั้งผู้นำเสนอรายงาน (Rapporteur) เพื่อทำหน้าที่เสนอรายงานในนามของคณะกรรมการ

สรุปผลการพิจารณาของคณะกรรมการจะแตกต่างกันออกไปตามชนิดของร่างกฎหมาย ดังนี้

- รายงานการพิจารณาร่างกฎหมายที่เสนอโดยรัฐบาลซึ่งอีกสภาหนึ่งได้พิจารณาแล้ว หรือร่างกฎหมายทั้งที่เสนอโดยรัฐบาลและสมาชิกรัฐสภา ซึ่งส่งมาจากอีกสภาหนึ่งหลังจากให้ความเห็นชอบโดยมีการแก้ไขหรือไม่แก้ไข หรือไม่ให้ความเห็นชอบ

- สำหรับการพิจารณาร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภานั้น คณะกรรมการจะสรุปจากตัวร่างทั้งหมดตามรูปแบบที่จะพิจารณาในที่ประชุมสภา

- การบรรจุระเบียบวาระการประชุม (Inscription à l'ordre du Jour)

เพื่อให้มีการพิจารณาในที่ประชุมสภา จะต้องมีการบรรจุร่างกฎหมายเข้าระเบียบวาระการประชุม

รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐบาลมีสิทธิในการกำหนดระเบียบวาระการประชุมเป็นฝ่ายแรก จากนั้นแต่ละสภามีสิทธิเสนอเรื่องเข้าบรรจุระเบียบวาระการประชุมเพิ่มเติมจากที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ จากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๑๙๕๕ แต่ละสภาสามารถกำหนดระเบียบวาระการประชุมเองได้เดือนละ ๑ ครั้ง

การพิจารณาในที่ประชุมสภา (Examen en Séance Publique)

การพิจารณาในที่ประชุมสภาแบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) การพิจารณาทั่วไป (Phase d'examen général) เป็นขั้นตอนการนำเสนอร่างกฎหมาย โดยเริ่มจากการอภิปรายของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ต่อด้วยผู้นำเสนอรายงานของคณะกรรมการ แต่ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกรัฐสภา ผู้นำเสนอรายงานจะเป็นผู้เริ่มอภิปราย

- ๒) การพิจารณารายละเอียด (Phase d'examen détaillé)

- การพิจารณารายมาตรา (Examen des Articles) ที่ประชุมจะทำการพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราเพื่อพิจารณาการแก้ไขเพิ่มเติมหรือคำแปรญัตติที่ได้เสนอไว้ โดยสมาชิกผู้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมหรือคำแปรญัตติจะชี้แจงต่อที่ประชุม เมื่อเสร็จสิ้นการชี้แจงและการอภิปรายแล้ว ที่ประชุมจะดำเนินการลงมติ

- เมื่อพิจารณาการแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมเสร็จแล้ว สภาจะลงมติเนื้อหามาตราตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมไว้ที่ละมาตราจนจบร่าง ซึ่งในช่วงนี้ รัฐบาลหรือคณะกรรมการมีสิทธิร้องขอให้มีการพิจารณาร่างเป็นครั้งที่ ๒ โดยอาจจะพิจารณาทั้งร่างหรือบางส่วนก็ได้ จากนั้นประธานในที่ประชุมจะสั่งให้ลงมติร่างกฎหมายซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้วทั้งร่าง

การส่งร่างกฎหมายและการพิจารณาในวาระต่อไป (Transmission et Lectures Successives)

เมื่อสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายแล้ว ร่างกฎหมายจะถูกส่งไปยังอีกสภาเพื่อพิจารณา

ถ้าหากสภาที่ ๒ มีมติให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายโดยไม่มีการแก้ไข ก็จะถือว่าร่างกฎหมายได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

ในกรณีตรงกันข้าม สภาที่ ๒ มีมติไม่ให้ความเห็นชอบ ก็เกิดกระบวนการส่งไป-มาระหว่าง ๒ สภา ตั้งแต่การพิจารณาในวาระที่ ๒ จะเป็นการพิจารณามาตราที่ทั้ง ๒ สภามีความเห็นไม่ตรงกันเท่านั้น การส่งไป-มา จะดำเนินไปเรื่อย ๆ ในวาระที่ ๒ วาระที่ ๓ จนถึงวาระที่ ๔๐ หรือมากกว่านั้น ตราบเท่าที่ยังมี มาตราที่ทั้ง ๒ สภา มีความเห็นไม่ตรงกันอยู่ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญฉบับปี ๑๙๕๘ ได้กำหนดให้มี กระบวนการไกล่เกลี่ยซึ่งช่วยให้รัฐบาลสามารถเร่งการให้ความเห็นชอบของรัฐสภาได้โดยทำให้การส่งไป-มา สิ้นสุดลง

กระบวนการไกล่เกลี่ยคณะกรรมการร่วมกัน (Procédure de Conciliation: Commission Mixte Paritaire)

ภายหลังการพิจารณาในวาระที่ ๒ ของแต่ละสภา หรือในวาระที่ ๑ ในกรณีที่รัฐบาลแจ้งว่า เป็นเรื่องด่วน กระบวนการไกล่เกลี่ยจะเกิดขึ้น โดยการประชุมของคณะกรรมการร่วมกัน (Commission Mixte Paritaire: CMP) ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๗ คน และสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๗ คน

คณะกรรมการร่วมกันจะแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร (Bureau) ประกอบด้วย ประธาน (โดยธรรมเนียมแล้ว จะเป็นประธานของคณะกรรมการซึ่งพิจารณาร่างกฎหมายของสภาที่ตั้งคณะกรรมการ ร่วมกัน) รองประธาน (ซึ่งเป็นประธานของคณะกรรมการซึ่งพิจารณาร่างกฎหมายของอีกสภา) และผู้นำเสนอ รายงาน ๒ คน โดยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน และสมาชิกวุฒิสภา ๑ คน (โดยปกติแล้วมักจะเป็น ผู้นำเสนอรายงานของคณะกรรมการซึ่งพิจารณาร่างกฎหมายของแต่ละสภา)

ในการพิจารณา คณะกรรมการร่วมกันจะหาข้อไกล่เกลี่ยในทุกมาตราที่ยังมีปัญหาซึ่งคณะ สามารถนำร่างมาตราที่สภาใดสภาหนึ่งให้ความเห็นชอบแล้วมาพิจารณา หรือยกร่างมาตราใหม่ก็ได้ หลังจาก พิจารณาเสร็จแล้ว คณะกรรมการร่วมกันจะจัดทำรายงาน ซึ่งแสดงร่างมาตราที่คณะได้ยกร่างและให้ความ เห็นชอบแล้ว หรือในกรณีตรงกันข้าม แสดงเหตุผลของความไม่สำเร็จของการไกล่เกลี่ย

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกันมีหลายรูปแบบ ดังนี้

- คณะกรรมการร่วมกันสามารถจัดทำร่างที่ทั้ง ๒ สภายอมรับได้

หากแต่ละสภาให้ความเห็นชอบร่างของคณะกรรมการร่วมกันที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเหมือนกันแล้ว เท่ากับว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยประสบความสำเร็จ และร่างกฎหมายได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

- ความล้มเหลวของกระบวนการไกล่เกลี่ย: สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ชี้ขาด

ถ้าร่างของคณะกรรมการร่วมกันไม่ได้รับความเห็นชอบจากสภาใดสภาหนึ่ง หรือถ้าคำแปร ญัตติแก้ไขเพิ่มเติมร่างของคณะกรรมการร่วมกันที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาหนึ่ง แต่ไม่ได้รับความ เห็นชอบจากอีกสภาหนึ่ง เท่ากับว่าเกิดความล้มเหลวของกระบวนการไกล่เกลี่ย ความล้มเหลวนี้หมาย รวมถึงการที่คณะกรรมการร่วมกันไม่สามารถจัดทำร่างกฎหมายเพื่อให้ทั้ง ๒ สภาพิจารณาได้ ในกรณี ล้มเหลว รัฐบาลสามารถร้องขอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อลงมติชี้ขาดได้

กระบวนการดังกล่าวมี ๓ ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้ วาระการพิจารณาครั้งใหม่ของ สภาผู้แทนราษฎร วาระการพิจารณาครั้งใหม่ของวุฒิสภา และวาระการพิจารณาชี้ขาดของสภาผู้แทนราษฎร

ในวาระการพิจารณารั้งใหม่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณารั้งสุดท้ายที่สภาได้ให้ความเห็นชอบก่อนกระบวนการใกล้เคียง ในกรณีร่างที่เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาเป็นสภาแรก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะนำร่างที่วุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้วมาพิจารณาอีกครั้ง ร่างกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะถูกส่งไปวุฒิสภาเพื่อพิจารณา ถ้าวุฒิสภาให้ความเห็นชอบโดยไม่มีการแก้ไขเท่ากับว่าร่างกฎหมายได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ในกรณีตรงกันข้าม ร่างกฎหมายจะถูกส่งไปสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาซ้ำ

ในการพิจารณาซ้ำ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะลงมติเสียงข้างมากให้กับร่างกฎหมายที่เสนอโดยคณะกรรมการร่วมกัน (ถ้ามี) หรือร่างสุดท้ายที่สภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบไปในวาระการพิจารณารั้งใหม่ ในกรณีหลัง สภาสามารถให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในวาระการพิจารณารั้งใหม่เท่านั้น

การบล็อกโหวต (Vote Bloqué)

การบล็อกโหวต เป็นกระบวนการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ รัฐบาลสามารถร้องขอต่อสภาใดสภาหนึ่งให้ทำการลงมติร่างกฎหมายทั้งร่างหรือเพียงบางส่วนเพียงครั้งเดียว โดยยึดเฉพาะการแก้ไขเพิ่มเติมที่รัฐบาลเสนอหรือให้ความเห็นชอบเท่านั้น

รัฐบาลเป็นผู้มีอำนาจอย่างมากในการใช้กระบวนการนี้ กล่าวคือ รัฐบาลมีอิสระในการเลือกเวลาที่จะใช้กระบวนการนี้ รัฐบาลเป็นผู้กำหนดร่างที่จะให้ลงมติเพียงครั้งเดียว ซึ่งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของร่างกฎหมาย (๑ มาตรา หรือหลายมาตรา) หรือทั้งร่าง อีกทั้งรัฐบาลยังเป็นผู้ตัดสินว่าจะให้ยึดการแก้ไขเพิ่มเติมใด

วัตถุประสงค์ของการใช้กระบวนการนี้ คือ เพื่อตัดขั้นตอนการลงมติการแก้ไขเพิ่มเติมและมาตราที่มีการแก้ไข แต่กระบวนการนี้ต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการอภิปรายในทุกมาตราและการแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมที่ได้รายงานไว้ รวมไปถึงคำแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมที่รัฐบาลได้เลือกไว้

๓. การประกาศใช้บังคับกฎหมาย (Promulgation de la Loi)

การประกาศใช้บังคับ (Promulgation)

ตามหลักการแล้ว เมื่อร่างกฎหมายได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ขั้นตอนทางรัฐสภาในกระบวนการพิจารณากฎหมายก็เสร็จสิ้นลง และเป็นการเริ่มต้นขั้นตอนการประกาศใช้บังคับกฎหมาย

ร่างกฎหมายที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วจะถูกส่งไปยังรัฐบาลซึ่งจะส่งร่างกฎหมายดังกล่าวไปยังประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐที่มีอำนาจในการประกาศใช้บังคับกฎหมายเพื่อลงนาม ประธานาธิบดีต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายภายในเวลา ๑๕ วัน จากนั้นกฎหมายจะถูกประกาศในรัฐกิจจานุเบกษา (Journal Officiel) แห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส

อย่างไรก็ตาม การประกาศใช้บังคับกฎหมายอาจล่าช้าหรือเกิดปัญหาขัดได้ ใน ๒ กรณี คือ การควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (Constitutionnalité) และการพิจารณากฎหมายครั้งใหม่

ผลของการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (Effets du Contrôle de Constitutionnalité)

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ (Conseil constitutionnel) มีหน้าที่ในการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว

- การวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ (Saisine du Conseil constitutionnel)

การควบคุมนี้จะใช้กับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ (lois organiques) ส่วนกฎหมายทั่วไปจะใช้วิธีนี้ได้ก็ต่อเมื่อมีการร้องขอจากประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ นายกรัฐมนตรี ประธานวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๖๐ คน หรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๖๐ คน

กระบวนการประกาศใช้บังคับกฎหมายจะหยุดลงเมื่อมีการวินิจฉัยดังกล่าวเกิดขึ้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยให้เสร็จภายใน ๑ เดือน หรือ ๑ สัปดาห์ ในกรณีที่รัฐบาลร้องขอ

- ผลการวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ (Effets des Décisions du Conseil Constitutionnel)

เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกาศว่ากฎหมายฉบับนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงสามารถประกาศใช้บังคับกฎหมายได้

ในทางตรงกันข้าม คำวินิจฉัยที่ประกาศว่าร่างกฎหมายทั้งร่างขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เป็นอุปสรรคต่อการประกาศใช้บังคับ วิธีแก้ปัญหาวีธีเดียว คือ การกลับไปเริ่มต้นการพิจารณาใหม่ ยกเว้นกรณีที่หลักการของความไม่สอดคล้องนั้นก่อให้เกิดอุปสรรคที่ยอมรับได้ เช่น การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นการล่วงหน้า เป็นต้น

อนึ่ง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญสามารถวินิจฉัยว่ากฎหมายชอบด้วยรัฐธรรมนูญเพียงบางส่วนได้ ในกรณีนี้ กฎหมายจะถูกประกาศใช้ โดยยกเว้นส่วนที่ประกาศว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

การพิจารณาครั้งใหม่ ซึ่งประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐเป็นผู้ร้องขอ (Nouvelle Deliberation Demandée par le Président de la République)

ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐสามารถร้องขอต่อรัฐสภาให้มีการพิจารณาใหม่ก่อนพ้นกำหนด ๑๕ วันในการประกาศใช้บังคับกฎหมาย ซึ่งต้องประกาศเป็นรัฐกฤษฎีกาและมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับคำสั่ง

ด้านการควบคุมรัฐบาล (Pouvoir de contrôle)

๑. ความรับผิดชอบของรัฐบาล (Mise en Cause de la Responsabilité du Gouvernement)

รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา และในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ความเห็นชอบยุติการอภิปรายไม่ไว้วางใจหรือไม่ให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานหรือการแถลงนโยบายทั่วไปของรัฐบาล นายกรัฐมนตรีต้องยื่นใบลาออกของรัฐบาลต่อประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ

กระบวนการที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบของรัฐบาลต่อรัฐสภา มีดังนี้

- การแสดงความรับผิดชอบของรัฐบาลในเรื่องแผนการดำเนินงานหรือแถลงนโยบายทั่วไป
- การเสนอญัตติขอเปิดการอภิปรายไม่ไว้วางใจ
- การแสดงความรับผิดชอบของรัฐบาลเกี่ยวกับการลงมติให้ความเห็นชอบร่างกฎหมาย

๒. การตั้งกระทู้ถาม (Questions)

สมาชิกรัฐสภาสามารถตั้งกระทู้ถามรัฐบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยมีรูปแบบดังนี้

๒.๑ กระทู้ถามที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Questions écrites)

สมาชิกรัฐสภาสามารถตั้งกระทู้ถามที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อถามรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล โดยในการตั้งกระทู้ถามนั้น สมาชิกผู้นั้นต้องเสนอกระทู้ต่อประธานสภาเพื่อแจ้งไปยังรัฐบาล ซึ่งกระทู้ถามที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะได้รับการประกาศในส่วนพิเศษของรัฐกิจจานุเบกษา และรัฐมนตรีต้องตอบในรัฐกิจจานุเบกษาภายในเวลา ๒ เดือน นับแต่วันที่กระทู้ถามได้รับการประกาศในรัฐกิจจานุเบกษา

๒.๒ กระทำด้วยวาจา (Questions Orales)

- กระทำด้วยวาจาโดยไม่มีการอภิปราย (Questions Orales sans Débat)
- สมาชิกสภาสามารถตั้งคำถามด้วยวาจาเพื่อถามรัฐมนตรี ซึ่งกระทู้ที่ตั้งโดยสมาชิกเพียงคนเดียว ห้ามเป็นกระทู้หมู่ สมาชิกต้องจัดทำสรุปใจความสำคัญของกระทู้เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อแจ้งไปยังรัฐบาล

ที่ประชุมแห่งประธานได้กำหนดให้มีการพิจารณากระทู้ถามด้วยวาจาในช่วงเช้าวันอังคาร ยกเว้นในระหว่างการประชุมวาระหรือในสมัยประชุมวิสามัญ หรือในกรณีที่ได้กำหนดระเบียบวาระอื่นไว้แล้ว

ตั้งแต่ช่วงต้นวาระ ที่ประชุมร่วมของประธานจะพิจารณากำหนดวันประชุมทั้งหมดสำหรับกระทู้ถามด้วยวาจา จำนวนกระทู้ถามที่สามารถถามได้ในการประชุมแต่ละครั้ง (ปัจจุบันกำหนดไว้ ๒๕ กระทู้) และสัดส่วนของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ

กระทู้ถามเหล่านี้จะประกาศในรัฐกิจจานุเบกษาในส่วนของกระทู้ถาม

สภาจะใช้เวลา ๗ นาที ในการถามและตอบกระทู้ ๑ กระทู้

- กระทู้ถามสดเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน (Questions d'actualité au Gouvernement)
- สมาชิกสามารถตั้งกระทู้ถามสดถามรัฐบาลเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศฝรั่งเศสและต่างประเทศได้ โดยในการตั้งกระทู้ถามสดนั้น รัฐบาลจะไม่ได้รับทราบเนื้อหาของกระทู้ จะได้รับทราบเพียงชื่อของผู้ตั้งกระทู้ถามเท่านั้น

๓. การรับฟังข้อมูล (Auditions)

คณะกรรมการวิสามัญ (หรือคณะกรรมการวิสามัญ) สามารถเรียกบุคคลมาชี้แจง โดยผู้ไม่ไปชี้แจงจะถูปรับ ๗,๕๐๐ ยูโร เป็นการลงโทษ

๔. คณะทำงานด้านข้อมูล (Missions d'information)

คณะกรรมการวิสามัญสามารถจัดตั้งคณะทำงานด้านข้อมูลเพื่อทำหน้าที่หาข้อมูลในด้านต่าง ๆ และจัดทำรายงานด้านข้อมูล (Rapports d'information) เสนอต่อคณะกรรมการ

๕. การตั้งคณะกรรมการสอบสวน (Commission d'enquête)

การตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นวิธีการควบคุมการทำงานของรัฐบาลวิธีหนึ่งของสภา ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนนี้จะช่วยให้สมาชิกในคณะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐและเหตุการณ์ที่มีความสำคัญ โดยหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลจะสิ้นสุดลงเมื่อได้นำเสนอรายงาน หรืออย่างช้าที่สุดเมื่อพ้นระยะเวลา ๖ เดือนนับแต่วันที่มติตั้ง

๖. การควบคุมงบประมาณ (Contrôle budgétaire)

คณะกรรมการการคลังของแต่ละสภามีหน้าที่ในการติดตามและควบคุมการบังคับใช้กฎหมายทางการเงินและประเมินผลทางการเงินการคลังสาธารณะโดยมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน กล่าวคือ การควบคุมด้านสถานที่ สิทธิในการได้รับเอกสารข้อมูล (การควบคุมด้านเอกสาร) และอำนาจในการรับฟังข้อมูลจากบุคคลที่เห็นว่าจำเป็น

๗. การควบคุมการบังคับใช้กฎหมาย (Contrôle de l'application des Lois)

คณะกรรมการวิสามัญแต่ละคณะของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาสามารถทำการติดตามผลการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะ

๘. การควบคุมในสหภาพยุโรป (Contrôle de l'Union Européenne)

คณะกรรมการกิจการยุโรป เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉบับวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๐๘ เพื่อทำหน้าที่แทนคณะผู้แทนคณะผู้แทนในสหภาพยุโรป (Délégation pour de l'Union Européenne) ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๔๘ คน มีหน้าที่หาข้อมูลและควบคุมเกี่ยวกับมาตรการด้านนิติบัญญัติซึ่งเสนอโดยรัฐบาลหรือสมาชิกรัฐสภาต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เมื่อได้ส่งร่างดังกล่าวไปยังคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป ซึ่งรัฐบาลสามารถเสนอร่างข้อกำหนดอื่นและเอกสารที่ได้มาจากองค์กรของสหภาพยุโรปต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้ ทั้งนี้ ที่ประชุมสภาสามารถลงมติร่างข้อกำหนดหรือเอกสารดังกล่าวในช่วงนอกสมัยประชุมตามวิธีที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภาได้

๙. งานด้านการประเมินผลและการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Travaux d'évaluation et d'expertise)

งานด้านประเมินผลและการตรวจสอบนั้น สภาผู้แทนราษฎรได้ร่วมกับวุฒิสภาในการจัดตั้งหน่วยงานและคณะผู้แทนต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานประเมินผลของทางเลือกด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของรัฐสภา หน่วยงานประเมินผลของนโยบายด้านสาธารณสุขของรัฐสภา หน่วยงานประเมินผลด้านการตามกฎหมายของรัฐสภา คณะผู้แทนเพื่อการวางแผนของรัฐสภา คณะผู้แทนด้านสิทธิสตรีและความเท่าเทียมกันทางโอกาสระหว่างชายและหญิงของรัฐสภา) และ คณะผู้แทนด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของท้องถิ่นของรัฐสภา

คณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรฝรั่งเศส

คณะกรรมการสามัญมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ๒ ประการ คือ การจัดเตรียมข้อมูลสำหรับการอภิปรายกฎหมายในการประชุมสภา และการให้ข้อมูลแก่สภาและการควบคุมรัฐบาล

ในตอนเริ่มต้นวาระของสภาและเริ่มต้นสมัยประชุมสามัญของทุกปี สภาจะตั้งคณะกรรมการสามัญ โดยตั้งตามสัดส่วนของกลุ่มการเมืองและตามข้อเสนอของหัวหน้ากลุ่มการเมือง คณะกรรมการแต่ละคณะ จะตั้งคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ประธาน ๑ ตำแหน่ง รองประธาน ๓ - ๔ ตำแหน่ง และเลขานุการ ๓ - ๔ ตำแหน่ง ทั้งนี้ คณะกรรมการการคลังจะตั้งผู้นำเสนอรายงานทั่วไป (Rapporteur Général) อีก ๑ ตำแหน่ง

คณะกรรมการสามัญแต่ละคณะจะมีห้องประชุมประจำ และมีเจ้าหน้าที่ประจำคณะที่เป็นข้าราชการภายใต้การบังคับบัญชาของหัวหน้าฝ่าย โดยฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญทั้ง ๘ คณะ มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมดรวม ๑๙๙ คน โดยแบ่งเป็นระดับบริหาร (Administrateurs) ๕๐ คน และระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ (Fonctionnaires) ๑๔๙ คน นอกจากนี้ ยังมีการช่วยเหลือทางการเงินเฉพาะด้าน เช่น ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่หรือในการพิจารณาศึกษา เป็นต้น

โดยหลักการแล้ว คณะกรรมการจะไม่ประชุมในเวลาเดียวกับการประชุมสภา (เว้นแต่ในกรณีจำเป็น) โดยสภาผู้แทนราษฎรจะประชุม ๓ วัน คือ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี ส่วนคณะกรรมการจะมีการประชุมในวันพุธช่วงเช้า แต่โดยมากแล้ว คณะกรรมการมีการประชุมในช่วงบ่ายวันอังคารและวันพุธ ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

คณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวน ๘ คณะ ดังนี้

๑. คณะกรรมการกิจการวัฒนธรรม และการศึกษา
๒. คณะกรรมการเศรษฐกิจ
๓. คณะกรรมการการต่างประเทศ
๔. คณะกรรมการกิจการสังคม
๕. คณะกรรมการป้องกันประเทศและการทหาร
๖. คณะกรรมการเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนและการปฏิรูปพื้นที่ในภาคพื้นทวีป
๗. คณะกรรมการการคลัง การเศรษฐกิจ และการควบคุมงบประมาณ
๘. คณะกรรมการกฎหมายรัฐธรรมนูญ การตรากฎหมายและการบริหารจัดการทั่วไป

ของสาธารณรัฐ

การชี้แจงตอบข้อซักถาม

คณะกรรมการได้สอบถามเกี่ยวกับการเชิญบุคคลหรือหน่วยงานมาชี้แจงให้ข้อมูลต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ในกรณีบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับเชิญมาร่วมประชุมไม่ให้ความร่วมมือ คณะกรรมการของรัฐสภาสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีมาตรการอย่างไร มีกฎหมายเกี่ยวกับคำสั่งเรียกบุคคลหรือหน่วยงานมาชี้แจงต่อคณะกรรมการหรือไม่ ผู้บรรยายสรุปตอบว่าไม่มีมาตรการบังคับหรือกฎหมายเกี่ยวกับคำสั่งเรียกดังกล่าวเป็นการเฉพาะ แต่โดยส่วนใหญ่ บุคคลและหน่วยงานมักให้ความร่วมมือมาชี้แจงต่อคณะกรรมการเมื่อได้รับเชิญมาร่วมประชุมเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าไม่ได้กระทำความผิดและสามารถชี้แจงให้สาธารณชนได้รับทราบ ซึ่งหากบุคคลหรือหน่วยงานใดไม่ให้ความร่วมมือย่อมทำให้เกิดข้อสงสัยว่ามีการกระทำความผิดจริงจึงไม่อาจชี้แจงให้สังคมคลายข้อสงสัยได้

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

- การแก้ไขรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ในแต่ละครั้งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย แต่ยังคงไว้ซึ่งสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญปี ค.ศ. ๑๙๕๘ สมัยประธานาธิบดี ชาร์ล เดอ โกล Charles de Gaulle เป็นหลัก (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุด ปี ค.ศ. ๒๐๐๘) โดยกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญทุกครั้งจะมีการทำประชาคมตีให้ประชาชนออกเสียงยอมรับหรือไม่ยอมรับร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจนำมาใช้เทียบเคียงกับแนวคิดแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำลังเป็นประเด็นทางการเมืองที่เข้มข้นทางการเมืองไทยในปัจจุบันได้

- ประสพการณ์จากการได้เข้าไปยังอาคารรัฐสภาสาธารณรัฐฝรั่งเศส พบว่า เป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่พื้นที่ใช้สอยที่เป็นสัดส่วนเหมาะสม เอื้ออำนวยให้การทำงานมีความสะดวกและมีการออกแบบวางผังที่ลงตัว ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อเปรียบเทียบในการจัดสรรพื้นที่ในอาคารรัฐสภาใหม่ของไทยได้

- จากการศึกษาดูงานการจัดระเบียบสังคมและการบริหารจัดการตลอดจนระบบผังเมืองนั้นมีข้อสังเกตหลายประการที่สามารถนำมาปรับใช้ในบ้านเมืองเราได้ อาทิเช่น การแก้ไขปัญหาการจราจรโดยการเพิ่มช่องทางสำหรับจักรยาน (Bike lane) และการส่งเสริมให้ใช้รถพลังงานไฟฟ้าเพื่อลดมลพิษ โดยการเพิ่มจุดเติมไฟฟ้าตลอดจนการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับรถประเภทต่าง ๆ อย่างเป็นสัดส่วน และมีกฎหมายควบคุมการสร้างอาคารในบริเวณศูนย์กลางกรุงปารีสกำหนดให้มีลักษณะอาคารรูปแบบเดียวกันและมีความสูงในระดับเดียวกัน ทำให้บ้านเมืองมีความสวยงาม เป็นระเบียบ ซึ่งการออกกฎหมายลักษณะนี้สามารถทำได้ในบริบทของประเทศที่เป็นรัฐสวัสดิการ อีกประเด็นหนึ่งเป็นเรื่องเศรษฐกิจ คณะกรรมการพบว่า ยังมีช่องทางการส่งออกสินค้าบางประเภท โดยเฉพาะอาหาร เนื่องจากอาหารไทยกำลังเป็นที่นิยมมากในยุโรป

๒. การเยี่ยมชมระแวกอัครราชทูตไทยประจำสมาพันธรัฐสวิส ณ กรุงเบิร์น สมาพันธรัฐสวิส

ข้อมูลการบรรยายสรุป

ในโอกาสการเข้าเยี่ยมชมระแวกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเบิร์น สมาพันธรัฐสวิส คณะกรรมการได้ รับทราบข้อมูลว่า ในปัจจุบันมีชาวไทยพำนักรักษาอาศัยอยู่ตามเมืองใหญ่ ๆ ในสมาพันธรัฐสวิสเป็นจำนวนมาก เช่น ที่กรุงเบิร์น บาเซลชูริคเจนีวา โลซานน์ลูเซิร์นลูกาโน โซโลทูร์น และคัวร์ ฯลฯ เป็นต้น ประมาณว่ามีอยู่ไม่ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ คน หรือมากกว่า นั้น ส่วนใหญ่แล้ว กว่าร้อยละ ๘๐ เป็นหญิงที่สมรสกับชายชาวสวิส และอีกส่วนหนึ่งเป็นบุตรที่ติดตามมารดาพำนักรักษาอาศัยอยู่ด้วย รวมทั้งบุตรบุญธรรมที่ครอบครัวชาวสวิส ขอรับมาเลี้ยงดู ซึ่งเกือบทั้งหมดบิดา-มารดาบุญธรรมจะให้ความรัก และให้การศึกษาดูแลประดุจบุตร ของตน นอกจากนี้ยังมีชายไทยอีกจำนวนหนึ่งที่สมรสกับหญิงชาวสวิสหญิงไทยที่สมรสกับชายชาวสวิสส่วน ใหญ่จะเป็นแม่บ้าน โดยบางคนอาจทำงานพิเศษเสริมรายได้ นอกจากข้าราชการไทยที่ทำงานที่สถาน เอกอัครราชทูต ณ กรุงเบิร์นและคณะทูตถาวร ฯ ที่นครเจนีวาและครอบครัว รวมทั้งคนไทยส่วนหนึ่งที่ทำงาน ในองค์กรระหว่างประเทศที่นครเจนีวาแล้ว คนไทยส่วนใหญ่จะมีอาชีพที่หลากหลาย ตั้งแต่การทำงานในบริษัท การบิน บริษัทผลิตภัณฑอาหาร โรงงานผลิตหรือร้านจำหน่ายนาฬิกา ร้านขายของที่ระลึก โรงพยาบาล โรงงานผลิตช็อกโกแลต บริษัทไปรษณีย์ การดูแลคนชรา พนักงานขายสินค้าในห้างสรรพสินค้า รวมทั้งการ ทำงานในร้านอาหาร ตลอดจนการเปิดร้านอาหารไทยซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ อย่างไรก็ตามยังมีหญิงไทยอีกจำนวนหนึ่งที่ถูกละทิ้งหรือถูกบังคับให้ทำงานบริการทางเพศ ดังนั้น ก่อนที่จะ เดินทางมาทำงานที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ หญิงไทยควรได้ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องของไทย และสวิสให้ถี่ถ้วนเสียก่อน

กลุ่มชุมชนไทยในสวิตเซอร์แลนด์ตามเมืองต่าง ๆ ที่มีประสบการณ์และสามารถใช้เวลาในการทำกิจกรรมเพื่อชุมชนไทย ได้พยายามเกาะกลุ่มรวมตัวกัน จัดตั้งเป็นสมาคม ชมรม กลุ่ม ชุมชนไทยขึ้น เพื่อช่วยเหลือคนไทยด้วยกัน บางกลุ่มตั้งขึ้นโดยการจดทะเบียนกับทางการสวิส และตั้งชื่อเป็นสมาคม ชมรม กลุ่ม สุดแต่ความต้องการของแต่ละกลุ่ม ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและต้องการช่วยเหลือคนไทยด้วยกันบางคน ก็อาจจะเป็นกรรมการของกลุ่มอื่นด้วย เนื่องจากมีถิ่นพำนักอยู่ในเขตที่ต่างกัน แต่มีความประสงค์จะช่วยเหลือ กลุ่มในเมืองอื่นด้วย ทั้งนี้ สมาคม ชมรม กลุ่ม ที่อาจถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญและได้ให้ความร่วมมือกับหน่วย ราชการไทยในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ในการช่วยเหลือชุมชนไทยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

นอกจากนั้น ยังมีการการสอนภาษาไทยและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยในสวิตเซอร์แลนด์ ดังนี้

๑. โรงเรียนไทย-สวิส อาคเนย์ (Thai Schule Suedostschweiz) ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อ ส่งเสริมและทะนุบำรุงภาษาและวัฒนธรรมไทย พร้อมทั้งส่งเสริมความรู้ด้านต่างๆ ให้คนไทยและครอบครัว แถบภาคกลางของสวิตเซอร์แลนด์ รวมถึงผู้สนใจในภาษาและวัฒนธรรมไทยทั่วไป

๒. โรงเรียนพุทธศาสนานานาชาติ ที่วัดศรีนครินทรวาราม มีการสอนภาษาไทย วัฒนธรรมไทย ธรรมะสำหรับเยาวชน และคนไทยทั่วไปที่สนใจ โดยวัดฯ และกลุ่มครูอาสาสมัคร

ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตในสวิตเซอร์แลนด์ มีศูนย์ที่มีเจ้าหน้าที่คนไทยที่สามารถช่วยเหลือ ให้คำแนะนำได้ ดังนี้

๑. ศูนย์ให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนไทย (Thai Beratungsstelle) ที่เมืองคัวร์ มีกิจกรรม สำคัญ คือ การให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน โทรศัพท์สายด่วน ๒๔ ชั่วโมง ลามและแปล โดยไม่คิด

มูลค่าและรักษาข้อมูลส่วนบุคคล ศูนย์ฯ ได้รับการสนับสนุนจากสมาพันธ์รัฐสวิสและกองบูรณาการชีวิตรัฐกริสันส์ (Grisons)

๒. ศูนย์ฟิซ (FIZ) ที่ซูริก เป็นศูนย์ให้คำปรึกษาแก่สตรีต่างชาติที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ และถูกใช้กำลังจากสามี คู่ชีวิต นายจ้าง หรือจากบุคคลใกล้ชิด ให้คำแนะนำแก่สตรีเกี่ยวกับใบอนุญาตพำนัก มีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถพึ่งพาตนเอง โดยศูนย์ฯ ช่วยแนะนำและประสานอำนวยความสะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง เน้นการรักษาความลับอย่างเคร่งครัดโดยไม่คิดมูลค่า

กล่าวโดยสรุปคนไทยโดยทั่วไป ยังมีความระลึกถึงถิ่นเดิม คือประเทศไทย ยังนึกถึงบุญการี บิดามารดาญาติ พี่น้อง ที่อยู่ในประเทศไทย แม้แต่การรวมกลุ่ม เป็นชุมชนไทย เป็นสมาคมไทย ก็ยังนึกถึงคนไทยเยาวชนไทยที่ด้อยโอกาส พยายามส่งเงินช่วยเหลือไปให้มูลนิธิ สมาคม โรงเรียนต่าง ๆ ที่มีเด็กยากจนด้อยโอกาส เท่าที่ผู้เขียนได้พบปะสนทนา หรือได้รับการบอกเล่าจากบุคคลทุกเหล่าโดยตรง คนไทยเหล่านี้ต่างส่งเงินกลับบ้านในประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ย่า ตายาย ญาติพี่น้อง และหลาน ๆ ด้วยกันทั้งสิ้น คนไทย ชุมชนไทยในสวิตเซอร์แลนด์ จึงถือว่ามีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือประเทศไทย ถึงแม้ว่า บางคนจะมีรายได้ไม่มาก แต่ก็ยังเจียดจ่ายรายได้ไปยกรอครอบครัวของตนในประเทศไทย และถือได้ว่า คนไทยชุมชนไทยในสวิตเซอร์แลนด์ เป็นชุมชนไทยที่เข้มแข็งในต่างแดน

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. การทำงาน คนไทยที่เดินทางมาทำงานในสมาพันธ์รัฐสวิส เช่น บริษัทเนสท์เล่ และอื่น ๆ ไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด เนื่องจากคนเหล่านี้ไม่ประสงค์เปิดเผยข้อมูลจึงไม่ได้มารายงานตัว อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏว่ามีข้อมูลคนไทยที่เข้ามาอาศัยอยู่โดยหลบซ่อน

๒. ธุรกิจการค้า สินค้าที่ไทยส่งมาขายที่สมาพันธ์รัฐสวิสมากที่สุด คือ อัญมณี ซึ่งเป็นประเภทเศษอัญมณี โดยสวิสจะนำมาทำใหม่ให้มีความสวยงามมากขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งกลับมาขายยังประเทศไทย ในราคาสูงขึ้น สินค้าในสมาพันธ์รัฐสวิสมีราคาแพงมาก คนส่วนใหญ่บริโภคสินค้านำเข้าเนื่องจากมีราคาถูกกว่าของที่ผลิตภายในประเทศ สินค้าที่นำเข้าจากประเทศไทย เช่น ผัก ผลไม้ ซึ่งไทยจะส่งมาโดยตรงหรือส่งออกพร้อมกับสินค้าเวียดนามในนามประเทศเวียดนาม ผักที่นำเข้าจากไทยค่อนข้างขายดี สำหรับผลไม้ที่ส่งมาขายโดยทั่วไป ได้แก่ มะม่วง มังคุด เงาะ กล้วยหอม ปัญหาที่พบคือ การขนส่งซึ่งมีระยะทางไกล ทำให้ผลไม้ได้รับความเสียหาย คือ ขำ เสีย กรณีมะม่วงที่ส่งเข้ามาจะเป็นมะม่วงที่ยังไม่แก่จัดนำมาบ่มแล้วมีผิวสวยแต่รสชาติไม่อร่อย ในขณะที่มะม่วงที่นำเข้าจากบราซิลเป็นมะม่วงที่มีรสชาติดี ดังนั้น หากไทยไม่รักษาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน เวียดนามและประเทศอื่น ๆ จะเข้ามาเป็นคู่แข่งทางการค้าแทน

๓. การศึกษา สิ่งที่น่าสนใจของสวิส คือ การศึกษา นักเรียน นักศึกษาไทยที่มาศึกษาในสมาพันธ์รัฐสวิสส่วนใหญ่มัธยมศึกษา มักเข้ามาศึกษาด้านการโรงแรม สมาพันธ์รัฐสวิสไม่มีทุนการศึกษาแบบทุน ก.พ. (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) แต่มีทุนของกระทรวงต่างประเทศให้คนไทยในสมาพันธ์รัฐสวิสได้ศึกษาต่อ ทั้งนี้ ไม่ค่อยมีผู้ขอทุนการศึกษาเนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ที่มาศึกษาต่อจะมีทุนของตนเอง นอกจากนั้นระบบการศึกษาของสมาพันธ์รัฐสวิสได้รับการยอมรับและมีนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก จึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียกับระบบการศึกษาของไทย ละนำข้อดีของหลักสูตรการศึกษาของสวิสที่ประสบความสำเร็จไปปรับใช้ในประเทศไทย

๓. การเยี่ยมชมและรับฟังการบรรยายสรุป ณ องค์การสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

ข้อมูลการบรรยายสรุป

คณะกรรมการธิการได้เยี่ยมชมและรับฟังบรรยายสรุป ณ ที่ทำการองค์การสหประชาชาติ นครเจนีวา สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติตั้งอยู่ที่กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยแบ่งออกเป็นหน่วยการบริหารย่อยอีกหลายหน่วย ซึ่งแต่ละหน่วยมีหน้าที่ดูแลในเรื่องที่แตกต่างกันไป ตัวอย่างหน่วยบริหารหลักๆมี “สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ” (The United Nations General Assembly) “คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ” (Security Council of the United Nations) “องค์การอนามัยโลก” (World Health Organization) และ “กองทุนสคงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ” (United Nations Children Fund-UNICEF) สำหรับสำนักงานที่นครเจนีวา มีภารกิจหลักเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน โดยส่งเสริมแนวทางความร่วมมือและการหารืออย่างสร้างสรรค์เพื่อสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมในทุกพื้นที่ และเปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตว่า มีบางเหตุการณ์ประเทศมหาอำนาจบางประเทศฝ่าฝืนมติของสหประชาชาติใช้กำลังโจมตีประเทศอื่น แล้วสหประชาชาติจะมีมาตรการอย่างไรเพื่อคงไว้ซึ่งสันติภาพระหว่างประเทศ ซึ่งการตอบคำถามให้ความกระจ่างในข้อสงสัยต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์การสหประชาชาติ (The United Nations) เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับโลกที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๔๕ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ยุติลง โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา มีสมาชิกประกอบด้วยประเทศเอกราชต่างๆ จากทุกภูมิภาคของโลก จากจำนวนสมาชิกก่อตั้ง ๕๑ ประเทศในปี ค.ศ. ๑๙๔๕ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

- ตูวาลู (Tuvalu) เข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ค.ศ. ๒๐๐๐ เป็นอันดับที่ ๑๘๙
- สวิตเซอร์แลนด์ เข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ค.ศ. ๒๐๐๒ เป็นอันดับที่ ๑๙๐
- ติมอร์ตะวันออก เข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ค.ศ. ๒๐๐๒ เป็นอันดับที่ ๑๙๑

วัตถุประสงค์

องค์การสหประชาชาติได้รับการสถาปนาอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ เมื่อกฎบัตรสหประชาชาติมีผลบังคับใช้ กฎบัตรสหประชาชาติได้กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การสหประชาชาติไว้ดังนี้

๑. เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติ และ ความมั่นคงระหว่างประเทศ

๒. เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างประชาชาติทั้งปวง โดยยึดการเคารพต่อหลักการแห่งสิทธิอันเท่าเทียมกัน

๓. เพื่อให้บรรลุถึงความร่วมมือระหว่างประเทศ ในอันที่จะแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม หรือ มนุษยธรรม และ การส่งเสริมสนับสนุนการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และ เสรีภาพขั้นมูลพื้นฐานสำหรับทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติในเรื่องเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือ ศาสนา

๔. เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับการประสานงานของประชาชาติทั้งหลายให้กลมกลืนกันในอันที่จะบรรลุจุดหมายปลายทางร่วมกัน

กล่าวได้ว่าองค์การสหประชาชาติก่อตั้งขึ้นมาด้วย เจตนารมณ์ที่จะขจัดภัยพิบัติอันเกิดจากสงคราม ประกันสิทธิมนุษยชน ตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลมนุษยชาติ

หลักการ

เพื่อให้องค์การสหประชาชาติสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กฎบัตรสหประชาชาติได้วางหลักการที่องค์การสหประชาชาติ และ ประเทศสมาชิกจะพึงยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินการระหว่างประเทศ ดังนี้

๑. หลักความเสมอภาคในอธิปไตย รัฐย่อมมีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์
๒. หลักความมั่นคงร่วมกัน เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และ ความมั่นคงร่วมกัน ดำเนินมาตรการร่วมกัน เพื่อป้องกัน และขจัดการคุกคามต่อสันติภาพ
๓. หลักเอกภาพระหว่างมหาอำนาจ ซึ่งได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และจีน
๔. หลักการไม่ใช้กำลัง และ การระงับกรณีพิพาทโดยสันติวิธี
๕. หลักความเป็นสากลขององค์การ เปิดกว้างแก่รัฐที่รักสันติทั้งปวง
๖. หลักการเคารพเขตอำนาจศาลภายใน ปัญหาใดที่ประเทศสมาชิกอ้างว่าเป็นกิจการภายใน สหประชาชาติจะไม่มีสิทธิหรืออำนาจเข้าแทรกแซง

หน่วยงานหลัก

สหประชาชาติมีการดำเนินงานเกือบทั้งโลกโดยผ่านหน่วยงานหลัก ๖ องค์การ ซึ่งมี

๑. สมัชชาเป็นที่รวมของประเทศสมาชิกทั้งหมดของสหประชาชาติ ซึ่งทุกประเทศมีสิทธิออกเสียงได้ ๑ เสียง มีหน้าที่พิจารณาและให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ภายในกรอบของกฎบัตรสหประชาชาติ แม้ว่าสมัชชากำหนดเป้าหมายและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาต่างๆ เรียกร้องให้มีการประชุมระดับโลกในหัวข้อสำคัญๆ และกำหนดปีสากลเพื่อเน้นความสนใจในประเด็นที่สำคัญๆ ของโลก สมัชชามีการประชุมสมัยสามัญปีละครั้ง การลงคะแนนเสียงในเรื่องต่างๆ ใช้เสียงข้างมากแต่ถ้าเป็นปัญหาสำคัญจะต้องได้คะแนน ๒ ใน ๓ ของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม

๒. คณะมนตรีความมั่นคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ประกอบด้วยสมาชิก ๑๕ ประเทศ แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ สมาชิกถาวร มี ๕ ประเทศ คือ จีน ฝรั่งเศส รัสเซีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และ สมาชิกชั่วคราว มี ๑๐ ประเทศ อยู่ในตำแหน่งครั้งละ ๒ ปี ในกรณีประเทศสมาชิกถาวรประเทศใดประเทศหนึ่งออกเสียงคัดค้าน ถือว่าเป็นการใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) อันจะมีผลทำให้เรื่องนั้นๆ ตกไป ในยุคของสงครามเย็นการดำเนินงานของคณะมนตรีความมั่นคงประสบกับสภาวะชะงักงัน เนื่องจากการใช้สิทธิยับยั้งของประเทศมหาอำนาจ สมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงไม่ว่าจะเป็นสมาชิกประจำหรือไม่ก็ตาม จะต้องงดเว้นออกเสียง เมื่อมีการพิจารณาปัญหาข้อพิพาทที่ตนเป็นคู่กรณีด้วย

๓. คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม มีหน้าที่สำคัญ คือ การส่งเสริมและจัดทำข้อเสนอแนะ กิจกรรม ที่มุ่งเน้นความร่วมมือระหว่างประเทศทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงเรื่องการค้า การขนส่ง การพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจ ประชากรและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมนุษย์ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมประกอบด้วยสมาชิก ๕๔ ประเทศ อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๓ ปี การลงคะแนนเสียงใช้คะแนนเสียงข้างมาก ภายใต้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วยคณะกรรมการการประจําภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (The Economic and Social Commission for Asia and The Pacific : ESCAP) สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร

๔. คณะมนตรีภาวะทรัสตี ประกอบด้วย จีน ฝรั่งเศส รัสเซีย อังกฤษ และ สหรัฐอเมริกา มีหน้าที่ดูแลดินแดนในภาวะทรัสตีที่รัฐบาลของประเทศต่างๆ รับผิดชอบอยู่เพื่อให้มีการดำเนินงานเป็นขั้นตอน อันจะนำไปสู่การปกครองตนเอง หรือการได้รับเอกราช เดิมดินแดนในภาวะทรัสตีมี ๑๑ แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในแอฟริกา และมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งได้รับเอกราชไปหมดแล้ว ปาเลา (Palau) เป็นดินแดนในภาวะทรัสตีแห่งสุดท้าย เดิมอยู่ในความดูแลของสหรัฐอเมริกาได้รับเอกราชเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๔ ส่งผลให้คณะมนตรีภาวะทรัสตีหยุดการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการและจะประชุมเฉพาะเรื่องพิเศษตามความจำเป็น

๕. ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ หรือ “ศาลโลก” ตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นองค์กรตุลาการที่สำคัญของสหประชาชาติ ประกอบด้วยผู้พิพากษา จำนวน ๑๕ นาย อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๙ ปี คู่ความที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลจะต้องเป็นรัฐคู่กรณีซึ่งเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ถ้าไม่ใช่สมาชิก จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสมัชชา เอกชน จะนำคดีมาสู่ศาลนี้ไม่ได้

๖. สำนักเลขาธิการ ทำหน้าที่บริหารงานของสหประชาชาติภายใต้การนำของเลขาธิการสหประชาชาติเลือกตั้งโดยสมัชชาด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามทั้งนี้โดยคำแนะนำของคณะมนตรีความมั่นคง เลขาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี โดยหลักการเลขาธิการจะมาจากประเทศที่เป็นกลางหรือไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด หน้าที่สำคัญของเลขาธิการ คือ การรายงานสถานการณ์ระหว่างประเทศที่กระทบต่อความมั่นคงระหว่างประเทศให้คณะมนตรีความมั่นคงทราบ และ ทำหน้าที่ทางการทูตของสหประชาชาติ

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งองค์การสหประชาชาติมาจนถึงปัจจุบันนี้มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสหประชาชาติ ดังนี้

- ๑) นาย ทริกเว ลี (Trygve Lie) จาก ประเทศนอร์เวย์ (ค.ศ. ๑๙๔๖ – ๑๙๕๓)
- ๒) นาย ดักฮัมมาร์ช็อลด์ (Dag Hammarskjold) จาก ประเทศสวีเดน (ค.ศ. ๑๙๕๓ – ๑๙๖๑)
- ๓) นาย อุ ถั่น (U Thant) จาก ประเทศพม่า (ค.ศ. ๑๙๖๑ – ๑๙๗๑)
- ๔) นาย คัวร์ทวอลด์ไฮม์ (Kurt Waldheim) จาก ประเทศออสเตรีย (ค.ศ. ๑๙๗๒ – ๑๙๘๑)
- ๕) นาย ฮาเวียร์เปเรสเดอเควยาร์ (Javier Perez de Cuellar) จาก ประเทศเปรู (ค.ศ. ๑๙๘๒ – ๑๙๙๑)
- ๖) นาย บรูโทรส บรูโทรส กาลี (Boutros BoutrosGhali) จาก ประเทศอียิปต์ (ค.ศ. ๑๙๙๒ – ๑๙๙๖)
- ๗) นาย โคฟีอันนัน (Kofi Annan) จาก ประเทศกานา เข้ารับตำแหน่ง วันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๙๗ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๐๐๑ ต่อมาได้รับเลือกเป็นเลขาธิการสหประชาชาติสมัยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๒๐๐๒

นอกจากนี้ยังมีองค์กรพิเศษที่ทำงานในฐานะองค์การสหประชาชาติอีกหลายองค์การ เช่น ทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ (Specialized Agencies) ซึ่งเป็นองค์การอิสระ และ ปฏิบัติงานเฉพาะด้าน ทำหน้าที่ในการส่งเสริมเศรษฐกิจ และ สังคมของประเทศสมาชิกซึ่งจัดตั้งขึ้นตามความตกลงของรัฐบาล

ในปัจจุบันมี ๑๖ องค์กร ได้แก่ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) องค์กรอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์กรศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) องค์กรบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนาหรือธนาคารโลก (IBRD/World Bank) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) องค์กรอนามัยโลก (WHO) สหภาพไปรษณีย์สากล (UPU) สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) สมาคมพัฒนาประเทศระหว่างประเทศ (IDA) บริษัทการเงินระหว่างประเทศ (IFC) องค์กรอุตุนิยมวิทยาโลก (WMO) องค์กรกิจการทางทะเลระหว่างประเทศ (IMO) องค์กรทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) กองทุนระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรม (IFAD) องค์กรพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO) และเมืองครีเอทีฟซึ่งมีใช้ทบวงชำนาญพิเศษ ได้แก่ ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการพิทักษ์อัตราภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และ สำนักงานพลังปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) เป็นต้น

ในปัจจุบันองค์กรสหประชาชาติ ได้จัดตั้งทบวงการชำนาญพิเศษของสหประชาชาติ เพื่อปฏิบัติงานอันใดอันหนึ่งหรือเฉพาะด้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจ สังคม และ การศึกษาในสหประชาชาติ (UNHCR) ซึ่งได้ดำเนินการในสิ่งที่เป็นโยบายชนต่อมวลมนุษยชาติมากมาย ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และ การเมือง องค์กรสหประชาชาติ จึงเป็องค์กรหลักที่มีความสำคัญ

การชี้แจงและตอบข้อซักถาม

คณะกรรมการสิทธิการสอบถามว่า มีบางสถานการณ์ที่ประเทศมหาอำนาจบางประเทศฝ่าฝืนมติสหประชาชาติใช้กำลังโจมตีประเทศอื่น กรณีเช่นนี้สหประชาชาติจะมีมาตรการเพื่อคงไว้ซึ่งสันติภาพระหว่างประเทศอย่างไร ผู้บรรยายสรุปได้ชี้แจงว่า ยังไม่เคยมีเหตุการณ์ดังกรณีที่ยกตัวอย่าง และอธิบายว่าในกรณีเกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ คณะมนตรีความมั่นคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ประกอบด้วยสมาชิก ๑๕ ประเทศ แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ สมาชิกถาวร ๕ ประเทศ คือ จีน ฝรั่งเศส รัสเซีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และ มีสมาชิกชั่วคราว ๑๐ ประเทศ อยู่ในตำแหน่งครั้งละ ๒ ปี ในกรณีประเทศสมาชิกถาวรประเทศใดประเทศหนึ่งออกเสียงคัดค้าน ถือว่าเป็นการใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) อันจะมีผลทำให้เรื่องนั้นๆ ตกไป ทั้งนี้ สมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงไม่ว่าจะเป็นสมาชิกประจำหรือไม่ก็ตาม จะต้องงดเว้นออกเสียง เมื่อมีการพิจารณาปัญหาข้อพิพาทที่ตนเป็นคู่กรณีด้วย

**การศึกษาดูงานและเจรจาธุรกิจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคง
ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
ณ ประเทศญี่ปุ่น
ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๔ กันยายน ๒๕๕๕**

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษานโยบายการบริหารจัดการองค์กรและแนวทางการพัฒนา เสริมสร้างด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น
๒. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเมืองการปกครองของเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น ตลอดจนพบปะเยี่ยมเยียนคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านต่าง ๆ
๓. เพื่อศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกระบวนการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชนเกษตรสู่ OVOP (One Village One Product) ซึ่งจังหวัดโออิตะ เมืองฟูกูโอกะ ในปี ๒๕๒๒ เป็นเมืองต้นแบบการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ และได้ถูกนำไปปรับใช้ในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับการพัฒนาภูมิภาค รวมถึง OTOP (One Tambon One Product) ของประเทศไทย

การศึกษาดูงานของคณะกรรมการ

๑. ศึกษาดูงานโครงการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ณ หมู่บ้านยูฟูอิน จังหวัดโออิตะ

หมู่บ้านยูฟูอิน (Yufuin) เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ตั้งอยู่บนที่ราบหุบเขาทางตอนกลางของจังหวัดโออิตะ บนเกาะคิวชูซึ่งเป็นเกาะใหญ่ทางตอนใต้ของญี่ปุ่น ยูฟูอินอยู่ห่างจากเมืองฟูกูโอกะประมาณ ๑๐ กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านที่อุดมไปด้วยธรรมชาติ และพันธุ์พืช สภาพภูมิอากาศค่อนข้างหนาว นอกจากนี้หมู่บ้านยูฟูอินเป็นที่รวบรวมและจัดแสดงบ้านเรือนที่มีอายุเก่าแก่ของประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ตลอดจนงานหัตถกรรม โดยถูกจัดให้เป็นพิพิธภัณฑ์ และเป็นที่ให้ความสนใจแก่นักท่องเที่ยวทั่วทุกสารทิศ

คณะกรรมการได้ศึกษาดูงานและเยี่ยมชมการสาธิตการทำขนมพื้นเมือง การผลิตสินค้าหัตถกรรมและสินค้าที่ระลึก ซึ่งผู้นำหมู่บ้านแห่งนี้ได้จัดให้มี และส่งเสริมในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนในโครงการที่ชื่อว่า “หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP)” ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และประเทศไทยได้มีการนำรูปแบบโครงการดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการจัดตั้งโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (One Tambon One Product : OTOP) ซึ่งเป็นการกระตุ้นธุรกิจประกอบการท้องถิ่น ในสมัย พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๙) โครงการดังกล่าวมีเป้าหมายจะสนับสนุนผลิตภัณฑ์ลักษณะเฉพาะที่ผลิตและจำหน่ายในท้องถิ่นแต่ละตำบล และเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและการตลาด เลือกผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นมาหนึ่งชิ้นจากแต่ละตำบลมาประทับตราว่า "ผลิตภัณฑ์ OTOP" และจัดหาเวทีในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าเหล่านี้ ผลิตภัณฑ์ OTOP ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ซึ่งรวมถึงงานหัตถกรรม ฝ้ายและผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา

เครื่องประดับแฟชั่น ของใช้ในครัวเรือนและอาหาร หลังจากรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๙ โครงการ OTOP ได้ถูกยกเลิกไป ก่อนจะได้รับการฟื้นฟูอีกครั้ง

คณะกรรมการได้รับฟังบรรยายสรุปจาก ผู้แทนหมู่บ้าน และผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ถึงแนวคิด “หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวทางประการหนึ่ง ที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่ สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมีหลักการ พื้นฐาน ๓ ประการ คือ

- ๑) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global)
- ๒) พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance-Creativity)
- ๓) การสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

คำว่า “ผลิตภัณฑ์” ไม่ได้หมายถึงตัวสินค้าเพียงอย่างเดียวแต่เป็นกระบวนการทางความคิด รวมถึงการบริการ การดูแลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรักษาภูมิปัญญา การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น จุดขายที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก

จากนั้น คณะกรรมการได้เข้าชมร้านค้าภายในหมู่บ้าน ซึ่งมีการจัดร้านและผลิตภัณฑ์สินค้าอย่างสวยงาม อาทิ สินค้าเกษตรแปรรูป ขนมพื้นเมือง รวมทั้งสินค้าที่ระลึกแปลกตาหลากหลายรูปแบบ หลังจากนั้นได้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ซึ่งเป็นการจัดแสดงภายในพื้นที่แสดงที่จำลองจากบ้านในประเทศญี่ปุ่น เมื่อ กวาร์ร้อยปีมาแล้ว รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นในอดีต อาจกล่าวได้ว่า ในหมู่บ้านยูฟูอินเป็นหมู่บ้านที่ ผสมผสานจากความเป็นธรรมชาติ ศิลปะ และวิถีชีวิตชุมชนได้อย่างลงตัว

ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตของคณะกรรมการ

จากการศึกษาดูงานของคณะกรรมการที่ หมู่บ้านยูฟูอิน (Yufuin) จังหวัดโออิตะ คณะกรรมการได้รับทราบถึงแนวทางการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ในโครงการ “หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งผลิตภัณฑ์” ซึ่งเป็นการส่งเสริมประชาชน และผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น ทำให้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน สิ่งที่น่าสนใจและควรนำมาเป็นตัวอย่างเพื่อปรับใช้กับประเทศไทย คือ การที่ภาครัฐควรให้การสนับสนุนผู้ประกอบการอย่างเต็มที่ ทั้งด้านงบประมาณและความรู้ โดยเฉพาะ การส่งเสริมภูมิปัญญาให้ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาออกมาเพื่อเป็นการพึ่งพาตนเองและก่อให้เกิดการสร้างงาน และอาชีพของคนในท้องถิ่นด้วย

๒. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความมั่นคงด้านการทหาร ณ ปราสาทคุมาโมโตะ (Kumamoto) จังหวัดคุมาโมโตะ

ปราสาทคุมาโมโตะ (Kumamoto) เป็นปราสาทของโชกุนที่ปกครองดินแดนทางตอนใต้ของญี่ปุ่น ในยุคซามูไร ยุคินจาเฟื่องฟู เมื่อ ๔๒๐ ปีมาแล้ว ปราสาทแห่งนี้ต่างจากปราสาทอื่น คือ เป็นปราสาทที่มีเหลี่ยมมุมที่แหลมคม เป็นอันตรายกับผู้ที่จะปีนขึ้นไปบนปราสาท ข้างในปราสาทจัดเป็นพิพิธภัณฑ์บอกเล่าถึงเรื่องราวของปราสาท ทั้งการสร้างและประวัติการปกครองการต่อสู้ต่าง ๆ รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้ในสมัยนั้น รวมถึงเสื้อผ้าของทหารที่เข้าดับไฟในช่วงที่มีเหตุการณ์ไฟไหม้ปราสาท นอกจากนี้ในตัวปราสาทยังมีเจ้าหน้าที่

ประจำอยู่ในปราสาทแต่กลายเป็นนินจา นักรบชาโมโร เลียนแบบของคนในยุคที่ปราสาทมีความรุ่งเรือง คอยสร้างบรรยากาศให้กับผู้เข้าเยี่ยมชมปราสาทคุมาโมโตะ ด้วยรอบ ๆ ปราสาทมีการสร้างสวนชื่อ ซุยเซ็นจิ (Suizenji) ซึ่งเป็นสวนญี่ปุ่นขนาดใหญ่ มีบรรยากาศโดยรอบเป็นลักษณะเนินเขาเล็ก ๆ น้อย ๆ มากมาย หลายลูกประดับอยู่ในสวน รวมถึงมีการปลูกต้นไม้เป็นการสร้างความร่มรื่นให้สถานที่ พื้นปลูกด้วยหญ้าญี่ปุ่น ประจำชาติ ดูแล้วมีลักษณะสวยงามลงตัวและยิ่งใหญ่ตามอำนาจของตระกูลโชกุน ผู้มีอำนาจในยุคดังกล่าว สวนแห่งนี้ได้ก่อสร้างเมื่อ ๓๐๐ ปี ก่อน โดยผู้ก่อสร้างคือครอบครัวของโชกุนตระกูล Osagawa ใช้เวลาในการสร้างหลายสิบปี ปราสาทคุมาโมโตะ ประเทศญี่ปุ่น เป็นปราสาทที่สร้างในปี ค.ศ. ๑๖๐๗ (พ.ศ. ๒๑๕๐) นับเป็นปราสาทสำคัญมากแห่งหนึ่งของชาวญี่ปุ่น มีการปลูกต้นไม้แพะกวย เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้อยู่อาศัยในปราสาทจะมีอาหารรับประทาน หากมีสงครามเกิดขึ้น พื้นที่อาณาบริเวณของปราสาทยาวประมาณ ๙ กิโลเมตร รวมพื้นที่บริเวณปราสาท มีพื้นที่ประมาณ ๙๘๐,๐๐๐ ตารางเมตร ตัวปราสาทมีหอคอยสูง ๒ หอ ซึ่งใช้ในการรบทำสงครามได้ดีมาก ทำให้สามารถมองเห็นได้รอบทิศจากมุมสูง หอปราสาทใหญ่จะสูงประมาณ ๓๐ เมตร จากพื้นดิน (ประมาณตึก ๑๐ ชั้น) หอปราสาทหลังเล็กสูงประมาณ ๑๙ เมตร ตัวปราสาทเดิมถูกทำลายด้วยไฟ ในปี ค.ศ. ๑๘๗๗ (พ.ศ. ๒๔๒๐) และได้สร้างใหม่ในปี ค.ศ. ๑๙๖๐ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ปราสาทนี้เป็นที่รู้จักกันดีในญี่ปุ่น จากกลยุทธ์สถาปัตยกรรมที่ก่อสร้างตามแนวกว้าง ความสวยงามของเส้นโค้งของฐานปราสาทเป็นหินโค้งสวยไล่ระดับไปจนถึงตัวปราสาท เทคนิคในการก่อสร้างและทำเลที่ตั้งของปราสาทเป็นชัยภูมิที่ดี ทำให้ศัตรูรุกรานเข้าโจมตีได้ยากลำบาก และเป็น ๑ ใน ๓ ของปราสาทโชกุนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่นสร้างโดยคาโตะ คิโยมาสะ (Kato Kiyomasa) อดีตแม่ทัพเป็นผู้ควบคุมการสร้างทั้งหมด

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

จากการศึกษาดูงานของคณะกรรมการธิการที่ปราสาทคุมาโมโตะ คณะกรรมการธิการได้รับทราบถึงแนวทางการดำเนินการด้านป้องกันประเทศและการทหารของประเทศญี่ปุ่นในอดีต รวมทั้งการจัดผังเมืองของประเทศเพื่อให้ยากต่อการเข้ามารุกของศัตรูภายนอกประเทศ แม้ปัจจุบันจะไม่ได้มีการสู้รบแบบในอดีตแล้วก็ตาม แต่การจัดผังเมืองที่ดีที่เหมาะสมมีส่วนสำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

๓. ศึกษาดูงานความมั่นคงด้านทหารและระเบิดปรมาณู ณ พิพิธภัณฑ์ระเบิดปรมาณู (Nagasaki Atomic Bomb Museum) เมืองนางาซากิ จังหวัดนางาซากิ

เมืองนางาซากิ ตั้งอยู่ในจังหวัดนางาซากิ (Nagasaki Ken) ทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะคิวชู ห่างจากเมืองฟูกูโอกะ ๑๕๔ กิโลเมตร มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ ๔๔๒,๐๐๐ คน ในอดีตเคยเป็นหมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ มีการติดต่อกับชาติใกล้เคียงอย่างจีนและเกาหลี จนกระทั่งกลางศตวรรษที่ ๑๖ เมื่อชาวโปรตุเกสเข้ามา จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ขึ้นในนางาซากิ โดยเฉพาะการเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ของมิชชันนารี (Missionary) ชาวตะวันตก มีชาวญี่ปุ่นจำนวนมากหันไปนับถือศาสนาคริสต์และยอมรับแนวคิดตะวันตกจนถึงสมัยเอโดะ เมื่อญี่ปุ่นประกาศปิดประเทศ โชกุนโทโยโทมิ ฮิเดโยชิ เกิดหวาดกลัวกันว่าชาวญี่ปุ่นที่หันไปนับถือคริสต์จะร่วมมือกันโค่นล้มอำนาจของทางการ จึงสั่งให้ศาสนาคริสต์กลายเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และปราบปรามผู้เปลี่ยนไปเข้ารับจนเกิดการเสียชีวิตไปหลายพันคนอย่างโหดร้ายทารุณ โดยเฉพาะเหตุการณ์ล้อมจับบาทหลวงชาวสเปนหกคนกับชาวญี่ปุ่นนับถือคริสต์อีก ๒๐ คนที่โตเกียวกับโอซาก้า ไปตรึงกางเขนที่นางาซากิในปี ค.ศ. ๑๕๙๗ เพื่อเป็นการกำราบไม่ให้ชุมชนคริสต์ขยายเข้าไปในญี่ปุ่นมากกว่านี้ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๖๓๘ ญี่ปุ่นอนุญาตให้พ่อค้าชาวฮอลันดาเข้ามาทำการติดต่อกับชาวญี่ปุ่นได้

โดยจำกัดบริเวณให้อยู่ใน “เดจิม่า” เกาะที่ถูกถมขึ้นเล็ก ๆ แคบ ๆ มีกำแพงล้อมรอบติดท่าเรือนางาซากิ แล้วให้ทำการติดต่อค้าขายกับพ่อค้าญี่ปุ่น ชุนนัง ผ่านทางชุมชนแห่งนี้ นางาซากิจึงเป็นช่องทางเดียวในญี่ปุ่น ขณะนั้นที่เปิดรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา แต่ก็ถูกกักบริเวณไม่ให้แทรกซึมเข้าไปไกลมากกว่านี้ ผิดกับชาวจีน ที่มีอิสระในการดำเนินชีวิตมากกว่า จึงมีการตั้งชุมชนชาวจีน (ไชน่าทาวน์) ขึ้นในเมืองนางาซากิ และยังได้รับอนุญาตให้สร้างวัดของตนขึ้นริมเชิงเขาทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของเมือง เช่น วัดโคฟุคุจิ วัดโชฟุคุจิ ศาลเจ้าแบบจีน ทั้งหมดใช้สถาปัตยกรรมการก่อสร้างในยุคราชวงศ์หมิง ปัจจุบันเมืองนางาซากิ จึงมีความสำคัญทั้งเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีอารยธรรมของชาติตะวันตกและอิทธิพลของวัฒนธรรมจีนอยู่มากที่สุดในญี่ปุ่น อีกบทบาทหนึ่งนั้นนางาซากิรับหน้าที่เป็นเมืองแห่งสันติภาพ ให้ชาวโลกได้ตระหนักถึงพิษภัยจากสงครามที่มีแต่ความสูญเสียและความเจ็บปวด

คณะกรรมการวิชาการได้ศึกษาดูงานและเยี่ยมชม พิพิธภัณฑ์ระเบิดปรมาณู (Nagasaki Atomic Bomb Museum) ภายในพิพิธภัณฑ์มีการจัดแสดงภาพถ่าย ภาพยนตร์จากเหตุการณ์จริง ตลอดจนเครื่องมือใช้และซากปรักหักพังจากเหตุการณ์เมื่อ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งเมืองนางาซากิถูกล้มด้วยระเบิดปรมาณู ลูกที่ ๒ ต่อจากเมืองฮิโรชิมา จนทำให้ญี่ปุ่นยอมแพ้สงครามในอีกหนึ่งสัปดาห์ต่อมา ในการนี้ คณะกรรมการวิชาการได้รับการฟังบรรยายสรุปจากเจ้าหน้าที่ประจำพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งข้อมูลภาพถ่าย และภาพยนตร์เหตุการณ์จริง มีสาระสำคัญดังนี้

ค.ศ. ๑๙๒๐ ญี่ปุ่นประสบกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างหนักจนรัฐบาลเริ่มอ่อนแอ แนวคิดเรื่องการปกครองแบบเผด็จการ ของยุโรปเริ่มระบาดในหมู่ทหารญี่ปุ่นและยังได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ที่อยู่ในสภาวะอับจนทางเศรษฐกิจด้วยกองทัพเริ่มแยกตัวเป็นอิสระจากการบังคับบัญชาของรัฐบาล จน ค.ศ. ๑๙๓๑ กองทัพญี่ปุ่นก็เข้ายึดแมนจูเรียของจีน โดยที่รัฐบาลญี่ปุ่นไม่ทราบเรื่องจึงเป็นการแสดงออกอย่างชัดเจนว่ากองทัพไม่ยอมรับอำนาจของรัฐบาล จากนั้นอีก ๔ ปี กองทัพญี่ปุ่นได้ก่อการรัฐประหารเพื่อล้มรัฐบาล แต่ไม่ประสบความสำเร็จในขณะเดียวกันเหล่าขุนพลเหล่านั้นกลับยังมีอิทธิพลมากขึ้น จนในปี ค.ศ. ๑๙๔๑ นายพลอิเดกิ โตโจ นายทหารคนสำคัญได้เป็นนายกรัฐมนตรีและนับตั้งแต่นั้นมาประเทศญี่ปุ่น มีรูปแบบการบริหารแบบฟาสซิสต์เหมือนในยุโรป หลังจากที่ได้ฝรั่งเศสพ่ายแพ้ ใน ค.ศ. ๑๙๔๑ และเยอรมนีได้ยึดอิตาลีมาเป็นพวกยิ่งทำให้ฮิตเลอร์เหิมเกริมยกทัพไปบุกเข้าตีรัสเซีย รัสเซียได้ระวางตัวอยู่ก่อนแล้วบ้าง สตาลินผู้นำรัสเซีย ในขณะนั้นจึงได้ยกกำลังทหารเข้ายึดโปแลนด์ซึ่งเยอรมนียึดได้ก่อนหน้านี้และขอแบ่งโปแลนด์มาครอบครองครึ่งหนึ่งและรัสเซียยังได้เข้ายึดครองฟินแลนด์อันเป็นชัยภูมิที่สำคัญเพราะเป็นประเทศหน้าด่านที่จะบุกเข้าสู่รัสเซียไว้ก่อนหน้านี้แล้วแต่รัสเซียก็ยังตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่ในการรบทำให้สถานการณ์สงครามขยายวงออกไปอีก สถานการณ์ทางด้านมหาสมุทรแปซิฟิกในเขตเอเชียเริ่มตึงเครียด เพราะญี่ปุ่นหาเหตุรุกรานเพื่อนบ้าน ด้วยเช่นกันจนประธานาธิบดีรูสเวลต์ต้องออกกฎหมายห้ามส่งออกสินค้าที่เป็นยุทธปัจจัยพื้นฐานให้เพื่อยับยั้งการก่อสงครามของญี่ปุ่นและต่อมาก็ได้อายัดทรัพย์สินของชาวญี่ปุ่นในสหรัฐอเมริกาทั้งหมด ขณะที่ทูตญี่ปุ่นกำลังดำเนินการเจรจาทางการทูตเพื่อแก้ไขปัญหากับสหรัฐอยู่นั้น เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ปี ค.ศ. ๑๙๔๑ กองทัพญี่ปุ่นก็ได้บุกเข้าตีฐานทัพของสหรัฐอเมริกาที่เกาะเพิร์ลฮาร์เบอร์อันเป็นเกาะเล็กๆ ในหมู่เกาะฮาวายอันเป็นฐานทัพใหญ่ของสหรัฐที่คุมกำลังด้านพื้นแปซิฟิกโดยที่สหรัฐเองไม่ทันตั้งตัวขณะเดียวกันญี่ปุ่นก็ยกกำลังอีกทางหนึ่งเข้าบุกประเทศแถบเอเชียอาคเนย์อันรวมทั้งประเทศไทย ซึ่งก่อนหน้านี้ญี่ปุ่นโจมตีเกาะเพิร์ลฮาร์เบอร์เพียงวันเดียวรัฐบาลสหรัฐอเมริกาก็เพิ่งอนุมัติเงินก้อนใหญ่เพื่ออุดหนุนการวิจัยเรื่องพลังงานนิวเคลียร์อย่างจริงจังเป็นครั้งแรก และการที่ญี่ปุ่นเข้าโจมตีเพิร์ลฮาร์เบอร์ในครั้งนั้นเองจึงเป็นการผลักดันให้ทั้ง ๒ ชาติ

กระโจนเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๒ อย่างเต็มตัว จนถึงปี ค.ศ. ๑๙๔๔ สถานการณ์สงครามโลกเริ่มคลี่คลายไป มากฝ่ายอักษะเริ่มปรากฏกลางแพ้ เมื่อกองทัพฝ่ายพันธมิตรบุกอย่างหนักอิตาลีปราชัยต่อฝ่ายพันธมิตร ประเทศ ต่างๆที่เคยถูกอักษะยึดครองไว้ได้รับการปลดปล่อย จนในเดือน เมษายน ค.ศ. 1945ฝ่ายพันธมิตรก็ได้รับ ชัยชนะต่อเยอรมนีอย่างเด็ดขาดโดนกองทัพรัสเซียซึ่งเป็นฝ่ายสัมพันธมิตรได้เข้ายึดครองเยอรมนีได้ สำเร็จ และฮิตเลอร์ฆ่าตัวตายเดือนเดียวกันนั้นเองประธานาธิบดีรูสเวลต์ก็ล้มป่วยและเสียชีวิต แฮร์รี ทรูแมน รองประธานาธิบดีในขณะนั้นเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีแทน

เรื่องราวของการใช้อาวุธทำลายล้างมวลชนครั้งแรกในประวัติศาสตร์ เป้าหมายคือจักรวรรดิญี่ปุ่น เมื่อ ๖ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ ระเบิดที่ไม่เหมือนลูกไหนๆ ได้หล่นลงมาจากท้องฟ้าเหนือเมืองฮิโรชิมา ระเบิดลูกนี้ ได้รับการออกแบบโดยนักวิทยาศาสตร์ชั้นยอดของโลกและการนำมันมา ใช้คือการตัดสินใจทางการเมืองครั้ง สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์โลก เรื่องราวของลูกเรือบนเครื่องบินที่ปฏิบัติการกลับในการทิ้งระเบิดที่ทำ ให้เมืองฮิโรชิมาทั้งเมืองต้องพังพินาศภายในไม่กี่วินาที ระเบิดลูกนั้นช่วยยุติสงครามโลกครั้งที่สอง และเป็น จุดเริ่มต้นบทใหม่ของประวัติศาสตร์ของมวลมนุษยชาติ ย้อนหลังไปเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ ที่ศูนย์วิจัยลับสุดยอดในลอส-อลามอส รัฐนิวเม็กซิโก ระเบิดชนิดใหม่ถูกนำไปใส่ในรถบรรทุกติดอาวุธเต็มอัตราศึก นี่คือจุดเริ่มต้นของการเดินทางซึ่งจะไปสิ้นสุดลงที่ฮิโรชิมา ระเบิดลูกนี้เป็นผลผลิตจากการวิจัยเป็นเวลาสามปี และใช้เงินในการพัฒนาไปถึงสองพันล้านเหรียญสหรัฐ แต่ยังไม่เคยมีการทดสอบเลยแม้แต่ครั้งเดียว

๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ ที่อลามากอร์โด รัฐนิวเม็กซิโก การทดสอบก็มาถึง กลางทะเลทราย ของรัฐนิวเม็กซิโก บรรดานักวิทยาศาสตร์และทหารในโครงการแมนฮัตตันได้มารวมตัวกันเพื่อทดสอบ การ ระเบิดของระเบิดปรมาณูเป็นครั้งแรก การระเบิดครั้งนี้ทำให้หอคอยสแตนเลสสตีลที่รองรับลูกระเบิดถึงกับ ระเหยกกลายเป็นไอ ความร้อนอันแรงกล้าทำให้ทรายในทะเลทรายหลอมละลาย กลายเป็นแก้วปกคลุมไปทั่ว บริเวณ แรงระเบิดประมาณได้ว่ารุนแรงเท่าระเบิดไดนาไมต์ ๖๗ ล้านแท่ง เดิมทีอเมริกาตั้งใจจะใช้ระเบิดนี้ กับนาซีเยอรมัน แต่เวลานี้ผู้ทิ้งระเบิดมีเป้าหมายอื่นอยู่ในใจ ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ สงครามในยุโรป สิ้นสุดลงแล้ว นาซีเยอรมันพ่ายแพ้ไปแล้ว แต่ในแถบมหาสมุทรแปซิฟิก สงครามกับญี่ปุ่นยังคงดำเนินไปอย่างดุเดือด

หลังจากการโจมตีแบบไม่ทันให้ตั้งตัวของญี่ปุ่นที่เพิร์ลฮาร์เบอร์ กองกำลังอเมริกาก็ได้ต่อสู้ฟันฝ่า เพื่อชิงดินแดนในแถบแปซิฟิกคืนทีละเกาะๆ แต่ทัพหลักของญี่ปุ่นยังคงไม่บอบสลายและไม่เคยแพ้ อเมริกาเคย ลองใช้ระเบิดเพลิงเพื่อทำให้ญี่ปุ่นยอมแพ้ เมืองแล้วเมืองเล่ากลายเป็นซากปรักหักพัง แต่ฝ่ายญี่ปุ่นก็ยังไม่ยอม จำนน ดังนั้น เวลานี้ฝ่ายสัมพันธมิตรจึงมีแนวโน้มที่จะต้องบุกอย่างเต็มอัตรา โดยที่บางคนประมาณการว่าพวกเขาอาจต้องเผชิญกับความสูญเสียมากมาย ทหารอาจบาดเจ็บล้มตายถึงหนึ่งล้านนาย และฝ่ายญี่ปุ่นก็ต้อง สูญเสียมากกว่านั้นเยอะ

ญี่ปุ่น สมัยนั้น จักรพรรดิคือประมุขของประเทศ และยังเป็นเทพที่มีชีวิต แต่อำนาจอยู่ที่คณะที่ปรึกษาพิเศษซึ่งกำกับกิจการสงคราม นายกรัฐมนตรีชูชูกิและรัฐมนตรีต่างประเทศโทโกกำลังพิจารณาว่าจะยุติ สงคราม ตามที่มีการเจรจาต่อรอง แต่รัฐมนตรีกองทัพ นายพลโคเรชิกะ อานามิ ยังมุ่งมั่นที่จะสู้ต่อไป แผนของ อานามิคือการสู้รบขั้นแตกหักเต็มอัตราศึก อเมริกาได้ถอดรหัสลับของญี่ปุ่น จึงทราบดีว่า การเรียกร้องให้ยอม จำนนอย่างสิ้นเชิงโดยไม่มีเงื่อนไขจะถูกฝ่ายญี่ปุ่นมอง ว่าเป็นการคุกคามองค์จักรพรรดิ ดังนั้นพวกเขา จึงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข และเสนอทางออกแก่ฝ่ายญี่ปุ่น

๒๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ คำขาดที่ผ่านการแก้ไขแล้วได้ถูกส่งไปยังญี่ปุ่นทางคลื่นวิทยุ แต่ดูเหมือนเงื่อนไขการยอมจำนนที่อ่อนลงนี้จะก่อให้เกิดผลในทางตรงกันข้าม นายกรัฐมนตรีชูชูกิประกาศว่า

รัฐบาลของเขาจะไม่สนใจแถลงการพ้อทสดแถม เขาใช้คำว่า “โมกซ์ทลี” ซึ่งแปลว่าการฆ่าโดยไม่แยแส และนับจากวินาทีนั้น การทิ้งระเบิดปรมาณูที่ฮิโรชิมาจึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ระเบิดเดินทางจากซานฟรานซิสโกโดยเรือยูเอสเอส อินเดียนาโพลิส ข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกเป็นเวลาสิบวัน จนไปถึงเกาะทีเนียน จากจุดนั้นจะใช้เวลาบินไปถึงญี่ปุ่นเพียงหกชั่วโมงเท่านั้น เกาะทีเนียน คือฐานทัพอากาศใหญ่ที่สุดในโลก มีรันเวย์ขนาดใหญ่ ๔ รันเวย์ เป็นที่เก็บเครื่องบิน ปี-๒๙ ซูเปอร์ฟอร์ตเตรส กว่า ๕๐๐ ลำ และยังเป็นที่พักของหน่วยผสมที่ ๕๐๙ กลุ่มคนที่ทิ้งระเบิดปรมาณูใส่ญี่ปุ่น หัวหน้าหน่วยแห่งนี้คือ นาว่าเอกพอล ทิบเบตส์ ซึ่งมีประสบการณ์โชกโชนในการทิ้งระเบิดต่อสู้กับเยอรมัน เขามีลูกเรือคนสำคัญสองคนคือพลเล็งเป้า ทอม เฟอเรอปี และต้นหน ดัทช์ ฟาน เคิร์ค

เย็นวันที่ ๔ สิงหาคม ๑๙๔๕ พอล ทิบเบตส์เรียกคนของเขามาประชุมกัน การกิจการทิ้งระเบิดถูกกำหนดไว้สำหรับคืนต่อไป วันที่เมฆเหนือประเทศญี่ปุ่นมีที่ท่าว่าจะปลอดโปร่ง แต่เช้าตรู่ของวันรุ่งขึ้นบรรดาลูกเรือบนเกาะทีเนียนต้องตื่นขึ้นมาเพราะ เสียงดังสนั่น เครื่องบินปี-๒๙ ตกที่รันเวย์อีกครั้ง เครื่องบินตกครั้งนี้ทำให้ พอล ทิบเบตส์ ในฐานะผู้บัญชาการ ตัดสินใจที่จะขับเครื่องบินโจมตีลำนี้เอง และเขาเลือกชื่อของเครื่องบินตามธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันมา คืนนั้น ในช่วงนาทีสุดท้ายก่อนออกเดินทาง มีการสรุปภารกิจให้ลูกเรือทุกคนที่กำลังจะมุ่งหน้าไปฮิโรชิมาฟังเป็นครั้ง สุดท้าย ภารกิจนี้เป็นความลับมาก ทิบเบตส์ได้รับยาเม็ดฆ่าตัวตายไว้ใช้ในกรณีที่พวกเขาถูกฝ่ายญี่ปุ่นจับได้ เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพนิ่งและภาพยนตร์ได้รับคำสั่งให้บันทึกภารกิจประวัติศาสตร์ครั้งนี้

ระเบิดลูกนี้หนักกว่าสี่ตัน ทำให้การทะยานขึ้นมีอันตรายมากกว่าปกติ หลังจากทะยานขึ้นไป ๑๕ นาที ขณะที่เครื่องบินยังอยู่ในระดับต่ำ พาร์สันส์ก็พร้อมแล้วที่จะประกอบระเบิด พวกเขารู้ว่าความผิดพลาดเพียงครั้งเดียวอาจทำให้ภารกิจทั้งหมดล้มเหลวได้ สองชั่วโมงต่อมา เครื่องบิน ฮีโนล่า เกย์ สมทบกับเครื่องบินบันทึกภาพและข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ เวลานี้เครื่องบินทั้งหมดอยู่ห่างจากฮิโรชิมาราวสามชั่วโมง

วันที่ ๖ สิงหาคม ๑๙๔๕ เครื่องบิน ปี-๒๙ ของสหรัฐอเมริกาชื่อ “เอนอลาเกย์” ได้ปฏิบัติภารกิจครั้งประวัติศาสตร์ คือการนำระเบิดปรมาณูไปถล่ม เมืองฮิโรชิมา ระเบิดปรมาณูลูกนี้ชื่อว่า “The Little Boy” มีแรงระเบิดขนาด ๑๕ กิโลตัน หรือเทียบเท่ากับดินระเบิดทีเอ็นที ๑๕,๐๐๐ ตัน เมืองฮิโรชิมาเป็นเมืองที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นและแม้ว่าชาวญี่ปุ่นจะรู้ล่วงหน้าว่าสหรัฐฯ จะทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ แต่ก็ไม่มีใครตระหนักถึงอนุภาพของระเบิดดังกล่าวเท่าที่ควร เมื่อเอนอลาเกย์ ถึงที่หมาย นักบินจึงปล่อยระเบิดนิวเคลียร์และรีบออกจากที่หมายโดยเร็วที่สุด ระเบิดนิวเคลียร์เกิดปฏิกิริยาลูกโซ่และระเบิดกลางอากาศขณะที่ลอยอยู่เหนือเมืองฮิโรชิมา ที่ความสูง ๖๐๐ เมตร เกิดเป็นควันขาวอมเขียวพวยพุ่งขึ้นสู่ท้องฟ้าเป็นรูปดอกเห็ดสูงถึง ๑๐ กิโลเมตร อันเป็นลักษณะเฉพาะของระเบิดนิวเคลียร์ และแสงสว่างอันเจิดจ้าพลังงานอันมหาศาลที่ถูกปลดปล่อยออกมาในรูปของแรงอัดอากาศ จากการระเบิดความร้อน และกัมมันตภาพรังสีโดยที่ศูนย์กลางของการระเบิดนั้นมีอุณหภูมิสูงถึง ๓,๘๐๐ องศาเซลเซียส ผลจากการระเบิดทำให้เกิดแรงลมขนาด ๑,๖๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง อนุภาพของระเบิดนิวเคลียร์มากมายจนชาวญี่ปุ่นคิดไม่ถึง ขณะที่รัฐบาลญี่ปุ่น กำลังตื่นตระหนกต่ออำนาจของระเบิดดังกล่าว

ประธานาธิบดี ทรูแมน แห่งสหรัฐอเมริกาได้ยื่นคำขาดอีกครั้งเพื่อให้ญี่ปุ่นยอมจำนนแต่โดยดี แต่รัฐบาลญี่ปุ่นเพิกเฉย ในที่สุด ประธานาธิบดีทรูแมนจึงได้สั่งให้ทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ถล่มญี่ปุ่นเป็นลูกที่ ๒ และระเบิดลูกนี้ มีชื่อว่า “Fat Man” เพราะว่าขนาดอ้วนและใหญ่โตกว่าลูกแรกเป้าหมายของระเบิดลูกที่ ๒ นี้

คือ เมืองนางาซากิและในวันที่ ๙ สิงหาคม ค.ศ.๑๙๔๕ โศกนาฏกรรมของมนุษยชาติ อีกฉากหนึ่งก็ได้อุบัติขึ้น เมืองนางาซากิพินาศย่อยยับในพริบตาด้วยอำนาจ ระเบิด Fat Man ในที่สุดรัฐบาลญี่ปุ่นก็ประกาศยอมจำนนอย่างไม่มีเงื่อนไข ทั้งนี้เพื่อรักษาชีวิตของประชาชนไว้ ที่ เพราะไม่แน่ว่าอาจจะมีการระเบิดลูก ๓ ตามมา พิธีลงนามอย่างเป็นทางการ ได้จัดขึ้นในปลายเดือนสิงหาคม และสงครามโลกครั้งที่ ๒ ก็ยุติลง ผลของระเบิดนิวเคลียร์ ทำให้เมืองฮิโรชิมาและผู้เสียชีวิตทันทีจากการระเบิด ประมาณ ๗๐,๐๐๐ คน มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตภายหลังในปีเดียวกันอีกประมาณ ๗๐,๐๐๐ คน และผู้ที่เสียชีวิตภายหลังนี้ต้องได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส ก่อนเสียชีวิต จากแผลไฟลวก รวมทั้งผลจากกัมมันตภาพรังสี และประมาณอีก ๖๐,๐๐๐ คนเสียชีวิตในอีก ๖ ปี ถัดมา ส่วนใหญ่เป็นผลจากกัมมันตภาพรังสี รวมแล้วมีผู้เสียชีวิตกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คน

ส่วนเมืองนางาซากิ มีผู้เสียชีวิตในทันที ๗๐,๐๐๐ คน บาดเจ็บอีกประมาณ ๘๐,๐๐๐ คน ซึ่งส่วนใหญ่เสียชีวิตในเวลาต่อมา นอกจากนี้ผลของกัมมันตภาพรังสี ยังทำให้ผู้ที่ได้รับรังสีกลายเป็นมะเร็งในภายหลังได้อีกด้วย ในส่วนนี้ไม่สามารถประเมินได้แน่นอนว่ามีจำนวนเท่าใด และยังไม่รวมถึงความผิดปกติทางพันธุกรรม อันเป็นผลจากกัมมันตภาพรังสีที่ตกค้างอีกด้วย มีข้อมูลว่าหลังจากที่เมืองฮิโรชิมา โดนระเบิดไปในคราวนั้น แม้กระทั่งต้นไม้ ก็ยากที่จะมีโอกาสงอกขึ้นใหม่ ผู้คนอยู่ในอาการขวัญเสียมีคนเจ็บป่วยและรอคอยความตายมากมาย คนที่รอดชีวิตก็ต้องเจ็บปวดเพราะต้องสูญเสียคนที่รักไปต้องอยู่กับสภาพบ้านเรือนที่ผุพัง และแวดล้อมไปด้วยความทรงจำที่เลวร้าย

หลังจากนั้นคณะกรรมการได้เดินทางศึกษาเยี่ยมชม สวนสันติภาพนางาซากิ(Nagasaki Peace Park) สร้างขึ้นเพื่อรำลึกเหยื่อระเบิดปรมาณู จุดสำคัญของสวนสันติภาพอยู่ที่อนุสาวรีย์ขนาดใหญ่ตรงกลางลักษณะเป็นรูปปั้นของผู้ชาย มือขวาชี้ขึ้นบนฟ้าหมายถึงการเตือนอันตรายจากการคุกคามของระเบิดปรมาณู ส่วนมือซ้ายเหยียดตรงไปด้านข้างเป็นสัญลักษณ์ของความปรารถนาให้เกิดสันติภาพในโลก

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

จากการศึกษาของคณะกรรมการ ณ พิพิธภัณฑสถานระเบิดปรมาณู คณะกรรมการได้รับทราบถึงการคิดค้นและความเป็นมาในการเกิดระเบิดปรมาณู รวมทั้งเหตุการณ์โลกครั้งที่ ๒ ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุของสงคราม การเข้าร่วมสงครามของประเทศต่างๆ การนำระเบิดปรมาณูมาใช้ในสงคราม และผลของสงครามโลกครั้งที่ ๒ ตลอดจนถึงความร่วมมือของนานาชาติหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งทำให้เห็นว่าสงครามนำมาซึ่งความสูญเสียให้แก่ทุกฝ่าย และทำให้เห็นว่าแม้ประเทศญี่ปุ่นจะเป็นประเทศผู้แพ้สงครามได้รับความเสียหายมหาศาล ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งประชากรของประเทศก็ล้มตายเป็นจำนวนมาก แต่ประเทศญี่ปุ่นสามารถฟื้นฟูและพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็วจนเป็นประเทศผู้นำด้านเศรษฐกิจในระดับต้นของทวีปเอเชีย ซึ่งสิ่งสำคัญที่ทำให้ญี่ปุ่นสามารถฟื้นฟูประเทศได้ดังกล่าวเป็นเพราะความเป็นระเบียบวินัยและความสามัคคีของคนในชาติ

**การศึกษาดูงานและเจรจาธุรกิจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคง
ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
ณ ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร
ระหว่างวันที่ ๕ – ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕**

วัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน

๑. เพื่อศึกษาดูงานด้านนโยบาย รูปแบบ แนวคิดและการบริหารจัดการในการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพในภูมิภาคกลุ่มประเทศยุโรป ณ ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร

๒. เพื่อศึกษารูปแบบแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหรือข้อพิพาทโดยสันติ และศึกษาการสร้างสันติภาพความมั่นคงอย่างยั่งยืนของกลุ่มประเทศในภูมิภาคยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษารูปแบบแนวคิดและวิธีการขององค์การป้องกันสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) ที่มีบทบาทในการเข้าไปแก้ปัญหากรณีประเทศยูโกสลาเวียก่อนมีการแยกออกเป็นหลายประเทศมาเป็นกรณีศึกษา

๓. เพื่อศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการน้ำ เทคนิควิธีการและระบบการป้องกันอุทกภัยของราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ เพื่อนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีการบริหารจัดการน้ำเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอุทกภัยในประเทศไทย

๔. ศึกษาแบบแนวคิดเกี่ยวกับการให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจโดยการจัดทำประชาคมติเกี่ยวกับการแยกตัวของสกอตแลนด์ออกจากสหราชอาณาจักร ทั้งนี้เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องดังกล่าว และศึกษารูปแบบการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนเพื่อความมั่นคงของรัฐ โดยศึกษารูปแบบวิธีการของสถานีโทรทัศน์บีบีซี

๕. เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ ที่คณะกรรมการการเดินทางไปเยือน (แบบทวิภาคี) ตลอดจนพบปะเยี่ยมเยียนคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ และการพัฒนาเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน ณ ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร

การศึกษาดูงานของคณะกรรมการธิการ

๑. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (NATO) ด้านความมั่นคงและนำมาเป็นกรณีศึกษาในการสร้างสันติภาพในประเทศไทย สรุปรายละเอียด ดังนี้
ที่มาขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (NATO)

ปี ค.ศ. ๑๙๔๙ ช่วงเวลาที่มีการปะทะกันทางอุดมการณ์ระหว่างตะวันตก-ตะวันออก ประเทศในยุโรป ตะวันออก ๑๐ ประเทศ รวมทั้งสหรัฐอเมริกาและแคนาดาได้ลงนามในสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ โดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อสร้างพันธมิตร เพื่อร่วมกันต่อต้านความพยายามของสหภาพโซเวียตในการเข้าควบคุมยุโรปตะวันออกต่อไปยังพื้นที่อื่นๆ ในช่วงเวลานั้น ยุโรปยังอยู่ในระยะฟื้นฟูประเทศจาก

ความเสียหายที่ได้รับจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ อย่างไรก็ตามในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๔๗-๑๙๕๒ สหรัฐอเมริกาได้ให้ทุนแก่นาโต้ตามแผนมาร์แชล (Marshall Plan) เพื่อสนับสนุนการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในยุโรปตะวันตกโดยการรับหลักการการป้องกันร่วมกัน นาโต้มีบทบาทในการช่วยรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติสมาชิกเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยและความเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังคำกล่าวของประธานาธิบดีสหรัฐ ในขณะนั้นคือนายเฮนรี ทรูแมน (Harry S. Truman) ที่กล่าวว่า แผนมาร์แชล (Marshall Plan) และ นาโต้ คือ ๒ ด้านของผลวอลนัท (Two halves of the same walnut)

ช่วงต้นคริสต์ศตวรรษ ๑๙๕๐ นานาประเทศต่างได้รับผลกระทบจากภัยสงครามเกาหลีซึ่งได้ตอกย้ำความกลัวของประเทศตะวันตกที่มีต่อสหภาพโซเวียตในการมุ่งแผ่ขยายอำนาจ ดังนั้น ประเทศสมาชิกลาโต้ได้เพิ่มความพยายามพัฒนาโครงสร้างกองทัพและพลเรือนให้มีความพร้อมในการเข้าร่วมในการป้องกันประเทศ การที่มีกองกำลังของประเทศแถบอเมริกาเหนือเข้ามาประจำการในแผ่นดินยุโรป ภายใต้การร้องขอของรัฐบาลประเทศในยุโรปได้ช่วยลดความก้าวร้าวของสหภาพโซเวียตลงได้ เมื่อเวลาผ่านไปมีหลายประเทศเข้าร่วมเป็นสมาชิกลาโต้เพิ่มขึ้น ภายใต้การคุ้มกันของนาโต้ ยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือประสบความสำเร็จอย่างเป็นประวัติกการในการสร้างเสถียรภาพที่กลายเป็นรากฐานของความร่วมมือทางเศรษฐกิจในยุโรปและเกิดการบูรณาการในด้านต่างๆ ในเวลาต่อมา

ภารกิจของนาโต้

นาโต้มีภารกิจหลัก ๓ ข้อ ได้แก่

๑. การป้องกันประเทศร่วมกัน
๒. การบริหารจัดการวิกฤตการณ์
๓. ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศสมาชิก

ประเทศพันธมิตรนาโต้ให้การรับรองการปกป้องประเทศสมาชิกด้วยวิธีการทางการเมืองและการทหาร ส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตยและอุทิศตนเพื่อแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี หากวิธีการทางการทูตไม่เป็นผลอาจจำเป็นต้องใช้ปฏิบัติการทางการทหารในการจัดการกับวิกฤตการณ์โดยร่วมมือกับประเทศสมาชิกและองค์การระหว่างประเทศ ภารกิจของกองกำลังส่งเสริมความมั่นคงระหว่างประเทศ (ISAF: International security Assistance Force) ในประเทศอัฟกานิสถานคือภารกิจสำคัญอันดับแรกของนาโต้ ในปัจจุบัน บทบาทหลักของนาโต้คือช่วยเหลือรัฐบาลของสาธารณรัฐอิสลามแห่งอัฟกานิสถาน ในการใช้อำนาจหน้าที่บริหารกิจการในประเทศ ในระหว่างที่มีการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในประเทศดังกล่าวเพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศต่อไป

ปัจจุบันภารกิจหลักของนาโต้ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง นั่นคือการป้องกันประเทศสมาชิก การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐกับยุโรป และการส่งเสริมบูรณาการในยุโรป

อย่างไรก็ตาม นอกจากภารกิจหลักเหล่านั้น ยังมีภารกิจสำคัญที่นาโต้ จะพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ คือยุทธศาสตร์ “Global NATO” คือการขยายขอบเขตภารกิจของนาโต้ให้ครอบคลุมทั่วโลก โดยไม่ใช่แต่เฉพาะจะเน้นการจัดการความมั่นคงในยุโรปเหมือนในอดีตอีกต่อไป

ในปัจจุบัน นาโต้ก็ได้ขยายขอบเขตภารกิจนอกยุโรปออกไปเรื่อยๆแล้ว ตัวอย่างเช่นได้มีเรือรบของนาโต้จัดการกับปัญหาโจรสลัดในทะเลนอกฝั่งโซมาเลีย นาโต้ได้เข้าไปมีบทบาทในการฝึกทหารของอิรัก นาโต้กำลังร่วมมือกันในการป้องกันภัยคุกคามจากซีปนาวุธจากตะวันออกกลาง และนาโต้ก็ได้ตอบสนองต่อ ข้อเรียกร้องของโอบามา ที่ต้องการให้เพิ่มกองกำลังเข้าไปในอัฟกานิสถานเกือบ 10,000 คน

โลกในยุคปัจจุบันที่ติดต่อเชื่อมโยงกัน ทำให้นาโต้ไม่สามารถปกป้องคุ้มครองประชาชนโดยจำกัดอยู่แต่ในเฉพาะในยุโรปได้อีกต่อไป จึงมีความจำเป็นที่นาโต้จะต้องขยายภารกิจให้ครอบคลุมทั่วโลก ภัยคุกคามในปัจจุบันไม่ได้สนใจพรมแดนอีกต่อไป ไม่ว่าจะเป็นโจรสลัด การก่อการร้ายหรืออาวุธร้ายแรง ดังนั้นนาโต้จะต้องเตรียมพร้อมที่จะจัดการกับภัยคุกคามเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นจะอยู่ที่ไหนก็ตาม

เลขาธิการนาโต้คือ Rasmussen ก็ได้เน้นย้ำประเด็นเรื่อง Global NATO นี้ โดยบอกว่าในยุคโลกาภิวัตน์ ปฏิบัติการของนาโต้จะต้องมีขอบเขตครอบคลุมนอกเหนือจากทวีปยุโรป นอกจากนี้ ทูตสหรัฐประจำนาโต้คือ Ivo Daalder ก็ได้เสนอว่า นาโต้น่าจะรับเอาประเทศที่เป็นประชาธิปไตยเป็นสมาชิกโดยไม่คำนึงว่าประเทศนั้นจะตั้งอยู่ที่ใดก็ตาม

วิธีการทำงานของนาโต้

คณะรัฐมนตรีแห่งนาโต้ (NAC: North Atlantic Council) คือ หน่วยงานหลักในการตัดสินใจทางการเมืองของพันธมิตร คณะมนตรีและเครือข่ายคณะกรรมการได้วางกรอบการทำงานในการปรึกษาหารือของพันธมิตรเพื่อความร่วมมือและวางแผนทำกิจกรรมของประเทศสมาชิกทั้งด้านการเมืองและการทหาร คณะมนตรีมีการประชุมทุกสัปดาห์ในระดับเอกอัครราชทูตของประเทศสมาชิกหรืออาจเรียกประชุมเพิ่มเติมในกรณีจำเป็น นอกจากนี้ยังมีการประชุมปกติในรอบ ๑-๒ ปี นาโต้จะมีการประชุมสุดยอดผู้นำซึ่งประมุขของรัฐและรัฐบาลจะตัดสินใจต่อปัญหาทางยุทธศาสตร์ที่ประเทศพันธมิตรอัครราชทูตฝ่ายต่างประเทศหรือระดับผู้แทนประเทศสมาชิมนาโต้ กองกำลังและในระดับป้องกันประเทศกำลังเผชิญอยู่

สำนักงานใหญ่นาโต้ที่กรุงบรัสเซลส์ประเทศเบลเยียม ขาดสมาชิกจะมีผู้แทนถาวร มีตำแหน่งเป็นเอกอัครราชทูตประจำนาโต้ซึ่งจะมีทีมงานสนับสนุนประกอบด้วย เจ้าหน้าที่การทูตและที่ปรึกษาฝ่ายป้องกันประเทศ ซึ่งทีมงานอาจเข้าร่วมประชุมด้วยหรือเพียงให้คำปรึกษาโดยไม่เข้าร่วมประชุมฝ่ายเข้าร่วมใช้ความเชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษา

เอกราชอธิปไตยของแต่ละประเทศสมาชิกได้รับการเคารพและในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายจะได้รับความสนับสนุนจากชาติสมาชิก ด้วยเหตุนี้ กระบวนการตัดสินใจของนาโต้จึงขึ้นอยู่กับมติเอกฉันท์ การปรึกษาหารืออย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นต่อการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ กระบวนการนี้เป็นการสร้างความมั่นใจว่าเมื่อใดที่นาโต้ตัดสินใจปฏิบัติการอย่างใดแล้วชาติสมาชิกทุกประเทศจะให้การสนับสนุนการตัดสินใจนั้น การตัดสินใจทางการเมืองเหล่านี้จะกระทำที่สำนักงานใหญ่ ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม สำหรับการตัดสินใจด้านการทหารจะกระทำโดยคณะกรรมการการทหารของนาโต้ซึ่งควบคุมโดยคณะมนตรี คณะกรรมการนี้จะประสานการบังคับบัญชาใน ๒ ยุทธศาสตร์ คือ (๑) การปฏิบัติการบังคับบัญชาของฝ่ายพันธมิตร ตั้งอยู่ที่สำนักงานใหญ่อำนาจสูงสุดแห่งพันธมิตรยุโรป (SHAPE: Supreme Headquarters Allied Powers Europe) ที่ประเทศเบลเยียม และ (๒) พันธมิตรถ่ายทอดคำสั่ง ตั้งอยู่ที่รัฐเวอร์จิเนีย สหรัฐอเมริกา

นาโต้มีเลขาธิการซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประมาณ ๔ ปี มาจากนักการเมืองอาวุโสของประเทศสมาชิกปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม คณะมนตรีแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Council) และหน่วยงานที่สำคัญของนาโต้เพื่อช่วยสร้างฉันทามติระหว่างชาติสมาชิก รวมทั้งมีหน้าที่เป็นโฆษกของพันธมิตร เลขาธิการนาโต้ได้รับการสนับสนุนโดยทีมงานผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐสมาชิก เลขาธิการนาโต้คนปัจจุบัน คือ นายเอเดอร์ส ฟอก รัสมุสเซน (Aders Fogh Rasmussen) อดีตนายกรัฐมนตรีของประเทศเดนมาร์ก

หลักการของนาโต้

ในการประชุม ณ นครลิสบอน ประเทศโปรตุเกส เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๑๐ ผู้นำทางการเมืองของนาโต้พิจารณาว่าสมควรขยายเวลาการร่วมดำเนินการของพันธมิตรนาโต้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการรับมือกับความท้าทายด้านความมั่นคงในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ ประเทศสมาชิกพันธมิตรล้วนมีความเจริญรุ่งเรืองเพราะมีค่านิยมพื้นฐานร่วมกัน คือ การเคารพในเสรีภาพของปัจเจกชน หลักการประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรม ประกอบกับการมีเป้าหมายร่วมกันที่มีมานาน คือ การพิทักษ์รักษาสันติภาพและความมั่นคงปลอดภัยของประเทศสมาชิกค่านิยมและวัตถุประสงค์ของนาโต้ เป็นหลักการสากลใช้ได้ทั่วไปและไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และสิ่งที่เราหมายมั่นที่จะดำรงไว้ คือ ความสมัคสมานสามัคคีเพื่อความเข้มแข็งในการปฏิบัติตามมติร่วมกัน

สนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ ข้อ ๕

วันที่ ๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๙ ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี ขาติสมาชิกนาโต้ลงความเห็น “การใช้อาวุธโจมตีประเทศในยุโรปหรืออเมริกาเหนือ ถือว่าเป็นการโจมตีชาติสมาชิกทั้งหมด หากมีการโจมตีเกิดขึ้น ประเทศสมาชิกสามารถใช้สิทธิป้องกันตนเองได้ ภายใต้มาตรา ๕๑ กฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งการป้องกันตนเองสามารถกระทำได้ที่โดยประเทศสมาชิกแต่ละประเทศหรือโดยการร่วมมือกัน โดยถือว่าการป้องกันตนเองซึ่งรวมไปถึงการใช้อาวุธมีความจำเป็น ทั้งนี้ เพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงในดินแดนแอตแลนติกเหนือ

องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO: Atlantic Treaty Organization) มีเป้าหมายคือเพื่อคุ้มครองเสรีภาพและความมั่นคงของชาติสมาชิกด้วยวิธีการทางการเมืองและการทหาร นาโต้คือการรวมตัวกับของประเทศสมาชิก ๒๘ ประเทศ จากทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือเพื่อการปรึกษาหารือและประสานความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงของคาบสมุทรแอตแลนติกนับแต่มีการก่อตั้งองค์การฯ ขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๔๙ สถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่ชาติสมาชิกยังคงให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมความมั่นคงภายใต้สภาวะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ ประเทศสมาชิกกำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายด้านความมั่นคงในขอบข่ายที่กว้างขึ้นและหลากหลายมิติขึ้นกว่าในอดีต ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ต้องเผชิญ เช่น การแพร่ขยายอาวุธอานุภาพทำลายล้างสูง (WMD: Weapons of Mass Destruction) และเทคโนโลยีขีปนาวุธนำวิถี ตลอดจนการโจมตีในโลกไซเบอร์ และการก่อการร้ายในปัจจุบัน เป็นภัยไร้พรมแดน ยิ่งกว่านั้นยังมีประเด็นการปกป้องพลเรือนจากการปราบปรามของรัฐบาลด้วย ด้วยเหตุนี้ นาโต้จึงต้องพัฒนาวิธีการที่จำเป็นเพื่อสนองตอบโดยเร็วต่อวิกฤตการณ์ที่มีความสำคัญ และสลับซับซ้อนมากที่สุด ประเทศสมาชิกได้พัฒนาความสามารถในการป้องกันตนเองและระงับยับยั้งการโจมตีจากภายนอก ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจในการจัดการปัญหาวิกฤติทั้งภาคการเมือง ภาคพลเมืองและด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ให้มีความพร้อมมากที่สุด นอกจากนั้นนาโต้ยังแสวงหาความร่วมมือเพื่อความมั่นคงปลอดภัยโดยการขยายปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกเพิ่มหุ้นส่วนทางความมั่นคงให้ขยายขอบข่ายกว้างขึ้น ทั้งในระดับระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ประเทศสมาชิกจำเป็นต้องมีความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไปโดยมีแนวคิดพื้นฐาน คือ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ภัยคุกคาม

ในสุนทรพจน์ของ Clinton มองว่า นาโต้จะต้องกำหนดภารกิจเพื่อรองรับกับภัยคุกคามใหม่ๆ ซึ่งภัยคุกคามสำคัญต่อนาโต้มีดังนี้

๑. ภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต โดยเป็นภัยคุกคามต่อโครงสร้างพื้นฐานและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะการโจมตีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นาโต้ได้เริ่มมีมาตรการในเรื่องนี้แล้ว โดยกำลังจะมึนโยบายการป้องกันเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่เรียกว่า cyber defense policy

๒. ภัยคุกคามด้านที่สองเป็นเรื่องความมั่นคงทางพลังงาน แต่ละประเทศกำลังมีความเปราะบางต่อการถูกตัดพลังงาน ซึ่งจะมีผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและทางยุทธศาสตร์ ขณะนี้ได้มีการจัดตั้ง US -EU Energy Council แล้ว

๓. ภัยคุกคามเรื่องที่สามเป็นภัยคุกคามจากซีปนาวุธ โดยจะเป็นภัยคุกคามที่มาจากทางตะวันออกกลาง ดังนั้น นาโต้ต้องรีบจัดตั้งระบบป้องกันการโจมตีจากซีปนาวุธขึ้น

๔. ภัยคุกคามเรื่องที่สี่ เป็นภัยคุกคามใหม่ๆ ที่เรียกว่า non-traditional threats โดยยุทธศาสตร์ใหม่ของนาโต้ จะต้องมีการจัดการกับภัยคุกคามใหม่ๆ อาทิ เรื่องโจรสลัด อาชญากรรมข้ามชาติ

๕. ภัยคุกคามอีกเรื่องคือ การก่อการร้ายและการแพร่ขยายของอาวุธร้ายแรง โดยมีอันตรายอย่างมากที่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐจะโจมตีนาโต้ด้วยอาวุธนิวเคลียร์ นอกจากนี้ มีหลายประเทศที่พยายามพัฒนาอาวุธร้ายแรงและซีปนาวุธ โดยเฉพาะเกาหลีเหนือ อิหร่าน นาโต้จึงต้องมียุทธศาสตร์ในการป้องกันไม่ให้มีการใช้อาวุธนิวเคลียร์

ยุทธศาสตร์อันหนึ่งคือ ยุทธศาสตร์การป้องปรามอาวุธนิวเคลียร์ (nuclear deterrence) โดยทางสหรัฐได้ดำเนินยุทธศาสตร์การป้องปรามอย่างต่อเนื่อง และกำลังพัฒนาระบบป้องกันการโจมตีจากซีปนาวุธ และนาโต้ก็ควรที่จะพัฒนาระบบป้องกันซีปนาวุธสำหรับยุโรป รัสเซียก็ควรจะมีมือกับนาโต้ในการป้องกันการแพร่ขยายของอาวุธนิวเคลียร์และพัฒนาระบบป้องกันซีปนาวุธ

อีกเรื่องที่สำคัญในยุทธศาสตร์ใหม่ของนาโต้ซึ่งสัมพันธ์กับภารกิจ Global NATO คือนอกจากจะมีแนวโน้มภารกิจครอบคลุมทั่วโลกแล้ว นาโต้จะมีสมาชิกและหุ้นส่วนขยายไปทั่วโลกอีกด้วย โดยจะมีการขยายความสัมพันธ์กับหุ้นส่วนใหม่ๆ นอกจากสมาชิมนาโต้

ในอดีต สหรัฐมีท่าทีที่กำกวมในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างนาโต้กับ EU แต่ในปัจจุบันสหรัฐมองว่า EU ไม่ได้เป็นคู่แข่งของนาโต้ต่อไป แต่กลับมองว่ายุโรปที่แข็งแกร่ง จะเป็นหุ้นส่วนที่สำคัญกับนาโต้และกับสหรัฐ

สหรัฐมองว่า นาโต้จะเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมบูรณาการของยุโรป หมายถึง การที่นาโต้จะขยายจำนวนสมาชิกออกไปเรื่อยๆ และเมื่อปีที่แล้ว นาโต้ก็ได้รับ แอลเบเนีย และโครเอเชีย เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ ตอนนี้ นาโต้มีสมาชิก 28 ประเทศแล้ว และในอนาคตนาโต้จะเพิ่มจำนวนสมาชิกมากขึ้นเรื่อยๆ โดยนาโต้จะเน้นเป็นหุ้นส่วนกับประเทศที่เป็นประชาธิปไตยทั่วโลก

จากการสรุปยุทธศาสตร์นาโต้ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า นาโต้กำลังจะพัฒนากลายเป็น Global NATO มากขึ้นทุกที คือจะเป็นพันธมิตรทางทหารในระดับโลกและมีภารกิจทางทหารครอบคลุมทั่วโลก ซึ่งจะเป็นวิวัฒนาการที่แตกต่างจากบทบาทของนาโต้ในอดีตเป็นอย่างมากในอดีตนั้น นาโต้ถูกตั้งขึ้นเป็น

พันธมิตรทางทหารในสมัยสงครามเย็นเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ แต่เมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดลง บทบาทของนาโต้ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยนาโต้ได้ปรับเปลี่ยนภารกิจจากการต่อต้านคอมมิวนิสต์ มาเป็นบทบาทรักษาสันติภาพทั่วทั้งทวีปยุโรป ในปี 1999 นาโต้ได้ดำเนินมาตรการทางทหารเพื่อให้เซอร์เบียถอนทหารจากโคโซโว

จึงเห็นได้ชัดว่า สหรัฐมีแนวโน้มต้องการใช้ประโยชน์จากนาโต้ต่อไป โดยเฉพาะในการครองความเป็นเจ้าทั้งในทวีปยุโรปและในระดับโลก วาระซ่อนเร้นของสหรัฐคือการใช้นาโต้เพื่อปิดล้อมและลดอิทธิพลของรัสเซีย โดยการดึงเอาประเทศในยุโรปตะวันออก ซึ่งเคยเป็นบริวารของรัสเซียมาเป็นสมาชิกนาโต้ และยังส่งทหารเข้าไปในบอสเนีย และโคโซโว ในคาบสมุทรบอลข่านซึ่งเคยเป็นเขตอิทธิพลของรัสเซียบทบาทของนาโต้ในอนาคต จึงมีแนวโน้มขยายบทบาทเป็นพันธมิตรทางทหารในระดับโลก และขอขยายการปฏิบัติการของนาโต้ที่กำลังจะขยายไปทั่วโลก คือกลายเป็น Global NATO นั่นเอง

กรรมาธิการได้ตั้งข้อซักถามว่ากระบวนการของนาโต้ในการนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณานั้น มีขั้นตอนและมีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้หรือไม่อย่างไร และประเทศอื่นนอกเหนือจากประเทศสมาชิกมีสิทธิเสนอ เรื่องเข้าสู่ที่ประชุมของนาโต้หรือไม่

เจ้าหน้าที่ประจำนาโต้กล่าวว่า นาโต้มีทูตของประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกของนาโต้ จำนวน ๒๘ ประเทศ และมีลักษณะเป็นทูตถาวรโดยจะมีการประชุมทุกๆ วันพุธเช้าของทุกสัปดาห์หรืออาจเร็วกว่านั้นแล้วแต่ความจำเป็นในแต่ละกรณี ดังนั้น การเสนอเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมของนาโต้ก็就会有การยื่นเรื่องผ่านทูตถาวรของแต่ละประเทศ ในส่วนการดำเนินการในระดับเจ้าหน้าที่ก็จะมีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตภารกิจของนาโต้ และประเทศอื่นๆ นอกเหนือจากประเทศสมาชิก ก็มีสิทธิเสนอเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมของนาโต้ได้แต่ต้องเป็นเรื่องที่ตรงตามภารกิจและวัตถุประสงค์ของนาโต้ ทั้งจะต้องไม่ขัดซ้อนกับองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ ประกอบกับนาโต้เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นในสมัยสงครามเย็นและเป็นองค์กรแบบรัฐบาลร่วม โดยฝ่ายผู้แทนทางการทูตของประเทศสมาชิก ดังนั้นเลขาธิการนาโต้จึงต้องปฏิบัติตามนโยบายของที่ประชุมของประเทศสมาชิกมีมติ ซึ่งสายงานในนาโต้อาจแบ่งออกเป็น ๒ ประเทศใหญ่

๑. สายงานทางด้านการเมือง การพลเรือน

๒. สายงานทางด้านการทหาร

โดยในการปฏิบัติการกิจของนาโต้สายงานทางด้านการทหารที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือมติของสายงานทางการเมืองและในการปฏิบัติการกิจอย่างใดๆ ของนาโต้ ประเทศสมาชิก จำนวน ๒๘ ประเทศต้องมีมติเห็นชอบร่วมกันเสียก่อน อย่างไรก็ตามนาโต้ก็ต้องดำเนินการเสริมสร้างขีดความสามารถทางด้านการทหารและความสัมพันธ์ต่างๆ นอกเหนือกับประเทศสมาชิกเพราะในปัจจุบันภัยคุกคามต่างๆ ได้แพร่กระจายในหลายรูปแบบการสร้างสัมพันธ์ภาพกับประเทศอื่นที่เป็นประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นในการมุ่งไปสู่ความสำเร็จในการกิจของนาโต้ แต่นาโต้ก็ต้องตระหนักให้ภารกิจของตนไปขัดซ้อนกับองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ

๒. ศึกษางานเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการน้ำ ณ HET KERINGHUIS PUBLIEKSCENTRUM WATER ณ เมืองฮูกราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ เพื่อศึกษาและรับทราบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุทกภัย มีรายละเอียดดังนี้

ประเทศเนเธอร์แลนด์ตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบต่ำ ร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล และร้อยละ ๒๑ ของประชากรอาศัยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล และร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่อยู่ในระดับสูงกว่าน้ำทะเลไม่เกินหนึ่งเมตร ด้วยลักษณะของประเทศดังนี้ ในยุโรปจึงเรียกชื่อประเทศนี้ว่า “ประเทศที่อยู่ต่ำ” หรือ the low country พื้นที่ที่มีอยู่ของประเทศในปัจจุบันเกิดจากการพัฒนาที่ดินเข้าไปในทะเล (land reclamation) และมีการดูแลรักษาระบบโดยมีการดูแลที่ลุ่ม (polders) และกำแพงกับเขื่อนกันน้ำ (dikes) ที่ดินส่วนใหญ่ในประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นบริเวณปากอ่าว (estuary) ของแม่น้ำ ๓ สายสำคัญของยุโรป คือ rhine meuse และ Scheldt ทำให้เกิดสันดอนสามเหลี่ยมที่เรียกว่า rhine-meuse-scheldt delta ประเทศเนเธอร์แลนด์ดำรงอยู่ได้ด้วยการบริหารจัดการน้ำและควบคุมน้ำ เพราะพื้นที่สองในสามของประเทศเสี่ยงต่อการมีน้ำท่วม (flooding) และในขณะเดียวกันประเทศนี้ก็มีประชากรหนาแน่นมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลกด้วย ประเทศดำรงอยู่ได้ด้วยการอาศัยแนวสันทราย (natural sand dunes) และผนังกันน้ำ (dikes) เขื่อน (dams) และประตูควบคุมน้ำท่วม (floodgates) เพื่อป้องกันคลื่นสูงจากทะเลขณะเดียวกันบริเวณแม่น้ำที่ไหลผ่านประเทศก็ต้องมีผนังกันน้ำไม่ให้น้ำจากแม่น้ำ rhine และ meuse ไหลเข้ามาในแผ่นดิน นอกจากนี้ประเทศยังมีระบบคลองและการสูบน้ำออกโดยผ่านสถานีสูบน้ำ ในอดีตใช้ระบบสูบน้ำด้วยพลังลม (windmills) เพื่อทำให้พื้นที่ของประเทศสามารถทำการเพาะปลูกได้และเพราะความซับซ้อนของการบริหารจัดการน้ำทั้งประเทศเช่นนี้ จึงต้องมีคณะกรรมการน้ำ (water control boards) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่เป็นอิสระทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น เพื่อรับผิดชอบต่อระบบดูแลรักษาและจัดการน้ำของประเทศนี้ ซึ่งระบบทั่วไปที่ยึดติดกับระบบในทางเมืองอาจมีการแย่งชิงอำนาจและมักมีความขัดแย้งตามมาและนำไปสู่ความชะงักงันในการแก้ไขปัญหา ทำให้การบริหารจัดการน้ำไม่มีความต่อเนื่อง ดังนั้น ในประเทศเนเธอร์แลนด์จึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการน้ำที่เป็นอิสระจากระบบการเมือง เพื่อความต่อเนื่องและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำให้ได้โดยเร็วที่สุด

การก่อสร้างเขื่อนเพื่อกันไม่ให้น้ำท่วมในประเทศเนเธอร์แลนด์ รัฐบาลใช้งบประมาณราว ๔๓๖ ล้านยูโร เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมืออุทกภัยในหลายสิบปีข้างหน้า ซึ่งต่อมาก็มีการสร้างเขื่อนขึ้นมามากตามนโยบายในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเขื่อนคอนกรีตหรือเขื่อนดินที่ป้องกันน้ำท่วมในทางตอนใต้ของประเทศ โดยในประเทศเนเธอร์แลนด์ได้มีการแบ่งออกเป็น ๒ ภาคใหญ่ๆ คือ ฮอลแลนด์ใต้และฮอลแลนด์เหนือ ในฮอลแลนด์ใต้จะเป็นส่วนที่อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเลเกือบทั้งหมด

ดินแดนในส่วนนี้จึงต้องมีการบริหารจัดการน้ำในรูปแบบต่างๆให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดและในแต่ละปีพื้นที่ในประเทศเนเธอร์แลนด์ที่เป็นพื้นดินจะมีการขยายเพิ่มขึ้นในทุกๆปี เนื่องจากการถมทะเลเพื่อสร้างที่ดินออกไป (reclame land) มาเป็นระยะเวลายาวนานมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งแล้วแต่วิวัฒนาการและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในแต่ละยุคแต่ละสมัย เนื่องจากประชากรมากกว่าหกสิบเปอร์เซ็นต์ต้องอาศัยอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่บรรพบุรุษแต่ละรุ่นต้องแสวงหาวิธีการและแนวทางอยู่ร่วมกับน้ำให้ได้มากที่สุดและหากเกิดข้อผิดพลาดที่อาจทำให้เกิดน้ำท่วมประเทศก็อาจทำให้ประชากรครึ่งหนึ่งของประเทศต้องเสียชีวิต รัฐบาลในแต่ละสมัยจึงต้องให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีในการบริหารจัดการน้ำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตตอนใต้ของฮอลแลนด์บางส่วนนั้นต่ำกว่าระดับน้ำทะเลถึงเจ็ดเมตร และพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจ

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๓ ประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ประสบปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ ทำให้มีประชากรเสียชีวิตในเหตุดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ทำให้รัฐบาลในสมัยนั้นมีโครงการที่จะสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ โดยมีการจัดสรรเงินภาษีประชาชนออกเป็นสองส่วน คือ ๑.งบประมาณที่ใช้จ่ายในทางการเมือง ๒.งบประมาณที่ใช้ในการสร้างเขื่อน โดยมีการมอบงบประมาณส่วนนี้ให้กับวิศวกรในการวางรูปแบบในการก่อสร้างเขื่อนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตในระยะเวลา ๒๐๐ ปี ซึ่งต่อมาได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการออกแบบและก่อสร้างเขื่อนเพื่อรองรับการใช้จ่ายงบประมาณในการก่อสร้างเขื่อน(delta work) โดยการก่อสร้างเขื่อนเพื่อกั้นน้ำในแต่ละระดับ เขื่อนแต่ละเขื่อนก็จะมีขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำที่แตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นที่ๆต่ำกว่าน้ำทะเลในแต่ละที่ โดยมีการสร้างเสร็จสิ้นในปี ค.ศ. ๑๙๕๘ และในเขตเมือง Rotterdam ซึ่งเป็นเขตที่มีประชาชนอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวประมาณ ๑.๕ ล้านคน และเป็นพื้นที่ๆต่ำกว่าระดับน้ำทะเลอยู่มาก ซึ่งการนำดินมาถมในพื้นที่ดังกล่าวต้องใช้เงินประมาณสูงกว่าการสร้างเขื่อนเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้สร้างประตูกั้นน้ำบริเวณปากอ่าวสูง ๑๘ เมตร และกว้าง ๑๒๐ เมตร ซึ่งได้สร้างเสร็จเมื่อประมาณ ๑๕ ปีที่แล้วและอาจถือเป็นประตูกั้นน้ำที่ใหญ่ที่สุดในโลก

โครงการ Deltawerken (Delta Works)

บริเวณที่แม่น้ำใหญ่ไหลลงสู่ทะเลจะมีการทับถมของเศษตะกอนที่แม่น้ำพัดพามา จนอกกลายเป็นผืนดินใหม่ขึ้น เรียกว่า ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ มีลักษณะเป็นที่ลุ่มต่ำเกิดน้ำท่วมบ่อยครั้ง คล้ายกับบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยาของไทย แต่บริเวณจังหวัด Zeeland ทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศเนเธอร์แลนด์มีปากแม่น้ำใหญ่ของยุโรปมากถึง 3 สาย คือ แม่น้ำ Rhine, แม่น้ำ Meuse และแม่น้ำ Scheldt ดังนั้นในบริเวณนี้จึงเกิดอุทกภัยบ่อยครั้ง จากอิทธิพลของระดับน้ำทะเลและปริมาณน้ำจืดที่ไหลมาจากแม่น้ำมากเกินควบคุมประเทศเนเธอร์แลนด์ได้เริ่มคิดโครงการป้องกันอุทกภัยอย่างครบวงจรในปี ค.ศ. 1937 แต่ติดสงครามโลกครั้งที่ 2 เสียก่อน โครงการจึงถูกพับไป กระทั่งเมื่อวันที่ 31 มกราคม ค.ศ. 1953 ได้เกิดมหาอุทกภัยขึ้นที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และอังกฤษ ที่ประเทศเนเธอร์แลนด์คลื่นพายุหมุนยกพัดฝั่งขนาดใหญ่สูงกว่า 5.6 เมตร ได้พัดเข้าถล่มชายฝั่งจังหวัด Zeeland และเกิดน้ำท่วมหนักทางตอนใต้ของประเทศ พื้นที่กว่า 1,500 ตารางกิโลเมตรต้องถูกน้ำท่วม บ้านเรือนเสียหายไปกว่า 47,300 หลังคาเรือน และมีผู้เสียชีวิตถึง 1,836 รายหลังอุทกภัยใหญ่ในครั้งนั้น เนเธอร์แลนด์ต้องฟื้นฟูโครงการป้องกันอุทกภัยขึ้นอีกครั้ง โดยจัดตั้งคณะกรรมการสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ (Delta Commission)

ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1953 เพื่อเร่งดำเนินการโครงการพัฒนาระบบจัดการน้ำและควบคุมผลกระทบจากภัยพิบัติทางน้ำ ในชื่อ **Delta Works**

บริเวณปากแม่น้ำในจังหวัด Zeeland และที่ตั้งของเขื่อนทั้ง 14 แห่ง

แผนของโครงการ Delta Works คือการสร้างเขื่อน, ประตูน้ำ, พนังกั้นน้ำ และกำแพงกันคลื่นจากทะเล (Storm Surge Barriers) รวมทั้งหมด 14 แห่ง ซึ่งกั้นอยู่ที่บริเวณปากแม่น้ำและตลอดลำน้ำในประเทศเนเธอร์แลนด์ มีทั้งแบบที่กั้นถาวรและแบบที่สามารถเปิด - ปิดให้สัญจรทางน้ำได้ โดยบริเวณปากแม่น้ำซึ่งเชื่อมต่อกับทะเลเหนือจะสร้างเป็นเขื่อนและกำแพงกันคลื่นจากทะเล ถัดเข้ามาด้านในตามแนวแม่น้ำจะสร้างเป็นพนังกั้นน้ำและประตูน้ำเพื่อควบคุมระดับความสูงของน้ำในแม่น้ำ และกักเก็บน้ำจืดไว้ใช้โครงการ Delta Works จึงทำหน้าที่เป็นทั้งเครื่องป้องกันอันตรายจากปรากฏการณ์คลื่นพายุหมุนยกซัดฝั่ง ควบคุมระดับความสูงของน้ำทะเลกับน้ำในแม่น้ำ ก่อเกิดแหล่งกักเก็บน้ำจืดขึ้นใหม่และบางแห่งยังใช้แทนสะพานข้ามแม่น้ำสำหรับรถยนต์ด้วย 14 แห่งดังกล่าว ประกอบไปด้วย Stormvloedkering Hollandse IJssel (ค.ศ.1958), Zandkreekdam (ค.ศ.1960), Veerse Gatdam (ค.ศ.1961), Grevelingendam (ค.ศ.1965), Volkerakdam (ค.ศ.1969), Haringvlietdam (ค.ศ.1971), Brouwersdam (ค.ศ.1971), Markiezaatskade (ค.ศ.1983), Oosterscheldekering (ค.ศ.1986), Oesterdam (ค.ศ.1987), Philipsdam (ค.ศ.1987), Bathse Spuisluis (ค.ศ.1987), Hartelkering (ค.ศ.1997) และ Maeslantkering (ค.ศ.1997) นับตั้งแต่มหาอุทกภัยเมื่อปี ค.ศ.1953 เป็นต้นมา โครงการ Zuiderzee Works ทางเหนือ และโครงการ Delta Works ทางใต้ ก็ช่วยให้ประเทศเนเธอร์แลนด์ไม่ต้องเผชิญกับอุทกภัยครั้งใหญ่แบบอดีตอีกเลย มีการประเมินกันว่า หากประเทศเนเธอร์แลนด์ไม่ทำโครงการทั้ง 2 นี้ พื้นที่เกือบครึ่งหนึ่งของประเทศในปัจจุบันจะจมหายอยู่ใต้ผืนน้ำแม้แต่สมาคมวิศวกรโยธาแห่งอเมริกา (American Society of Civil Engineers)

ยังยกย่องโครงการ Zuiderzee Works และ Delta Works ให้เป็น “1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลกยุคใหม่” ดังนั้นประเทศเนเธอร์แลนด์จึงกลายเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ และมีหลายประเทศได้นำเอาองค์ความรู้และเทคโนโลยีดังกล่าวนี้ไปประยุกต์ใช้กับประเทศของตน

๓. คณะกรรมการได้เดินทางไปพบกับผู้บริหารของ Scotland house ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจโดยการจัดทำประชาคมเกี่ยวกับการแยกตัวของสกอตแลนด์ออกจากสหราชอาณาจักร เพื่อนำองค์ความรู้มาเป็นแนวทางแสวงหาทางออกในปัญหาต่างๆ อย่างสันติวิธีและเป็นการเสริมสร้างประชาธิปไตย ภายในการปกครองในระบบรัฐสภา โดยสรุปรายละเอียดดังนี้

รองผู้อำนวยการสถาบัน Scotland house บรรยายสรุปว่าสถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบันของประเทศ สกอตแลนด์เป็นส่วนหนึ่งของสหราชอาณาจักรหรืออังกฤษ โดยประเทศอังกฤษได้ใช้สำนักงานแห่งนี้เป็นสถานที่ในการปกครองและดูแลสกอตแลนด์มาเป็นระยะเวลาประมาณ ๑๓๐ ปี ในปัจจุบันการใช้อำนาจปกครองสกอตแลนด์ของอังกฤษมีการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐกลางของอังกฤษมายังรัฐบาลกลางของสกอตแลนด์ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ ภายหลังจากมีการจัดทำประชาคมเกี่ยวกับเรื่องถ่ายโอนอำนาจและมีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีท้องถิ่นของสกอตแลนด์ขึ้นมาในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ ในปัจจุบันสถานการณ์ทางการเมืองของสกอตแลนด์ก็ยังถือเป็นส่วนหนึ่งของอังกฤษ แต่อาจมีการถ่ายโอนอำนาจในการปกครองประเทศไปบ้างบางส่วน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศสกอตแลนด์ปกครองด้วย ๒ รัฐบาล ในขณะเดียวกัน คือ ๑ รัฐบาลอังกฤษซึ่งเป็นรัฐบาลกลางมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการวางนโยบายและปัญหาความมั่นคง นโยบายต่างประเทศ ๒. รัฐบาลของ สกอตแลนด์ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลด้านการศึกษา การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในและกิจการยุติธรรม

ปัจจุบันหน่วยงาน Scotland house ก็จะทำหน้าที่ประสานงานกิจการใดๆ ระหว่างรัฐบาลอังกฤษและรัฐบาลสกอตแลนด์รวมไปถึงการดูแลการจัดทำประชาคมเพื่อแยกตัวสกอตแลนด์ออกจากการปกครองของสหราชอาณาจักร รวมไปถึงดูแลผลประโยชน์ใดๆ ของรัฐบาลสกอตแลนด์ให้สานสมดุลกับรัฐบาลของอังกฤษมากที่สุดประเทศสกอตแลนด์เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นเมื่อรัฐบาลชุดที่ผ่านมาของสกอตแลนด์ ซึ่งได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งนโยบายในการแยกตัวสกอตแลนด์ออกจากการปกครองของประเทศอังกฤษอย่างจริงจัง

กรรมการได้ตั้งข้อซักถามว่าในการปกครองสก๊อตแลนด์ของรัฐบาลอังกฤษเหตุใดรัฐบาลอังกฤษปล่อยให้มีการนำเสนอนโยบายในลักษณะที่มีการแยกตัวของสก๊อตแลนด์ได้ และปล่อยให้มีการจัดตั้งรัฐบาลของสก๊อตแลนด์ด้วย และการแยกตัวของประเทศสก๊อตแลนด์น่าจะมี ความแตกต่างกับประเทศไอร์แลนด์เหนือเนื่องจากในประเทศสก๊อตแลนด์ไม่มีการสู้รบหรือมีกองกำลังที่มีลักษณะในการเรียกร้องเพื่อปกครองตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม ประกอบกับในอดีตที่มีการจัดทำประชามติเพื่อให้สก๊อตแลนด์มีรัฐบาลในการปกครองตนเอง ซึ่งรัฐบาลของอังกฤษไม่น่าจะมีการยินยอมเช่นนี้หรือมีเหตุผลพิเศษเฉพาะ และโดยทั่วไปพรรคการเมืองในประเทศต่างๆ ไม่สามารถมีนโยบายในการแยกประเทศได้ แต่ทำไมการหาเสียงของพรรคการเมืองในสก๊อตแลนด์จึงสามารถหวนนโยบายในการหาเสียงเพื่อแยกประเทศเช่นนี้ได้ ซึ่งจะเป็นการขัดกับรัฐธรรมนูญหรือรัฐธรรมนูญได้ห้ามไว้หรือไม่

รองผู้อำนวยการสถาบัน Scotland house ชี้แจงว่า สถานการณ์ในประเทศสก๊อตแลนด์ก็มี

ความแตกต่างกับประเทศไอร์แลนด์เหนือ เนื่องจาก ในปี ค.ศ. ๑๙๐๗ รัฐบาลของสก๊อตแลนด์ในช่วงนั้นได้ตกลงในสนธิสัญญาที่ตกลงจะรวมสก๊อตแลนด์เป็นส่วนหนึ่งของอังกฤษและเวลส์ และสถานการณ์ในช่วงนั้นก็ไม่มีปัญหาในทางการเมืองและสถานการณ์ความมั่นคงในประเทศก็อยู่ในระดับที่ดี แต่ในไอร์แลนด์เหนือมีความขัดแย้งกันมาตลอดทั้งในระดับรัฐบาลและระดับประชาชน และตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๐๗ ก็ถือว่าสก๊อตแลนด์เป็นส่วนหนึ่งของอังกฤษอย่างเป็นทางการ แต่ก็มีกลุ่มบุคคลที่ต้องการให้สก๊อตแลนด์แยกตัวออกจากอังกฤษ อย่างเช่น ก่อนปี ค.ศ. ๑๙๐๗ แต่ก็ไม่ได้มีลักษณะที่แข็งกร้าวหรือมีท่าทีที่จะใช้ความรุนแรงแต่อย่างใด จนถึง ค.ศ. ๑๙๐๐ พรรคเอสแอนด์พี ซึ่งเป็นพรรคการเมืองในสก๊อตแลนด์ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการแยกฝ่ายของสก๊อตแลนด์ออกจากอังกฤษ ประกอบกับความคิดเห็นของประชาชนในช่วงเวลาดังกล่าว ได้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแยกตัวของสก๊อตแลนด์อย่างหลากหลาย และเห็นว่าหากให้สก๊อตแลนด์มีอำนาจบริหารจัดการตนเองได้ก็น่าจะเป็นหนทางที่ดีกว่าให้ประเทศตกอยู่ภายใต้การครอบงำของอังกฤษ

ในปัจจุบันในประเทศอังกฤษไม่มีรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเช่นประเทศอื่นๆ ในยุโรปทำให้การถ่ายโอนอำนาจรัฐบาลอังกฤษไปยังรัฐบาลสก๊อตแลนด์ง่ายมากขึ้น และไม่เป็นปัญหาว่าจะขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ กล่าวคือ สามารถทำได้โดยอาศัยการออกพระราชบัญญัติผ่านรัฐสภาเท่านั้น และแผนการที่ให้รัฐบาลอังกฤษยินยอมให้สก๊อตแลนด์ปกครองตนเองก็ได้มีการวางแผนมาตั้งแต่ช่วงต้น ค.ศ. ๑๙๐๐

จนกระทั่งในปี ค.ศ. ๑๙๙๘ ในรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีโทนี แบลร์ ก็มีนโยบายที่จะให้สกอตแลนด์ปกครองตนเองอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนั้น การให้อำนาจในการลงประชามติเพื่อให้สกอตแลนด์แยกตัวจากอังกฤษ แม้จะไม่มีข้อตกลงใดๆ ในอดีตที่ให้อำนาจไว้ แต่รัฐบาลของอังกฤษก็สามารถทำได้หากเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศทั้งสอง และไม่ต้องเกรงกลัวว่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากประเทศอังกฤษไม่มีรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรห้ามไว้ ต่อมาเมื่อพรรคเอสเอ็นดีพีของสกอตแลนด์ได้รับการเลือกตั้งก็มีสิทธิกำหนดนโยบายตามที่ได้หาเสียงไว้ได้และหากรัฐบาลอังกฤษไม่เห็นด้วยกับการทำประชามติ ก็สามารถทำได้ ๒ วิธีคือ

๑. รัฐบาลสามารถเสนอเรื่องต่อศาลยุติธรรมเพื่อขอให้ศาลใช้อำนาจยับยั้งการจัดทำประชามติเพื่อแยกตัวสกอตแลนด์ออกจากอังกฤษหรือ

๒. รัฐบาลต้องรณรงค์เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ออกเสียงไม่เห็นด้วยกับการแยกตัวของสกอตแลนด์ โดยที่ผ่านมาจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนก็เห็นด้วยกับการแยกตัวของ สกอตแลนด์ไม่ถึงร้อยละ ๓๐

การที่รัฐบาลอังกฤษและรัฐบาลสกอตแลนด์สามารถบรรลุข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดทำประชามติเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการเจรจาพูดคุยมาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งในเดือนตุลาคมที่ผ่านมาได้มีการประกาศอย่างเป็นทางการว่ามีความจำเป็นที่จะต้องนำปัญหาดังกล่าวนำมาออกเสียงประชามติ โดยจะมีการนำเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุมของรัฐสภาในเดือนมกราคม ค.ศ. ๒๐๑๓ นี้ และจะนำไปสู่การวางหลักเกณฑ์ในการจัดทำประชามติในปี ๒๐๑๔

๔. คณะกรรมการเดินทางไปศึกษาดูงานสถานีโทรทัศน์บีบีซี (BBC World News) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชน เพื่อความมั่นคงของรัฐ สรุปรายละเอียด ดังนี้

บีบีซี (อังกฤษ: BBC World News; ชื่อเดิม: BBC World) เป็นช่องรายการข่าวนานาชาติของบีบีซี ช่องรายการนี้มีผู้ชมมากที่สุดในบรรดาช่องรายการของบีบีซี เปิดตัวครั้งแรกในชื่อ โทรทัศน์ภาคบริการโลกของบีบีซี (BBC World Service Television) เมื่อปีค.ศ. ๑๙๙๔ (ภายหลังเปลี่ยนเป็น โลกบีบีซี (BBC World) ในปีค.ศ. ๑๙๙๕) โดยออกอากาศรายการข่าว สารคดี รูปแบบการใช้ชีวิต และบทสัมภาษณ์ต่างๆ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง คู่แข่งสำคัญของช่องรายการนี้คือ ซีเอ็นเอ็นนานาชาติ และยังคงแข่งขันกับสถานีข่าวอื่นๆ อีก ข่าวโลกบีบีซี เป็นช่องรายการข่าวที่มีผู้ชมมากที่สุด นำหน้า ซีเอ็นเอ็น และยังเป็นหนึ่งในช่องรายการที่มีคนดูมากที่สุดในโลก

ช่องรายการถูกส่งสัญญาณโดย Red Bee Media จากสถานีหลัก ณ The Broadcast Centre ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ BBC Media Village และส่วนหนึ่งของ BBC White City ที่ White City ในลอนดอน ตะวันตก โดยมีห้องส่งจาก BBC Television Centre ที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน BBC World News มีห้องข่าวแยกออกจากห้องข่าวของ BBC News ห้องข่าวนี้ออกสัญญาณตั้งแต่วันที่ ๐๕.๐๐ น. ถึง ๐๐.๓๐ น. (เวลาสหราชอาณาจักร) ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ และตั้งแต่ ๐๖.๐๐ น. ถึง ๐๐.๓๐ น. ในวันเสาร์และอาทิตย์ ส่วนในเวลา ๐๑.๐๐ น. ถึง ๐๕.๐๐ น. จะส่งสัญญาณจากห้องส่งภายในสหราชอาณาจักร หรือ BBC News

ถึงแม้ว่าห้องส่ง BBC World News ผลิตภาพในสัดส่วนภาพ ๑๖:๙ ในรูปแบบ SDTV ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับ BBC News แต่ BBC World News นั้นถูกส่งสัญญาณในสัดส่วนภาพ ๔:๓ ทำให้ภาพถูกแปลงให้

เป็นสัดส่วนภาพ ๑๔:๙ สำหรับการออกอากาศทั้งในแบบดิจิทัลและอนาล็อก ทำให้ภาพที่ปรากฏมีแถบดำอยู่ด้านบนและล่างของภาพ

BBC World News ได้รับรางวัล ช่องรายการข่าวนานาชาติดีเด่น ณ The Association for International Broadcasting Awards ในเดือนพฤศจิกายน ปีค.ศ. ๒๐๐๖

ในเดือนเมษายน ปีค.ศ. ๒๐๐๘ ช่องรายการถูกเปลี่ยนชื่อเป็น "BBC World News" จากชื่อเดิม BBC World โดยเป็นส่วนหนึ่งของการรีแบรนด์ภาพลักษณ์ของ BBC มูลค่า 550,000 ปอนด์ ทำให้มีภาพลักษณ์ช่องใหม่ รูปแบบสีใหม่ BBC News ยังกล่าวอีกว่า การส่งสัญญาณจะย้ายจากสตูดิโอ N9 ไปเป็น N8 ซึ่งเคยเป็นห้องส่งของ BBC News Channel มาก่อน

ตลอด 11 ปีที่ผ่านมา ช่องรายการได้มีการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์มาตลอด โดยตั้งแต่ปีค.ศ. ๑๙๙๕ – ๑๙๙๗ ช่องรายการมีการใช้กราฟิกเพื่อแสดงชื่อของช่องรายการ

BBC ได้มีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งในปีค.ศ. ๑๙๙๗ ทำให้ช่องรายการมีการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์อีกครั้ง โดยภาพลักษณ์ใหม่ถูกสร้างจากคอมพิวเตอร์และพัฒนาโดย The Lambie-Nairn Design Agency

การเปลี่ยนแปลงครั้งที่ใหญ่ที่สุดสำหรับ BBC News เกิดขึ้นในปีค.ศ. ๑๙๙๙ ทั้งช่องในสหราชอาณาจักรและช่องทั่วโลกใช้รูปแบบสีให้เป็นสีแดงและสีครีม และได้มีการเริ่มต้นการใช้ดนตรีของช่องรายการที่เรียกว่า "กลองและเสียงปี่" ซึ่งแต่งโดย David Lowe

ในปีค.ศ. ๒๐๐๓ และ ๒๐๐๔ ได้มีการเปลี่ยนแปลงกราฟิกของช่องรายการอีกครั้ง แต่ไม่มากเท่า ในปีค.ศ. ๑๙๙๙ และได้มีการเปลี่ยนสโลแกนของบริษัทในปีค.ศ. ๒๐๐๔ ตอนปลาย จาก "Demand a Broader View" เป็น "Putting News First"

การออกอากาศ

BBC World News ส่วนใหญ่ถูกออกอากาศโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการรับชม ช่องรายการนี้ออกอากาศทั่วโลก ถึงแม้ว่าช่องรายการนี้จะไม่ออกอากาศอย่างเป็นทางการในสหราชอาณาจักร แต่ก็ยังสามารถรับชมได้ถ้าหากหันจานดาวเทียมไปที่ Astra ๑, Hot Bird และ Thor ส่วนในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ช่องรายการออกอากาศผ่านดาวเทียมและเคเบิล

BBC World News ยังสามารถรับชมได้ผ่านทางเว็บไซต์ของ *Dong-a Ilbo* ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของเกาหลี แต่ก็ไม่สามารถรับชมได้ทั่วโลก (ดังเช่นในสหรัฐอเมริกา มีผลตั้งแต่ตุลาคม ปีค.ศ. ๒๐๐๗)

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ประเทศไทยควรศึกษาบทบาทและภารกิจของนาโด้ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาโคโโซโว เพื่อนำมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแสวงหาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการรักษาความมั่นคงของประเทศและภูมิภาคอาเซียน เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันที่ติดต่อเชื่อมโยงกัน การแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่มาจากภัยคุกคามหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นภัยคุกคามด้านพลังงาน ภัยคุกคามด้านชีวอาวุธ ควรแสวงหาความร่วมมือในระดับภูมิภาค ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในยุคปัจจุบัน

๒. รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรศึกษาแผนการบริหารจัดการน้ำและแนวทางแก้ไขปัญหายุทธภัยของประเทศเนเธอร์แลนด์ เพราะในอดีตประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ประสบปัญหายุทธภัยครั้งใหญ่ รัฐบาลในสมัยนั้นจึงได้จัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างเขื่อน (Delta Works) ซึ่งกั้นอยู่ที่บริเวณปากแม่น้ำและตลอดลำน้ำในประเทศ การวางแผนป้องกันน้ำท่วมดังกล่าว ประเทศไทยต้องนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีมาแก้ปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ซึ่งทำให้ไทยเกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นจำนวนหลายล้านบาท เนื่องจากการขาดความรู้ และประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหายุทธภัย ประกอบกับการไม่มีหน่วยงานกลางที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการแก้ไขปัญหาน้ำ เมื่อเกิดวิกฤตอุทกภัยจึงเกิดความลักลั่นในการเข้าแก้ไขปัญหาน้ำเฉพาะหน้า รัฐบาลจึงควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเตรียมความพร้อมและมอบหมายให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เพื่อความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงาน

๓. ในประเทศที่เป็นประชาธิปไตย การจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติในปัญหาใด ๆ ของประเทศเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะรูปแบบการออกเสียงประชามติในประเทศอังกฤษเกี่ยวกับการให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยการจัดทำประชามติเกี่ยวกับการแยกตัวของสกอตแลนด์ออกจากสหราชอาณาจักร ถือเป็นการออกเสียงประชามติในประเทศที่เป็นต้นแบบแห่งประชาธิปไตย ซึ่งถือเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับประเทศในการจัดทำประชามติหรือการออกเสียงประชามติในปัญหาใด ๆ หรือเป็นแนวคิดในการกระจายอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ลดภาระแสดงออกซึ่งความเห็นต่างที่ผิดรูปแบบ

**การศึกษาดูงานและเจรจาธุรกิจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคง
ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
ณ สหราชอาณาจักร
ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕**

วัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน

๑. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการพัฒนาธุรกิจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างกิจกรรมการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว
๒. เพื่อศึกษาดูงานระบบงานรัฐสภาแห่งสหราชอาณาจักรและการประชุมรัฐสภา รวมทั้งบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธิการ
๓. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดการของหน่วยงานความมั่นคงแห่งชาติ (MI5) กรณีภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ
๔. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำประชามติการแยกตัวของสกอตแลนด์ออกจากสหราชอาณาจักร ทั้งนี้เพื่อติดตามกระบวนการงานภายหลังการทำประชามติดังกล่าว
๕. เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหราชอาณาจักร ด้านความมั่นคง วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง และวิถีชีวิตคนไทยที่อยู่อาศัยอยู่ในต่างประเทศรวมทั้งการพัฒนาเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน

การศึกษาดูงานของคณะกรรมการธิการ

๑. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาอังกฤษ สรุปลงสาระสำคัญ ดังนี้
การประชุมรัฐสภา

อำนาจทางนิติบัญญัติของรัฐสภาอังกฤษประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ สมเด็จพระราชินีนาถสภาสามัญและสภาขุนนาง โดยการประชุมของทั้ง ๓ ส่วน มีขึ้นเฉพาะในโอกาสสำคัญ อาทิ พระราชพิธีเปิดสมัยประชุมรัฐสภา รัฐสภาอังกฤษแต่ละชุดมีอายุไม่เกิน ๕ ปี มีช่วงสมัยประชุม คราวละ ๑ ปี ซึ่งเริ่มต้นและสิ้นสุดในเดือนพฤศจิกายน โดยมีช่วงพักการประชุมในเวลากลางคือ ช่วงสุดสัปดาห์ เทศกาลคริสต์มาส เทศกาลอีสเตอร์ เทศกาลฮิวทซ์ (วันหยุดธนาคารในปลายฤดูใบไม้ร่วง) และวันหยุดยาวในฤดูร้อน (ประมาณปลายเดือนกรกฎาคม) ทั้งนี้ สภาสามัญมีจำนวนวันประชุมเฉลี่ยในแต่ละสมัย ๑๔๘ วัน และการประชุมสภาขุนนางมีการประชุมสมัยละ ๑๕๒ วัน

ในการเปิดสมัยประชุมทุกครั้ง สมเด็จพระราชินีนาถจะทรงมีพระราชดำรัสเปิดสมัยประชุมรัฐสภา โดยจะทรงตรัสถึงถึงนโยบายของรัฐบาลและการเสนอร่างกฎหมาย และจะทรงมีพระราชดำรัสปิดสมัยประชุม รัฐสภาจะมีช่วงปิดสมัยประชุมเพียง ๓-๔ วัน ก่อนเริ่มสมัยประชุมต่อไป และจะเป็นการยุติกระบวนการทางนิติบัญญัติของสมัยประชมนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งร่างกฎหมายที่ไม่สามารถผ่านการพิจารณา ก่อนสิ้นสุดสมัยประชุมจะตกไป ยกเว้นว่าฝ่ายค้านเห็นพ้องจะให้พิจารณากฎหมายต่อไปในสมัยถัดไป

ฝ่ายบริหาร

องค์กรสูงสุดของฝ่ายบริหารในระบอบประชาธิปไตยแบบอังกฤษ คือ รัฐบาล ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากพระมหากษัตริย์ เป็นหัวหน้ารัฐบาล และรัฐมนตรีอื่นๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากพระมหากษัตริย์ โดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี คือหัวหน้าฝ่ายบริหาร ซึ่งทำหน้าที่บริหารประเทศตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา นายกรัฐมนตรีมาจากพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งและมีเสียงข้างมากในสภาตามธรรมเนียมปฏิบัติแล้ว พระมหากษัตริย์จะเป็นผู้แต่งตั้งผู้นำพรรคการเมืองที่ได้เสียงข้างมากในสภาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ปัจจุบัน คณะรัฐมนตรีประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่างๆ จำนวนกว่า ๑๐๐ คน โดยทำหน้าที่รับผิดชอบงานของกระทรวงหรือหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ โดยจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี ทั้งนี้ อังกฤษไม่มีกฎหมายกำหนดเรื่องจำนวนรัฐมนตรีหรือขนาดของคณะรัฐมนตรีว่าควรมีจำนวนเท่าใด

นายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่สำคัญหลายประการ ได้แก่

๑. อำนาจในการยุบสภา
๒. อำนาจในการแต่งตั้งรัฐมนตรี
๓. อำนาจในการควบคุมวาระการประชุม
๔. เป็นประธานคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการรัฐบาลบางชุด
๕. กำหนดการเลือกตั้งทั่วไป
๖. ตอบข้อซักถามในสภาสามัญ
๗. เป็นผู้นำพรรคการเมือง
๘. เข้าร่วมประชุมระดับชาติ
๙. รับผิดชอบงานความมั่นคงระดับประเทศ
๑๐. แต่งตั้งข้าราชการระดับสูง

หน้าที่หลักของคณะรัฐมนตรี ได้แก่

๑. ตัดสินใจในปัญหาทางการเมืองที่มีความสำคัญ เช่น การให้ความเห็นนโยบายทางการศึกษา
 ๒. กำหนดแผนการทำงานของรัฐบาล โดยการให้ความเห็นชอบในรายละเอียดและระยะเวลาของกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งต้องนำมาพิจารณาในรัฐสภา
 ๓. ชี้ขาดในกรณีที่มีความแตกต่างทางนโยบายระหว่างกระทรวง
 ๔. ดูแลและประสานนโยบายรัฐบาล ประสานงานกระทรวงสำคัญๆ ของประเทศและมอบหมายให้กระทรวง ทบวง กรม รับนโยบายไปปฏิบัติ
 ๕. คณะรัฐมนตรีอาจเสนอให้ยุบสภาสามัญ เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้
- ทั้งนี้ การพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีนั้น จะต้องเป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งได้แก่

๑. การพ่ายแพ้คะแนนเสียงในสภาสามัญ ซึ่งคณะรัฐบาลมีทางเลือกอยู่ ๒ ทาง คือ ลาออกและนายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ยุบสภา

๒. เมื่อนายกรัฐมนตรีลาออก หรือถึงแก่กรรม พรรครัฐบาลจะต้องเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่และคณะรัฐบาลใหม่ขึ้นเพื่อบริหารแทน

๓. รัฐมนตรีลาออกเนื่องจากไม่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาล

๔. รัฐมนตรีผู้นั้นถึงแก่กรรม

กฎหมายต่างประเทศที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔

- ประเทศอังกฤษ

๑) ประเภทของคณะกรรมการธิการ

คณะกรรมการธิการรัฐสภาอังกฤษถูกแบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ดังนี้

๑) คณะกรรมการธิการสภาสามัญ

คณะกรรมการธิการประจำหรือคณะกรรมการสามัญ (Standing Committee) ปกติแล้วมักจะมีประมาณ ๕ คณะ เรียกชื่อเป็นคณะกรรมการ ก, ข, ค เป็นต้น โดยไม่มีชื่อเฉพาะ แต่รู้ว่คณะใดเกี่ยวข้องกับคณะใด แต่ละคณะกรรมการจะมีกรรมการจำนวน ๒๐ - ๕๐ คน (ในจำนวนนี้ ๒๐ คน จะเป็นสมาชิกคนสำคัญ) โดยเลือกจากพรรคต่าง ๆ ตามอัตราส่วนของที่นั่งในสภา และรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องเป็นกรรมการในคณะด้วย คณะกรรมการจึงมีลักษณะเป็นตัวแทนของทุกฝ่ายในสภา แต่ไม่ใช่เป็นผู้เชี่ยวชาญทุกคน จึงแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่องมาเป็นกรรมการร่วมด้วยเสมอ หน้าที่ของคณะกรรมการนี้จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทุกฉบับที่ได้รับมอบหมาย

คณะกรรมการประเภทนี้อาจเรียกหลักฐานจากหน่วยงานภาครัฐ หรือเรียกเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้เชี่ยวชาญภายนอกรัฐสภามาให้ข้อมูลได้ คณะกรรมการประเภทนี้มีเฉพาะในสภาสามัญเท่านั้น ในสภาขุนนางการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในชั้นกรรมการจะเป็นการพิจารณาโดยคณะกรรมการเต็มสภาหรือโดยคณะกรรมการใหญ่

ส่วนประกอบของคณะกรรมการกิจการของสกอตแลนด์เป็นข้อยกเว้นจากหลักการตั้งคณะกรรมการ กล่าวคือ กรรมการชุดนี้จะประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนจากสกอตแลนด์ทั้งหมด (๗๒ คน) และสมาชิกอื่น ๆ อีกจำนวน ๑๒ คน รับผิดชอบเฉพาะร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับกิจการของสกอตแลนด์เท่านั้น และคณะกรรมการประจำที่เกี่ยวกับกิจการของเวลส์ก็เป็นข้อยกเว้นพิเศษเช่นเดียวกัน

๒) คณะกรรมการวิสามัญ (The Select Committees)

คณะกรรมการวิสามัญ เป็นคณะกรรมการที่สภาแต่งตั้งขึ้นพิเศษเป็นครั้งคราว เพื่อทำหน้าที่เฉพาะเรื่อง หรือให้ความเห็นแก่รัฐสภาในเรื่องที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญการเป็นพิเศษ เช่น คณะกรรมการการบัญชีของรัฐ คณะกรรมการพิจารณากฎหมายเฉพาะเรื่อง คณะกรรมการเพื่อพิจารณาอุตสาหกรรมน้ำมันในทะเลเหนือ เป็นต้น

๓) คณะกรรมการเต็มสภา (Committee of the Whole House)

ระบบของอังกฤษ คณะกรรมการเต็มสภาได้ถูกจัดตั้งขึ้นมาเป็นเวลานาน แต่อย่างไรก็ดี ขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการชุดนี้ก็มีอำนาจเฉพาะหรืออำนาจพิเศษเท่านั้น ส่วนอำนาจทั่วไปตกอยู่กับ คณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการประจำ

คณะกรรมการเต็มสภา ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมดของสภาทำหน้าที่พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญ สมาชิกสภาจะเลือกสมาชิกผู้หนึ่งเป็นประธานคณะกรรมการเต็มสภา ซึ่งเป็นคนละคนกับประธานสภาผู้แทนราษฎร

๔) คณะกรรมการร่วมกัน ๒ สภา (The Joint Committees)

คณะกรรมการร่วมกัน ๒ สภา เป็นคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจากสภาผู้แทนราษฎร และสภาขุนนาง เพื่อร่วมกันพิจารณา ร่างกฎหมายที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง เช่น ร่างพระราชบัญญัติเอกชนที่สำคัญๆ และร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมและการประมวลกฎหมาย เป็นต้น

๕) คณะกรรมการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเอกชน ทำหน้าที่พิจารณาและอภิปรายร่างพระราชบัญญัติเอกชน

๖) คณะกรรมการเกี่ยวกับสมัยประชุม เป็นคณะกรรมการที่ถูกแต่งตั้งในขณะเริ่มต้นของสมัยการประชุม เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและวิธีการประชุม

คณะกรรมการวิสามัญในสภาขุนนาง

คณะกรรมการวิสามัญในสภาขุนนางมิได้ทำหน้าที่เป็นเงาของกระทรวงต่าง ๆ ดังเช่น คณะกรรมการวิสามัญในสภาสามัญ แต่จะทำหน้าที่ตรวจสอบเฉพาะเรื่องโดยอาศัยความเชี่ยวชาญของสมาชิกสภาขุนนางแต่ละท่าน และใช้เวลาตรวจสอบนานกว่าคณะกรรมการกลั่นกรองในสภาสามัญ สภาขุนนางมีคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๔ คณะ

(๑) คณะกรรมการสหภาพยุโรป (The European Union Committee)

(๒) คณะกรรมการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (The Science and Technology Committee)

(๓) คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ (The Constitution Committee)

(๔) คณะกรรมการเศรษฐกิจ (The Economic Affairs Committee)

ทั้งนี้ อาจมีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพิ่มเติม เพื่อพิจารณาเรื่องสำคัญอื่น ๆ นอกเหนือจากเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการวิสามัญทั้ง ๔ คณะ ได้

๒) การปฏิบัติไม่ชอบของพยานหรือการขัดขวางพยาน และการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสภา

๑) การปฏิบัติไม่ชอบของพยานหรือการขัดขวางพยาน

พยานซึ่งถูกเรียกตัวให้ไปที่สภาใดสภาหนึ่งปฏิเสธไม่ไปสภา หรือไม่ยอมตอบคำถามหรือส่งเอกสาร จะถูกลงโทษในฐานะละเมิดอำนาจสภาทันที นอกจากนี้ เมื่อมีการเปิดสมัยประชุมสภาสามัญทุกครั้ง สภาจะออกคำสั่งแถลงให้ทราบทั่วกันว่าการสอดแทรกเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพยานในการเสนอพยานหลักฐานต่อสภา หรือคณะกรรมการของสภา หรือกีดกันมิให้บุคคลใดไปปรากฏตัวหรือเสนอพยานหลักฐานต่อสภาเป็นความผิดอาญา และการแสดงพยานหลักฐานเท็จ มีโทษร้ายแรง เช่น การแนะนำ

พยานในลักษณะบีบคั้นพยานหรือทำให้พยานไม่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ในข้อเท็จจริงที่พยานรู้เห็น เป็นการละเมิดอำนาจสภา ซึ่งวิธีการเช่นว่านี้ใช้ในสภาขุนนางด้วย

๒) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสภา

ในประเทศอังกฤษ สภาผู้แทนและสภาขุนนางอาจมีคำสั่งให้เอกชนกระทำ หรือ ละเว้นการกระทำบางอย่างเมื่อการกระทำนั้นกระทบกระเทือนถึงสภา แต่สภาจะไม่ออกคำสั่งที่ไม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่หรือเอกสิทธิ์ของสภา และถ้าสภาออกคำสั่งที่ไม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน คำสั่งนั้นจะไม่มีผลผูกพันบุคคลภายนอก สำหรับสภาขุนนางนั้นมีลักษณะพิเศษ คือทำหน้าที่ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและเป็นศาลสูงสุดด้วย เมื่อมีคำสั่งในขณะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะศาลสูงสุด บุคคลต้องปฏิบัติตาม

๓) สภาพบังคับทางกฎหมายที่เป็นประเพณีของรัฐสภาของประเทศอังกฤษ

อำนาจลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดเอกสิทธิ์หรือละเมิดอำนาจรัฐสภาเป็นของแต่ละสภาในฐานะผู้สืบทอดอำนาจของศาลสูงของรัฐสภา เป็นอำนาจเด็ดขาด ผู้กระทำละเมิดไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของสภาที่วินิจฉัยลงโทษตนได้ แต่ผู้ถูกลงโทษจะร้องขอให้ศาลปล่อยโดยอ้างเหตุคำสั่งรวมถึงไม่มีอำนาจวินิจฉัยในปัญหาว่าสภามีสิทธิที่จะใช้เอกสิทธิ์ของสภาในการลงโทษการกระทำที่สภาถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจสภาหรือไม่ เว้นแต่สภาจะเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบปรับ ภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือน ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นสมาชิกหรือบุคคลภายนอก ประธานสภาผู้แทนราษฎร (ประธานสภาสามัญ) หรือประธานสภาขุนนาง มีอำนาจออกหมายจับตามมติของแต่ละสภา การขังถ้าไม่ได้กำหนดไว้ จะปล่อยตัวเมื่อปิดสมัยประชุม แต่ประธานสภามีอำนาจสั่งขังต่อเมื่อเปิดสมัยประชุมคราวต่อไป สำหรับโทษปรับ ปรากฏว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาสามัญ ไม่ได้ใช้อำนาจสั่งปรับมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๖๖๖ ในปัจจุบันเข้าใจว่าประธานสภาผู้แทนหรือสภาสามัญจะไม่มีอำนาจลงโทษปรับ แต่ตรงกันข้ามกับสภาขุนนางได้ใช้อำนาจสั่งปรับบ่อยครั้ง ส่วนโทษภาคทัณฑ์หรือตัดเงินเดือนสมาชิกต้องลุกขึ้นยืนฟังคำตัดเงินเดือนหรือภาคทัณฑ์ของประธานสภา ถ้าเป็นบุคคลภายนอกจะต้องถูกนำตัวมายืนฟังที่ประตูสภา

๔) สภาพบังคับทางกฎหมายที่เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรของประเทศอังกฤษ

สหราชอาณาจักร นอกจากจะมีการปฏิบัติตามประเพณีของรัฐสภาเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจรัฐสภา รัฐสภายังอาจได้รับรายงานการไต่สวนของฝ่ายบริหารในเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะ ซึ่งมีการบัญญัติกฎหมายไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ที่เรียกว่า พระราชบัญญัติการไต่สวน ค.ศ. ๒๐๐๕ (Inquiries Act ๒๐๐๕) ดังนี้

ตาม Inquiries Act ๒๐๐๕ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการมีอำนาจในการร้องขอให้บุคคลใดมาชี้แจง แสดงเอกสารหลักฐานอื่นใด ซึ่งบุคคลดังกล่าวครอบครองอยู่ ยกเว้นกรณีที่มีกฎหมายให้เอกสิทธิ์ไว้ว่าไม่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งเรียกดังกล่าว และได้มีการกำหนดกรณีที่คณะกรรมการไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณชน เนื่องจากอาจก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจหรือเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ ตามความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากบุคคลใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของประธานคณะกรรมการดังกล่าว ถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะต้องรับโทษปรับไม่น้อยกว่าระดับ ๓ ของมาตรฐานที่กำหนด (Level three on the standard scale) กล่าวคือ ประมาณ ๑,๐๐๐ ปอนด์ หรือ ๔๕,๐๐๐ บาท หรือโทษจำคุกไม่เกินระดับสูงสุดที่เกี่ยวข้อง (Relevant maximum) หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งกรณีเช่นว่านี้ ประธานคณะกรรมการหรือรัฐมนตรี (กรณีภายหลังจากที่กระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงของ

คณะกรรมการสิ้นสุดลงแล้ว) อาจนำคดีดังกล่าวขึ้นสู่ศาล (The High Court หรือ Court of Session ใน Scotland) และเมื่อศาลได้ฟังพยานหลักฐานแล้วอาจมีคำสั่งบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งเรียกของประธานคณะกรรมการหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้ตามความเหมาะสม

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ ได้มีมติเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สหราชอาณาจักร ระหว่างวันอังคารที่ ๑๖ – วันจันทร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ด้วยเล็งเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมืองภายในประเทศในปัจจุบันมีประเด็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นตามสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนไป โดยความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกประเทศได้ ส่วนผลกระทบต่อแนวคิดและการปฏิบัติของในประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะประเด็นปัญหาด้านความมั่นคงในปัจจุบัน เช่น ภัยจากก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติล้วนเป็นภัยคุกคามที่มีความร้ายแรงสมควรเฝ้าระวัง และประเด็นการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจที่นำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและวิธีการหนึ่งที่สามารถป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือการศึกษาเพื่อให้รู้เท่าทันและเตรียมความพร้อมในการรับมือ โดยการเรียนรู้จากบันดาประเทศตลอดจนผูกสัมพันธ์กับต่างประเทศซึ่งจะทำให้ทราบแนวคิดที่หลากหลาย เพิ่มความสามารถในการเล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองได้อย่างกว้างขวางและรอบด้านมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าสหราชอาณาจักรเป็นประเทศที่มีระบบการเมือง รูปแบบการบริหารจัดการประเทศโดยมีการจัดตั้งหน่วยงานลับขึ้นมาเพื่อปกป้องเสถียรภาพของเศรษฐกิจและความมั่นคงจากภัยคุกคามทั้งปวง

จากการเยี่ยมชมและรับฟังบรรยายสรุปภารกิจในการทำหน้าที่ดูแลความมั่นคงของอังกฤษและการทำงานควบคู่ไปกับหน่วยข่าวกรองอังกฤษไปด้วยกัน ๒ หน้าที่ เพื่อป้องกันต่างชาติทำการจารกรรมข่าวสารในอังกฤษซึ่งการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ เป็นในลักษณะการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นในประเทศอังกฤษซึ่งสามารถดำเนินการใด ๆ ในทางกฎหมายได้ในการรับมือกับภัยคุกคามโดยขบวนการก่อการร้ายข้ามชาติและเครือข่ายอัลกออิดะห์ ดังนั้นกรณีความร่วมมือและการเป็นหนึ่งเดียวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือว่า

วิธีการในการแก้ไขปัญหากรณีภัยคุกคามจากขบวนการก่อการร้ายได้สำหรับการรับฟังบรรยายเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานด้านการตลาดการท่องเที่ยว โดยมีการบริหารจัดการโดยใช้แนวคิด “รายได้ก้าวกระโดด” โดยความร่วมมือและการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมโดยวิธีนำเสนอภาพลักษณ์ความเป็นไทยและวิถีผ่านช่องทางสื่อสารสมัยใหม่

การจัดสัมมนา
ของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ

การสัมมนา
ของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔
ห้วงระหว่างวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

ลำดับ	เรื่องที่สัมมนา	สถานที่	วันที่
๑.	การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ บทบาทของคณะกรรมการการสามัญในฝ่ายนิติบัญญัติ	หอประชุมโรงเรียนบ้านสาคร อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	๑๐ ก.พ. ๒๕๕๕
๒.	บทบาทของชุดรักษาความสงบเรียบร้อยประจำหมู่บ้าน (ชรบ.) กับความมั่นคงของชาติ	หอประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๑ ก.พ. ๒๕๕๕
๓.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๗ ก.พ. ๒๕๕๕
๔.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	หอประชุมเทศบาลเมืองบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	๒ มี.ค. ๒๕๕๕
๕.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย	๓ มี.ค. ๒๕๕๕
๖.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	ห้องประชุมสหกรณ์ การเกษตร อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่	๑๐ มี.ค. ๒๕๕๕
๗.	การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไทยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	โรงแรมเดอะริช อ.เมือง จังหวัดนนทบุรี	๑๗ มี.ค. ๒๕๕๕
๘.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร	๒๔ มี.ค. ๒๕๕๕
๙.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี	๒๕ มี.ค. ๒๕๕๕
๑๐.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร	๒๕ มี.ค. ๒๕๕๕
๑๑.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	อำเภอริ้วเส้า จังหวัดนราธิวาส	๒๖ มี.ค. ๒๕๕๕
๑๒.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย	๓๐ มี.ค. ๒๕๕๕

ลำดับ	เรื่องที่สัมมนา	สถานที่	วันที่
๑๓.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	โรงแรมกระป๋องแอล อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่	๓๑ มี.ค. ๒๕๕๕
๑๔.	บทบาทสื่อท้องถิ่นกับความมั่นคงของรัฐ	ห้องประชุมโรงพยาบาลค่าย วชิราวุธ กองทัพภาคที่ ๔ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	๒ เม.ย. ๒๕๕๕
๑๕.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่	๗ เม.ย. ๒๕๕๕
๑๖.	การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ บทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในฝ่ายนิติบัญญัติ	หอประชุมองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	๒๑ เม.ย. ๒๕๕๕
๑๗.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	๒๗ เม.ย. ๒๕๕๕
๑๘.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่	๒๘ เม.ย. ๒๕๕๕
๑๙.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	โรงเรียนนาคูพัฒนา ก.ร.ป. กลางอุปถัมภ์ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒ มิ.ย. ๒๕๕๕
๒๐.	กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน	อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	๒๓ มิ.ย. ๒๕๕๕
๒๑.	แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายกับความมั่นคงแห่งรัฐ	โรงแรมทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	๒๗ ส.ค. ๒๕๕๕
๒๒.	การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประชาชนชาวไทยในมิติด้านความมั่นคงแห่งรัฐ	โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอน เวนชั่น ถนนวิภาวดี – รังสิต เขตบางนา กรุงเทพ	๓๐ ก.ย. ๒๕๕๕
๒๓	สัมมนาเรื่อง “การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชุมชน	จังหวัดกระบี่	๕ เม.ย. ๒๕๕๖
๒๔	สัมมนาเรื่อง “การพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ”	- จังหวัดจันทบุรี - จังหวัดสงขลา	๖ เม.ย. ๒๕๕๖ ๒๐ เม.ย. ๒๕๕๖

ลำดับ	เรื่องที่สัมมนา	สถานที่	วันที่
๒๕	สัมมนาเรื่อง “กลไกฝ่ายนิติบัญญัติกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศและประชาชน”	- จังหวัดเพชรบุรี - จังหวัดนนทบุรี - จังหวัดเชียงใหม่ - กรุงเทพมหานคร	๑๖ มี.ค. ๒๕๕๖ ๒๓, ๒๕ มี.ค. ๒๕๕๖ ๒๔ มี.ค. ๒๕๕๖ ๗ เม.ย. ๒๕๕๖
๒๖	สัมมนาเรื่อง “ปัญหาเสียดิตกับความมั่นคงของชาติ”	- จังหวัดเชียงราย - กรุงเทพมหานคร	๘ มี.ย. ๒๕๕๖ ๒๐ ก.ค. ๒๕๕๖
๒๗	สัมมนาเรื่อง “ความมั่นคงของชุมชนเมืองในโลกยุคใหม่”	จังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๘ พ.ค. ๒๕๕๖
๒๘	สัมมนาเรื่อง “ชุมชนเมืองชุมชนมั่นคง”	- จังหวัดนครศรีธรรมราช - จังหวัดนราธิวาส - จังหวัดปัตตานี	๑๕ มี.ค. ๒๕๕๖ ๓๐ มี.ค. ๒๕๕๖ ๑, ๒๒ เม.ย. ๒๕๕๖
๒๙	สัมมนาเรื่อง “เสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประชาชนในบริเวณพื้นที่ชายแดนไทย – ลาว”	จังหวัดหนองคาย	๙ มี.ค. ๒๕๕๖
๓๐	สัมมนาเรื่อง “กลุ่มพลังมวลชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความมั่นคงของรัฐ”	- จังหวัดนนทบุรี - จังหวัดเพชรบุรี - จังหวัดจันทบุรี - จังหวัดนนทบุรี - จังหวัดนครศรีธรรมราช - จังหวัดนราธิวาส - จังหวัดปัตตานี - จังหวัดสงขลา - จังหวัดกระบี่ - จังหวัดเชียงใหม่ - กรุงเทพมหานคร - จังหวัดหนองคาย - จังหวัดเชียงราย	๓๐ ส.ค. ๒๕๕๖ ๓๑ ส.ค. ๒๕๕๖ ๗ ก.ย. ๒๕๕๖ ๘ ก.ย. ๒๕๕๖ ๙ ก.ย. ๒๕๕๖ ๑๔ ก.ย. ๒๕๕๖ ๑๕ ก.ย. ๒๕๕๖ ๒๐ ก.ย. ๒๕๕๖ ๒๑ ก.ย. ๒๕๕๖ ๒๒ ก.ย. ๒๕๕๖ ๒๕ ก.ย. ๒๕๕๖ ๒๘ ก.ย. ๒๕๕๖ ๒๙ ก.ย. ๒๕๕๖
รวมจำนวนการสัมมนา		๕๑ ครั้ง	

ภาคผนวก

การประชุมคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร
เพื่อพิจารณาศึกษาเรื่องต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่

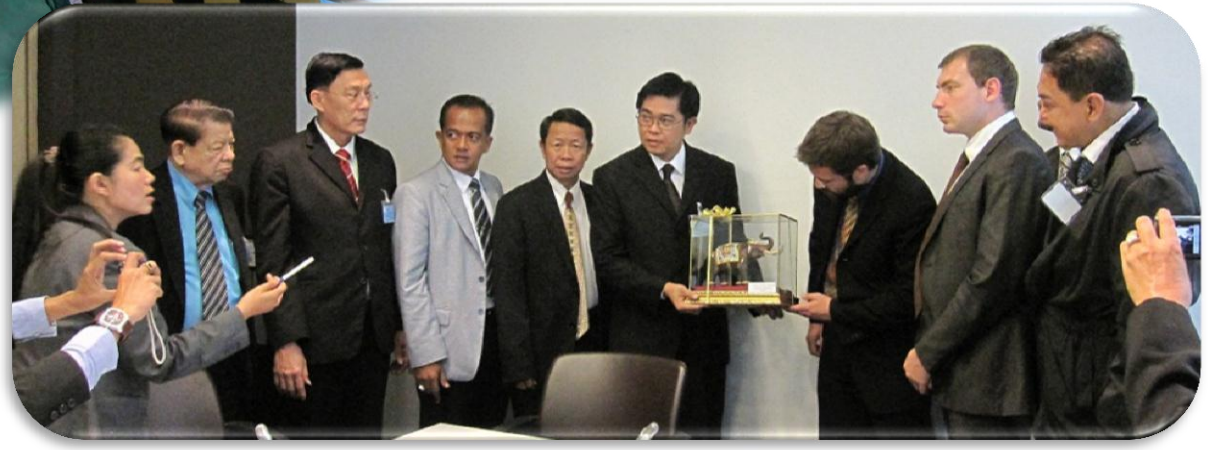

ภาพกิจกรรมการเดินทางไปศึกษาดูงานในประเทศ
ของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ

ภาพกิจกรรมศึกษาดูงานระบบงานนิติบัญญัติและด้านความมั่นคงในต่างประเทศ
ของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ

ภาพการสัมมนาของคณะกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการ
คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ

๑. นายชูพงศ์ นิลสกุล	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ
๒. นางสาววัชรีย์ ตรงจิตต์	วิทยากร ชำนาญการ
๓. นายคณิต คำนวนผล	นิติกร ชำนาญการ
๔. นางสาวกมลทิพย์ สุขเพียร	นิติกร ชำนาญการ
๕. นางสาวสุนทรี เลากกลาง	วิทยากร ชำนาญการ
๖. นางสาวฐิติมา ทองสวัสดิ์	วิทยากร ชำนาญการ
๗. นายจินต์ประเสริฐ ปฐมภาค	นิติกร ปฏิบัติการ
๘. นายอนุกุล หดย้อย	นิติกร ปฏิบัติการ
๙. นางจีรนนท์ ธรรมภูษิต	เจ้าพนักงานธุรการ ชำนาญงาน
๑๐. นางสาวสรินสา จันทร์พงษ์	เจ้าพนักงานธุรการ ปฏิบัติงาน
๑๑. นางสาวสุจินดา ใจแก้วแล	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูล ปฏิบัติงาน
๑๒. นางสาวชนิษฐา แนวโอโล	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูล ปฏิบัติงาน

กลุ่มงานคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

<http://www.parliament.go.th>

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร